

SVEUČILIŠTE U ZADRU
Odjel za arheologiju
Obala kralja Petra Krešimira IV, 2
23000 Zadar

**Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”
za stjecanje akademskog stupnja doktora humanističkih znanosti
iz polja arheologije**

PROGRAM

Pročelnik Odjela
Prof. dr. sc. dr. h. c. Ante Uglešić

Voditelj poslijediplomskog studija
Prof. dr. sc. Brunislav Marijanović

Zadar, 2017.

Sadržaj:

I. UVOD	1
II. OPĆI DIO	3
III. NASTAVNI I ISTRAŽIVAČKI PROGRAM STUDIJA	6
IV. NASTAVNI PLAN	11
V. PROSTOR I OPREMA, UVJETI IZVOĐENJA STUDIJA	19
VI. ORGANIZACIJA STUDIJA	21
VII. POPIS I OBRAZLOŽENJE PREDMETA, KOLEGIJA, TEMELJNA I DODATNA LITERATURA	22
VIII. ŽIVOTOPISI I PISANI RADOVI NASTAVNIKA	186

Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana” za stjecanje akademskog stupnja doktora humanističkih znanosti iz polja arheologije

I. UVOD

1. CILJ STUDIJA

U skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju poslijediplomski doktorski studij je završni stupanj obrazovanja kojim student stječe uvjete za samostalni znanstveni rad. Cilj je studija osposobljavanje polaznika da uspješno izrade svoj doktorski rad i steknu znanstveni habit. Individualnim pristupom poticati će se polaznike da sami predlažu specifične vidove proučavanja koji bi ih doveli do stjecanja spomenutog zvanja. U nastavi će se nastojati upoznati polaznike sa suvremenim metodama terenskog i kabinetskog istraživačkoga rada. Polaznike će se prema njihovim sklonostima usmjeravati prema novim, ali i tradicionalnim metodama koje su znatno unapredovale u zadnje doba. Isto tako nastojat će se upoznati studente s mogućnostima primjene raznih računalnih programa, osobito onih specifičnih iz pojedinih disciplina (epigrafika, numizmatika). Specifičnost studija jest usmjeravanje znanstvene pozornosti na prostor Jadrana i njegovu povezanost s ostalim mediteranskim i srednjoeuropskim područjima.

2. PROCJENA SVRHovitosti studija i usklađenost s društvenim potrebama

Budući doktori znanosti po završetku ovog studija mogu se baviti istraživačkim radom u arheološkim institucijama (sveučilišni odjeli, instituti, specijalizirani muzeji), u brojnim muzejima tzv. kompleksnog tipa, u državnim institucijama za zaštitu spomenika kulture i konzervatorskim zavodima, u nacionalnim parkovima koji štite i kulturno-spomeničko nasljeđe. Novijim zakonodavstvom predviđeno je i osnivanje privatnih institucija, poput servisno-istraživačkih agencija i sličnih, čijim se zaživljavanjem proširio spektar djelatnosti budućih znanstvenika. Polje djelatnosti arheologije, osobito predloženog studija u potpunom je skladu s nacionalnim strateškim prioritetima, s kratkoročnim i dugoročnim znanstvenim ciljevima koji obuhvaćaju razvoj temeljen na izgradnji hrvatskog identiteta, zaštiti i gospodarenju okolišem, na tercijarnim “ekološkim” uslugama vezanim uz očuvanje mora, kopnenih voda, nezagađenog tla i zračne mase; odnosno dio je razvojne strategije rasta temeljnih istraživanja i stjecanja znanja, znanstvenog vrednovanja spomeničkog nasljeđa i njegovog predstavljanja u oplemenjenom krajobrazu. U mnogim europskim zemljama istraženi i prezentirani arheološki lokaliteti dio su turističke ponude i pridonose rastu blagostanja, čemu više pozornosti treba posvetiti i u RH. Bogato kulturno nasljeđe iz prapovijesnog, antičkog, srednjovjekovnog i novovjekovnog doba koje je predmet istraživačkog rada doktoranada, kvalitetni znanstvenici i profesori na Odjelu, mogućnost

nastavka znanstvenog rada mladih doktora znanosti u raznorodnim institucijama, golemo polje istraživačkih aktivnosti koje je ostvarivo u arheologiji i sukladno općim nacionalnim strateškim zamislima – sve su to elementi iz kojih uočavamo neupitnost svrhovitosti novog studija.

3. UTEMELJENJE NA KOMPETITIVNIM ZNANSTVENIM ISTRAŽIVANJIMA

Arheologija je znanost zamjetne tradicije u Hrvatskoj, istaknula je niz europski značajnih stručnjaka i dosegla visok stupanj razvoja koji se iskazuje kroz sveučilišnu nastavu, terenska istraživanja, kabinetski rad, muzealnu i konzervatorsku djelatnost, te kroz izdavačke aktivnosti. Žarišta djelatnosti su sveučilišni odjeli u Zagrebu i Zadru, Institut za arheologiju u Zagrebu, te pet specijaliziranih muzeja (arheološki muzeji u Zagrebu, Zadru, Puli, Osijeku i Splitu, kao i Muzej hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu).

Uvođenjem novog Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, potpisivanjem Bolonjske deklaracije i drugih dokumenata EU stekli su se uvjeti i nametnula potreba za ponovnom obnovom cjelokupnog studija arheologije na Sveučilištu u Zadru i njegovog završnog dijela – poslijediplomskog doktorskog studija arheologije. On će se u punoj mjeri temeljiti na vrsnoj istraživačkoj iskustvenosti njegovih nastavnika, na čijim znanstvenim projektima će participirati studenti. Na Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru – nositelju ovog doktorskog studija – trenutno su zaposlena tri voditelja znanstvenih projekata Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, dok još nekoliko djelatnika sudjeluje u znanstvenim projektima u statusu suradnika. Svi oni također upravljaju, opsegom i složnošću, prominentim arheološkim iskapanjima na tlu RH. Nastavnici doktorskog studija, kojih je sa Odjela dvanaest u statusu od docenta do redovitog profesora, uz još četvero iz drugih odjela Sveučilišta u Zadru, vanjskih institucija i umirovljenika, autori su zamašnog literarnog korpusa koji mjeri ukupno više od tisuću naslova objavljenih u zemlji i inozemstvu.

Ukupno, na studiju je sedam redovitih profesora, pet izvanrednih i pet docenata. Navedene činjenice ukazuju da će se ostvariti uvjeti za kreativna kabinetska i terenska istraživanja iz kojih će doktorandi uobličiti radnje originalnih tema i sa sadržanim izvornim znanstvenim doprinosom. Brojnost, znanstvene kvalifikacije i istraživačka agilnost nastavnika omogućit će uzorno vodstvo u izradi doktorskih radnji, mentorski individualni pristup, kao i usmjeravanje analitičko sintetskih razmatranja u disertaciji izvođenjem problematske nastave na specijalističkih kolegijima i sudjelovanjem u originalnim istraživanjima. Studenti će postići brojne vještine i kompetencije. Istome će služiti izrada znanstvenih pisanih radova i predstavljanje istraživačkih postignuća na znanstvenim skupovima, dio kojih će organizirati Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru.

4. DOSADAŠNJA ISKUSTVA ODJELA ZA ARHEOLOGIJU SVEUČILIŠTA U ZADRU U PROVOĐENJU POSLIJEDIPLOMSKIH DOKTORSKIH STUDIJA

Arheologija kao dodiplomski studij postoji još od osnutka Filozofskog fakulteta u Zadru godine 1957. Dugo vremena nisu postojale kadrovske ni druge mogućnosti za početak poslijediplomske nastave, a studij arheologije u Zadru nije bio organiziran kao jednopredmetni studij. U slijedu obrazovnih programa tadašnjeg Odsjeka za arheologiju

nedostajala je upravo srednja karika – magistarski studij, jer su već uspješno organizirane obrane disertacija prijavljene izvan doktorskog studija. Nekadašnji Odsjek za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zadru, danas Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru, stvorio je respektabilni znanstveno-nastavni kadar i u cijelosti i vrlo uspješno organizirao je Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana” za stjecanje akademskih stupnjeva magistra i doktora znanosti koji je počeo s radom 2002. god. On je odgovorio potrebi udovoljavanja Zakonu o visokoškolskom obrazovanju kojim su poslijediplomski i doktorski studiji predviđeni kao integralni dio obrazovnoga procesa mladih znanstvenika.

Svi nastavnici već imaju nastavno, istraživačko i organizatorsko iskustvo na ovom ili nekim drugim poslijediplomskim studijima. Kvantificirajući elementi znanstvene i nastavne razine jamče da će doktorandima biti predavana znanja i vještine koji će ih osposobiti za promicanje razvojnih društvenih procesa.

5. OTVORENOST STUDIJA PREMA POKRETLJIVOSTI STUDENATA

Ustrojstvo doktorskog studija omogućuje lak prijem kvalitetnih kandidata s raznih diplomskih studija arheologije i njoj srodnih struka, a zbog bogatstva i osobitosti arheološkog nasljeđa istočne jadranske obale poticajno djeluje na upis studenata iz drugih sredina. Upravo takve osobitosti čine ovaj studij otvorenim prema mogućnosti uključivanja u združeni program s inozemnim sveučilištima. Ponajviše u znanstveno-istraživačkim aktivnostima, koje pretežu nad nastavom, program je tako koncipiran da se student djelomice obrazuje radom i u drugim kvalificiranim institucijama i kod stručnjaka koji nisu uključeni u nastavni rad doktorskog studija, čime se obogaćuju metodološki pristupi i šire kompetencije budućih doktora znanosti. Kabinetski i znanstveni projekti nastavnika studija u velikoj se mjeri izvode u suradnji s drugim institucijama, što dovodi do multidisciplinarnih istraživanja.

Polaznici ovog studija mogu dio nastave slušati na drugim studijima kroz komplementarne kolegije.

6. USPOREDIVOST S PROGRAMIMA INOZEMNIH VISOKOŠKOLSKIH INSTITUCIJA

Program poslijediplomskoga studija na Sveučilištu u Zadru koncepcijski je u velikoj mjeri usporediv s većinom sličnih studija u Europi. Ovaj je studij također usporediv i po trajanju i opterećenjima. Posebnost je što su pojedine teme usmjerene na užu zemljopisni prostor i što teme, ovisne o znanstvenim preokupacijama nastavnika, proistječu iz njihova istraživačkog rada na kojeg su usmjereni i studenti. Stoga studij sadržajno samo dijelom odgovara sličnima u Europi. Studij je usporediv s onima u Njemačkoj, Francuskoj, Italiji, Austriji, ali uz pojedinosti koje su specifične za Sredozemlje i naše unutrašnje krajeve. Različitosti su uvjetovane osobitostima glavnog predmeta proučavanja na ovom studiju – arheološkog kulturnog nasljeđa istočne jadranske obale i susjednih krajeva. Način izvođenja studijskih programa u kojem preteže egzemplarno i problemsko prenošenje znanja kroz mentorski i individualni rad utemeljen na istraživanjima također je sukladan onom u Europi. Studiji arheologije u SAD-u programski su drugačije koncipirani.

II. OPĆI DIO

1. NAZIV STUDIJA I AKADEMSKOG STUPNJA KOJI SE STJEČE

Naziv studija je Poslijediplomski doktorski studij “Arheologija istočnog Jadrana”. On pripada području humanističkih znanosti, polju arheologije. Njime se stječe akademski stupanj doktora humanističkih znanosti iz polja arheologije.

2. NOSITELJ I IZVOĐAČ STUDIJA

Nositelj studija je Sveučilište u Zadru. Izvođač studija je Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru. U nastavnom procesu sudjeluju i znanstvenici drugih Sveučilišnih odjela iz Zadra, kao i oni Sveučilišta u Puli i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Putem vannastavnih aktivnosti, osobito terenskih istraživanja, studijskom procesu pridonose stručnjaci iz muzeja, zavoda za zaštitu spomenika kulture, konzervatorskih radionica i arheoloških istraživačkih centara. Terenski rad provodit će se na svim arheološkim lokalitetima na kojima istraživanjima rukovode nastavnici. U tom smislu osobito je važno istraživačko središte koje se formira u Puljanim uz arheološki lokalitet Burnum. S nekim institucijama Sveučilište je već ranije potpisalo ugovore o suradnji. Tako je potencijalno moguće uključiti znanstvenike iz europskih sveučilišta s kojima su sklopljeni institucionalni aranžmani (Beč, Udine, Mannheim, Padova, Bologna, Teramo...).

3. INTERSANTNOST I INTERAKCIJA DOKTORSKOG STUDIJA

Arheologija je humanistička znanost koja se služi brojnim pomoćnim disciplinama i umnogome primjenjuje istraživačke postupke iz drugih polja i područja (fizikalne metode, društvene analize, biomedicinska ispitivanja, umjetničke analize, statistika). Stoga su i nastavne i vannastavne aktivnosti ovog studijskog programa interdisciplinarnog karaktera i izvode ih i pojedini stručnjaci koji nisu isključivo ili uopće arheolozi. Program studija utemeljen je na znanstveno istraživačkim projektima nastavnika, pa studenti u njima kolaboriraju kroz kabinetski rad i putem terenskih iskapanja koja su posebnost arheologije. Na taj način studij je povezan s poslovnim sektorom. Naime, arheološka iskapanja djelomice su financirana donacijskim sredstvima, a na razvoj privrede, osobito kulturološkog turizma zamjetnog utjecaja ima valorizacija i prezentacija arheološkog spomeničkog nasljeđa. U istraživanju lokaliteta gdje je zamjetno takvo partnerstvo sudjelovat će i doktoranti.

4. UVJETI UPISA NA STUDIJ

Na doktorski studij mogu se upisati kandidati koji su prethodno diplomirali na studijima predbolonjskog ili bolonjskog procesa. Uvjeti upisa ovise o tome koji su akademski stupanj postigli («predbolonjski» diplomski ili magistarski studij, odnosno «bolonjski» diplomski studij).

a) za osobe koje su prethodno završile «bolonjski» diplomski studij arheologije ili neki srodan studij na visokoškolskim institucijama, te postigle akademski stupanj magistra struke arheologije ili magistra srodnih struka: antropologije, povijesti, povijesti umjetnosti, klasične filologije i drugih polja; kao i za one koje su završile odgovarajuće studije i postigle zvanja na likovnim akademijama prema «bolonjskom» procesu - uvjet za upis je završeni odgovarajući diplomski studij i postignut akademski stupanj magistra struke ili njemu jednakovrijedni. Za upis u I. semestar potrebno je znanje jednog stranog jezika (uz potvrdu o znanju). Prosjek ocjena na prethodnom studiju treba biti najmanje 3,5.

b) za osobe koje su po starim programima (prije reforme sukladne bolonjskom procesu) završile diplomski studij arheologije ili neki srodan studij na visokoškolskim institucijama, te postigle akademski stupanj diplomiranog arheologa (profesora arheologije) ili diplomiranog (profesora) antropologa, povjesničara, povjesničara umjetnosti, klasičnog filologa ili neki srodan studij; kao i za one koje su završile odgovarajuće studije i zvanja postigle na likovnim akademijama prema „predbolonjskim“ programima, uvjet za upis je završen odgovarajući diplomski studij i postignut akademski stupanj diplomiranog (profesora) arheologije, srodnih struka ili njima jednakovrijedni stupanj likovnih akademija. Za upis u I. semestar potrebno je znanje jednog stranog jezika (uz potvrdu o znanju). Prosjek ocjena na prethodnom studiju mora biti najmanje 3,5.

c) za osobe koje su po starim programima (prije „bolonjske“ reforme) završile poslijediplomski magistarski studij arheologije ili neki srodan studij na visokoškolskim institucijama i postigle akademski stupanj magistra znanosti iz polja arheologije ili srodnih polja antropologije, povijesti, povijesti umjetnosti, klasične filologije; kao i za one koje su završile odgovarajuće «predbolonjske» poslijediplomske studije i zvanja postigle na likovnim akademijama, ne traže se dodatni uvjeti osim stečenog akademskog stupnja.

d) Iznimno, osobama koje su ostvarile znanstvena dostignuća (koje su u međunarodno priznatim časopisima objavile najmanje tri rada tematski povezana s programom studijskog usmjerenja potencijalnog studenta, uz to boravile najmanje jedan semestar na domaćoj ili inozemnoj sveučilišnoj ili znanstvenoj instituciji i aktivno sudjelovale, s priopćenjima, na najmanje dva znanstvena skupa s međunarodnom recenzijom), koja su ekvivalent za 120 ECTS-bodova iz popisa izvannastavih aktivnosti ovog Studija, Vijeće poslijediplomskih studija može omogućiti upis na doktorski studij bez drugih uvjeta i to na treću godinu studija.

5. KRITERIJ I POSTUPCI ODABIRA POLAZNIKA

Kandidati podliježu razredbenom postupku bez obzira na prethodno stečeni akademski stupanj i ispunjavanje potrebnih uvjeta. Postupak se izvodi u obliku razgovora s voditeljem studija i voditeljima odgovarajućih usmjerenja, koji predlažu Vijeću studija hoće li kandidat biti primljen na studij ili ne. Konačni odabir kandidata iz sačinjene liste pristupnika za upis na doktorski studij u punom radnom vremenu i dijelu radnog vremena vrši Vijeće poslijediplomskog studija.

6. ODABIR USMJERENJA

Polaznik odabire jedno od tri usmjerenja na početku studija.

7. KOMPETENCIJE KOJE STUDENT STJEČE ZAVRŠETKOM STUDIJA

Izradbom seminarskih radova, polaganjem svih propisanih ispita, stjecanjem propisane količine bodova, te izradbom i uspješnom obranom doktorskog rada stječe se akademski stupanj doktora humanističkih znanosti, polja arheologije

Poslijediplomski znanstveni doktorski studij arheologije obrazuje polaznike za znanstveno-nastavna zvanja na sveučilištima, znanstveno-istraživačka zvanja u institutima, muzejima, znanstvenim i sveučilišnim knjižnicama, arhivima i srodnim ustanovama. Završetkom studija doktor znanosti je ovladao metodologijom znanstvenog rada, osposobljen je za samostalni istraživački rad i stekao je vještinu organiziranja koja uključuje terenski rad, izvođenje projekata, pripremanje znanstvenih konferencija itd.

8. MOGUĆNOST NASTAVKA ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKOG RADA, MOGUĆNOST POSTDOKTORSKOG USAVRŠAVANJA, TE MOGUĆNOST ZAPOSŁJAVANJA U JAVNOM I PRIVATNOM SEKTORU

Po završetku studija doktori znanosti prvenstveno se mogu zaposłiti na sveučilišnim odjelima arheologije u Zadru i Zagrebu, u Institutu za arheologiju u Zagrebu, zatim u nekom od šest specijaliziranih muzeja (AM u Zagrebu, Zadru, Puli, Splitu i Osijeku, kao i MHAS u Splitu), Dolaze u obzir i radna mjesta arheologa u nekom od brojnih gradskih ili zavičajnih muzeja i zbirkama u RH (Varaždin, Čakovec, Zagreb, Bjelovar, Slavonski Brod, Vukovar, Županja, Sisak, Umag, Poreč, Rijeka, Senj, Šibenik, Drniš, Knin, Sinj, Hvar, Makarska, Dubrovnik); u nacionalnim parkovima i parkovima prirode u kojima se štiti i spomenička baština (NP Brijuni, NP Krka, NP Kornati i PP Telašćica), u privatnim istraživačkim agencijama, u arhivima i u sveučilišnim knjižnicama, u odjeljenjima Ministarstava i HAZU. U obzir dolaze i odgovarajuće inozemne institucije.

Znanstveno istraživački rad može se provoditi kroz projekte Ministarstva znanosti obrazovanja i športa, te kroz različita terenska arheološka istraživanja. Istraživanjem na projektima eminentnih znanstvenika po završetku doktorskog studija može se postići daljnje usavršavanje i specijalizacija. Takva mogućnost je izgledna, jer na Odjelu za arheologiju sve veći je broj nositelja znanstvenih projekata.

III. NASTAVNI I ISTRAŽIVAČKI PROGRAM STUDIJA

1. USTROJ STUDIJA

Studij traje tri akademske godine (6 semestara), odnosno tri kalendarske godine. Od I. do IV. semestra on sadrži nastavu i istraživanja. U V. i VI. semestru studij sadrži istraživački i mentorski rad te konsultacije radi izradbe doktorskog rada.

Nakon trogodišnjeg studijskog dijela kandidat tijekom iduće dvije godine samostalno dovršava izradbu disertacije. Najkasnije tri godine nakon što je ispunio sve obveze u prethodne tri studijske godine mora predati radnju na ocjenjivanje. Doktorski studij u cjelini, do predaje disertacije na ocjenjivanje u postupku obrane, može trajati najviše šest godina.

Doktorski studij čine tri temeljne grane arheologije: prapovijest, antika i srednji vijek. Studira se jedno od sljedećih usmjerenja: *Prapovijesna arheologija*, *Antička arheologija*, *Srednjovjekovna i novovjekovna arheologija*.

2. OPTIMALNI BROJ STUDENATA

Optimalan broj polaznika poslijediplomskog doktorskoga studija je 10 (jedan polaznik na jednog docenta, izvanrednog ili redovitog profesora – mentora) međutim, po potrebi broj može biti i veći i manji. Kod izrazito većeg broja polaznika (više od trideset na cijelom studiju) kvaliteta i opseg individualnoga rada bi opali. Zbog toga ne treba uvećavati broj iznad granice od tri studenta na jednog mentora. Zbog teškoća u izvođenju studija ne treba upisivati polaznike tijekom akademske godine u kojoj je manje od ukupno tri kandidata za studij.

3. OBVEZNI I IZBORNI KOLEGIJI

Polaznici doktorskog studija tijekom svakog od četiri nastavna semestra upisuju po četiri izborna kolegija unutar izabranog usmjerenja (*Prapovijesna arheologija*, *Antička arheologija*, *Srednjovjekovna i novovjekovna arheologija*). Odabir se vrši u dogovoru s voditeljem usmjerenja. Da bi odabir bio sukladan temi doktorskog rada, koja je do upisa u 2. godinu studija već predložena, tijekom trećeg i četvrtog semestra svaki student upisuje obavezno kao jedan od ta četiri kolegija onaj koji drži njegov mentor radnje. Iz tog obaveznog kolegija student tijekom trećeg semestra piše, a u četvrtom semestru prezentira specijalističku seminarsku radnju vezanu uz njegov doktorat. Jedan od četiri predmeta u svakom od četiri nastavna semestra može se apsolvirati na drugim doktorskim studijima. Taj predmet mora biti komplementaran, pa se izbor vrši u dogovoru s voditeljem usmjerenja odnosno mentorom.

Svi kolegiji su znanstvenog i specijalističkog karaktera i mijenjat će se sukladno znanstvenim i istraživačkim preokupacijama nastavnika

Tijekom V. i VI. semestra student ne upisuje pojedine kolegije, već radi s mentorom i piše doktorsku radnju.

4. BODOVANJE PREDMETA

Studij je usklađen s ECTS-bodovnim sustavom. Tijekom svakog semestra studenti trebaju skupiti 30 ECTS-bodova, tijekom svake školske godine 60 bodova. Tijekom tri godine studija student mora prikupiti ukupno 180 bodova, od čega tijekom prve dvije godine ukupno 34 boda donosi pohađanje nastave, izrada i prezentiranje seminarskog rada, a 86 bodova razne izvannastavne aktivnosti, prvenstveno istraživački rad. Tijekom treće godine postiže se 60 bodova na izradi disertacije. Ako student tijekom zimskog semestra nije uspio sakupiti dovoljan broj bodova u izvannastavnim aktivnostima, bodove mora nadoknaditi tijekom idućeg, ljetnog semestra. Ispiti nisu predviđeni. Popis kolegija i aktivnosti s okvirnim naznačenim bodovnim vrijednostima donosi se u pregledu predmeta po usmjerenjima. Sukladno tom popisu bodove za izvannastavne aktivnosti tijekom prve godine studija upisuje voditelj usmjerenja, a tijekom druge i treće godine studija mentor.

Tijekom 1. godine stječe se u svakom semestru po osam bodova u nastavnim i dvadeset dva u izvannastavnim aktivnostima.

Tijekom 2. godine stječe se u svakom semestru po devet bodova u nastavnim i dvadeset jedan u izvannastavnim aktivnostima.

Tijekom 3. godine student u svakom semestru stječe po trideset bodova kroz individualni rad s mentorom i na istraživanjima za potrebe izrade doktorske radnje. Treća godina boduje se s ukupno 60 bodova.

5. POPIS KOLEGIJA

Popis kolegija po godinama i semestrima dokorskog studija dan je u Redu predavanja ovoga Nastavnog programa.

6. SADRŽAJ KOLEGIJA

Sadržaj kolegija daje se na kraju ovog Nastavnog programa.

7. SATNICA PREDMETA

Satnica predmeta donosi se u Redu predavanja.

8. POPIS PREDMETA KOJI SE NUDI STUDENTIMA DRUGIH STUDIJA

Doktorski studij nudi drugim poslijediplomskim znanstvenim i specijalističkim studijima iz humanističkih i drugih znanosti sve predmete, od kojih se dio ne sluša na nekom drugom poslijediplomskom studiju arheologije u Republici Hrvatskoj i u Europi.

9. REDOSLIJED UPISA, IZVEDBE STUDIJA, POLAGANJA ISPITA I UVJETI UPISA NA VIŠU GODINU

Kandidati za studij podliježu razredbenom postupku. Polaznik odabire usmjerenje i upisuje kolegije na početku studija. Za upis u prvi semestar potrebno je znanje jednog stranog jezika (uz potvrdu o znanju). Tijekom I., II., III. i IV. semestra upisuje se između ponuđenih jednak broj kolegija: 4 (četiri).

Tijekom prve dvije godine studija studenti se bave i izvannastavnim aktivnostima, koje ulaze u sustav bodovanja od I. do IV. semestra. Aktivnosti se dogovaraju s voditeljima usmjerenja, odnosno s mentorom. U svakom semestru potrebno je prikupiti 30 ECTS-bodova i ispuniti sve propisane obveze.

Tijekom prvog semestra potrebno je sakupiti osam ECTS-bodova upisivanjem četiri kolegija. Odabir se vrši u dogovoru s voditeljem usmjerenja. Nastavnici potpisom ovjeravaju uredno izvršenje obaveza. Potrebno je sakupiti još dvadeset dva boda kroz izvannastavne aktivnosti. Sukladno priloženoj tablici ovog programa aktivnosti boduju Vijeće studija i voditelj usmjerenja koji ih ovjerava potpisom. Tijekom I. semestra kandidat odabire mentora radnje.

Tijekom drugog semestra potrebno je sakupiti osam ECTS-bodova upisivanjem četiri kolegija. Odabir se vrši u dogovoru s mentorom. Nastavnici potpisom ovjeravaju uredno izvršenje obaveza. Potrebno je sakupiti još dvadeset dva boda kroz izvannastavne aktivnosti. Sukladno priloženoj tablici ovog programa, aktivnosti boduju Vijeće studija i mentor koji ih ovjerava potpisom. Ako tijekom prvog (zimskog) semestra polaznik nije uspio prikupiti dovoljan broj bodova u izvannastavnim aktivnostima to može nadoknaditi tijekom drugog (ljetnog) semestra. Tijekom prve godine, do upisa u drugu godinu potrebno je prikupiti ukupno 60 ECTS bodova. Tijekom drugog semestra kandidat u dogovoru s mentorom predlaže temu (naslov) disertacije.

Ako kandidat tijekom prve godine nije uredno izvršio svoje obveze, ispunio sve uvjete i stekao dovoljan broj ECTS-bodova gubi pravo nastavka studiranja. Iznimno, ako je student prikupio manje od 60-ECTS bodova (a najmanje 45), a ispunio je ostale obveze i uvjete, Stručno vijeće studija može mu dopustiti da upiše drugu godinu studija, tijekom koje ima obvezu ispuniti bodovni zaostatak.

Za upis u treći semestar potrebno je poznavanje drugog stranog jezika (uz potvrdu o znanju). Tijekom trećeg semestra potrebno je sakupiti 8-ECTS bodova upisivanjem četiri kolegija. Odabir se vrši u dogovoru s mentorom, tako da bude sukladan temi i od koristi za izradu doktorskog rada. Obavezno se pri tom upisuje kolegij kojeg drži mentor radnje. Iz njega kandidat tijekom trećeg semestra piše specijalističku seminarsku radnju čime postiže još jedan nastavni ECTS-bod. Seminarska radnja prezentirat će se u idućem četvrtom semestru. Nastavnici potpisom ovjeravaju uredno izvršenje obaveza. Potrebno je sakupiti još dvadeset jedan bod kroz izvannastavne aktivnosti. Sukladno priloženoj tablici ovog programa aktivnosti boduju Vijeće studija i mentor koji ih ovjerava potpisom. Za upis u četvrti semestar potrebno je tijekom trećeg semestra napisati i javno, pred povjerenstvom, izložiti obrazloženje (sinopsis) radnje. Tada se oblikuje konačan naslov radnje i kandidatu predlaže mentor za izradu disertacije. Povjerenstvo šalje prijedlog za mentora radnje, naslov disertacije, kao i zasebna izvješća o izloženom sinopsisu nadležnim tijelima Sveučilišta.

Ukoliko tijela Sveučilišta prihvate negativnu ocjenu Povjerenstva, student mora tijekom četvrtog semestra napisati novi ili poboljšani sinopsis i ponovo ga izložiti. Ako kandidat niti za izmijenjeni ili novi sinopsis ne dobije pozitivnu ocjenu (jednoglasno ili većinom glasova) Stručnog povjerenstva, gubi pravo nastavka studiranja.

Tijekom četvrtog semestra potrebno je sakupiti 8 ETCS-bodova upisivanjem četiri kolegija. Odabir se vrši u dogovoru s mentorom, tako da bude sukladan temi i od koristi za izradu doktorskog rada. Obavezno se pri tom upisuje kolegij kojeg drži mentor radnje. Iz njega kandidat tijekom četvrtog semestra na javnom predavanju izlaže napisanu specijalističku seminarsku radnju koja mu je zadana u prethodnom semestru. Time postiže još jedan nastavni ETCS-bod. Nastavnici potpisom ovjeravaju uredno izvršenje obaveza. Potrebno je sakupiti još dvadesetjedan bod kroz izvannastavne aktivnosti. Sukladno priloženoj tablici ovog programa aktivnosti boduju Vijeće studija i mentor koji ih ovjerava potpisom. Ako tijekom trećeg (zimskog) semestra polaznik nije uspio prikupiti dovoljan broj bodova u izvannastavnim aktivnostima to može nadoknaditi tijekom četvrtog semestra.

Tijekom prve dvije godine studija potrebno je prikupiti ukupno 120 ETCS bodova.

Ako tijekom prve dvije godine student nije uredno izvršio svoje obveze, ispunio sve uvjete i stekao dovoljan broj ETCS-bodova gubi pravo nastavka studiranja. Iznimno, ako je student prikupio manje od 120 ECTS-bodova (a najmanje 105), tijekom prve dvije godine, a ispunio je ostale obveze i uvjete, Stručno vijeće studija može mu dopustiti da upiše treću godinu studija, tijekom koje ima obvezu ispuniti bodovni zaostatak.

Do upisa u treću godinu studija tema s obrazloženjem, naslov radnje, kao i mentor kandidata trebaju biti prihvaćeni od nadležnih tijela Sveučilišta. Iznimno, polaznici Studija upisani prema kriterijima navedenim u točki II. 4d) tijekom treće godine studija trebaju dobiti od tijela Sveučilišta suglasnost i pozitivne ocjene za odobrenje naslova, teme i obrazloženja (sinopsisa) radnje. Postupak je isti kao i za ostale studente.

Tijekom V. i VI. semestra, tj. na trećoj godini, student ne upisuje pojedine kolegije već radi s mentorom i piše doktorsku radnju. Rad s mentorom i pisanje radnje kvantificira se s 30 ETCS-bodova po semestru, ako mentor drži da istraživački rad i pisanje disertacije dobro napreduju. Mentor mora imati uvid nad radnjom i u dogovoru s kandidatom usmjeravati njenu izradu. Ocijeni li mentor da izrada slabo napreduje, bez vidnih postignuća; da je dotad napisano izrazito nekvalitetno, bez znanstvenih prinosa; da izradu radnje prate nedostatni ili neodgovarajući istraživački postupci ili je na drugi način ugrožena kvaliteta radnje, može, uz suglasnost Vijeća poslijediplomskog studija, uskratiti bodove odnosno potpis kandidatu i student gubi pravo nastavka studiranja.

Kandidat je dovršio trogodišnji studij ako je prikupio 180 ETCS-bodova, ispunio sve obaveze i ako su tijela Sveučilišta prihvatila temu, naslov i sinopsis disertacije.

Najkasnije dvije godine nakon dovršetka doktorskog studija kandidat je dužan predati napisanu radnju na postupak ocjenjivanja. U suprotnom, smatra se da kandidat nije u mogućnosti izraditi radnju ili su istraživanja koja su tome prethodila zastarjela. Kandidat gubi pravo nastavka postupka obrane disertacije. Student koji je upisao doktorski studij u punom radnom vremenu gubi status studenta ako ga ne završi u roku od 6 godina od upisa. Student koji je upisao doktorski studij u dijelu radnog vremena gubi status studenta ako ga ne završi u roku od 7 godina od upisa.

Obrani doktorskog rada mogu pristupiti studenti koji ispunjavaju sljedeće uvjete:

- da su dovršili doktorski studij i predali napisanu doktorsku radnju na ocjenjivanje
- da im je doktorsku radnju prihvatilo i pozitivno ocijenilo (jednoglasno ili većinom glasova) Stručno povjerenstvo, a tijela Sveučilišta pripustila kandidata na obranu.

Ukoliko je Povjerenstvo negativno ocijenilo doktorski rad, može ga vratiti kandidatu na doradu uz pisane primjedbe. Kandidat je dužan izvršiti izmjene i dopune u roku od 6 mjeseci. Ukoliko se i takva disertacija negativno ocijeni (jednoglasno ili većinom glasova) kandidat gubi pravo na obranu radnje, odnosno gubi sva prava na dovršetak studija. Kandidat se više ne može upisati na ovaj studij, što ga ne sprječava da se natječe na drugi doktorski studij.

Poslijediplomski doktorski studij u cjelini sa postupkom obrane završava uspješnom javnom obranom doktorske radnje, jednoglasnom ili većinskom odlukom članova Povjerenstva, čime doktorand stječe sva prava i obveze novog akademskog stupnja.

10. PRAĆENJE KVALITETE I USPJEŠNOSTI STUDIRANJA PO PREDMETIMA, STUDIJA U CJELINI I SUDJELOVANJE STUDENATA U OCJENJIVANJU NASTAVNOG PROGRAMA SVAKOG KOLEGIJA I STUDIJA

U svrhu praćenja uspješnosti kao i za rješavanje svih problema u vezi s poslijediplomskim studijem formira se Vijeće poslijediplomskoga studija koje raspravlja o nastavi, kvaliteti izvođenja, istraživanjima, napredovanju studenata, kadrovskim problemima, nabavi opreme i slično. U Vijeće ulaze svi nositelji predmeta. Voditelj studija ujedno je voditelj Vijeća, koje se mora sastajati barem jedanput prije početka nastave u svakom semestru i načiniti analizu izvršenoga u prethodnom semestru. Po potrebi Vijeće se može sastajati i više puta. Vijeće osigurava potrebne uvjete glede literature, studijskih materijala i opreme te istraživačkih poligona. Voditelji pojedinih usmjerenja odgovorni su za uspješnu provedbu nastave. Svi sudionici u procesu studiranja (nastavnici i studenti) svojim sugestijama voditelju studija mogu potaknuti kvalitativne promjene.

Vijeće poslijediplomskoga studija izabire tajnika studija.

Pojedina pitanja u vezi s nastavnim procesom rješavaju se uz sudjelovanje studenata. Na kraju druge godine studenti se anketiraju o kvaliteti nastave, daju prijedloge o uvođenju novih i izmjeni sadržaja postojećih predmeta, sugeriraju druga poboljšanja studija.

Sposobnost kandidata za izradu doktorske radnje provjerava se kontinuirano kroz konzultacije u kojima je student obavezan sudjelovati. Mentor prati napredak kandidata tijekom istraživanja za potrebe izradbe radnje i napredak u izradi radnje, a pomoć mu pružaju nastavnici sa studija čiji predmeti su vezani s njezinim sadržajem.

Uspješnost studiranja prati se i kroz izvannastavne aktivnosti, osobito kroz pisanje znanstvenih radova i aktivno sudjelovanje na konferencijama.

11. REDOVITOST STUDIJA

Studij se izvodi kao redoviti. Sukladno definiranom u točki III.2 u slučaju malog broja kandidata potrebno je ispitati isplativost organizacije poslijediplomskoga studija tijekom tekuće školske godine.

12. OBLIKOVANJE NASTAVNOG PROGRAMA PREMA POTREBI SVAKOG STUDENTA

Predavanja koja izvode predmetni nastavnici doktorskog studija moraju biti znanstvenoga karaktera. Izvode se u vidu individualnih konzultacija i mentorskog vođenja. U nastavi će se uvijek iznositi i povijest pojedinih problema kako bi se polaznici upoznali s napretkom znanstvene discipline. Nastavnici moraju iznositi polaznicima rezultate svojih radova, pa će se kolegiji pojedinih predmeta mijenjati u skladu s njihovim trenutnim znanstvenim preokupacijama. Naglasak na predavanjima bit će na arheološkoj građi s južnoeuropskih prostora, ali dakako u kontekstu ostalih povijesnih i kulturoloških zbivanja na Sredozemlju. Na taj način polaznici će se upoznati s metodologijom znanstvenoga rada. Isto tako svi izvoditelji nastave nastojat će upoznati polaznike sa svim novim metodama koje se u arheologiji upotrebljavaju. Za svaki kolegij polaznici će unaprijed dobiti odabranu literaturu. Studenti trebaju izraditi specijalističku seminarsku radnju tematski povezanu s doktorskom radnjom.

Nastavni program oblikuje se za svakog studenta iz fonda raspoloživih izbornih predmeta. Jedan od četiri predmeta u svakom od četiri nastavna semestra može se apsolvirati na drugim doktorskim studijima. Osobito mentorski rad upućuje na sklonosti kandidata. Pojedini kolegiji i predmeti unutar nastavnog programa oblikovani su tako da se na kraju postigne željeno usmjeravanje prema potrebama doktorskoga rada. Za izradu kvalitetne disertacije osobito je važno dobro strukturiranje sinopsisa radnje, specijalistički seminar, individualne konzultacije tijekom pisanja rada i istraživački rad u izvannastavnim aktivnostima.

IV. NASTAVNI PLAN

1. NASTAVNICI I NJIHOVA ZVANJA

U popisu koji slijedi daju se osnovni podatci o nastavnicima. Njihovo nastavno opterećenje vidljivo je iz reda predavanja, u znatnoj mjeri uvjetovano je studentskim odabirom pojedinih izbornih predmeta i nije ga moguće u potpunosti odrediti.

Dr. Željko Tomičić, redoviti profesor u miru	
Dr. Brunislav Marijanović, redoviti profesor	Odjel za arheologiju, Sveučilište u Zadru
Dr. Ante Uglešić, redoviti profesor	Odjel za arheologiju, Sveučilište u Zadru
Dr. Sineva Kukoč, redoviti profesor u miru	
Dr. Miroslav Glavičić, redoviti profesor	Odjel za arheologiju, Sveučilište u Zadru
Dr. Dražen Maršić, redoviti profesor	Odjel za arheologiju, Sveučilište u Zadru
Dr. Željko Miletić, izvanredni profesor	Odjel za arheologiju, Sveučilište u Zadru
Dr. Tomislav Fabijanić, docent	Odjel za arheologiju, Sveučilište u Zadru
Dr. Mato Ilkić, docent	Odjel za arheologiju, Sveučilište u Zadru
Dr. Karla Gusar, docent	Odjel za arheologiju, Sveučilište u Zadru
Dr. Igor Borzić, docent	Odjel za arheologiju, Sveučilište u Zadru
Dr. Ivana Jadrić Kučan, docent	Odjel za arheologiju, Sveučilište u Zadru
Dr. Irena Radić Rossi, docent	Odjel za arheologiju, Sveučilište u Zadru
Dr. Dario Vujević, docent	Odjel za arheologiju, Sveučilište u Zadru
Dr. Robert Matijašić, redoviti profesor	Filozofski fakultet Sveučilišta u Puli
Dr. Mario Šlaus, redoviti profesor	Odjel za arheologiju HAZU, Zagreb
Dr. Anamarija Kurilić, redoviti profesor	Odjel za povijest, Sveučilište u Zadru

2. PREGLED PREDMETA PREMA USMJERENJIMA, NASTAVNICI, SATNICA I ECTS BODOVI

Nastavno opterećenje vidljivo je iz reda predavanja, u znatnoj mjeri uvjetovano je studentskim odabirom pojedinih izbornih predmeta i nije ga moguće u potpunosti odrediti.

Kolegiji će se mijenjati unutar predmeta tako da se predaje raznovrsna građa, a sve u cilju što bolje obaviještenosti polaznika, njihova približavanja najnovijim znanstvenim istraživanjima i prilagođenosti temama disertacija. Radi držanja visoke znanstvene razine na studij će se uvoditi i novi nastavnici i novi predmeti. Konkretna satnica pripravljat će se prije početka školske godine. Nastava će se odvijati tijekom cijelog semestra, pretežito u vidu individualne nastave kroz konzultacije. Zbog studenata upisanih u dijelu radnog vremena održavat će se i koncentrirana nastava, unutar jednog tjedna tijekom svakog semestra.

I. godina

U zimskom i ljetnom semestru student upisuje po četiri kolegija (ukupno 8 ETCS bodova) odabirom između ponuđenih u jednom od tri usmjerenja. Umjesto jednog od ponuđenih kolegija u svakom semestru može se u dogovoru s voditeljem studija i mentorom upisati komplementarni kolegij s nekog drugog studija.

a) *Prapovijesna arheologija*

Semestar	Nastavnik	Predmet i njegova bodovna grupa	Satnica P S	ECTS Bodovi Nastava
I.	Dr. Dario Vujević	Litičke izrađevine od cijepanog kamena IZBORNI	15	2
I.	Dr. Brunislav Marijanović	Porijeklo slikanja u neolitiku istočnog Jadrana IZBORNI	15	2
I.	Dr. Sineva Kukoč	Odnos naselja i groblja u brončano doba na istočnom Jadranu IZBORNI	15	2
I.	Dr. Irena Radić Rossi	Materijalna svjedočanstva prapovijesnog pomorstva na Jadranu i Mediteranu IZBORNI	15	2
I.		*komplementarni kolegij s nekog drugog doktorskog studija IZBORNI	15	2

II.	Dr. Dario Vujević	Musterijenska kultura na istočnoj obali Jadrana IZBORNI	15	2
II.	Dr. Brunislav Marijanović	Razvijeni eneolitik istočnog Jadrana IZBORNI	15	2
II.	Dr. Sineva Kukoč	Ikonografija i stil prizora na spomenicima željeznog doba na Jadranu IZBORNI	15	2
II.		*komplementarni kolegij s nekog drugog doktorskog studija IZBORNI	15	2

Nisu predviđeni ispiti.

b) *Antička arheologija:*

Semestar	Nastavnik	Predmet i njegova bodovna grupa	Satnica P S	ECTS Bodovi Nastava
I.	Dr. Željko Miletić	Religijski život na istočnoj obali Jadrana u rimskom razdoblju IZBORNI	15	2
I.	Dr. Anamarija Kurilić	Ženska <i>praeenomina</i> IZBORNI	15	2

I.	Dr. Miroslav Glavičić	Stanovništvo liburnskih municipija u ranom Principatu IZBORNi	15	2
I.	Dr. Dražen Maršić	Antička nošnja na spomenicima istočnog Jadrana IZBORNi	15	2
I.	Dr. Zdenko Brusić	Arheološke potvrde plovnog puta uz istočnu obalu Jadrana IZBORNi	15	2
I.	Dr. Igor Borzić	Keramičko stolno posuđe u rimskoj Dalmaciji IZBORNi	15	2
I.	Dr. Ivana Jadrić Kučan	Rimski svećenici IZBORNi	15	2
I.		*komplementarni kolegij s nekog drugog doktorskog studija	15	2

II.	Dr. Željko Miletić	Teritoriji zajednica u rimskoj provinciji Dalmaciji IZBORNi	15	2
II.	Dr. Anamarija Kurilić	<i>Ius Latii</i> i epigrafika IZBORNi	15	2
II.	Dr. Miroslav Glavičić	Seviri i augustali u rimskoj provinciji Dalmaciji IZBORNi	15	2
II.	Dr. Dražen Maršić	Portret na sepulkralnoj plastici istočne obale Jadrana IZBORNi	15	2
II.	Dr. Zdenko Brusić	Predantičke i antičke luke na istočnoj obali Jadrana IZBORNi	15	2
II.	Dr. Mato Ilkić	Novac u antičkoj Liburniji IZBORNi	15	2
II.	Dr. Igor Borzić	Antička skladišno-transportna keramika u Dalmaciji IZBORNi	15	2
II.	Dr. Ivana Jadrić Kučan	Liberov kult na istočnoj obali Jadrana IZBORNi	15	2
II.	Dr. Irena Radić Rossi	Arheologija jadranskih i mediteranskih luka IZBORNi	15	2
II.		*komplementarni kolegij s nekog drugog doktorskog studija	15	2

Nisu predviđeni ispiti.

c) Srednjovjekovna arheologija

Semestar	Nastavnik	Predmet i njegova bodovna grupa	Satnica P S	ECTS Bodovi Nastava
I.	Dr. Željko Tomićić	Ranobizantsko profano vojno graditeljstvo Justinijanove epohe – istočni Jadran i Sredozemlje IZBORNi	15	2
I.	Dr. Tomislav Fabijanić	Problemi kontinuiteta iz kasne antike u rani srednji vijek	15	2

		IZBORNI		
I.	Dr. Karla Gusar	Slavenska (starohrvatska) grobna i naseobinska keramika IZBORNI	15	2
I.	Dr. Mario Šlaus	Antropologija starohrvatskih groblja IZBORNI	15	2
I.		*komplementarni kolegij s nekog drugog doktorskog studija	15	2

II.	Dr. Ante Uglešić	Arheološka ostavština velike seobe naroda na istočnoj jadranskoj obali i njezinu zaleđu IZBORNI	15	2
II.	Dr. Ante Uglešić	Razvoj starohrvatskih grobalja od 7. do 9. stoljeća na području Dalmatinske Hrvatske IZBORNI	15	2
II.	Dr. Željko Tomić	Južna Panonija – Sredozemlje – srednje Podunavlje (groblja 9.-13. stoljeća) IZBORNI	15	2
II.	Dr. Mario Šlaus	Analize trauma u arheološkim populacijama iz Hrvatske IZBORNI	15	2
II.		*komplementarni kolegij s nekog drugog doktorskog studija	15	2

Nisu predviđeni ispiti.

II. godina

U zimskom i ljetnom semestru student upisuje po četiri kolegija (ukupno 8 ETCS bodova) odabirom između ponuđenih u jednom od tri usmjerenja. Od ta četiri kolegija obavezno se upisuje onaj kojeg drži mentor radnje. Taj obavezni predmet pisanjem i prezentacijom specijalističkog seminarskog rada dodatno se boduje s 1 ETCS bodom. Umjesto jednog od ponuđenih kolegija u svakom semestru može se u dogovoru s voditeljem studija i mentorom upisati komplementarni kolegij s nekog drugog studija.

a) Prapovijesna arheologija

Semestar	Nastavnik	Predmet i njegova bodovna grupa	Satnica P S	ECTS Bodovi Nastava
III.	Dr. Dario Vujević	Simbolizam ranih prapovijesnih zajednica IZBORNI/OBVEZNI	15	2
III.	Dr. Brunislav Marijanović	Neolitizacija istočnog Jadrana IZBORNI/OBVEZNI	15	2
III.	Dr. Sineva Kukoč	Sveta mjesta istočnog Jadrana IZBORNI/OBVEZNI	15	2
III.		*komplementarni kolegij s nekog drugog doktorskog studija	15	2
IV.	Dr. Dario Vujević	Mezolitičke zajednice istočnog Jadrana IZBORNI/OBVEZNI	15	2

IV.	Dr. Brunislav Marijanović	Rani eneolitik istočnog Jadrana IZBORNI/OBVEZNI	15	2
IV.	Dr. Sineva Kukoč	Kult mrtvih na Jadranu u željezno doba IZBORNI/OBVEZNI	15	2
IV.		*komplementarni kolegij s nekog drugog doktorskog studija	15	2

Nisu predviđeni ispiti.

b) Antička arheologija

Semestar	Nastavnik	Predmet i njegova bodovna grupa	Satnica P S	ECTS Bodovi Nastava
III.	Dr. Željko Miletić	Mitraizam u rimskoj provinciji Dalmaciji IZBORNI/OBVEZNI	15	2
III.	Dr. Miroslav Glavičić	Magistrati i uprava antičkih gradova u Liburniji IZBORNI/OBVEZNI	15	2
III.	Dr. Dražen Maršić	Antička sepulkralna plastika istočnog Jadrana (I) - Ugradbeni (građevni) nadgrobni reljefi IZBORNI/OBVRZNI	15	2
III.	Dr. Robert Matijašić	Grad i selo u gospodarstvu antike IZBORNI/OBVEZNI	15	2
III.	Dr. Mato Ilkić	Antički brodski tereti na istočnoj obali Jadrana IZBORNI/OBVEZNI	15	2
III.	Dr. Igor Borzić	Antička arheologija srednje i južnodalmatinskog otočja I - Principi naseljenosti IZBORNI/OBVEZNI	15	2
III.	Dr. Ivana Jadrić Kučan	Pokrajinski carski kult IZBORNI/OBVEZNI	15	2
III.		*komplementarni kolegij s nekog drugog doktorskog studija		

IV.		Antičke keramičke radionice i keramički import na istočnoj obali Jadrana IZBORNI/OBVEZNI	15	2
IV.	Dr. Željko Miletić	Antičke nekropole na istočnoj obali Jadrana IZBORNI/OBVEZNI	15	2
IV.	Dr. Miroslav Glavičić	Magistrati i uprava kolonija u rimskoj provinciji Dalmaciji tijekom ranoga Principata IZBORNI/OBVEZNI	15	2
IV.	Dr. Dražen Maršić	Antička sepulkralna plastika istočnog Jadrana (II) – nadgrobne stele IZBORNI/OBVEZNI	15	2
IV.	Dr. Robert Matijašić	Ekonomija rimske rustične vile IZBORNI/OBVEZNI	15	2
IV.	Dr. Igor Borzić	Antička arheologija srednje i južnodalmatinskog otočja II – arheološki pokazatelji gospodarskog potencijala IZBORNI/OBVEZNI	15	2
IV.	Dr. Ivana Jadrić Kučan	Municipalni carski kult IZBORNI/OBVEZNI	15	2
IV.		*komplementarni kolegij s nekog drugog doktorskog studija		

Nisu predviđeni ispiti.

c) Srednjovjekovna arheologija

Semestar	Nastavnik	Predmet i njegova bodovna grupa	Satnica P S	ECTS Bodovi Nastava Ispit (Rad)
III.	Dr. Ante Uglešić	Nazočnost Istočnih Gota i drugih germanskih naroda u rimskoj provinciji Dalmaciji IZBORNI/OBVEZNI	15	2
III.	Dr. Tomislav Fabijanić	Problemi geneze i razvoja materijalne i duhovne kulture Hrvata od 7. do 12. st. na istočnoj jadranskoj obali i širem zaleđu IZBORNI/OBVEZNI	15	2
III.	Dr. Željko Tomičić	Bjelobrdski kulturni kompleks u Hrvatskoj IZBORNI/OBVEZNI	15	2
III.	Dr. Karla Gusar	Srednjovjekovne utvrde na istočnom Jadranu IZBORNI/OBVEZNI	15	2
III.	Dr. Irena Radić Rossi	Plovidba Sredozemljem od 7. do 17. stoljeća IZBORNI/OBVEZNI	15	2
III.	Dr. Mario Šlaus	Paleopatološke analize arheoloških populacija iz Hrvatske IZBORNI/OBVEZNI	15	2
III.		*komplementarni kolegij s nekog drugog doktorskog studija	15	2

IV.	Dr. Ante Uglešić	Ranokršćanska arhitektura na područjima današnje zadarske nadbiskupije i šibenske biskupije IZBORNI/OBVEZNI	15	2
IV.	Dr. Tomislav Fabijanić	Odraž karolinškog kulturnog kruga na razvoj materijalne i duhovne kulture Hrvata IZBORNI/OBVEZNI	15	2
IV.	Dr. Željko Tomičić	Kasnosrednjovjekovno arheološko nasljeđe sjeverne Hrvatske IZBORNI/OBVEZNI	15	2
IV.	Dr. Mato Ilkić	Srednjovjekovni novac u Dalmaciji IZBORNI/OBVEZNI	15	2
IV.	Dr. Karla Gusar	Glazirana novovjekovna keramika na istočnom Jadranu IZBORNI/OBVEZNI	15	2
IV.	Dr. Mario Šlaus	Bioarheologija IZBORNI/OBVEZNI	15	2
IV.	Dr. Irena Radić Rossi	Otkrivanje i istraživanje arheoloških nalazišta na velikim dubinama IZBORNI/OBVEZNI	15	2
IV.		*komplementarni kolegij s nekog drugog doktorskog studija	15	2

Nisu predviđeni ispiti.

3. IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI – ZNANSTVENI I ISTRAŽIVAČKI RAD

Izvannastavne aktivnosti pretežu u sustavu bodovanja doktorskog studija (čine oko 70% ETCS-bodova koji se prikupljaju u prve dvije godine), jer su istraživanja temelj za pisanje kvalitetne disertacije i stoga što istovremeno potiču studentsku samostalnost i koheziju sa znanstvenom zajednicom. Prakticirajući ih studenti umnogome stječu i vještine koje im mogu pomoći u njihovom kasnijem znanstvenom radu.

Aktivnosti koje se boduju u svakom semestru jesu: terenska arheološka istraživanja, objavljivanje radova u stručnim i znanstvenim časopisima, praktični rad u znanstvenoj ustanovi, sudjelovanje u znanstvenim projektima, priopćenja na znanstvenim skupovima, sudjelovanje u visokoškolskoj nastavi, usavršavanje stranih jezika, pomoć pri organizaciji znanstvenih skupova i arheoloških izložbi, kao i druge slične aktivnosti.

Aktivnosti se dogovaraju s voditeljima usmjerenja, odnosno s mentorom. Zajedno s Vijećem studija oni određuju bodovnu vrijednost svake od njih i eventualnih, koje ovdje nisu navedene, služeći se sljedećim mjerilom:

1.	VODSTVO U ZNANSTVENOM PROJEKTU (PODPROJEKTU)	12 bodova
	Odnosi se <u>isključivo</u> na <u>status voditelja</u> projekta (ili podprojekta) koji je prihvaćen u <i>Ministarstvu znanosti</i> , u <i>Agenciji za znanost i visoko obrazovanje</i> te u <i>Zakladi za znanost</i> ili je istovrijedan znanstveni projekt, prihvaćen sa strane međunarodnih znanstvenih asocijacija ili znanstvenih institucija.	
2.	SUDJELOVANJE U ZNANSTVENOM PROJEKTU	6 bodova
	Podrazumijeva <u>isključivo status</u> istraživača u okviru projekta koji je prihvaćen u <i>Ministarstvu znanosti</i> , u <i>Agencije za znanost i visoko obrazovanje</i> te u <i>Zakladi za znanost</i> ili je istovrijedan znanstveni projekt, prihvaćen sa strane međunarodnih znanstvenih asocijacija ili znanstvenih institucija i ne odnosi se na sudjelovanje u istraživanju u svojstvu povremenog člana stručne ekipe – voditelj projekta potvrđuje znanstveni doprinos studenta.	
3.	ZNAČAJNO UNAPRIJEĐENJE ZNANSTVENOG PROJEKTA (izrada baze podataka, dokumentacije, uvođenje novih postupaka, važna otkrića ...)	6 ECTS
	Odnosi se na unaprijeđenje znanstvenih projekata u okviru projekata prihvaćenih u <i>Ministarstvu znanosti</i> , u <i>Agenciji za znanost i visoko obrazovanje</i> te u <i>Zakladi za znanost</i> ili je istovrijedan znanstveni projekt, prihvaćen sa strane međunarodnih znanstvenih asocijacija ili znanstvenih institucija. Baze podataka, novi postupci, metode ... koji su predmet, dio ili cilj samog projekta ne mogu biti dodatno valorizirani. Važnim otkrićima smatrat će se ona do kojih je došlo znanstveno mjerljivim doprinosom kandidata u obliku originalnih ideja, originalne primjene metoda, postupaka, tehničkih sredstava i materijala, te originalnim interpretacijama rezultata istraživanja – iscrpno obrazložene podatke daje voditelj projekta.	
4.	OBJAVLJEN IZVORNI ZNANSTVENI RAD U ZNANSTVENOM ČASOPISU	10 ECTS
	Podrazumijeva <u>isključivo radove iz područja usmjerenja kandidata</u> : navesti točan naslov recenziranog članka, kategoriju članka, točno godište u kojemu je članak objavljen ili će biti objavljen, kategoriju časopisa prema postojećem registru znanstvenih časopisa, odluku o prihvaćanju članka i potvrdu uredništva da će članak biti objavljen u prvom sljedećem broju časopisa – podatke potvrđuje glavni/odgovorni urednik časopisa. Predviđeni broj bodova odnosi se na izvorni znanstveni rad kojeg potpisuje kandidat samostalno ili u koautorstvu s još jednim autorom, a u svim ostalim slučajevima bodovna vrijednost se dijeli razmjerno s brojem autora.	

5.	OBJAVLJEN PREGLEDNI ILI STRUČNI RAD U ZNANSTVENOM ČASOPISU	6 ECTS
	Podrazumijeva <u>isključivo radove iz područja usmjerenja kandidata</u> : navesti točan naslov recenziranog članka, kategoriju članka, točno godište u kojemu je članak objavljen ili će biti objavljen, kategoriju časopisa prema postojećem registru, odluku o prihvatanju članka i potvrdu uredništva da će članak biti objavljen u prvom sljedećem broju časopisa – podatke potvrđuje glavni/odgovorni urednik časopisa. Predviđeni broj bodova odnosi se na pregledni ili stručni rad kojeg potpisuje kandidat samostalno ili u koautorstvu s još jednim autorom, a u svim ostalim slučajevima bodovna vrijednost se dijeli razmjerno s brojem autora.	
6.	OBJAVLJEN PRIKAZ NEKOG ZNANSTVENOG RADA	4 ECTS
	Podrazumijeva <u>isključivo radove iz područja usmjerenja kandidata</u> : navesti točan naslov recenziranog članka, kategoriju članka, točno godište u kojemu će članak biti objavljen, kategoriju časopisa prema postojećem registru, odluku o prihvatanju članka i potvrdu uredništva da će članak biti objavljen u prvom sljedećem broju časopisa – podatke potvrđuje glavni/odgovorni urednik časopisa. Predviđeni broj bodova odnosi se na prikaz nekog znanstvenog rada kojeg potpisuje kandidat samostalno ili u koautorstvu s još jednim autorom, a u svim ostalim slučajevima bodovna vrijednost se dijeli razmjerno s brojem autora.	
7.	PRIOPĆENJE NA ZNANSTVENOM SKUPU S MEĐUNARODNOM RECENZIJOM	6 ECTS
	Podrazumijeva <u>isključivo radove iz područja usmjerenja kandidata</u> : navesti točan naslov priopćenja, točan naziv i mjesto održavanja skupa, organizatora skupa – podatke potvrđuje organizator skupa. Predviđeni broj bodova odnosi se na priopćenje kojeg potpisuje kandidat samostalno ili u koautorstvu s još jednim autorom, a u svim ostalim slučajevima bodovna vrijednost se dijeli razmjerno s brojem autora. Vijeće zadržava pravo prosudbe znanstvenog karaktera skupa s obzirom na instituciju organizatora.	
8.	PRIOPĆENJE NA ZNANSTVENOM SKUPU S DOMAĆOM RECENZIJOM	5 ECTS
	Podrazumijeva <u>isključivo radove iz područja usmjerenja kandidata</u> : navesti točan naslov priopćenja, točan naziv i mjesto održavanja skupa – podatke potvrđuje organizator skupa. Predviđeni broj bodova odnosi se na priopćenje kojeg potpisuje kandidat samostalno ili u koautorstvu s još jednim autorom, a u svim ostalim slučajevima bodovna vrijednost se dijeli razmjerno s brojem autora. Vijeće zadržava pravo prosudbe znanstvenog karaktera skupa s obzirom na instituciju organizatora.	
9.	JAVNO PREDAVANJE	3 boda
	Podrazumijeva <u>isključivo predavanja iz područja usmjerenja kandidata</u> : navesti točnu temu, prirodu, predavanja organizatora i mjesto predavanja – podatke potvrđuje organizator predavanja. Predviđeni broj bodova odnosi se na javno predavanje kojeg potpisuje kandidat samostalno ili u koautorstvu s još jednim autorom, a u svim ostalim slučajevima bodovna vrijednost se dijeli razmjerno s brojem autora. Vijeće zadržava pravo prosudbe znanstvenog karaktera skupa s obzirom na instituciju organizatora.	
10.	OBRANA SINOPSISA DISERTACIJE	4 ECTS

	Točan naslov, datum i mjesto obrane - podatke potvrđuje povjerenstvo.	
11.	TERENSKO ISTRAŽIVANJE DUŽE OD MJESEC DANA POD VODSTVOM PROFESORA DOKTORSKOG STUDIJA	8 ECTS
	Odnosi se <u>isključivo na istraživanja unutar one grane arheologije za koju se kandidat opredijelio</u> , a po mogućnosti u bližoj vezi s temom disertacije i podrazumijeva <u>status istraživača</u> . <u>Ne odnosi se na sudjelovanje</u> u istraživanju u svojstvu povremenog člana stručne ekipe: navesti vrstu nalazišta, vrijeme terenskog istraživanja i voditelja istraživanja, zaduženja tijekom istraživanja i prava u korištenju rezultata istraživanja – podatke potvrđuje voditelj istraživanja.	
12.	TERENSKO ISTRAŽIVANJE DUŽE OD MJESEC DANA POD VODSTVOM ZNANSTVENIKA IZVAN STUDIJA	6 ECTS
	Odnosi se <u>isključivo na istraživanja unutar one grane arheologije za koju se kandidat opredijelio</u> , <u>podrazumijeva isključivo verificiran znanstveni status voditelja istraživanja</u> s poželjnim statusom istraživača i samog kandidata: navesti vrstu nalazišta, vrijeme istraživanja i voditelja istraživanja, zaduženja tijekom istraživanja i prava u korištenju rezultata istraživanja – podatke potvrđuje voditelj istraživanja.	
13.	TERENSKO ISTRAŽIVANJE KRAĆE OD MJESEC DANA POD VODSTVOM PROFESORA DOKTORSKOG STUDIJA	6 ECTS
	Vrijede upute iz stavka 11. Minimalni broj dana provedenih na terenu je 15 radnih dana.	
14.	TERENSKO ISTRAŽIVANJE KRAĆE OD MJESEC DANA POD VODSTVOM ZNANSTVENIKA IZVAN STUDIJA	4 ECTS
	Vrijede upute iz stavka 12. Minimalni broj dana provedenih na terenu je 15 radnih dana.	
15.	IZVOĐENJE NASTAVE NA PREDDIPLOMSKIM I DIPLOMSKIM STUDIJIMA	10 ECTS
	Odnosi se <u>isključivo na kandidate u zvanju i u naslovnom zvanju asistenta</u> koji izvode nastavu iz područja studijskog usmjerenja kandidata – podatke potvrđuje visokoškolska ustanova na kojoj kandidat izvodi nastavu.	
16.	POMOĆ PRI ORGANIZACIJI ZNANSTVENOG SKUPA	4 ECTS
	Odnosi se na sudjelovanje u pripremi, organizaciji i provođenju onih znanstvenih skupova čija je tema u cijelosti ili barem jednim dijelom izravno povezana s usmjerenjem kandidata: navesti točan naziv i mjesto održavanja skupa, organizatora skupa, oblik pomoći u organizaciji – podatke potvrđuje organizator skupa.	
17.	ORGANIZACIJA ARHEOLOŠKE IZLOŽBE	8 ECTS
	Odnosi se <u>primarno na kandidate zaposlene u muzejskim institucijama</u> i izlaganje građe prikupljene osobnim istraživanjima ili sudjelovanje u zajedničkim kompleksnim postavima (stalni, tematski, privremeni ...) više autora u kojima kandidati imaju status autora koncepcije. Podrazumijeva se povezanost sa studijskim usmjerenjem kandidata. Navesti vrstu, naziv, trajanje i instituciju organizatora izložbe – podatke potvrđuje muzejska institucija/organizator izložbe.	
18.	POMOĆ PRI ORGANIZACIJI ARHEOLOŠKE IZLOŽBE	3 ECTS
	Odnosi se <u>primarno na kandidate zaposlene u muzejskim institucijama</u> koji u okviru međuinstitucionalne suradnje ustupaju i pripremaju građu iz okvira svoje specijalizacije za arheološke izložbe u čije koncipiranje i realizaciju nisu autorski uključeni: navesti vrstu, naziv, trajanje i instituciju organizatora izložbe – podatke potvrđuje muzejska institucija/organizator izložbe.	
19.	USAVRŠAVANJE STRANOG JEZIKA	2 ECTS
	Dokazuje se vjerodostojnom potvrdom o prethodnom i stečenom stupnju.	

20.	STUDIJSKI BORAVAK U INOZEMSTVU DO MJESEC DANA	5 ECTS
	Odnosi se <u>isključivo na studijski boravak izravno povezan sa studijskim usmjerenjem studenta, po mogućnosti u bližoj vezi s temom doktorske disertacije, a realizira se uz preporuku ili suglasnost mentora i inozemnog znanstvenika u instituciji domaćinu</u> – podatke potvrđuju mentor i inozemni znanstvenik.	
21.	STUDIJSKI BORAVAK U INOZEMSTVU DUŽI OD MJESEC DANA	8 ECTS
	Vrijede upute iz stavka 20.	
22.	SUDJELOVANJE U OBRADI I PREZENTACIJI MUZEJSKE GRAĐE	4 ECTS
	Odnosi se <u>primarno na kandidate zaposlene u muzejskim institucijama</u> koji sudjeluju u pripremanju i prezentaciji građe u okviru složenih muzeoloških koncepcija i uz sudjelovanje više institucija: navesti vrstu, naziv, trajanje i instituciju organizatora izložbe – podatke potvrđuje institucija kandidata.	

Podatci koji nisu u skladu s ovim uputama neće dobiti ECTS-verifikaciju. Vijeće poslijediplomskog doktorskog studija “Arheologija istočnog Jadrana“ zadržava pravo traženja dodatnih podataka, ali i provjere navedenih.

Konačnu odluku o verifikaciji ECTS-bodova na temelju izvannastavnih aktivnosti donosi Vijeće poslijediplomskog studija.

4. NAČINI PROVJERE ZNANJA STUDENATA

Na doktorskom studiju provjera znanja studenata obavlja se izradom i prezentacijom specijalističke seminarske radnje i izradom i javnom obranom sinopsisa radnje u nastavnim aktivnostima, u izvannastavnim aktivnostima prvenstveno kroz pisanje radova u znanstvenim publikacijama i kroz priopćenja na konferencijama. Ispiti se ne polažu. Konačna provjera znanja obavlja se na obrani doktorske radnje.

5. POČETAK I ZAVRŠETAK NASTAVE

Početak i završetak nastave na doktorskom studiju istovjetan je kao i na diplomskom studiju Sveučilišta u Zadru.

6. ISPITNI ROKOVI

Predmeti se samo slušaju, a ispita nema.

7. DOKTORSKI RAD

7.1. Minimalan broj bodova potreban za odobrenje teme i obranu radnje

Do obrane sinopsisa radnje u trećem semestru student mora prikupiti barem 60 ETCS bodova. Do odobrenja teme i naslova od tijela Sveučilišta, tj. do upisa u V. semestar student mora prikupiti barem 120 ETCS bodova. Do predaje disertacije na ocjenjivanje kandidat mora prikupiti svih 180 bodova tijekom tri akademske godine.

7.2. Izbor i odobrenje teme

Student, u dogovoru s mentorom, izabire temu tijekom II. semestra, brani sinopsis radnje tijekom III. semestra, naslov i temu prijavljuje do upisa u IV. semestar, a do upisa u V. semestar kandidat treba imati od tijela Sveučilišta odobren naslov i temu s obrazloženjem doktorskog rada.

7.3. Naslov i obrazloženje teme

Naslov teme treba biti kratak, do 100 slovnih znakova uključujući i praznine između riječi. Treba biti jezgrovit te odražavati stvarni sadržaj teme doktorskog rada. U obrazloženju se ističe:

- a) struktura budućeg doktorskog rada s predloženim poglavljima,
- b) metode istraživanja,
- c) izvori koji će se koristiti i istraživati,
- d) opći zaključak u kojem se ističe očekivani doprinos doktorskog rada znanosti.

7.4. Ocjena teme s obrazloženjem

Stručno povjerenstvo ocjenjuje naslov teme i odgovarajuće obrazloženje (sinopsis). Ocjena Stručnog povjerenstva daje se u pismenom obliku. Ukoliko je izvješće negativno, student mora iznova proći postupak pisanja i obrane sinopsisa, bilo poboljšanog prema naputcima Stručnog povjerenstva bilo s potpuno novim izborom teme. Ako kandidat niti za izmijenjeni ili novi sinopsis ne dobije pozitivnu ocjenu (jednoglasno ili većinom glasova) članova Stručnog povjerenstva, gubi pravo studija. Ocjena Stručnog povjerenstva konačna je kad je prihvate tijela Sveučilišta. Izgubljena prava studenta obnavljaju se ponovnim upisom doktorskog studija (III. točka 9. i IV. Točka 8.).

7.5. Mentor doktorskog rada

Stručno povjerenstvo u svojim ocjenama teme i obrazloženja doktorskog rada predlaže tijelima Sveučilišta mentora doktorskog rada. Mentor treba biti nastavnik aktualnog doktorskog studija u znanstveno nastavnom zvanju redovitog ili izvanrednog profesora, a iznimno i u zvanju docenta.

7.6. Izradba i predaja doktorskog rada

Student pristupa znanstvenoistraživačkom radu na doktorskoj temi već tijekom II semestra, nakon konzultacija s mentorom i odabira teme. V i VI semestar studija predviđen je isključivo za pisanje radnje, koja se oblikuje na računalu. Preporučljivo je da radnja nije duža od 400 autorskih stranica (1800 znakova na jednoj). U navedeni broj uključuju se i sve vrste priloga. Izuzetno, ako je tema takvog karaktera da traži ekstenzivnost predočavanja može biti i duža.

Tijekom treće godine studija mentor kontrolira izradu radnje, sugerira poboljšanja, a po potrebi i dodatna istraživanja. Ocijeni li mentor da izrada slabo napreduje, bez vidnih postignuća, ili je dotad napisano izrazito nekvalitetno, bez znanstvenih prinosa ili je na drugi način ugrožena kvaliteta radnje može, uz suglasnost Vijeća odjela, uskratiti bodove odnosno potpis kandidatu. U tom slučaju student gubi pravo nastavka studija.

Nakon dovršenja radnje, uz mentorovu suglasnost, kandidat radnju umnožava i 10 primjeraka predaje Tajništvu poslijediplomskih studija Sveučilišta.

Doktorski rad treba predati pravodobno službi poslijediplomskih studija, najkasnije 24 mjeseca nakon završetka trogodišnjeg studija. Temeljem zamolbe studenta, iz opravdanih razloga Vijeće poslijediplomskog studija taj rok može dodatno produžiti najviše do dvanaest mjeseci. Istekom tog krajnjeg roka za predaju radnje kandidat gubi sva studentska prava. Može ih obnoviti ponovnim upisom doktorskog studija (III. točka 9. i IV. Točka 8).

7.7. Pismena ocjena i obrana doktorskog rada

Doktorsku radnju ocjenjuje stručno povjerenstvo, kojeg imenuje Senat Sveučilišta na prijedlog Vijeća poslijediplomskog studija.

Služba poslijediplomskog studija prosljeđuje svakom članu Stručnog povjerenstva jedan primjerak doktorskog rada. Oni u roku od najduže 3 (tri) mjeseca donose zasebna pismena izvješća, koja se dostavljaju Vijeću poslijediplomskog studija, Vijeću za humanističko područje i Senatu, na kojemu se, nakon prihvaćanja ocjene, određuje Stručno povjerenstvo za obranu disertacije, datum i mjesto obrane radnje.

O usmenoj obrani svaki član Povjerenstva sastavlja pismeno izvješće (ocjenu), pa ako su sve ili većina ocjena pozitivne kandidat stječe zvanje doktora znanosti (II. točka 1.). Time je za kandidata okončan doktorski studij.

Ukoliko je Povjerenstvo negativno ocijenilo doktorski rad može ga vratiti kandidatu na doradu uz pismene primjedbe. Kandidat je dužan izvršiti izmjene i dopune u roku od 6 mjeseci. Ukoliko se i takva disertacija negativno ocijeni kandidat gubi pravo na obranu radnje, odnosno gubi sva prava na dovršetak studija. Kandidat se više ne može upisati na ovaj studij, što ga ne sprječava da se natječe na drugi doktorski studij.

Poslijediplomski doktorski studij završava uspješnom javnom obranom doktorske radnje, jednoglasnom ili većinskom odlukom članova Povjerenstva, čime doktorant stječe sva prava i obveze novog akademskog stupnja.

Znanstveno zvanje podjeljuje Sveučilište. Rektor Sveučilišta promiče kandidate dodjeljujući diplome završenog doktorskog studija s postignutim akademskim stupnjem.

8. GUBITAK I OBNAVLJANJE PRAVA STUDIRANJA

Student s punim radnim vremenom koji u roku od 6 godina, odnosno student s dijelom radnog vremena koji u roku od 7 godina ne ispuni sve obveze koje se traže na doktorskom studiju, gubi studentska prava. Izgubljena prava ne mogu se obnoviti ponovnim upisom ovog doktorskog studija.

V. PROSTOR I OPREMA, UVJETI IZVOĐENJA STUDIJA

1. RADNI PROSTOR

Izvođenje nastave moguće je u učionici namijenjenoj izvođenju nastave na poslijediplomskim studijima u rektoratu Sveučilišta i u postojećim prostorijama Odjela za arheologiju na Sveučilištu u Zadru na adresi Obala Kralja Petra Krešimira IV, 2. Dvorana 101 ima 40 sjedećih mjesta. Može se također upotrebljavati i Arheološki praktikum u podrumu zgrade. Isto tako moguće je koristiti i Svečanu dvoranu, osobito u slučaju kada je potrebno više mjesta za slušatelje, te informatičke kabinete. Sveučilište u Zadru ima središnju knjižnicu i priručnu biblioteku Odsjeka za arheologiju. Obje stoje na raspolaganju studentima. U središnjoj biblioteci osoblje stoji na raspolaganju polaznicima. U priručnoj biblioteci knjige mogu davati na upotrebu asistenti i znanstveni novaci. Na raspolaganju polaznicima stoje i prostori nove sveučilišne zgrade u Ulici dr. Franje Tuđmana bb. Konzultacije će se održavati u uredima nastavnika, a moguće je da će se dio aktivnosti odvijati u muzejskim zbirkama.

Terenski dio studija (arheološka iskapanja i druga istraživanja) izvodit će se na lokalitetima na kojima profesori doktorskog studija rade niz godina u okviru vlastitih znanstvenih projekata. Uz dopuštenje Vijeća studija studenti mogu sudjelovati i na iskapanjima na terenima koje vode drugi eminentni znanstvenici.

2. RASPOLOŽIVA OPREMA

Sveučilište u Zadru – Odjel za arheologiju – raspolaže cjelokupnom potrebnom opremom (računala, LCD projektori, ostala didaktička nastavna pomagala, fotooprema, geodetske naprave). Glavninu literature posjeduju knjižnice Sveučilišta i Odsjeka, a lako je dostupna ona u Znanstvenoj knjižnici, Povijesnom arhivu i u knjižnici Arheološkog muzeja u Zadru.

VI. ORGANIZACIJA STUDIJA

1. VODITELJ STUDIJA

Doktorski studij ima voditelja studija, zamjenika voditelja studija i voditelje usmjerenja. Predlaže ih Vijeće studija iz reda nastavnika Odjela za arheologiju u znanstveno-nastavnom zvanju redovitog ili izvanrednog profesora. Odluku o izboru voditelja i zamjenika voditelja studija donose tijela Sveučilišta na prijedlog Vijeća studija. Odluku o izboru voditelja usmjerenja donosi Vijeće studija.

2. NATJEČAJ

Natječaj za upis studenata na doktorski studij objelodanjuje se u javnim glasilima na početku akademske godine. Ukoliko je nedostatan interes, natječaj se ne mora raspisati svake godine.

3. BROJ STUDENATA

Broj studenata je definiran u III. točka 2.

4. FINANCIRANJE STUDIJA

Doktorski studij organizira se za zaposlene u okviru znanstvenih projekata nastavnika studija u punom radnom vremenu (full-time), a za ostale studente u dijelu radnog vremena (part-time). Studentima u punom radnom vremenu omogućava se sudjelovanje na projektima čiji su nositelji nastavnici Studija, a financiraju se sredstvima Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Sredstva za financiranje studenata zaposlenih u drugim institucijama ili nezaposlenih (part time) osiguravaju se uplatom samih studenata ili iz ostalih izvora u suglasju s pozitivnim zakonima Republike Hrvatske. U tom slučaju visinu novčanog iznosa kojim studenti participiraju u financiranju dokorskog studija određuje Vijeće poslijediplomskog studija prije početka upisne godine.

VII. POPIS I OBRAZLOŽENJE PREDMETA, KOLEGIJA, TEMELJNA I DODATNA LITERATURA

[Napomena: Popis temeljne i dopunske literature nije konačan i nepromjenjiv, nego će se dopunjavati sukladno novim izdanjima, s osobitim obzirom na kolegije koji se trenutno predaju i vodeći računa o izboru teme radnje kod pojedinih studenata.]

1. godina					
NAZIV KOLEGIJA: Litičke izradevine od cijepanog kamena					
OPĆE OBAVIJESTI					
ODJEL		Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru			
STUDIJ		Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”			
USMJERENJE		Prapovijesna arheologija		Godina studija 1. Semestar: I.	
NASTAVNIK		Doc. dr. sc. Dario Vujević			
USTANOVA		Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju			
STATUS KOLEGIJA			Izborni	Izborni za druge studij. grupe	
• OPIS KOLEGIJA: Za preciznije određivanje neke prapovijesne kulture potrebno je što temeljitije raspoznavanje materijalnih izradevina ili artefakata, a predmete od cijepanog kamena u tome čine važnu komponentu, pogotovo kada je riječ o ranim prapovijesnim razdobljima. No prepoznavanje litičkih artefakata početni je dio procesa tumačenja njihove svrhe. U tome nam pomažu tipološke i tehnološke analize, analize porijekla i vrste sirovine, ali i eksperimenti i tzv. <i>use-wear</i> analize koje na modernim, eksperimentalnim artefaktima ukazuju kakve tragove na kamenu ostavlja pojedina vrsta posla.					
• CILJEVI KOLEGIJA: Opći cilj litičke analize je uočiti postojanje nekih navika ili pak tradicija svojstvenih pojedinim skupinama, ustanoviti razlike prema drugim istodobnim skupinama i time prepoznati kulturni entitet ljudi. Cilj kolegija je naučiti osnove litičke analize i steći znanje o specifičnostima svakog od vremenskih razdoblja u kojima se alat od cijepanog kamena koristi.					
VODIČ:			Zimski semestar		Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2		
TJEDANA PO SEMESTRU:			15		
Sati tjedno:	predavanja		1		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja		15		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja		vježbe			
NASTAVNA POMAGALA:					

udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	materijal
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
• Andrefsky, W., <i>Lithics, Macroscopic approaches to analysis</i>. Cambridge, 1998. • Bordes, F., <i>Typologie du Paléolithique Ancien et Moyen</i>. Paris 1988. • Butler, C., <i>Prehistoric flintwork</i>. Tempus, Gloucesterhire, 2005. • Crabtree, D., <i>An introduction to flintworking</i>. Idaho, 1982. • Debenath, A. - Dibble, H., <i>Handbook of paleolithic typology Vol 1: The Lower and Middle Paleolithic of Europe</i>. Philadelphia, 1994. • Demars, P., Laurent, P., <i>Types d'outils lithiques du Paléolithique Supérieur en Europe</i>. Paris 1992. • Inizan, M. L., Roche, H., Tixier, J., <i>Technology of knapped stone</i>. Meudon, 1992. • Karavanić, I., Prijedlog osnovnog strukovnog nazivlja za srednji i mlađi paleolitik. <i>Opuscula archaeologica</i>, 16, Zagreb, 1992., 15-35. • Karavanić, I., Strukovno nazivlje za donji i srednji paleolitik. <i>Opuscula archaeologica</i>, 19, Zagreb, 1995., 7-9. • Karavanić, I., 2008. – Prijedlog strukovnog nazivlja za lomljevinu gornjeg paleolitika, <i>Obavijesti Hrvatskog arheološkog društva</i>, XL, Zagreb, 82-89. • Karimali, E., Lithic Technologies and Use. U <i>The Archaeology of Mediterranean Prehistory</i> (E. Blake, A. B. Knapp ur.), Blackwell, 2005, 180-214. • Korona, M., Kremen artefakti. U <i>Crno vrilo 2</i> (B. Marijanović ur.), Zadar, 2009, 145-218.					
Dopunska:					
• Baumlér, M. F., <i>Core reduction sequences: an analysis of blank production in the Middle Paleolithic of Northern Bosnia (Yugoslavia)</i>, University of Arizona, 1987. (neobjavljena disertacija) • Blaser, F. – Videka-Blaser, R. – Karavanić, I., <i>Tipologija i tehnologija, dva suprotna ili usporedna metodološka pristupa?</i> <i>Opuscula archaeologica</i>, 23-24., 1999.-2000., 363-371. • Böeda, E., <i>Levallois: A Volumetric Construction, Methods, A Technique</i>. U: Harold L. Dibble, Ofer Bar-Yosef ur., <i>The Definition and Interpretation of Levallois Technology</i>, Monographs in World Archaeology No. 23, Prehistory Press, Madison Wisconsin, 1995, 41-68. • Karavanić, I., <i>Osvit tehnologije</i>, Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, 2003. • Kuhn, S. L., <i>Mousterian lithic technology: An ecological perspective</i>. Princeton, New Jersey, 1995. • Nowell, A., Davidson, I., <i>Stone Tools and the Evolution of Human Cognition</i>. University Press of Colorado, 2010. • Šošić, R., Karavanić I., <i>Cijepani litički materijal s prapovijesnog nalazišta Slavča</i>, Nova Gradiška. <i>Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu</i> 37, 3. serija. 2004.					
Registracija za slušanje kolegija: DA			Registracija za ispit:		
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:					
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:					
• Vujević, D., The relations between Middle Paleolithic open air sites in Zadar hinterland and open air sites on Zadar islands. U S. Forenbaher ur., <i>A Connecting Sea: Maritime Interaction in Adriatic Prehistory</i>, BAR i.s. 2037, 2009., 1-11. • Vujević, D., <i>Srednji paleolitik na području južno od Ražanca</i>. Sveučilište u Zadru, Zadar, 2007. • Vujević, D., <i>Musterijenska kultura na istočnom Jadranu</i>. Sveučilište u Zadru, Zadar, 2011. • Vujević, D., Horvat, K. Kulturna slika danilskog naselja na Baricama., <i>Archaeologia Adriatica</i>. 6 (2012), 1; 31-65. • Vujević, D., Bodružić, M., Mezolitičke zajednice špilje Vlakno. <i>Diadora: glasilo Arheološkog muzeja u</i>					

1. godina					
NAZIV KOLEGIJA: Porijeklo slikanja u neolitiku istočnog Jadrana					
OPĆE OBAVIJESTI					
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru				
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”				
USMJERENJE	Prapovijesna arheologija			Godina studija	
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Brunislav Marijanović			1.	
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju				
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe	Semestar: I.	
• OPIS KOLEGIJA: Kolegij daje specijalistički i znanstveni pregled problema slikane keramike u neolitiku istočne jadranske obale, njezine povezanosti sa srodnim pojavama na širem prostoru jugoistočne Europe i Sredozemlja, te regionalnih razvojnih posebnosti. • CILJEVI KOLEGIJA: Kolegij ima cilj temeljito osposobiti studenata za znanstveno proučavanje kulturnih veza između neolitičkih zajednica na širem području jugoistočne Europe i Sredozemlja, te proučavanje značenja te povezanosti pri nastajanju podudarnih ili sličnih pojava u materijalnoj kulturi, posebice tehničkih i stilskih podudarnosti na keramičkim proizvodima. Postavljeni cilj realizirat će se kroz predavanja, mentorski rad sa studentima i njihovo vlastito istraživanje.					
VODIČ:			Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2		
TJEDANA PO SEMESTRU:			15		
Sati tjedno:	predavanja		1		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja		15		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
Literatura: J. KOROŠEC, Neolitska naseobina u Danilu Bitinju, Zagreb, 1958. Š. BATOVIĆ, Jadranska zona, Praistorija jugoslavenskih zemalja II, Sarajevo, 1979. B. MARIJANOVIĆ, Prilozi za prapovijest u zaleđu jadranske obale, Zadar, 2000. B. MARIJANOVIĆ, Gudnja, višeslojno prapovijesno nalazište, Dubrovnik, 2005. B. MARIJANOVIĆ, Ravlića pećina (Peć Mlini), GZM 35/36, Sarajevo 1981. B. ČEČUK – D. RADIĆ, Vela spila, višeslojno pretpovijesno nalazište – Vela Luka, otok Korčula; Vela Luka,					

2005.	
M. KORKUTI, Neolitikum und chalkolitikum in Albanien, Mainz, 1995.	
B. PHELPS, The Neolithic Pottery Sequence in Southern Greece, Oxford 2004.	
Dopunska:	
Registracija za slušanje kolegija: DA	Registracija za ispit:
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: Ravlića pećina (Peć Mlini), <i>GZM</i> 35/36, Sarajevo 1981. <i>Prilozi za prapovijest u zaleđu jadranske obale</i>, Zadar, 2000. <i>Gudnja, višeslojno prapovijesno nalazište</i>, Dubrovnik, 2005.	

1. godina				
NAZIV KOLEGIJA: Odnos naselja i groblja u brončano doba na istočnom Jadranu				
OPĆE OBAVIJESTI				
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru			
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”			
USMJERENJE	Prapovijesna arheologija			Godina studija 1. Semestar: I.
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Sineva Kukoč			
USTANOVA	Sveučilište u Zadru – Odjel za arheologiju			
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe	
OPIS KOLEGIJA: Sažeto se predočuju sva temeljna saznanja o (proto)liburnskim brončanodobnim naseljima-gradinama (tipologija, topografija, tragovi kulta, kronologija, kontinuitet/diskontinuitet), te njihov odnos s grobljima. Uključen je prostor od Raše do Krke; tek komparativno obrazlažu se neki aspekti istovremenih pojava sa susjednog prostora: srednja Dalmacija, Istra i dr . U prvom redu objašnjava se pojava humaka na gradinama, a zatim i odnos gradine i humaka izvan gradinskog perimetra. Obje pojave prate se i tijekom željeznog doba, posebno problem gradinskih željeznodobnih humaka. Slaba istraženost brončanodobnih gradina od Raše do Krke i nepoznavanje konteksta (kulturnog sustava) u kojemu su funkcionirale, ograničava mogućnost interpretacije. Izvori arheoloških podataka su dosadašnja rekognosciranja i rijetka sondiranja (proto) liburnskih brončanodobnih nalazišta kao i mala količina istraženih brončanodobnih tumula.				
CILJEVI KOLEGIJA: Prezentiranej arheološki skromne naseobinske građe -bez podataka o stratifikaciji- pretpostavka su novim istraživanja brončanodobnih naselja na potezu Raša-Krka. Također, iz prostornog odnosa gradina – humak nastoje se «iščitati» neki tragovi potpuno nepoznate religije i socijalno-političke strukture brončanodobne zajednice.				
VODIČ:			Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2	
TJEDANA PO SEMESTRU:			15	
Sati tjedno:	predavanja		1	
	seminari			
	vježbe			
	mentorski rad			
Ukupno sati:	predavanja		15	
	seminari			
	vježbe			
	mentorski rad			

Ukupan broj dana terenske nastave:				
NASTAVNE METODE:				
predavanja				
NASTAVNA POMAGALA:				
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:				
Odslušan ispit				
NAČIN POLAGANJA ISPITA:				
ispit se ne polaže				
• LITERATURA: BATOVIĆ. Š., Kasno brončano doba na istočnom jadranskom Primorju, PJZ IV, 1983. BATOVIĆ Š. - KUKOČ S., Grobni humak iz ranog brončanog doba u Podvršju, RFF u Zadru 27 (14), 1988. BENAC A., Neki aspekti istraživanja tumula u našoj zemlji, Sahrnjivanje kod Ilira 2, Beograd 1979. BURŠIĆ-MATIJAŠIĆ K., Prapovijesne gradine Istre, topografija, tipologija, kronologija, Zagreb 2001, (rukopis disertacije). CARDARELLI A., Castellieri nel Carso e nell' Istria: cronologia degli insediamenti. fra media eta del bronzo e prima eta del ferro, Preistoria del Caput Adriae, Trieste 1983. CHAPMAN J.- SHIEL R.- BATOVIĆ Š., The Changing Face of Dalmatia, 1996. BENAC A, Utvrđena ilirska naselja I, Djela ANUBiH LX, CBI 4, 1985. ISTI Utvrđena praistorijska naselja u u zapadnom dijelu Jugoslavije, Materijali SADI XXII, Novi Sad 1986. ČOVIĆ, La prima e media età del bronzo sulle coste orientali dell' Adriatico e sul suo retroterra. Godišnjak CBI XVIII/16, Sarajevo 1980. GAFFNEY V- ČAČE S. - HAYES J.- KIRIGIN B.- LEACH P- VUJNOVIĆ N., Secret histories: the pre-colonial archaeological context for greek settlement of the central Adriatic Islands, Grčki utjecaj na istočnoj obali Jadrana, 1998, Split 2002. GOVEDARICA B., Rano bronzano doba na području istočnog Jadrana, Djela ANUNBiH 67, CBI 7, Sarajevo 1989. HÄNSEL B., Bronzezeitliche Siedlungssysteme und Gesellschaftsformen in Südosteuropa: vorstädtische Etwicklungen und Ansätze zur Stadtwerdung, Coll. XIII Int. Congres PPS, Forli 1996. PERONI R., Protostoria dell' Italia continentale. La penisola italiana nell' età del bronzo e del ferro, PCIA 9, Roma, 1989. STANČIĆ Z. - VUJNOVIĆ N. - KIRIGIN B. - ČAČE S.- PODOBNIKAR T. - BURMAZ J., The Archaeological Heritage of the Island of Brač, Croatia, BAR Itn.Ser. 803, 1999.				
UVJETI:				
Registracija za slušanje kolegija		Registracija za ispit		
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:				
• REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: [Š. Batović – S. Kukoč], Grobni humak iz ranog brončanog doba u Podvršju, <i>RFFZd</i> 27(14), 1988. [Š. Batović – S. Kukoč], Istraživanje prapovijesnih nalazišta u sjevernoj Dalmaciji, <i>Obavijesti HAD</i> XX,2 1988.				

1. godina		
NAZIV KOLEGIJA: Materijalna svjedočanstva prapovijesnog pomorstva na Jadranu i Mediteranu		
OPĆE OBAVIJESTI		
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru	
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”	
USMJERENJE	Podvodna arheologija	Godina studija
NASTAVNIK	doc. dr. sc. Irena Radić Rossi	1.
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju	

STATUS KOLEGIJA			Izborni	Izborni za druge studij. grupe	Semestar: I.
OPIS KOLEGIJA: Kolegijem su obuhvaćeni prapovijesni nalazi i ikonografski prikazi koji ukazuju na pomorske aktivnosti stanovnika Sredozemlja od paleolitika do grčkog klasičnog doba. Iako su najraniji nalazi krajnje skromni, neki su od njih iznimno značajni za izvođenje zaključaka o pomorskim komunikacijama i prekomorskoj trgovini u prapovijesno doba. Posebna pozornost posvećena je relativno rijetkim nalazištima brodoloma, među kojima se posebno ističu istraženi ostatci trgovačkog broda iz kasnog brončanog doba, pronađenog kod rta Uluburun u Turskoj. U grčkom podmorju tijekom proteklih je godina uočena još nekolicina brončanodobnih brodoloma, a najstariji zapadnomediterranski nalazi potječu iz ranog željeznog doba. Na jadranskom prostoru očuvala se manja količina prapovijesnih ikonografskih prikaza, a među podmorskim arheološkim nalazima ističe se brodolom u uvali Zambratiji nedaleko Savudrije. Osebnost prapovijesna tradicija tzv. šivanja elemenata brodske konstrukcije zadržala se na Jadranu i duboko u antičko, pa čak i srednjovjekovno doba.					
CILJEVI KOLEGIJA: Kolegij upućuje studente na sve raspoložive izvore za proučavanje prapovijesnog jadranskog i medteranskog pomorstva, te ih uči kako ih učinkovito iskoristiti. Poticanje kritičkog odnosa prema dosadašnjim spoznajama i poticaj na daljnji kreativan rad na proučavanju prapovijesnog pomorstva jedan je od najvažnijih ciljeva kolegija.					
VODIČ:			Zimski semestar		Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2		
TJEDANA PO SEMESTRU:			15		
Sati tjedno:	predavanja		1		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja		15		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja			individualni projekti		
NASTAVNA POMAGALA:					
	bilješke .pp		članci	knjige	internet
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna: L. BASCH, <i>Le musée imaginaire de la marine antique</i>. Athens, 1987. Z. BRUSIĆ, Prehistorijski podmorski nalazi na području južne Liburnije. <i>Radovi Centra Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zadru</i> 24, 1977: 53-60. Z. BRUSIĆ - M. DOMIJAN, Liburnian Boats - Their Construction and Form, u: S. McGrail, E. Kentley (ur.), <i>Sewn Plank Boats; Archaeological and Ethnographic papers based on those presented to a conference at Greenwich in November 1984</i> Oxford: BAR International Seires 276, 1985: 67-86. M. JURIŠIĆ, Prilog poznavanju ilirskog brodogvlja na Jadranu do 2. st. pr.n.e. <i>Prinosi Odjela za arheologiju</i> 1,					

1983: 5-15.

S. McGRAIL, *Boats of the World from the Stone Age to Medieval Times*. Oxford: Oxford University Press, 2001.

C. PULAK, The Late Bronze Age Shipwreck at Uluburun: Aspects of Hull Construction, u: W. Phelps, Y. Lolos, Y. Vichos (ur.), *The Point Iria Wreck: Interconnections in the Mediterranean ca. 1200 B.C. Proceedings of the International Conference. Island of Spetses, 19 September 1998*. Athens: Hellenic Institute of Marine Archaeology, 1999: 209-238.

S. WACHSMANN, *Seagoing Ships and Seamanship in the Bronze Age Levant*. Coleege Station & London, 1998.

Dopunska:

W. PHELPS – Y. LOLOS – Y. VICHOS (ur.), *The Point Iria Wreck: Interconnections in the Mediterranean ca. 1200 B.C. Proceedings of the International Conference. Island of Spetses, 19 September 1998*, Athens, 1999.

P. POMEY, Mediterranean sewn boats in Antiquity, u: S. McGrail – E. Kentley, *Sewn Plank Boats*. BAR International Series 276, Oxford, 1985: 35-48.

C. PULAK, Mortise-and-Tenon Joints of Bronze Age Seagoing Ships, u: C. Beltrame (ur.), *Boats, Ships and Shipyards. Proceedings of the Ninth International Symposium on Boat and Ship Archaeology*, Oxford, 2003: 28-34.

Registracija za slušanje kolegija: **DA**

Registracija za ispit:

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

- REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:

I. RADIĆ ROSSI, *Problematika prapovijesnih i antičkih nalazišta u hrvatskom podmorju*, doktorski rad, Zadar, 2011.

I. RADIĆ ROSSI, Plovidba Jadranom u grčko doba, u: J. Poklečki Stošić (ur.), *Antički Grci na tlu Hrvatske*, 2010: 91-101.

1. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Religijski život na istočnoj obali Jadrana u rimskom razdoblju			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Antička arheologija		Godina studija 1.

koheziji istočnojadranskog prostora, politička važnost carskog kulta, promjene u kulturnim manifestacijama, prihvaćanje novih religijskih ideja. Studenti će se kroz egzemplarni rad i terensko istraživanje obučiti korištenju podataka dobivenih epigrafičkim, ikonografskim, stilskim i drugim analizama arheoloških spomenika u rekonstruiranju religijskih procesa i institucija. Cilj je da studenti potpuno razviju znanstveno-istraživačke metode i steknu dobar uvid u stanje istraživanja, da bi mogli izraditi kvalitetnu disertaciju.					
VODIČ:			Zimski semestar		Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2		
TJEDANA PO SEMESTRU:			15		
Sati tjedno:	predavanja		1		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja		15		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici		bilješke .pp	članci	knjige	internet
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan ispit					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
• LITERATURA:					
Obvezna:					
N. CAMBI, Nove potvrde egipatskih kultova u antičkoj provinciji Dalmaciji, <i>Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku</i> , 65-67, Split, 1965.					
N. CAMBI, Dioklecijanova palača i Dioklecijan (lik i ličnost), <i>Dioklecijanova palača</i> (katalog izložbe), Split, 1994.					
N. CAMBI, <i>Kiparstvo rimske Dalmacije</i> , Split 2005.					
J. FERGUSON, <i>The religions of the Roman Empire</i> , London 1970.					
B. GABRIČEVIĆ, Studije i članci o religijama i kultovima antičkog svijeta, Split 1987.					
V. GIRARDI JURKIĆ, Kontinuitet ilirskih kultova u rimsko doba na području Istre, <i>Jadranski zbornik</i> , 11, Rijeka – Pula, 1981.					
V. GIRARDI JURKIĆ, <i>Duhovna kultura antičke Istre. Kultovi u procesu romanizacije antičke Istre</i> , Zagreb 2005.					
J. H. W. G. LIEBESCHUETZ, <i>Continuity and change in Roman religion</i> , New York, 1979.					
D. MARŠIĆ, Tri Silvanova žrtvenika iz Salone, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i> , 36(23), Zadar, 1998.					
J. MEDINI, Rimske i orijentalne religije na istočnoj obali Jadrana, <i>Materijali</i> , 12, Zadar, 1976.					
J. MEDINI, <i>Iovilae</i> zavjet iz Burnuma, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i> , 18(8), Zadar, 1979.					
J. MEDINI, Kult Jupitera Dolihena u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>Godišnjak ANUBiH</i> , 20, Sarajevo, 1982.					
J. MEDINI, Autohtoni kultovi u razvoju antičkih religija u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>Dometi</i> , 17, Rijeka, 1984.					
B. MIGOTTI, O religijskom odnosu prema štovanju mrtvih u pretkršćanskoj antici, <i>Diadora</i> , 15, Zadar, 1993.					
M. MILIČEVIĆ, <i>Rimski kalendar</i> , Zagreb, 1990.					
D. NOVAKOVIĆ, <i>Pojam numen u rimskoj religiji</i> , Zagreb, 1991.					
<i>Religions and Cults in Pannonia</i> , [ed. J. FITZ], Székesfőhervár, 1998.					
A. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Uz dva Silvanova svetišta u okolici Salone, <i>Arheološki radovi i rasprave</i> , 8-9, Zagreb, 1982.					

- A. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Tri brončane statuete Silvana s područja Delmata, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 3.s., 8, Zagreb, 1974.
- D. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, *Iliri i antički svijet*, Split, 1989. [Napomena: članci o Silvanu i Medauru].
- M. SANADER, *Rasprave o rimskim kultovima*, Zagreb, 1999.
- P. SELEM, *Izidin trag – egipatski kulni spomenici u rimskom Iliriku*, Split, 1997.
- E. SIMON, *Die Götter der Römer*, München, 1990.
- E. SCHRAUDOLPH, *Römische Götterweihungen mit Reliefschmuck aus Italien*, Heidelberg, 1993.
- M. SUIĆ, Orijentalni kultovi u antičkom Zadru, *Diadora*, 3, Zadar, 1965.
- J. M. C. TOYNBEE, *Death and Burial in the Roman World*, London, 1970.
- M. ZANINOVIĆ, Liberov hram u Polačama na otoku Mljetu, *Arheološki vestnik*, 41 [= *Šaslov zbornik*], Ljubljana, 1990.

Preporuča se pročitati:

Lexicon iconographicum mythologiae classicae, Basel-Köln.

N. CAMBI, Bilješke uz kipove Kibe (Magna Mater) iz Senja, *Senjski zbornik*, 20, Senj, 1993.

D. FISCHWICK, *The imperial cult in the Latin West*, I,1, Leiden 1987..

J. MEDINI, *Maloazijske religije u rimskoj provinciji Dalmaciji*, [disertacija], Zadar, 1981.

ANRW (Aufstieg und Niedergang der römischen Welt), II.17.1-4; II.18, Berlin – New York.

Carski kult na istočnom Jadranu, Histria antiqua, 4, Pula, 1998.

CIL (Corpus Inscriptionum Latinarum), Leipzig – Berlin: Acad. Litt. Boruss., od 1893 nadalje.

Encyclopedia of religion, (ed. M. ELIADE), New York, 1987. i dalje.

LIMC (Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae), Zürich – München, 1981-1988.

RE (Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft [ed. G. WISSOWA i dr.]), Stuttgart, od 1893.

Kao dopunska literatura preporučuju se radovi sljedećih autora: N. CAMBI, J. R. FEARS, V. GIRARDI-JURKIĆ, M. GLAVIČIĆ, HOTI, B. KUNTIĆ-MAKVIĆ, D. MARŠIĆ, B. MIGOTTI, A. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, I. RODA, M. SANADER, E. SCHRAUDOLPH, P. SELEM, M. SUIĆ, F. TASSAUX, R. TURCAN, M. ZANINOVIĆ.

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija

Registracija za ispit

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• **REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:**

Astronomski sadržaj na mitričkom motivu ubijanja bika, *RFFZd*, 33(20), 1993/94, Zadar, 1994, 93-108.

Mitričko putovanje duše, *Diadora*, 18-19, Zadar, 1997, 195-220.

O darovima s mitričkog natpisa *CIMRM* 1876 iz Salone, *RFFZd*, 36(23), 1997, Zadar, 1998, str. 69-78.

Kršćani su priznavali samo jednoga boga. Odnos kršćanstva i mitraizma, *Sveti Mihovil*, IV/11, Šibenik 2000, 56-57

Teološki sukob kršćanstva i mitraizma. Odnos kršćanstva i mitraizma (2), *Sveti Mihovil*, IV/12, Šibenik, 2000, 68-69

(u koautorstvu s G. Lipovac Vrkljan), Reljef Dijane iz Ridera, *Opuscula archaeologica*, 23-24, Zagreb 1999-2000., str. 155-164.

Religijski život u Naroni, *Arheološka istraživanja u Naroni i dolini Neretve* [= *Izdanja HAD-a* 22], Zagreb – Metković – Split 2003., 215-220.

1. godina		
NAZIV KOLEGIJA: <i>Ženska praenomina</i>		
OPĆE OBAVIJESTI:		
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru	
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij "Arheologija istočnog Jadrana"	
USMJERENJE	Antička arheologija	Godina studija
NASTAVNIK/SURADNIK	Prof. dr. sc. Anamarija Kurilić	1.
USTANOVA	Sveučilište u Zadru – Odjel za povijest	

STATUS KOLEGIJA:			Izborni	Izborni za druge studij. grupe		Semestar: I.	
OPIS KOLEGIJA: Predmet je izbornan. Sluša se tijekom jednog semestra, i to tjedno ? sati predavanja i ? sati mentorskog rada/konzultacija sa studentima. Predavanjima se studenti upoznaju s uobičajenim sustavima rimskodobnog imenovanja osoba, a osobito s fenomenom tzv. "ženskog prenomena" (vlastitoga imena postavljenoga na prvo mjesto u imenovanju nekih žena na rimskodobnim, ali i na nekim italičkim predrimskim, natpisima), te s različitim teorijama o razlozima njihova javljanja i o njihovim socijalno-povijesnim i kulturološkim kontekstima. Osobita se pozornost posvećuje "ženskim prenenima" na natpisima s prostora rimskodobne Dalmacije i Histrije, koje prvenstveno nose pripadnice domorodačkih naroda. Studenti će k tome biti aktivno uključeni u znanstveno-istraživački proces tako što će samostalno analizirati odabrane primjere različitih sustava imenovanja i istražiti do kakvih sve zaključaka mogu dovesti njihove analize.							
CILJEVI PREDMETA: - usavršiti vještinu analize onomastičkih elemenata na epigrafskim spomenicima kod raznih skupina stanovništva; - svladati vještinu interpretacije antroponimijske građe na epigrafskim spomenicima; - upoznati studente s vrijednostima antroponimijske epigrafske građe za povijesna, demografska, društvena i druga srodna istraživanja; - upoznati studente s onim aspektima domorodačkih društava koji se mogu iščitati iz izučavanja antroponimijske građe; - osposobiti studente za samostalnu analizu, interpretaciju i znanstveno vrednovanje antroponimijske građe.							
VODIČ:				Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				2			
TJEDANA PO SEMESTRU:				15			
Sati tjedno:		predavanja		1			
		seminari					
		vježbe					
		mentorski rad					
Ukupno sati:		predavanja		15			
		seminari					
		vježbe					
		mentorski rad					
Ukupan broj dana terenske nastave:				2			
NASTAVNE METODE:							
Predavanja							
NASTAVNA POMAGALA:							
udžbenici		bilješke .pp		članci		knjige	
						internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:							
Odslušan kolegij							
NAČIN POLAGANJA ISPITA:							
ispit se ne polaže							
LITERATURA: Obvezna: M. KAJAVA, <i>Roman Female Praenomina. Studies in the Nomenclature of Roman Women</i>, Rome, 1994. (Acta Instituti Romani Finlandiae vol. XIV). M. KRIŽMAN, <i>Rimska imena u Istri</i>, Zagreb, 1991. A. KURILIĆ, <i>Pučanstvo Liburnije od 1. do 3. st. po Kristu: antroponimija, društvena struktura, etničke promjene, gospodarske uloge</i>, [disertacija], Zadar, 1999., poglavlja 3.2. (osobito odjeljci L, M, N, O i P), 3.3. i 3.3.1. R. MATIJAŠIĆ, <i>Uvod u latinsku epigrafiju</i>, Pula, 2002.							

L'onomastique latine. Colloques internationaux du Centre national de la recherche scientifique, No 564, Paris 13-15 octobre 1975., ed. Noël Duval. Paris 1977, Éditions du CNRS.

Dopunska:

V. GOTOVAC, Autohtona onomastika na klasičnom delmatskom području, *RFFZd*, 29(16), 1989/1990 (1990), 195-206.

I. KAJANTO, *The Latin Cognomina*, Helsinki, 1965. (Commentationes Humanarum Litterarum Societatis Scientiarum Fennicae, XXXVI. 2).

R. KATIČIĆ, *Ancient Languages of the Balkans. I-II.*, Paris, 1976.

A. KURILIĆ, Liburnski antroponimi, *Folia onomastica Croatica*, 11, Zagreb, 2002., 123-148.

D. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, *Iliri i antički svijet*, Split, 1989. (odabrani članci: Ilirska onomastika na latinskim natpisima Dalmacije; Onomastička pitanja s teritorija ilirskih Delmata; Onomastičke studije s teritorija Liburna. Prilozi ilirskoj onomastici; O problemu ilirske onomastičke formule u rimsko doba; Ilirske onomastičke studije. I. Porodična i rodovska imena u onomastici balkanskih Ilira; Ilirske onomastičke studije. III. Onomasticon Reditinum; Lika i japodska antroponimijska tradicija; Neke karakteristike histarske onomastike

O. SALOMIES, *Die römische Vornamen. Studien zur römischen Namengebung*, Helsinki, 1987. (Commentationes Humanarum Litterarum, 82, 1987).

B. SALWAY, What's in a Name? A Survey of Roman Onomastic Practice from c. 700 B.C. to A.D. 700, *JRS*, 84, 1994., 124-145.

J. ŠAŠEL, L'anthroponymie dans la province Romaine de Dalmatie, *Situla*, 30, 1992., 124-142.

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija: Da

Registracija za ispit:

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• **OPAŽANJA:**

Nastava će se izvoditi putem preglednih izlaganja teoretskih saznanja i postavki, te analizom posebnih slučajeva (case studies) tipičnih za pojedine probleme. Nastava će se izvoditi u učionici i/ili kabinetu predmetne nastavnice, u muzejskim ustanovama (lapidariji) i na terenu (na arheološkim lokalitetima). Od didaktičkih pomagala koriste se grafoskop i LCD projektor, no, većina materijala će biti umnožena i podijeljena studentima.

• **REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:**

Obitelj u ranorimskoj Liburniji, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 34(21), Zadar, 1995.

L' Antroponimia indigena nella Liburnia romana sulla base delle fonti epigrafiche, *Aquileia nostra*, 68, Aquileia, 1997, 326-330.

Pučanstvo Liburnije od 1. do 3. st. po Kristu: antroponimija, društvena struktura, etničke promjene, gospodarske uloge, [disertacija], Zadar, 1999.

Family Structure and Relationships in early Roman Liburnia: Liburnian "Upper Class" families, *Atti del XI Congresso internazionale di epigrafia Greca e Latina, Roma, 18-24 Settembre 1997*, Roma, 1999.

Liburnski antroponimi, *Folia onomastica Croatica*, 11, Zagreb, 2002., 123-148.

1. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Stanovništvo liburnskih municipija u ranom Principatu			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Antička arheologija		Godina studija 1. Semestar: I.
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Miroslav Glavičić		
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe

OPIS KOLEGIJA: Liburnske <i>civitates</i> i <i>oppida</i> u kontekstu ukupnosti zbivanja povezanih s rimskim osvajanjem istočne obale Jadrana i organizacijom uprave u provinciji Dalmaciji (ranije Ilirika). Romanizacija i urbanizacija Liburnije. Analiza natpisne građe. Etnički i socijalni sastav stanovništva liburnskih municipija: peregrini, romanizirani autohtonci, doseljeni Italici i Orijentalci, oslobođenici. Municipalna aristokracija, viteške i senatorske porodice. Štovanje službenih rimskih, autohtonih i orijentalnih kultova.					
CILJEVI KOLEGIJA: Na tematskim predavanjima studenti se praktično upoznaju s temeljnim istraživačkim metodama i načinom obrade podataka prikupljenih analizom natpisne građe, čija znanstvena interpretacija omogućava prikaz etničke i socijalne strukture stanovništva liburnskih municipija tijekom ranoga Principata. Pri tom je moguće uočiti razlike u imenovanju peregrina, romaniziranih autohtonaca i njihovih potomaka, doseljenih Italika s jasnom oznakom podrijetla (<i>domus</i>) i drugih doseljenih provincijalaca, osobito onih iz istočnih provincija s karakterističnim orijentalnim kognomenima, odrediti njihov položaj i utjecaj u društvu, te elaborirati niz drugih i međusobno isprepletenih tema za koje podatke nalazimo na poznatoj natpisnoj građi.					
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2			
TJEDANA PO SEMESTRU:		15			
Sati tjedno:	predavanja	1			
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja	15			
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan ispit					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA: Obvezna: G. ALFÖLDY, <i>Bevölkerung und Gesellschaft in der römischen Provinz Dalmatien</i>, Budapest, 1965. G. ALFÖLDY, <i>Die Personennamen in der römischen Provinz Dalmatia</i>, Heidelberg, 1969. <i>CIL</i> III – <i>Corpus inscriptionum Latinarum</i>, sv. III, Berlin, 1873, Suppl., Berlin, 1902. M. GLAVIČIĆ, Natpisi antičke Senije, <i>RFFZd</i>, 33(20), 1995, 55-82. M. GLAVIČIĆ, Stanovništvo Aserije, <i>Histria Antiqua</i>, 11, Pula, 2003, str. 429-434. I. KAJANTO, The Latin Cognomina, <i>CHL</i>, 36, Helsinki-Hlesingfors, 1965. I. KAJANTO, <i>Supernomina. A Study in Latin Epihraphy</i>, Helsinki 1966. R. KATIČIĆ, Die illyrischen Personennamen in ihrem südöstlichem Verbreitungsgebiet, <i>ŽA</i>, XII, sv. 1, Skopje, 1962. R. KATIČIĆ, Das mitteldalmatische Namensgebiet, <i>ŽA</i>, XII, sv. 2, Skopje, 1963. H. KRAHE, <i>Lexicon altillyrischer Personennamen</i>, Heidelberg, 1929. A. KURILIĆ, <i>Pučanstvo Liburnije od 1. do 3. st. po Kristu: antroponimija, društvena struktura, etničke promjene, gospodarske uloge</i>, disertacija, Zadar, 1999. A. KURILIĆ, Liburnski antroponimi, <i>Folia onomastica Croatica</i>, 11, Zagreb, 2002. J. MEDINI, Epigrafički podaci o munificijencijama i ostalim javnim gradnjama iz antičke Liburnije, <i>RFFZd</i>,					

- 6(3), 1969, 45-74.
- J. MEDINI, Ordines decurionum Liburniae, *RFFZd*, 12(5), 1974, 27-57.
- J. MEDINI, Etnička struktura stanovništva antičke Liburnije u svjetlu epigrafičkih izvora, *Materijali SADJ*, 15, X. kongres arheologa Jugoslavije, Prilep, 1976, 67-85.
- B. NEDVED, Stanovništvo Zadra od 1. do 3. stoljeća (I. dio), *Diadora*, 14, 1992, 109-263.
- D. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Onomastičke studije s teritorije Liburna, *Zbornik Instituta za historijske nauke u Zadru*, 1, 1955, 125-142.
- D. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Nekoliko monumentalnih nadgrobnih stela s portretima iz sjeverne Dalmacije, *Diadora*, 1, 1960, 117-122.
- A. STARAC, *Rimsko vladanje u Istri i Liburniji*, II, Liburnija, Arheološki muzej Istre, Monografije i katalozi, 10/1, Pula, 1999.
- M. SUIĆ, *Antički Nin (Aenona) i njegovi spomenici*, Povijest grada Nina, Zadar, 1969, 265-286.
- M. SUIĆ, *Antički grad na istočnom Jadranu*, Zagreb, 1976. (2. izd. 2003.)
- M. SUIĆ, *Zadar u starom vijeku*, Prošlost Zadra, 1, Zadar, 1981.
- M. SUIĆ, *Odabrani radovi iz stare povijesti Hrvatske (Opera selecta)*, Zadar, 1996.
- M. ŠARIĆ, Stanovništvo otoka Cresa i Lošinja u vrijeme ranoga Carstva, *Izdanja HAD*, 7, 1982, 53-59.
- A. ŠAŠEL - J. ŠAŠEL, Inscriptiones latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMXL et MCMLX repertae et editae sunt, *Situla*, 5, Ljubljana, 1963.
- A. ŠAŠEL - J. ŠAŠEL, Inscriptiones latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMLX et MCMLXX repertae et editae sunt, *Situla*, 19, Ljubljana, 1978.
- A. ŠAŠEL - J. ŠAŠEL, Inscriptiones latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMLXX et MCMLXXX repertae et editae sunt, *Situla*, 25, Ljubljana, 1986.
- J. J. WILKES, *Dalmatia*, London, 1969.
- M. ZANINOVIĆ, Imena po porijeklu, *VAHD*, 62-63, 1979, 109-120.
- M. ZANINOVIĆ, Antička naselja ispod Velebita, *SZ*, 8, 1980, 187-196.
- Dopunska:**
- G. ALFÖLDY, Einheimische Stämme und civitates in Dalmatien unter Augustus, *Klio, Beiträge zur alten Geschichte*, 41, 1963, 187-195.
- G. ALFÖLDY, Die Sklaverei in Dalmatien zur Zeit des Prinzipats, *AAntHung*, 9, 1961, 121-150.
- G. ALFÖLDY, Municipales tibériens et claudiens en Liburnie, *Epigraphica*, 23, 1961, 53-65.
- G. ALFÖLDY, Cognatio Nantania. Zur Struktur der Sippen-gesellschaft der Liburner, *AAntHung*, 11, 1-2, 1963, 81-87.
- G. ALFÖLDY, Das Leben der dalmatinischen Städte in der Zeit des Prinzipates, *ŽA*, 12, 2, 1963, 323-337.
- A. BETZ, *Untersuchungen zur Militärgeschichte der römischen Provinz Dalmatien*, Baden bei Wien, 1938.
- N. CAMBI, Stela pomorskog centuriona Likeja u Osoru, *Otočki ljetopis (Pomorstvo Lošinja i Cresa)*, 3, 1980, 151-155.
- N. CAMBI, Rimski nadgrobni spomenici iz Aserije, *RFFZd*, 31(18), 1993, 25-52.
- A. COLNAGO – J. KEIL, Archäologische Untersuchungen in Norddalmatien, *JÖAI*, 8, 1905, 47-60.
- S. ČAČE, Prilozi proučavanju političkog uređenja naroda sjeverozapadnog Ilirika, *RFFZd*, 18 (8), 1979, 43-127.
- S. ČAČE, Broj liburnskih općina i vjerodostojnost Plinija (*Nat. hist.* 3, 130; 139-141), *RFFZd*, 32(19), 1993, 1-36.
- S. ČAČE, Prilozi povijesti Liburnije u 1. stoljeću prije Krista, *RZPZ HAZU u Zadru*, 35, 1993, 14-31.
- I. FADIĆ, Prilog klasifikaciji liburnskih nadgrobnih spomenika tzv. liburnskih cipusa – sjeverna grupa nalaza, *Izdanja HAD*, 13, Zagreb, 1989, 51-59.
- I. FADIĆ, Aserijatska skupina liburnskih nadgrobnih spomenika tzv. liburnskih cipusa, *Diadora*, 12, 1990, 209-299.
- I. FADIĆ, *Aruntii* u Aseriji, *Arheološki vestnik*, 41, 1990, 713-724.
- I. FADIĆ, Zadarska skupina liburnskih nadgrobnih spomenika tzv. liburnskih cipusa, *diadora*, 13, 1991, 169-211.
- I. FADIĆ, Liburnski cipusi osobitih svojstava, *Diadora*, 14, 1992, 83-108.
- I. FADIĆ, Priscinus – Edil i duovir Aserije, *Diadora*, 20, 2001, 157-176.

- I. FADIĆ, Novi liburnski cipusi iz Aserije, *Asseria*, 1, 2003, 97-131.
- I. FADIĆ, Novi epigrafski spomenici iz Aserije i Lepura, *Asseria*, 2, 2004, 73-103.
- M. GLAVIČIĆ, Prilozi proučavanju poleogeneze i urbanističkog razvoja antičke Senije, *RFFZd*, 32(19), 1993, 79-104.
- M. GLAVIČIĆ, *Civitas - municipium Lopsica*, *RFFZd*, 35(22), 1997, 45-70.
- M. GLAVIČIĆ, *Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije*, disertacija, Filozofski fakultet u Zadru, Zadar, 2002.
- M. GLAVIČIĆ, Tri nova nadgrobna natpisa iz Aserije, *Asseria*, 1, 2003; 71-95.
- M. KRIŽMAN, *Rimska imena u Istri*, Zagreb, 1991.
- B. KUNTIĆ-MAKVIĆ, Aeta, Aetor, Aetria. *Nugae epigraphicae* 1., *ARR*, 12, 1995, 163-170.
- A. KURILIĆ, Nadgrobni spomenik obitelji *Queresii* iz Varvarije, *RFFZd*, 31(18), 1993, 89-96.
- A. KURILIĆ, Obitelj u ranorimskoj Liburniji, *RFFZd*, 34(21), 1995, 47-83.
- H. LIEBL – W. WILBURG, Ausgrabungen in Asseria, *JÖAI (Jahreshefte des Österreichischen Archäologischen Institutes in Wien)*, 11, 1908, 17-88.
- L. MARGETIĆ, Il ius Italicum dele comunità liburniche (Plin. *Nat. hist.* III, 21, 139), *ŽA*, 27, 2, 1977, 400-409.
- L. MARGETIĆ, Plinio e le comunità della Liburnia, *Atti*, Centro di ricerche storiche, 9, Rovinj, 1978-79, 301-358.
- L. MARGETIĆ, *Rijeka, Vinodol, Istra*, Rijeka, 1990.
- L. MARGETIĆ, *Antika i srednji vijek. Studije*, Rijeka, 1995.
- L. MARGETIĆ, O nekim pitanjima pravnog položaja liburnskih općina u doba Principata, *RZPZ HAZU u Zadru*, 38, 1996, 1-12.
- D. MARŠIĆ, Nove aserijatske portretne stele, *Asseria*, 1, 2003, 157-183.
- R. MATIJAŠIĆ, Le iscrizioni romane del Quarnero. Un'introduzione per la revisione, *Epigrafia Romana in area Adriatica, Actes de la IXe rencontre Franco-Italienne sur l'épigraphie Romaine*, Macerata, 1998, 61-75.
- B. NEDVED, Felix Arba, *Izdanja HAD*, 13, 1989, 29-44.
- N. NOVAK, Prilog proučavanju municipaliteta antičke Tarsatike, *Umjetnost na istočnoj obali Jadrana u kontekstu europske tradicije*, Rijeka, 1993, 53-56.
- M. PAVAN, *Ricerche sulla provincia romana di Dalmazia*, Venezia, 1958.
- D. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Princeps municipi Riditarum. Uz novi epigrafski nalaz u Danilu, *ARR*, 2, 1962, 315-334.
- D. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Problemi romanizacije Ilira s osobitim obzirom na kultove i onomastiku, *Simpozijum o Ilirima u antičko doba*, Posebna izdanja, knj. 5, Centar za balkanološka ispitivanja, knj. 2, Sarajevo, 1967, 139-156.
- D. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Novi Dolabelin "terminacijski" natpis iz okolice Jablanca, *VAMZ*, s. 3, 3, 63-73.
- D. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Dissertationes Reditinae. Uz jedan neobjavljeni natpis iz Danila, *ARR*, 7, 1974, 321-346.
- D. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Novootkriveni Domicijanov natpis o fulfinskom vodovodu, *VAMZ*, s. 3, 8, 1974, 47-56.
- A. STARAC, Natpis o obnovi Venerina hrama u Krku, *Obavijesti*, 32/20, br. 2, 2000, 22.
- A. ŠKUNCA, Pregled antike otoka Paga, *Izdanja HAD*, 13, 1989, 23-29.
- J. J. WILKES, Equestrian Rank in Dalmatia under the Principate, *Adriatica praehistorica et antiqua*, Zagreb, 1970, 529-552.
- J. J. WILKES, Boundary stones in Roman Dalmatia (I. The Inscriptions), *Arheološki vestnik*, 25, Ljubljana, 1974.
- M. ZANINOVIĆ, Antički natpis iz Jurjeva, *SZ*, 6, 1975, 159-166.
- M. ZANINOVIĆ, Dva antička natpisa iz Senja, *Diadora*, 9, 1980, 317-326.
- M. ZANINOVIĆ, Naselja i teritorij u antici Hrvatskog primorja, *Izdanja HAD*, 13, Zagreb, 1989, 9-17.
- M. ZANINOVIĆ, Histri i Liburni prema rimskoj ekspanziji, *Diadora*, 12, 1990, 47-64.
- M. ZANINOVIĆ, Scardona i Rider - flavijevske fundacije, *Izdanja HAD*, 19, 1998, 123-129.

Ovisno o temi određuju se i drugi relevantni članci hrvatskih i stranih arheologa objavljenih u domaćim i inozemnim arheološkim časopisima.

UVJETI:	
Registracija za slušanje kolegija:	Registracija za ispit:
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: 1. Značenje Senije tijekom antike, <i>Senjski zbornik</i>, 21, Senj, 1994, 41-58. 2. Tri rimskodobna natpisa iz Senja, <i>Senjski zbornik</i>, 23, Senj, 1996, 19-34. 3. <i>Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije</i>, disertacija, Filozofski fakultet u Zadru, Zadar, 2002. 4. Stanovništvo Aserije, <i>Histria antiqua</i>, 11, Pula, 2003, 429-434. 5. Tri nova nadgrobna natpisa iz Aserije, <i>Asseria</i>, 1, Zadar, 2003; 71-95. 6. Nadgrobni spomenik obitelji <i>Baebius</i> iz Arbe, <i>Senjski zbornik</i>, 30, Senj, 2003, 83-96.	

1. godina				
NAZIV KOLEGIJA: Antička nošnja na spomenicima istočnog Jadrana				
OPĆE OBAVIJESTI				
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru			
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”			
USMJERENJE	Antička arheologija		Godina studija	
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Dražen Maršić		1.	
USTANOVA	Sveučilište u Zadru		Semestar: I.	
STATUS KOLEGIJA		Izborni		
OPIS KOLEGIJA: O važnosti nošnje u razvoju čovjeka i njegove civilizacije najbolje govori podatak da se <i>homo sapiens</i> nerijetko definira kao primat koji upotrebljava odjeću. Odijevanje na prvi pogled nije područje kojim bi se trebala baviti arheologija, već antropologija ili čak etnoarheologija. Međutim, kao što poznavanje neke antičke civilizacije danas više nije moguće bez osnovnog uvida u epigrafiku, numizmatiku i sl. discipline, tako nije moguće zaobići ni ovo područje, koje sve više postaje samostalna znanstvena disciplina. Znanost je razvoj odjeće i odijevanja pokušavala objasniti različitim razlozima: potrebom osnovne zaštite, pokrivanjem genitalija, atraktivnošću materijala, kao i socijalnim statusom i funkcijom. Danas je jasno da je razvoj odjeće bio motiviran kompleksnim razlozima, te da je ona u svakoj civilizaciji imala svoju vjersku, društvenu, političku, a reklo bi se i psihološku funkciju. Potvrdu toga možda nije nigdje tako lako pronaći kao u Rimu, najkozmpolitskijem antičkom društvu. Istraživanje antičke nošnje započelo je u 16. i 17. stoljeću i do danas je akumuliralo respektabilnu bibliografiju. Povijest tih istraživanja u kratkim crtama oslikala je Larissa Bonfante, a najvažnijim monografijama smatraju se one M. Bieber i L. Wilson iz 20-ih i 30-ih g. 20. st. – prve o grčkoj, a druge o rimskoj odjeći. Istraživanje grčke, etrušćanske i rimske mode i odjeće ni danas nije izgubilo na aktualnosti. Fokusiranjem na detalje odjeće i njihove antičke konotacije mogu se značajno obogatiti rezultati istraživanja s područja arheologije, umjetnosti i kulturne povijesti. Za Grke i Rimljane odjeća je često, ako ne i primarno, označavala društveni rang, status, službu, autoritet. Umjetnički spomenik naprosto je bio dokument koji je trebalo „ispisati“ i „čitati“ prepoznatljivim vizualnim jezikom, imajući na umu točno određeno značenje i pravne konotacije. Glavni oblici komunikacije bili su novac, slikarstvo i skulptura, a niži elementi toga vizualnog jezika, tj. ukupne prezentacije ili spoljašnjosti likova (<i>habitus</i>) odjeća, gestikulatura i atributi. Svaki od tih izraza imao je u rimskoj umjetnosti specifično značenje i likovnu poruku, upotpunjenu obično karakterom i sadržajem natpisa kao neizostavnim popratnim elementom. Neki rimski pisci (kao Seneka) išli su toliko daleko tvrdeći da se iz čovjekova govora i odjeće može iščitati njegov karakter ili stil života. Kolegij će obrađivati one dijelove grčke i rimske nošnje, i to isključivo gornje odjeće (<i>amicti</i>), koji se susreću ili ih je moguće očekivati na spomenicima istočnog Jadrana. Sistematiziran je u dva poglavlja, na način da se zbog obimnosti građe oba poglavlja mogu izvoditi i kao zasebni kolegiji. U prvom poglavlju obrađuju se dijelovi				

muške nošnje, bluže <i>tunica</i> (grč. hiton) i <i>dalmatica</i> , glavne vrste ogrtača <i>toga</i> , <i>pallium</i> (grč. <i>himation</i>), <i>sagum</i> , <i>paenula</i> , <i>paludamentum</i> i <i>lacerna</i> , najčešći tipovi obuće i uporaba prstenja i bula. Drugo poglavlje bavi se ženskom nošnjom. Pored osnovne bluže (<i>tunica</i> , hiton), obrađivat će se gornja bluza ili <i>stola</i> , <i>tunicopallium</i> i ženski ogrtač <i>palla</i> , dijelovi obuće i praksa prikazivanja ženskog nakita i toaletnog pribora. Analizirat će se materijal, kroj i načini drapiranja svakoga odjevnog predmeta (npr. <i>toga</i> i <i>palla</i>). Posebna pažnja posvetit će se lokalnoj nošnji u unutrašnjem dijelu provincije koja je u mnogo većem dijelu zadržala autohtoni karakter.					
CILJEVI KOLEGIJA: Razvijanje specijaliziranog znanja o antičkoj nošnji istočne obale Jadrana kao preduvjetu za daljnje unapređenje metodologije samostalnoga znanstvenog rada.					
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2			
TJEDANA PO SEMESTRU:		15			
Sati tjedno:	predavanja	1			
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja	15			
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
Predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušana nastava					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA: Obvezna: M. BIEBER, Roman Men in Greek Himation (Roman Palliati). A Contribution to the History of Copying, <i>Proceedings of the American Philosophical Society</i>, 103/3, 1959, 374-417. L. BONFANTE WARREN, Roman Costumes - A Glossary and Some Etruscan Derivations, <i>ANRW</i>, I/4, 1973, 584-614. I. ČREMOŠNIK, Nošnja na rimskim spomenicima u BiH, <i>GZM</i>, n.s. XVIII, 1963, 103-125. H. R. GOETTE, <i>Studien zu römischen Togadarstellungen</i>, Mainz am Rhein, 1990. N. GOLDMAN, Reconstructing Roman Clothing, <i>The World of Roman Costume</i> (ed. J. Lynn Sebesta – L. Bonfante), The University of Wisconsin Press, 2001, 213-237. B. I. SCHOLZ, <i>Untersuchungen zur Tracht der römischen matrona</i>, Wien 1992. S. SCHÖNAUER, Odjeća, obuća i nakit u antičkoj Dalmaciji na spomenicima iz Arheološkog muzeja u Splitu, <i>VAHD</i>, 93, 223-515. J. L. SEBESTA, Symbolism in the Costume of the Roman Woman, <i>The World of Roman Costume</i> (ed. J. Lynn Sebesta – L. Bonfante), The University of Wisconsin Press, 2001, 46-53. S. STONE, The toga: From National to Ceremonial Costume, <i>The World of Roman Costume</i> (ed. J. Lynn Sebesta – L. Bonfante), The University of Wisconsin Press, 2001, 13-45. Dopunska: D. MARŠIĆ, <i>Portretne stele na obalnom području rimske provincije Dalmacije</i> (doktorska disertacija u rukopisu), Zadar 2002, D. MARŠIĆ, Nove aserijske portretne stele, <i>Asseria</i>, 1, Zadar 2003, 157-183.					

D. MARŠIĆ, Izgubljeni salonitanski spomenici (I) - portretna stela obitelji *Pompeius, Adrias*, 11-14/2001-2004, Split 2005, 5-34.

D. MARŠIĆ, Rimske portretne stele iz Muzeja grada Trogira, *Opuscula archaeologica*, 28, 2005, 111-146.

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija:

Registracija za ispit:

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• **REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:**

Fragment antičkog reljefa iz Baške Vode, *RFFZd*, 39(26)/2000, Zadar 2001, 37-48.

Portretne stele na obalnom području rimske provincije Dalmacije (doktorska disertacija u rukopisu), Zadar 2002.

Nove aserijatske portretne stele, *Asseria*, 1, Zadar 2003, 157-183.

Rekompozicija dvodijelne nadgrobne stele iz Arheološkog muzeja u Splitu, *RFFZd*, 40(27)/2001, Zadar 2003, 65-76.

Izgubljeni salonitanski spomenici (I) – portretna stela obitelji *Pompeius, Adrias*, 11-14/2001-2004, Split 2005, 5-34.

Rimske portretne stele iz Muzeja grada Trogira, *Opuscula archaeologica*, 28, Zagreb 2005, 111-146.

1. godina				
NAZIV KOLEGIJA: Arheološke potvrde plovnog puta uz istočnu obalu Jadrana				
OPĆE OBAVIJESTI				
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru			
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”			
USMJERENJE	Antička arheologija			Godina studija 1. Semestar: I.
NASTAVNIK				
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju			
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe	
OPIS KOLEGIJA: Uzimajući u obzir neke od hidrometeoroloških pokazatelja, geomorfologiju obale te djelovanja morskih struja s jedne strane zatim oblik antičkih brodova, jedra i ugao hvatanja bočnih vjetrova pokušati će se pratiti plovidbenu rutu istočnom obalom Jadrana. Isto će se tako na temelju podmorskih nalaza (brodski udesa, sidrišta i dr.) uz arheološke ostatke na kopnu (svetišta, gradinska naselja, refugije, utvrde i dr.), s korištenjem povijesnih i topografskih podataka pokušati učvrstiti pretpostavljenu plovidbenu rutu u različitim povijesnim razdobljima.				
CILJEVI KOLEGIJA: Obraditi početke pomorstva i navigacije, istražiti plovidbene putove na osnovi suvremenih pokazatelja, konstrukcije antičkih brodova i arheološko povijesnih podataka				
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2		
TJEDANA PO SEMESTRU:		15		
Sati tjedno:	predavanja	1		
	seminari			
	vježbe			
	mentorski rad			
Ukupno sati:	predavanja	15		
	seminari			
	vježbe			
	mentorski rad			
Ukupan broj dana terenske nastave:		2		
NASTAVNE METODE:				

predavanja					terensko istraživanje
NASTAVNA POMAGALA:					
Udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
L. CASSON, Ship and Seamanship in the Ancient World, Princeton, 1971.					
I. PEKANY, Repertorium der Hellenistischen und Römischen schiffsdarstellungen, Münster, 1999.					
M. SUIĆ, Istočna jadranska obala u Pseudo-Skilakovu Periplusu, Rad JAZU, knj. 306, Zagreb, 1955.					
A. J. PARKER, Ancient Shipwreck of the Mediterranean and the Roman Provinces, BAR International, Series 580, Oxford 1992.					
Z. BRUSIĆ, Problemi plovidbe Jadranom u prethistoriji i antici, Pomorski zbornik 8, Zadar 1970, 549-568.					
Z. BRUSIĆ, Neki problemi plovidbe Kvarnerićem, Pomorstvo Lošinja i Cresa, Mali Lošinj 1980, 157-171.					
Z. BRUSIĆ, Kasnoantička utvrđenja na otocima Rabu i Krku, Izdanja HAD-a 13, Zagreb 1989, 111-119.					
Z. BRUSIĆ, Starokršćanski sakralni objekti uz plovidbenu rutu istočnom obalom Jadrana, Diadora 15, Zadar, 1993, 223-233.					
Z. BRUSIĆ, Uspostava hrvatske kontrole nad plovnom putom uz istočnu obalu Jadrana, Starohrvatska spomenička baština, Rađanje prvog hrvatskog kulturnog pejzaža, Zagreb 1999, 145-150.					
Z. BRUSIĆ, Byzantine Amphorae (9th to 12th century) from eastern Adriatic underwater sites, Archaeologia Jugoslavica 17, Beograd 1976, 37-49.					
Preporuča se pročitati:					
Z. GUNJAČA, Kasnoantička fortifikacijska arhitektura na istočnojadranskom priobalju, Obrambeni sistemi u prahistoriji i antici na tlu Jugoslavije, Materijali 22, Novi Sad 1986.					
M. KOZLIČIĆ, Istočni Jadran u Geografiji Klaudija Ptolomeja, Latina et Graeca, Radovi 10, Zagreb, 1990.					
Z. BRUSIĆ, Late antique and Byzantine underwater finds along the eastern coast of the Adriatic, Balcanoslavica 5, Beograd 1976, 31-39.					
Z. BRUSIĆ, Dio tereta s lađe iz 17. stoljeća potonule kod otoka Bisage u kornatskom arhipelagu, Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji 26, Split 1986-87, 473-490.					
UVJETI:					
Registracija za slušanje kolegija: Da					
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:					
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:					

1. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Keramičko stolno posuđe u rimskoj Dalmaciji			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Antička arheologija		Godina studija 1. Semestar: I.
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Igor Borzić		
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe
• OPIS KOLEGIJA: Kolegij obrađuje različite kategorije keramičkog stolnog posuđa s teritoriji rimske Dalmacije, dakle tera			

sigilatu, keramiku tankih stijenki, glaziranu keramiku i ostalo. Riječ je o proizvodima koji su relativno brojni na gotovo svim rimskodobnim arheološkim lokalitetima, a u posljednje su vrijeme predmet brojnih znanstvenih rasprava vezanih uz obradu sitnog arheološkog materijala. Kroz kolegij im se pristupa s različitih aspekata, onih tehnoloških, provenijencijskih, kronoloških, distribucijskih, epigrafskih i dr., a sve s ciljem da ih se u arheološkom smislu u najvećoj mogućoj mjeri iskoristi za smještanje rimske Dalmacije u globalne potrošačke okvire, ističući na taj način eventualne trgovačke, namjenske i modne trendove stanovnika rimske Dalmaciji.

• **CILJEVI KOLEGIJA:**

Osposobljavanje studenata za razumijevanje i znanstveno proučavanje rimskog stolnog posuđa, njegovu klasifikaciju, tehnologiju proizvodnje, provenijenciju, značenje epigrafskih izvora i dr. U velikoj mjeri se očekuje da se studentima na temelju keramičkog materijala prezentiraju mogućnosti i vrijednosti sitnog arheološkog materijala u rekonstrukciji globalnog rimskog gospodarstva u kojem su obrtništvo i trgovina činili veliki udio, te da se na temelju toga bolje razumije gospodarska i društvena kretanja u rimskoj Dalmaciji.

VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2			
TJEDANA PO SEMESTRU:		15			
Sati tjedno:	predavanja	1			
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja	15			
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
<i>Atlante delle forme ceramiche I. Ceramica fine romana nel bacino Mediterraneo (Medio e tardo Impero)</i> , Enciclopedia dell'arte antica, Classica e Orientale, Roma, 1981.					
<i>Atlante delle forme ceramiche II. Ceramica fine romana nel bacino Mediterraneo (Tardo ellenismo e primo Impero)</i> , Enciclopedia dell'arte antica, Classica e Orientale, Roma, 1985.					
BABIĆ, A., 2008. - Keramika, <i>Arheološka zbirka Franjevačkog samostana u Sinju</i> (ur. M. Topić), Sinj, 187-228.					
BRUSIĆ, Z., 1977. - The importation of Greek and Roman relief pottery into the territory of Southern Liburnia, <i>RCRF XVII / XVIII</i> , In Castro Ravoracensi et Tvrici Helvetiorvm, 85-95.					
BRUSIĆ, Z., 1989. - Reljefna sjevernoitalska terra sigillata u Liburniji, <i>Diadora</i> 11, Zadar, 93-158.					
BRUSIĆ, Z., 1990. - Italska terra sigillata u Liburniji, <i>Diadora</i> 12, Zadar, 79-106.					
BRUSIĆ, Z., 1999. - <i>Hellenistic and Roman Relief Pottery in Liburnia</i> , BAR International Series 817, Oxford.					
BRUSIĆ, Z., 2000. - Vinska amfore i posuđe za posluživanje vina sa hrvatske obale Jadrana, <i>Annales – Analiza istarske in mediteranske študije</i> 22/2000, series hisotria et sociologia 10, 2000, 2, <i>Vino in vinska trta v arheologiji</i> , Koper, 531-542.					
BRUSIĆ, Z., 2000 – Knidska reljefna keramika na jadranskim nalazištima, <i>Opvsvula archaeologica</i> 23-24, Zagreb, 83-91.					
BRUSIĆ, Z., 2010. – Zdjele istočne sigilate na podmorskim nalazištima zadarskog akvatorija, <i>Scripta</i>					

- Branimiro Gabricevic dicata*, Trilj, 115-125.
- BORZIĆ, I., 2011. - Sarius šalice iz Burnuma, u: *Rimske keramičarske i staklarske radionice, Proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru, Crikvenica, 23.-24. listopada 2008. Zbornik radova* (ur. G. Lipovac Vrkljan, I. Radić Rossi, B. Šiljeg), Crikvenica, 279-290.
- BORZIĆ, I., 2011. - Keramički nalazi s arheološkog lokaliteta Burnum-Amfiteatar, doktorska disertacija, Zadar.
- CONSPECTUS, 1990. - *Conspectus formarum terrae sigillatae italico modo confecta*, Bonn.
- Corpus Vasorum Arretinorum, A Catalogue of the Signatures, Shapes and Chronology of Italian Sigillata*, II. Edition, Bonn.
- CLAIRMONT, C. W. - AUTH, S. H. - VON GONZENBACH, V., 1975. - *Excavation in Salona, Yugoslavia (1969-1972)*, New Jersey.
- DVORŽAK-SCHRUNK, I., 1989. - Dioklecijanova palača od 4.-7. st. u svjetlu keramičkih nalaza, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 3. serija, sv. XXII, Zagreb, 91-105.
- GLICKSMAN, K., 2005. - Internal and external trade in the Roman province of Dalmatia, *Opuscula Archaeologica* 29, Zagreb, 189-230.
- GLUŠČEVIĆ, S., 1990. - Rimska nekropola u Kaljskoj ulici, *Diadora* 12, Zadar, 107-194.
- JURIŠIĆ, M., 2000. - *Ancient Shipwrecks of the Adriatic, Maritime transport during the first and second centuries AD*, BAR International Series 828, Oxford.
- KATIĆ, M. - MIGOTTI, B., 1996. - *Pharos, antički Stari Grad*, Katalog izložbe, Stari Grad.
- MAGGI, P., 2006. - La distribuzione delle sigillate di produzione orientale nell' arco Adriatico nord-orientale: problemi di metodo, *Les routes de l'Adriatique antique – Putovi antičkog Jadrana*, Zadar – Bordeaux, 179-194.
- MAKJANIĆ, R., 1981. - Reljefne šalice tipa „Sarius“ iz Osora, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu* 3/XIV, Zagreb, 49-53.
- MAKJANIĆ, R., 1985. - Terra sigillata iz rimskih nekropola u Osoru i Bakru, *Prilozi* 2, Zagreb, 39-50.
- MARDEŠIĆ, J., 2009. - Neki oblici istočnomediterranske reljefne keramike iz Arheološkog muzeja u Splitu, *Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku* 102, Split, 93-108.
- MIŠE M. - ŠEŠELJ, L., 2008. - The Late Hellenistic and Early Roman fine pottery from the Sanctuaries of Diomedes in Dalmatia, *RCRF* 40, Bonn, 113-119.
- OŽANIĆ-ROGULJIĆ, I. - Terra Sigillata i keramika tankih stijenki s lokaliteta Crikvenica-Igralište, u: *Rimske keramičarske i staklarske radionice, Proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru, Crikvenica, 23.-24. listopada 2008. Zbornik radova* (ur. G. Lipovac Vrkljan, I. Radić Rossi, B. Šiljeg), Crikvenica, 31-38.
- PARICA, M., 2008. - Istočnomediterranska keramika iz antičke luke u Pakoštanima, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu* 25, Zagreb, 81-96.
- ŠIMIĆ-KANAET, Z., 2003. - Keramika, *Tilurium I, Istraživanja 1997. – 2001.* (ur. M. Sanader), Zagreb, 109-188.
- ŠIMIĆ-KANAET, Z., 2010. - *Tilurium II, Keramika 1997. – 2006.*, Zagreb, 2010.
- ŠIMIĆ-KANAET, Z., 2003a. - Lončarski pečati na rimskoj keramici s Garduna, *Opuscula Archaeologica* 27, Zagreb, 455-462.
- ŠIMIĆ-KANAET, Z., 2004. - Sarius šalice iz Garduna, *Opuscula Archaeologica* 28, Zagreb, 187-193.
- ŠIMIĆ-KANAET, Z., 2007. - Lončarski pečati na rimskoj keramici iz Burnuma i Tilurija, *Zbornik radova Rijeka Krka i Nacionalni park Krka, prirodna i kulturna baština, zaštita i održivi razvitak* (ur. D. Marguš). (Šibenik, 5.-8. listopada 2005.), Šibenik, 229-244.
- SUIĆ, M., 1960. - Kasnoantička enofora iz Burnuma, *Diadora* 1, Zadar, 95-106.
- TOPIĆ, M., 2003. - Stolno posuđe i glinene svjetiljke iz Augusteuma Narone, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* 95, Split, 183-344.
- ZABEHLICKY-SCHEFFENEGGER, S. - KANDLER, M., 1979. - *Burnum I. Erster Bericht über die Kleinfunde der Grabungen 1973 und 1974 auf dem Forum*, Wien.

Dopunska:

- CUOMO DI CAPRIO, D., 2007. - *Ceramica in Archeologia, Studia Archeologica* 114, Roma.
- GREENE, K., 2007. - Late Hellenistic and Early Roman Invention and Innovation: The case of Lead-Glazed

Pottery, <i>American Journal of Archaeology</i> 111, Boston, 653-671.	
MAKJANIĆ, R. – KOŠČEVIĆ, R., 1995. – <i>Siscia, Pannonia Superior. Finds and metalwork production: terra sigillata</i> , BAR International Series 621, Oxford.	
MAKJANIĆ, R., 1987. - Plain Italian Sigillata on the Northeast Adriatic coast and at Sisak, <i>RCRF XXV-XXVI</i> , Agro Ravracensis, 225-240.	
HAYES, J. W., 1997. - <i>Handbook of Mediterranean Roman Pottery</i> , London.	
PATURZO, F., 1996. - <i>Arretina vasa. La ceramica aretina da mensa in eta romana. Arte, Storia e Tecnologia</i> , Cortona.	
HAYES, J. W., 1972. - <i>Late Roman Pottery</i> , London-Roma.	
PEACOCK, D.P.S., 1982. - <i>Pottery in the Roman world, an ethnoarchaeological approach</i> , New York.	
ŠKEGRO, A., 1999. - <i>Gospodarstvo rimske provincije Dalmacije</i> , Zagreb.	
SCHINDLER KAUDELKA, E., 2006. - La Terra Sigillata Norditalica Decorata. A che punto siamo arrivati?, <i>Territorio e produzioni ceramiche, Paesaggi, economia e societa in eta Romana, Atti del Convegno Internazionale, Pisa 20-2 Ottobre 2005</i> , Pisa, 239-244.	
ZLATUNIĆ, R., 2007. - Nastanak gline, tehnologija i mineralogija keramike, <i>Histria Archaeologica</i> 36/2005, Pula, 61-114.	
Registracija za slušanje kolegija: DA	Registracija za ispit:
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: Novi prilozi arheološkoj topografiji Dugopoljskoga kraja, <i>Archaeologica Adriatica</i> 1, Zadar, 2007., str. 145-173. (koautorstvo s I. Jadrić) Sarius šalice iz Burnuma, u: <i>Rimske keramičarske i staklarske radionice, Proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru, Crikvenica, 23.-24. listopada 2008. Zbornik radova</i> (ur. G. Lipovac Vrkljan, I. Radić Rossi, B. Šiljeg), Crikvenica, 2011., str. 279-290. <i>Keramički nalazi s arheološkog lokaliteta Burnum-Amfiteatra</i>, Sveučilište u Zadru, Odjel za arheologiju, doktorska disertacija, Zadar, 2011.	

1. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Rimski svećenici			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Antička arheologija		Godina studija 1. Semestar: I.
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Ivana Jadrić-Kučan		
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe
OPIS KOLEGIJA: Kolegij obrađuje religijske dužnosnike rimskog doba. U rimskoj provinciji Dalmaciji sačuvani su brojni arheološki spomenici koje svjedoče o njihovim kulturnim aktivnostima, te će se ovaj kolegij pozabaviti pitanjima kao što su: tko su bili rimski svećenici/-ce, kako su bili organizirani/-e, koje su bile njihove religiozne dužnosti, koliko je trajala njihova služba, itd.			
CILJEVI KOLEGIJA: Ciljevi kolegija su osposobljavanje studenata za razumijevanje i znanstveno proučavanje rimskih vjerskih dužnosnika/-ica. Brojna epigrafička građa svjedoči o njihovim kulturnim aktivnostima na prostoru rimske provincije Dalmacije koja će se proučavati epigrafsko-onomastičkom analizom, te tipološko-komparativnom analizom sa ostalim spomenicima sa područja zapadnih provincija Rimskog Carstva. Time će se definirati njihove glavne karakteristike, opisati način njihove organizacije, donijeti njihova vjerska hijerarhija, aktivnosti koje su vršili..., što će nam sve pružiti cjelovitu sliku o njima, ali i pokazati koliku su važnost imali u svakodnevnom životu rimskih građana i rimske zajednice.			

VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2	
TJEDANA PO SEMESTRU:		15	
Sati tjedno:	predavanja	1	
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupno sati:	predavanja	15	
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupan broj dana terenske nastave:			
NASTAVNE METODE:			
predavanja			
NASTAVNA POMAGALA:			
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige
			internet
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:			
Odslušan kolegij			
NAČIN POLAGANJA ISPITA:			
ispit se ne polaže			
LITERATURA:			
Obvezna:			
BOUSSET, W., Sibyllen und sibyllinische Bücher, <i>Real-Encyclopaedie der Protestantischen Theologie und Kirche</i> , XVIII, Leipzig, 1906.			
CAMBI, N., <i>Antika</i> , Zagreb, 2002.			
CAMBI, N., <i>Antički portret u Hrvatskoj</i> , 1991.			
CAMBI, N., <i>Kiparstvo rimske Dalmacije</i> , Split, 2005.			
CUMONT, F., Archigallus, <i>Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft: neue Bearbeitung</i> , II.1, Stuttgart, 1986.			
CUMONT, F., Dendrophori, <i>Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft: neue Bearbeitung</i> , V.1, Stuttgart, 1905.			
DEGRASSI, A., Auguri (lat. <i>augures</i>), <i>Enciclopedia Italiana di scienze, lettere ed arti</i> , 5, Milano-Roma, 1930.			
DEGRASSI, A., Augustalie, <i>Enciclopedia Italiana di scienze, lettere ed arti</i> , 5, Milano-Roma, 1930.			
DUTHOY, R., Les Augustales, <i>ANRW</i> , II, 16.2, Berlin-New York, 1978.			
FERRI, N., <i>Seviri Augustales</i> i <i>Augustales</i> libertinskoga porijekla u Gornjoj Meziji, <i>AV</i> , 41, Ljubljana, 1990.			
GABRIČEVIĆ, B., Židovska vjerska općina u Saloni, <i>Studije i članci o religijama i kultovima antičkog svijeta</i> , Split, 1987.			
GIUNIO, K., Iader – svećenici grada živih u gradu mrtvih, <i>HA</i> , 8, Pula, 1998.			
GIUNIO, K., Egyptian Gods on the Eastern Adriatic Coast, <i>Aegyptus et Pannonia</i> , I, <i>Acta Symposii anno 2000</i> , Budapest, 2002.			
GIUNIO, K., Monumentalni žrtvenik s prikazom Vučice s Romulom i Remom i scenama žrtvovanja iz Aserije, <i>Asseria</i> , 1, Zadar, 2003.			
GIUNIO, K., Kult Merkura - boga trgovine u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>Histria Antiqua</i> , 12, Pula, 2004.			
GIUNIO, K., Carski kult u Zadru, <i>HA</i> , 13, Pula, 2005.			
GIUNIO, K., Carski kult u Aseriji, <i>Asseria</i> , 5, Benkovac, 2007.			
GIUNIO, K., Vodeće svećeničke službe i kolegiji grada Rima i rimske provincije Dalmacije – sličnosti i razlike, <i>HA</i> , 18-1, Pula, 2009.			
GIUNIO, K., <i>Svećenici i svećeničke organizacije u rimskoj provinciji Dalmaciji</i> , Sveučilište u Zadru (disertacija), Zadar, 2012.			
JADRIĆ, I., Svečanosti u čast boga Libera u Seniji i Saloni, <i>HA</i> , 16, Pula, 2008.			
JADRIĆ-KUČAN, I., Kult božice Rome u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>VAPD</i> , 104, Split, 2011.			

- JADRIĆ-KUČAN, I., *Carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji*, Sveučilište u Zadru (disertacija), Zadar, 2011.
- JADRIĆ-KUČAN, I., Pokrajinski carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji, *VAPD*, 105, Split, 2012.
- KORNEMANN, E., Collegium, *Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft: neue Bearbeitung*, IV.1, Stuttgart, 1901.
- KURILIĆ, A., Vladajući sloj Aserije: magistrati i dobročinitelji, te njihove familije i obitelji, *Asseria*, 4, Zadar, 2006.
- KURILIĆ, A., Promišljanja o munificijenciji flamera božanskog Klaudija, *Asseria*, 6, Benkovac, 2008.
- KURILIĆ, A., *L. Gavius Optatus sacerdos Liburnorum* iz Senja, *Scripta Branimiro Gabričević dicata*, Trilj, 2010.
- MEDINI, J., Epigrafički podaci o munificijencijama i ostalim javnim gradnjama iz antičke Liburnije, *RFFZd*, 6 (3), Zadar, 1969.
- MEDINI, J., *Maloazijske religije u rimskoj provinciji Dalmaciji*, doktorska disertacija, Zadar, 1981.
- MEDINI, J., Salonitanski arhigalat, *RFFZd*, 20(9), Zadar, 1982.
- MEDINI, J., *Cognitiones Salonitanae*, *GCBI*, 23/21, Sarajevo, 1985.
- MEDINI, J., *Metroaca Burnensia*, *Diadora*, 11, Zadar, 1989.
- NEUMANN, J. K., Augustales, *Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft: neue Bearbeitung*, II.2, Stuttgart, 1896.
- RÜPKE, J., *Religion of the Romans*, Cambridge, 2007.
- SAMTER, H., Flamines, *Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft: neue Bearbeitung*, VI.2, Stuttgart, 1909.
- SELEM, P., Egipatski bogovi u rimskom Iliriku, *GCBI*, IX/7, Sarajevo, 1972.
- SELEM, P., *Izidin trag. Egipatski kulni spomenici u rimskom Iliriku*, Split, 1997.
- SIMON, E., *Die Götter der Römer*, München, 1990.
- STARAC, A., *Rimsko vladanje u Istriji i Liburniji. Društveno i pravno uređenje prema literarnoj, natpisnoj i arheološkoj građi*, Pula, 2000.
- THULIN, C. O., Haruspices, *Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft: neue Bearbeitung*, VII.2, Stuttgart, 1912.
- WISSOWA, G., Arvales fratres, *Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft: neue Bearbeitung*, II.2, Stuttgart, 1896.
- WISSOWA, G., Augures, *Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft: neue Bearbeitung*, II.2, Stuttgart, 1896.
- ZANINOVIĆ, M., Kult Afrodite i Venere na tadašnjoj hrvatskoj obali, *Histria Antiqua*, 13, Pula, 2005.

Dopunska:

- GIUNIO, K., *Tipologija rimskih carskih hramova i njihov odraz na istočnoj obali Jadrana*, Sveučilište u Zagrebu (magisterij), Zagreb, 1997.
- GLAVIČIĆ, M., *Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije*, Sveučilište u Zadru, (disertacija), Zadar, 2002.
- KOLEGA, M., *Antička kamena plastika u Liburniji od 1. do 4. st.*, Sveučilište u Zadru (disertacija), Zadar, 2003.
- LINDERSKI, J., The Augural Law, *ANRW*, II, 16.3, Berlin-New York, 1986.
- MELLOR, R. J., *Thea Rome. The Worship of the Goddess Roma in the Greek World*, Göttingen, 1975.
- MELLOR, R. J., The Goddess Roma, *ANRW*, II, 17.2, Berlin-New York, 1981.
- MILETIĆ, Ž., Prikaz Dioskura na brončanoj pločici iz Aserije, *Asseria*, 5, Zadar, 2007.
- PALADINO, I., *Fratres Arvales. Storia di un collegio sacerdotale romano*, Roma, 1988.
- PODRUG, E. - BRAJKOVIĆ, T. - KRNČEVIĆ, Ž., *Arheološki tragovi kultova i religija na šibenskom području*, Šibenik, 2008.
- RÜPKE, J., *Fasti Sacerdotum. A Prosopography of Pagan, Jewish, and Christian Religious Officials in the City of Rome, 300 BC to AD 499*, Oxford-New York, 2008.
- TURCAN, R., *The Cults of the Roman Empire*, Oxford, 1996.

WILDFANG, R. L., <i>Rome's Vestal Virgins. A Study of Rome's Vestal Priestesses in the Late Republic and Early Empire</i> , London-New York, 2006.	
Registracija za slušanje kolegija: DA	Registracija za ispit:
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: I. Jadrić: Svečanosti u čast boga Libera u Seniji i Saloni, <i>HA</i> , 16, Pula, 2008. I. Jadrić – Ž. Miletić: Liburnski carski kult, <i>Archaeologia Adriatica</i> , Zadar, 2008. I. Jadrić-Kučan: <i>Carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji</i> , Sveučilište u Zadru (disertacija), Zadar, 2011. I. Jadrić-Kučan: Kult božice Rome u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>VAPD</i> , 104, Split, 2011. I. Jadrić-Kučan: Pokrajinski carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>VAPD</i> , 105, Split, 2012.	

1. godina				
NAZIV KOLEGIJA: Ranobizantsko profano vojno graditeljstvo Justinijanove epohe – istočni Jadran i Sredozemlje				
OPĆE OBAVIJESTI:				
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru			
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”			
USMJERENJE	Srednjovjekovna arheologija			Godina studija
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Željko Tomičić			1.
USTANOVA				Semestar: I.
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe	
• OPIS KOLEGIJA: Kolegijem je obuhvaćeno proučavanje kasnoantičkog profanog arheološkog nasljeđa, specijalno utvrda iz epohe cara Justinijana I. Pored izraženog zamaha u sakralnom graditeljstvu, posebice diljem istočne obale Jadrana, u krajobrazu arhipelaga i njegova zaleđa, do prostora juga Panonske nizine i Podunavlja, manifestiraju se tragovi snažne profane graditeljske djelatnosti (kastra) koja se dovodi u svezu s rekonkvistom istočnorimskog cara Justinijana I. Pojava kasta u Istri, Liburniji i Dalmaciji predstavlja segment svekolikog Justinijanova napora da se rekonkvistom vrate zapadni dijelovi Rimskog carstva. U tom smislu pojavu i upoznavanje fenomena utvrđivanja prostora Sredozemlja i njegova najsjevernijeg zaljeva – Jadrana, valja tumačiti kao pronicanje u kasnoantičko kulturno nasljeđe Europe okupljene u 6. stoljeću oko središnjeg kontinentalnog mora.				
• CILJEVI KOLEGIJA: Proširivanje znanja i stjecanje novih spoznaja o kasnoj antici i počecima ranoga srednjeg vijeka na istočnoj obali Jadrana i diljem Sredozemlja.				
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2		
TJEDANA PO SEMESTRU:		15		
Sati tjedno:	predavanja	1		
	seminari			
	vježbe			
	mentorski rad			
Ukupno sati:	predavanja	15		
	seminari			
	vježbe			
	mentorski rad			
Ukupan broj dana terenske nastave:				

NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispiti se ne polažu					
LITERATURA: Obvezna: M. SUIĆ, Antički grad na istočnoj obali Jadrana, Zagreb 1976. M. SUIĆ, Bizantski limes na istočnom Jadranu (Petricioliev zbornik). N. CAMBI, <i>Antika</i>, Zagreb, 2002. Z. GUNJAČA, Kasnoantička fortifikacijska arhitektura na istočnojadranskom priobalju i otocima, <i>Materijali</i> XXII, Novi Sad, 1986. J. JELIČIĆ RADONIĆ, Salonitanski kulturni krug Justinijanova doba, <i>PPUD</i> 34, 1994., 21-37. B. MIGOTTI, Ranokršćanska topografija na području između Krke i Cetine, Zagreb, 1990. C. MANGO, <i>The Oxford History of Byzantium</i>, Oxford University Press, New York, 2002. Preporuča se pročitati: Naslovi u dogovoru s voditeljem kolegija! (autori: Brusić, Zdenko, Tomičić, Željko)					
UVJETI:					
Registracija za slušanje kolegija:			Registracija za ispit:		
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:					
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: Arheološka svjedočanstva o ranobizantskom vojnom graditeljstvu na sjevernojadranskim otocima, <i>Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu</i>, 5-6 (1990), 29-53. Materijalni tragovi ranobizantskog vojnog graditeljstva u velebitskom podgorju, <i>Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu</i>, 3.s., 23 (1991), 95-109. Tragom ranobizantskog vojnog graditeljstva na sjevernom hrvatskom primorju, <i>Umjetnost na istočnoj obali Jadrana u kontekstu europske tradicije</i>, Rijeka 1993, 91-96. Utvrde Justinijanove epohe – prinos proučavanju pejzažne arheologije u Hrvatskoj, <i>Histria antiqua</i>, 1 (1997), 97-100. Le traccie della riconquista giustiniana sulla costa dell adriatico orientale, <i>Radovi XIII. Međunarodnog kongresa za starokršćansku arheologiju</i> (ur. Nenad Cambi, Emilio Marin), Roma-Split 1998, 1075-1090. Korintija – Bosar na otoku Krku, primjer maloga grada Justinijanove epohe, <i>Zbornik Poreštine</i> (ur. Mario Baldini), Poreč 1999, 1-7. Kasnoantička utvrda na položaju crkvice sv. Jurja iznad Paga. Prilog istraživanju povijesti grada, <i>Zbornik grada Paga o 500-toj obljetnici grada</i> (ur. Šime Batović), Zadar 1999, 1-20. Der Untergang der Antike und deren Nachkebesformen in Südpannonien (Nordkroatien), <i>Slovenija in sosedne dežele med antiko in karolinško doba</i> (ur. Rajko Bratož), Ljubljana 2000/2001, 255-298.					

1. godina		
NAZIV KOLEGIJA: Problemi kontinuiteta iz kasne antike u rani srednji vijek		
OPĆE OBAVIJESTI:		
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru	
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij "Arheologija istočnog Jadrana"	
USMJERENJE	Srednjovjekovna arheologija	Godina studija
NASTAVNIK:	Doc. dr. sc. Tomislav Fabijanić	1.
USTANOVA:	Sveučilište u Zadru, Odjel za arheologiju	

STATUS KOLEGIJA:		Izborni	Izborni za druge studij. grupe		Semestar: I.
• OPIS KOLEGIJA: Posebna pozornost u okviru kolegija biti će posvećena odnosu antike i ranoga srednjeg vijeka uopće. Obrađivat će se problemi etničkih struktura na području Jadrana i njegova šireg zaleđa, arheološka baština kasnoantičkog autohtonog življa i ranobizantska materijalna kultura. Također će se u nekim segmentima obrađivati ranokršćanski nalazi kao i nalazi seobe naroda. Vremenski će se obuhvatiti razdoblje od 5. do 7. stoljeća. Iako će naglasak biti na raščlambi materijalne kulture i arheoloških nalaza, kolegij će pokušati pružiti interdisciplinarnu sliku razmeđa kasne antike i srednjega vijeka. Primjerice, prikazati će se uloga ekonomskih zakonitosti pri promjeni socijalnih struktura i distribuciji određenih elemenata materijalne kulture. S posebnim obzirom će se razmotriti utjecaji Velike seobe naroda i doseljavanja Slavena na materijalnu kulturu i na promjenu društvenih okolnosti.					
• CILJEVI KOLEGIJA: Upoznati studente sa sitnom materijalnom kulturom kasne antike, posebice s tehnikama izrade nakita i radioničkim središtima. Dati pregled nalaza sitne kasnoantičke arheološke baštine, ranokršćanskih i ranobizantskih nalaza, uglavnom nakita. Ukazati na sveobuhvatnost promjena koje su zadesile kasnoantičko društvo u vremenu od 5. do 7. stoljeća.					
VODIČ:			Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				2	
TJEDANA PO SEMESTRU:				15	
Sati tjedno:	predavanja			1	
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja			15	
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja		individualni projekti			terensko istraživanje
NASTAVNA POMAGALA:					
	bilješke .pp	članci	knjige		
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
Ispit se ne polaže					
• LITERATURA: Obvezna: I. BALDINI LIPPOLIS, <i>L'oreficeria nell'Impero di Constantinopoli tra IV e VII secolo</i>, Bari 1999. M. BRANDT, <i>Srednjovjekovno doba povijesnog razvitka</i>, Zagreb, 1995. Z. BULJEVIĆ, Njive-Podstrana: groblje iz vremena seobe naroda u Naroni, <i>Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku</i>, 90-91, Split 1999. F. BUŠKARIOL, Nakit ukrašen tehnikom cloisonné iz Arheološkog muzeja u Splitu, <i>Vjesnik za arheologiju i historiju damatinsku</i>, 78, Split 1985. S. CIGLENEČKI, <i>Tinje nad Loko pri Žusmu</i>, Ljubljana 2000. F. CURTA, <i>Southeastern Europe in the Middle Ages 500-1250</i>, Cambridge, 2006. T: FBIJANIĆ, <i>Pojasne kopče i pređice, druge polovice 5. do 7. st. na području rimske provincije Dalmacije</i>. Magistarski rad, Zagreb 2004. J. FERLUGA, <i>Vizantijska uprava u Dalmaciji</i>, Beograd 1957.					

- I. GOLDSTEIN, *Bizant na Jadranu (Bizant na Jadranu od Justinijana I. do Bazilija I.)*, Zagreb 1992.
- M. MacCORMICK, *Origins of the European economy: communications and commerce A.D. 300-900*, Cambridge 2010.
- Istra i sjevernojadranski prostor u ranom srednjem vijeku* (ur. R. Matijašić), Pula 1995.
- L'Adriatico dalla tarda antichità all'età Carolingia* (ed. P. Brogiolo, P. Delogu), Firenze 2005.
- R. LOTTER, R. BRATOŽ, H. CASTRITIUS, *Premiki ljudstev na območju vzhodnih Alp in srednjega Podunavja med antiko in srednjim vekom (375.-600.)*, Ljubljana 2005.
- N. MILETIĆ, Ranosrednjovjekovna nekropola u Rakovčanima kod Prijedora, *Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu*, n.s., 25, Sarajevo 1970.
- N. MILETIĆ, Ranosrednjovjekovna nekropola u Koritima kod Duvna, *Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu*, n.s., 33, Sarajevo 1979.
- Salona Christiana*, Split 1994.
- On Barbarian Identity. Critical Approaches to Ethnicity in the Early Middle Ages*, Turnhout, 2002.
- Ž. RAPANIĆ, *Predromaničko doba u Dalmaciji*, Split 1987.
- Roma e i barbari* (ed. J.-J. Aillagon), Venezia 2008.
- V. STARE, *Kranj, nekropola iz časa preseljavanja ljudstev*, Ljubljana 1980.
- Starohrvatska spomenička baština. Rađanje prvog hrvatskog kulturnog pejzaža* (ur.: M. Jurković, T. Lukšić), Zagreb 1996, 5-111.
- A. UGLEŠIĆ, Tipološko stilski analiza istočnogotskog nakita na području rimske provincije Dalmacije, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru. Razdio povijesnih znanosti*, 29(16) (1989-1990), Zadar 1990, 207-229.
- A. UGLEŠIĆ, Rimska provincija Dalmacija pod vlašću Istočnih Gota, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru. Razdio povijesnih znanosti*, 30(17) (1990-1991), Zadar 1992, 65-77.
- A. UGLEŠIĆ, O etničkoj pripadnosti groba 2 s položaja Njive – Podstrana u Naroni, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru. Razdio povijesnih znanosti*, 38(25) (1999), Zadar 2000, 93-100.
- Z. VINSKI, Kasnoantička baština u grobovima srednjeg vijeka kao činjenica i kao problem, *Materijali*, 1 (VI. kongres arheologa Jugoslavije, Ljubljana, 1963.), Beograd 1964.
- Z. VINSKI, Betrachtungen zur Kontinuitätsfrage des autochthonen romanisierten Ethnikos im 6. und 7. Jahrhundert, *Problemi della civiltà e dell'economia longobarda scritti in memoria di G. P. Bognetti*, Milano 1964.
- Z. VINSKI, Krstoliki nakit epohe seobe naroda u Jugoslaviji, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 3, Zagreb 1968.
- Z. VINSKI, Autochtone Kulturelemente zur Zeit der slawischen Landnahme des Balkanraums. *Simpozijum Predslavenski etnički elementi na Balkanu u etnogenezi južnih Slovena* (Mostar 1968.), Centar za balkanološka ispitivanja, knj. 4, ANUBiH, pos. izd., 12, Sarajevo 1969.
- Z. VINSKI, Rani srednji vijek u Jugoslaviji od 400-800. godine, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 3.s, 5, Zagreb 1971.
- Z. VINSKI, Kasnoantički starosjedioci u salonitanskoj regiji prema arheološkoj ostavštini predslavenskog supstrata, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*, 69, Split 1973.
- Z. VINSKI, Razmatranja o iskopavanjima u Kninu na nalazištu Greblje, *Starohrvatska prosvjeta*, 3. s., 19 (1989), Split 1991.
- C. WICKHAM, *Framing the early Middle Ages: Europe and the Mediterranean 400-800*, Oxford 2005.
- Dopunska literatura:**
- P. BARFORD, *The Early Slavs*, Ithaca 2001.
- J. BELOŠEVIĆ, Ranosrednjovjekovna nekropola u selu Kašiću kraj Zadra, *Diadora*, 4, Zadar 1968.
- J. BELOŠEVIĆ, *Materijalna kultura Hrvata od 7. do 9. stoljeća*, Zagreb 1980.
- N. CAMBI, *Antika*, Zagreb 2002, 206-311.
- C. CAVALLARI, *Ogetti di ornamento personale dall'Ekilia Romagna Bizantina: I contesti di rinvenimento*, Bologna 2005.
- M. CORRADO, Cimiteri della Calabria altomedievale, *Histria Antiqua*, 8, Pula 2002.
- Die Welt von Byzanz – Europas östliches Erbe* (Hrsg. L. Wasmer), München 2004.
- Etnogeneza Hrvata* (ur.: N. Budak), Zagreb 1995.
- É. GARAM, *Funde byzantinischer Herkunft in der Awarenzeit vom Ende des 6. bis zum Ende des 7.*

<i>Jahrhunderts</i>, Budapest 2001. P. GRIERSON, <i>Byzantine Coinage</i>, Dumbarton Oaks 1999. S. JONES, <i>The Archaeology of Ethnicity</i>, London 1997. R. JURIC, Fibula oblika križa iz Podgrađa (<i>Asseria</i>) kod Benkovca, <i>Asseria</i>, 3, Zadar 2005. O. KARAGIORGOU, <i>Urbanism and Economy in Late Antique Thessaly (3rd – 7th century A.D.)</i>, <i>The Archaeological Evidence</i>, Oxford 2001. <i>Kasno rimsko carstvo i rani srednji vijek</i>, Povijest 5, Zagreb 2007. <i>La necropoli altomedievale di Castel Trosino. Bizantini e Longobardi nelle Marche</i>, Milano 1995. B. MARUŠIĆ, Materijalna kultura Istre od 5. do 9. stoljeća, <i>Arheološka istraživanja u Istri i Hrvatskom primorju</i> (=Izdanja Hrvatskog arheološkog društva, 11), 2, Pula 1987, 81-105. B. MILIĆ, <i>Razvoj grada kroz stoljeća</i>, sv. 2, Zagreb 1995. <i>Povijest Hrvata – Srednji vijek</i> (ur.: F. Šanjek), Zagreb 2003, 5-72, 115-134. P. SKOK, <i>Slavenstvo i romanstvo na jadranskim otocima</i>, Zagreb 1950. M. SUIĆ, <i>Antički grad na Jadranu</i>, Zagreb 2003, 341-451. P. ŠIMUNOVIĆ, <i>Istočnojadranska toponimija</i>, Split 1986. Z. VINSKI, Šljem epohe seobe naroda nađen u Sinju, <i>Starohrvatska prosvjeta</i>, 3.s., 12, Split 1982. Z. VINSKI, Epoha seobe naroda, <i>Umetničko blago Jugoslavije, Rani srednji vijek</i>, Beograd-Zagreb-Mostar 1986. J. WERNER, Byzantinische Gürtelschnallen des 6. und. 7. Jahrhunderts aus der Sammlung Diergardt, <i>Kölner Jahrbuch für Vor- und Frühgeschichte</i>, 1, Berlin 1955. C. WICKHAM, <i>The Inheritance Of Rome: A History of Europe from 400 to 1000</i>, London 2009. M. WHITTOW, <i>The making of orthodox Byzantium: 600-1025</i>, London 1996. Odabrani članci iz domaćih i inozemnih znanstvenih časopisa, npr. iz časopisa <i>Hortus atrium medievalium</i> (poglavitno sv. 5, 9 i 14) i dr.	
UVJETI:	
Registracija za slušanje kolegija: DA	Registracija za ispit:
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
• REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: Problem doseljenja Slavena/Hrvata na istočni Jadran i šire zaleđe u svjetlu arheoloških nalaza, doktorska disertacija, Zadar 2009. Pojasne kopče i predice druge polovine 5. do 7. stoljeća na području rimske provincije Dalmacije, magistarski rad, Zagreb 2004. Južnojadranska inačica pojasnih kopči tipa „Bologna/Balgota“, <i>Izdanja Hrvatskog arheološkog društva</i>, 24, Dubrovnik 2010, 149-156. 14C date from early Christian basilica gemina in Podvršje (Croatia) in the context of Slavic settlement on the eastern Adriatic coast, <i>Frühe slawische Siedlung in Mitteleuropa (6. - 9. Jahrhundert) im Lichte naturwissenschaftlicher Datierung</i> (ur. M. Dulinicz), Wrocław-Bamberg 2010. O nekim neobjelodanim arheološkim nalazima iz ostavštine fra Luje Maruna u Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu, <i>Zbornik o Luji Marunu</i> (ur. Ž. Tomićić, A. Uglešić), Šibenik-Zadar-Zagreb 2009, 122-131. Early Medieval pottery on the Eastern Adriatic in Context of Interaction between the Slavs and Autochthonous Population, <i>IX Congresso Internazionale sulla Ceramica Medievale nel Mediterraneo: Nuove scoperte</i>, Venezia 2009. Nova razmatranja o ranobizantskim pojasnim kopčama tipa „Bologna/Balgota“, <i>Archaeologia Adriatica</i>, 2, 1, Zadar 2008, 129-139. Ranokršćanske pticolike fibule u svjetlu neobjavljenih nalaza iz Danila i Podumaca, <i>Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu</i>, 24, Zagreb 2007, 263-271.	

1. godina
NAZIV KOLEGIJA: Slavenska (starohrvatska) grobna i nasebinska keramika
OPĆE OBAVIJESTI

ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru				
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”				
USMJERENJE	Srednjovjekovna arheologija			Godina studija	
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Karla Gusar			1.	
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju				
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe	Semestar: I.	
• OPIS KOLEGIJA: U proučavanju materijalne i duhovne kulture Hrvata keramika ima temeljnu arheološku izvornu vrijednost, ali unatoč te činjenice, njoj se u arheološkoj nacionalnoj znanosti nije posvetila dužna znanstvena pozornost. Iz tih razloga smatramo opravdanim i korisnim da se problematika razvoja na tlu nekadašnje Dalmatinske Hrvatske obradi u vidu tematskog kolegija i u kontekstu općeg razvoja slavenske keramike. Raspoloživi keramički fundus danas nam u velikoj mjeri omogućava pratiti specifičnosti razvoja slavenske keramike na području Dalmatinske Hrvatske, koja predstavlja po svojim tipološkim značajkama jednu regionalnu varijantu slavenske keramike s postojanjem neospornih retencija razvijenije provincijalno-rimske keramike na njen razvoj. Pri obradi te keramičke građe osobita pozornost posvetiti će se tehnološko-tipološkim značajkama, a posebno osobitim oblicima posuda, načinu i motivima ukrašavanja te kronologiji.					
• CILJEVI KOLEGIJA: Temeljitom analizom slavenske keramike na području Dalmatinske Hrvatske doći će se do novih spoznaja o razvoju grobne i naseobinske keramike, što će ujedno biti doprinos osvjetljavanju razvoja slavenske keramike uopće.					
VODIČ:			Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2		
TJEDANA PO SEMESTRU:			15		
Sati tjedno:	predavanja		1		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja		15		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
• LITERATURA: Obvezna: J. BELOŠEVIĆ, Slavenska keramika iz ranosrednjovjekovne nekropole Materiza kraj Nina, <i>Diadora</i>, sv. 2, Zadar 1962, 237-249. J. BELOŠEVIĆ, Ranosrednjovjekovna nekropola u selu Kašić kraj Zadra, <i>Diadora</i>, sv. 4, Zadar 1968, 221-246. J. BELOŠEVIĆ, Starohrvatska nekopola na Ždrijacu kod Nina, <i>Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku</i>, sv. LXV LXVII (1963-1965), Split 1970, 169-173. J. BELOŠEVIĆ, Starohrvatska nekropola kod Povljane na otoku Pagu, <i>Diadora</i>, sv. 5, Zadar 1970, 203-212.					

- J. BELOŠEVIĆ, Stanje istraživanja slavenske keramike na području Dalmacije, *Materijali SADJ*, sv. IX, Beograd 1972, 125-158.
- J. BELOŠEVIĆ, Die ersten slawischen Urnengräber auf dem Gebiete Jugoslawiens aus dem Dorfe Kašić bei Zadar, *Balkanoslavica*, sv. I, Beograd 1974, 73-86.
- J. BELOŠEVIĆ, Starohrvatska nekropola uz humak Materiza kod Nina, *Diadora*, sv. 6, Zadar 1974, 221-224.
- J. BELOŠEVIĆ, Über einige Besonderheiten in der Entwicklung der Keramik auf dem Gebiete Dalmatiens, *Balkanoslavica*, sv. 3, Beograd 1975, 161-181.
- J. BELOŠEVIĆ, La nécropole paléocroate Stankovci, *Inventaria Archaeologica*, Fasc. II (20), Y 189 – Y 198, Beograd 1975.
- J. BELOŠEVIĆ, Materijalna kultura Hrvata na jadranskoj obali od doseljenja do IX stoljeća, *Materijali SADJ*, sv. XII, Zadar 1976, 297-318.
- J. BELOŠEVIĆ, Starohrvatska nekropola u selu Biljanima Donjim, *Diadora*, sv. 8, Zadar 1976, 103-110.
- J. BELOŠEVIĆ, *Materijalna kultura Hrvata od 7 – 9. stoljeća*, Zagreb 1980.
- J. BELOŠEVIĆ, La nécropole paléocroate Nin – Ždrijac, *Inventaria Archaeologica*, Fasc. 24, Y 229 – Y 238, Zagreb 1980.
- J. BELOŠEVIĆ, La nécropole paléocroate Kašić – Maklinovo brdo, *Inventaria Archaeologica*, Fasc. 28, Y 269 – Y 288, Zagreb 1982.
- J. BELOŠEVIĆ, Starohrvatska nekropola u Stankovcima kod Benkovca, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, sv. 24(11), Zadar 1985, 73-97.
- J. BELOŠEVIĆ, Zaštitna istraživanja starohrvatskih nekropola u Smilčiću i Biljanima Donjim kod Zadra, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, sv. 25(12), Zadar 1986, 125-147.
- J. BELOŠEVIĆ, Starohrvatska naseobinska keramika otkrivena u okolišu crkve Sv. Križa u Ninu, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, sv. 38(25), Zadar 2000, 113-120.
- J. BELOŠEVIĆ, Razvoj i osnovne značajke starohrvatskih grobalja horizonta 7. do 9. st. na povijesnim prostorima Hrvata, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, sv. 39(26), Zadar 2002, 71-97.
- J. BELOŠEVIĆ, *Starohrvatsko groblje na Ždrijacu u Ninu* (monografija u tisku).
- Ž. CETINIĆ, *Stranče – Gorica, starohrvatsko groblje* (Katalog izložbe), Izd. Pomorski i Povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka, Rijeka 1997.
- D. JELOVINA, Die Forschungstätigkeit an mittelalterlichen Fundstätten Kroatiens 1945-1959, *Archeologia Iugoslavica*, sv. V, Beograd 1964, 97-111.
- D. JELOVINA, Ranosrednjovjekovna nekropola na „Razbojinama“ u selu Kašić kraj Zadra, *Starohrvatska prosvjeta*, ser. III, sv. 10, Zagreb 1968, 23-52.
- D. JELOVINA, *Starohrvatske nekropole*, Split 1976.
- D. JELOVINA, Ranosrednjovjekovno groblje na lokalitetu „Brig“ kod izvora Zduša nedaleko Vrlike, *Starohrvatska prosvjeta*, ser. III, sv. 13, Split 1983, 105-116.
- T. KNIFIC, Lončenina v zgodnesrednjeveških grobovih na Slovenskem. U: *Zgodnji Slovani*, Ljubljana 2002, 115-128.
- J. KOROŠEC, *Staroslavensko grobišče na Ptujem gradu*, Ljubljana 1950.
- J. KOROŠEC, *Uvod v materijalno kulturo Slovanov zgodnjega srednjega veka*, Ljubljana 1952.
- J. KOROŠEC, Istraživanje slovenske keramike ranog srednjeg veka u Jugoslaviji, *Radovi vojvodanskih muzeja*, sv. 7, Novi Sad 1958, 5-12.
- J. KOROŠEC, K problematiki slovenske keramike u Jugoslaviji, *Arheološki vestnik*, sv. XVIII, Ljubljana 1967, 349-355.
- J. KOROŠEC, Dva zanimljiva fragmenta keramike ranog srednjeg vijeka na Bribiru, *Starohrvatska prosvjeta*, ser. III, sv. 2, Zagreb 1968, 7-9.
- J. KOROŠEC – P. KOROŠEC, Predzgodovinsko in staroslovansko grobišče pri Turnišču v bližini Ptuja, *Rasprave SAZU*, III, Ljubljana 1953, 181-235.
- P. KOROŠEC, Zgodnesrednjeveška arheološka slika karantanskih Slovanov, *Dela SAZU*, 22/1, 22/2, Ljubljana 1979.
- B. MARUŠIĆ, Povodom nalaza staroslavenske keramike u Istri, *Starohrvatska prosvjeta*, ser. III, sv. 14, Split 1986, 41-106.
- Č. STAŇA, Zur Erforschung der westslawische Keramik. In: *Slawische Keramik in Mitteleuropa 8. bis zur 11.*

Jahrhundert, ITM 1993, Brno 1994, 13-17.	
Č. STAŇA, Die Entwicklung der Keramik von 8. bis zur Mitte des 11. Jahrhunderts in Mittelmähren. In: <i>Slawische Keramik in Mitteleuropa von 8. bis 11. Jahrhundert</i> , ITM 1993, Brno 1994, 265-286.	
Č. STAŇA, Die Ergebnisse der ersten internationalen Tagung zur slawische Keramik in Mikulčice. In: <i>Slawische Keramik in Mitteleuropa von 8. bis 11. Jahrhundert</i> , ITM 1993, Brno 1994, 287-294.	
Č. STAŇA, Die slawische Keramik zur Zeit der Entstehung slawischer Staaten. In: <i>Slawische Keramik in Mitteleuropa von 8. bis 11. Jahrhundert - Terminologie und Beschreibung</i> , ITM 2, Brno 1995, 79-84.	
Č. STAŇA, Bemerkungen zur Keramik des sog. Donautyps. In: <i>Slawische Keramik in Mitteleuropa von 8. bis 11. Jahrhundert, Terminologie und Beschreibung</i> , ITM 2, Brno 1995, 85-95.	
Ž. TOMIČIĆ, Keramika iz (ponekih) ranosrednjovjekovnih groblja kontinentalnog dijela Hrvatske. U: <i>Zgodnji Slovani</i> , Ljubljana 2002, 129-141.	
Preporuča se pročitati:	
I. BORKOVSKÝ, <i>Staroslovanská keramika v střední Evropě</i> , Praha 1940.	
J. EISNER, <i>Devínska Nová Ves, Slovenské pohrebíště</i> , Bratislava 1952.	
J. EISNER, <i>Rukověť slovenské archeologie</i> , Praha 1966.	
S. GUNJAČA, <i>Novi naučni rezultati u hrvatskoj archeologiji</i> , Zagreb 1958.	
J. KOSTRZEWSKI, <i>Kultura Prapolska</i> , Poznań 1962.	
J. POULÍK, <i>Staroslavenská Morava</i> , Praha 1948.	
J. POULÍK, <i>Jižní Morava zeme dávných Slovanů</i> , Brno 1950.	
B. A. RIBAKOV, <i>Remeslo drevnej Rusi</i> , Moskva 1948.	
E. SCHULD, <i>Slawische Töpferei in Mecklenburg</i> , Schwerin 1964.	
Ž. VAŽAROVA, <i>Slavanski i slavanobugarski selišća v bugarskite zemi ot kraj na VI-XI vek</i> , Sofia 1965.	
Ž. VAŽAROVA, Pamjatniki Bulgarii konca VI-XI v, i ih etničeskoje prinadležnost, <i>Sovjetskaja arheologija</i> , 3, Moskva 1966, 148-159.	
Ž. VAŽAROVA <i>Slaveni i Prabugari</i> , Sofia 1974.	
D. ZELLING, <i>Wikingerzeitliche und frühmittelalterliche Keramik in Schweden</i> , Stockholm 1955.	
Zgodnji Slovani, Die Frühen Slawen, Zgodnesrednjeveška lončevina na obrobju vzhodnih Alp (ur: Mitja Guštin), Ljubljana 2002.	
UVJETI:	
Registracija za slušanje kolegija: Da	
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:	
K. GUSAR, 2008, Ranosrednjovjekovna keramika iz Krneze, u: SREDNJI VEK: Arheološke raziskave med Jadranskim morjem in Panonsko nižino = MITTELALTER: Archaeologische Forschungen zwischen der Adria und der Pannonischen Tiefebene / Guštin Mitja (ur.), Narodni muzej Slovenije; Inštitut za dediščino Sredozemlja, Znanstveno raziskovalno središče Koper, Univerza na Primorskem, Ljubljana, 2008., str. 197-202.	
K. GUSAR, 2009, Ranosrednjovjekovni grobovi iz humka Jokina glavica u selu Krneza, u: Zbornik o Luji Marunu. Zbornik radova sa Znanstvenog skupa o fra Luji Marunu u povodu 150. obljetnice rođenja (1857.-2007.) / Tomićić Željko, Uglešić Ante (ur.), Šibenik-Zadar-Skradin, 2009., str. 169-181.	
K. GUSAR, D. Vujević, 2009, Istraživanja tumula Matakova glavica u Podvršju, Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu, XXXXII, Zagreb, 2009., str. 339-356	
K. GUSAR, 2011, Nalazi slavenske keramike s lokaliteta Podvršje - Glavčine, Archaeologia Adriatica, 3, Zadar, 2011., str. 305-322.	

1. godina	
NAZIV KOLEGIJA: Antropologija starohrvatskih groblja	
OPĆE OBAVIJESTI:	
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”

USMJERENJE	Srednjovjekovna arheologija			Godina studija	
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Mario Šlaus			1. Semestar: I.	
USTANOVA	Odjel za arheologiju HAZU, Zagreb				
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe	I.	
OPIS KOLEGIJA:					
Studenti koji pohađaju kolegij biti upoznati s najnovijim rezultatima bioarheoloških analiza ranosrednjovjekovnih populacija s istočne obale Jadrana. Bioarheologija je znanstvena disciplina koja proučava ljudski osteološki materijal s arheoloških nalazišta u njegovom povijesno–kulturnom kontekstu. Riječ je o interdisciplinarnoj znanosti koja se razvila zbog zajedničke želje arheologa i antropologa da rekonstruiraju uvjete i kvalitetu života naših predaka. Studenti će upoznati kojim paleodemografskim metodama i analizama se služi kako bi se rekonstruirali demografski profili analiziranih populacija, kojim su bolestima bili izloženi stanovnici tih nalazišta, te koja je bila učestalost i distribucija trauma u analiziranim zajednicama. Posebna pozornost posvetiti će se kranimetrijskim analizama bioloških udaljenosti između različitih populacija.					
CILJEVI KOLEGIJA:					
Cilj kolegija je upoznati studente s metodama koje se koriste za izračunavanje bioloških udaljenosti između arheoloških populacija, metodama koje se koriste u paleodemografskim istraživanjima i metodama koje se koriste u paleopatološkim istraživanjima. Primjenjujući ove metode na dostupnim arheološkim populacijama s istočne obale Jadrana, kao i na onim iz kontinentalne Hrvatske studenti će dobiti uvid u složen proces etnogeneze Hrvata, te rekonstruirati uvjete i kvalitetu života ranosrednjovjekovnih populacija na istočnoj obali Jadrana. Posebna pozornost bit će posvećena analizi zaraznih bolesti (lepre, tuberkuloze itd.) te analizi trauma u analiziranim zajednicama.					
VODIČ:			Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2		
TJEDANA PO SEMESTRU:			15		
Sati tjedno:	predavanja		1		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja		15		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispiti se ne polažu					
LITERATURA:					
Obvezna:					
M. ŠLAUS, Antropološka analiza kasnosrednjovjekovne populacije iz Danila Gornjeg kraj Šibenika, <i>ARR</i> 12, 1996, 343-364.					
M. ŠLAUS, Kranimetrijska analiza srednjovjekovnih populacija središnje Europe s posebnim osvrtom na položaj hrvatskih nalazišta, <i>SHP</i> 25, 1998, 81-107.					
M. ŠLAUS, Biocultural analysis of sex differences in mortality profiles and stress levels in the late Medieval population from Nova Raca, Croatia, <i>Am. J. Phys. Anthropol.</i> 111, 2000, 193-209.					

- M. ŠLAUS, Kraniometrijska analiza srednjovjekovnih nalazišta središnje Europe: novi dokazi o ekspanziji hrvatskih populacija tijekom 10. do 13. stoljeća, *Opusc. archaeol.* 23/24, 2000, 273-284.
- M. VODANOVIĆ, H. BRKIĆ, M. ŠLAUS, Ž. DEMO, The frequency and distribution of caries in the mediaeval population of Bijelo Brdo in Croatia (10th–11th century), *Archives of Oral Biology* 50, 2005, 669–680.
- M. ŠLAUS, Ž. TOMIČIĆ, A. UGLEŠIĆ, R. JURIĆ, Craniometric relationships among medieval Central European populations: Implications for Croat migration and expansion, *Croatian Medical Journal* 45(4), 2004, 434–444.

Preporuča se pročitati:

- M. ŠLAUS, Osteological evidence for perimortem trauma and occupational stress in two medieval skeletons from Croatia, *Coll. Antropol.* 18, 1994, 165-175.
- M. ŠLAUS, K. FILIPEC, Bioarchaeology of the medieval Đakovo cemetery: Archaeological and anthropological evidence for ethnic affiliation and migration, *Opusc. archaeol.* 22, 1998, 129-139.
- M. ŠLAUS, A PEĆINA-HRNČEVIĆ, G. JAKOVLJEVIĆ, Dental disease in the late medieval population from Nova Raša, Croatia, *Collegium Antropologicum* 21, 1997, 561-572.
- M. ŠLAUS, D. ORLIĆ, M. PEĆINA, Osteochondroma in a skeleton from an 11th century Croatian cemetery. *Croatian Medical Journal* 41, 2000, 336-340.
- M. ŠLAUS, D. KOLLMANN, S. NOVAK, M. NOVAK, Temporal trends in demographic profiles and stress levels in medieval (6th-13th century) population samples from continental Croatia, *Croatian Medical Journal* 43(5), 2002, 598-605.

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija

Registracija za ispit

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• **REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:**

- Osteological evidence for perimortem trauma and occupational stress in two medieval skeletons from Croatia, *Collegium Antropologicum* 18, 1994, 165-175.
- Antropološka analiza kasnosrednjovjekovne populacije iz Danila Gornjeg kraj Šibenika. *ARR* 12, 1996, 343-364.
- [M. Šlaus, A Pećina-Hrnčević, G. Jakovljević], Dental disease in the late medieval population from Nova Raša, Croatia, *Collegium Antropologicum* 21, 1997, 561-572.
- Kraniometrijska analiza srednjovjekovnih populacija središnje Europe s posebnim osvrtom na položaj hrvatskih nalazišta, *SHP* 25, 1998, 81-107.
- [M. Šlaus, K. Filipec], Bioarchaeology of the medieval Đakovo cemetery: Archaeological and anthropological evidence for ethnic affiliation and migration, *Opusc. archaeol.* 22, 1998, 129-139.
- Kraniometrijska analiza srednjovjekovnih nalazišta središnje Europe: novi dokazi o ekspanziji hrvatskih populacija tijekom 10. do 13. stoljeća, *Opusc. archaeol.* 23/24, 2000, 273-284.
- [M. Šlaus, D. Orlić, M. Pećina], Osteochondroma in a skeleton from an 11th century Croatian cemetery. *Croatian Medical Journal* 41, 2000, 336-340.
- Biocultural analysis of sex differences in mortality profiles and stress levels in the late Medieval population from Nova Raca, Croatia, *Am. J. Phys. Anthropol.* 111, 2000, 193-209.
- [M. Šlaus, D. Kollmann, S. Novak, M. Novak], Temporal trends in demographic profiles and stress levels in medieval (6th-13th century) population samples from continental Croatia, *Croatian Medical Journal* 43(5), 2002, 598-605.
- [M. Šlaus, Ž. Tomićić, A. Uglešić, R. Jurić], Craniometric relationships among medieval Central European populations: Implications for Croat migration and expansion, *Croatian Medical Journal* 45(4), 2004, 434–444.
- [M. Vodanović, H. Brkić, M. Šlaus, Ž. Demo], The frequency and distribution of caries in the mediaeval population of Bijelo Brdo in Croatia (10th–11th century), *Archives of Oral Biology* 50, 2005, 669–680.

1. godina					
NAZIV KOLEGIJA: Musterijenska kultura na istočnoj obali Jadrana					
OPĆE OBAVIJESTI					
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru				
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”				
USMJERENJE	Prapovijesna arheologija			Godina studija	
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Dario Vujević			1.	
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju			Semestar: II.	
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe		
• OPIS KOLEGIJA: Musterijenska kultura je naziv za materijalnu ostavštinu neandertalaca, a njeni tragovi primjećuju se na cijelom području istočne obale Jadrana. No kao posljedica topografije primjećuje se grupiranje na samo određenim geografskim područjima (Istra, zadarsko područje, trogirsko područje, itd.). Nalazišta su koncentrirana uz obalu ili blizu dolina na malim nadmorskim visinama. Svi resursi potrebni zajednici dobivljaju se lokalno. Čak i mali postotak kremene sirovine koji potječe s udaljenijih mjesta najvjerojatnije predstavlja sirovinu prikupljenu prilikom kretanja, dakle u trenutku kada ona predstavlja lokalnu sirovinu. Nalazišta na istočnom Jadranu pokazuju mala odstupanja u tipologiji i tehnologiji, a i ona su više posljedica odabira sirovine i možda funkcije mjesta, a manje ovise o okolišu. Prema apsolutnim datumima i nizom usporedbi može se zaključiti da većina nalazišta na Jadranu ukazuju na kasni musterijen, tj. razdoblje poslije 60.000 godina prije sadašnjosti.					
• CILJEVI KOLEGIJA: Opći cilj kolegija je dobiti uvid u život neandertalaca na prostoru istočne jadranske obale i upoznati njihovu materijalnu kulturu. Uz to tijekom kolegija studenti će biti upoznati i s drugim aspektima musterijenske kulture: • tipološkim i tehnološkim analizama materijala dobivenog arheološkim iskopavanjem ili terenskim pregledom • načinima prikupljanja i korištenja sirovinskog materijala • pregledom modela varijabilnosti i njihovim uklapanjem u stanje na jadranskom području • općom kronologijom srednjeg paleolitika istočnog Jadrana					
VODIČ:			Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				2	
TJEDANA PO SEMESTRU:				15	
Sati tjedno:	predavanja			1	
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja			15	
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					

Obvezna:

- Basler, Đ., 1983., Paleolitske kulture u jadranskoj regiji, *Glasnik zemaljskog muzeja u Sarajevu*, n.s., 38., Sarajevo, 1983, 1-63.
- Karavanić, I. – Bilich-Kamenjarin, I., 1997., Musterijensko nalazište Mujina pećina kod Trogira (rezultati trogodišnjih istraživanja), *Opuscula archaeologica*, 21, Zagreb, 1997., 195-204.
- Karavanić, I. - Janković, I., 2006., Srednji i rani gornji paleolitik u Hrvatskoj, *Opuscula archaeologica*, 30, Zagreb, 2006., 21-54.
- Kozłowski, J. K., 1992., The Balkans in the Middle and Upper Palaeolithic: The Gate to Europe or a Cul-de-sac? *Proceedings of the Prehistoric Society*, 58, 1992, 1-20.
- Kuhn, S. L., 1998., Mousterian Technology as Adaptive Response: A Case Study, *Archeological Papers of the American Anthropological Association*, 4 (1), 2008., 25-31
- Malez M., 1979., Nalazišta paleolitskog i mezolitskog doba u Hrvatskoj, *Praistorija Jugoslavenskih zemalja*, I., Sarajevo, 1979, 227-276.
- Mellars, P., 1996., *The Neanderthal legacy, an archaeological perspective from Western Europe*, New Jersey, 1996.
- Patou-Mathis, M., 2000., Neanderthal Subsistence Behaviours in Europe, *International Journal of Osteoarchaeology*, 10, 2000, 379-395 .
- Perhoč, Z., 2009., Sources of Chert in Middle Dalmatia: Supplying Raw Material to Prehistoric Lithic Industries, u Forenbaher S. ur. *A Connecting Sea: Maritime Interaction in Adriatic Prehistory*, BAR i.s. 2037, 2009, 25-46.
- Vujević, D., *Musterijenska kultura na istočnom Jadranu*. Sveučilište u Zadru, Zadar, 2011.

Dopunska:

- Baković, M., Mihailović, B., Mihailović, D., Morley, M., Vušković-Lučić, Z., Whallon, R., Woodward, J., 2009., Crvena Stijena excavations 2004-2006, preliminary report, *Eurasian prehistory*, 6 (1-2), 2009, 3-31.
- Batović, Š., 1988., Paleolitički i mezolitički ostaci s Dugog otoka, *Poročilo o raziskovanju paleolita, neolita in eneolita v Sloveniji*, XVI, Ljubljana, 1988., 7-53.
- Gamble, C., 1999., *The palaeolithic societies of Europe*, Cambridge, 1999.
- Karavanić, I., 2003., *Mujina pećina, tragovi života dalmatinskog čovjeka*, Kaštel Lukšić, 2003.
- Karavanić, I., 2004., *Život Neandertalca*, Zagreb, 2004.
- Karavanić, I., 2004., The Middle Palaeolithic Settlement of Croatia, u Conard, N. J. ed., *Settlement Dynamics of the Middle Palaeolithic and Middle Stone Age*, vol. II., Tübingen, 2004., 251-267.
- Karavanić, I. -Golubić, V. - Kurtanjek, D. -Šošić, R. - Zupanić J., 2008., Litička analiza materijala iz Mujine pećine, *Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku*, Vol. I No. 101, Split, 2008., 29-58.
- Kuhn, S. L., 1995., *Mousterian lithic technology: An ecological perspective*, Princeton, New Jersey, 1995.
- Malez, M., 1966., Rasprostranjenost paleolitika i mezolitika u širem pojasu naše jadranske obale, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*, 68., Split, 1966., 7-26.
- Malez, M., 1971., Naseljavanje istočne jadranske obale u paleolitu, *Zbornik za narodni život i običaje*, 45., 1971., 503-513.
- Miracle, P., 2005., Late Mousterian subsistence and cave use in Dalmatia: the zooarchaeology of Mujina pećina, Croatia, *International journal of Osteoarchaeology*, 15, 2005., 84-105.
- Morley, M. W., 2007., *Mediterranean Quaternary Rockshelter Sediment Records: a Multi-proxi Approach to Environmental Reconstruction*. neobjavljena doktorska dizertacija, University of Manchester, Manchester
- Papagianni, D., 2000., *Middle Palaeolithic occupation and technology in N. W. Greece*, BAR i. s., 882., Oxford, 2000.
- Rink, W. J. – Karavanić, I. – Pettitt, P. B. – van der Plicht, J. – Smith, F. H., Bartoll, J., 2002., ESR and AMS-base ¹⁴C dating of Mousterian levels at Mujina pećina, Dalmatia, Croatia, *Journal of archaeological science*, 29, 2002., 943-952.

Vujević, D., <i>Srednji paleolitik na području južno od Ražanca</i>. Sveučilište u Zadru, Zadar, 2007.	
Registracija za slušanje kolegija: DA	Registracija za ispit:
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: - Vujević, D., The relations between Middle Paleolithic open air sites in Zadar hinterland and open air sites on Zadar islands. U S. Forenbaher ur., <i>A Connecting Sea: Maritime Interaction in Adriatic Prehistory</i>, BAR i.s. 2037, 2009., 1-11. - Vujević, D., <i>Srednji paleolitik na području južno od Ražanca</i>. Sveučilište u Zadru, Zadar, 2007. - Vujević, D., <i>Musterijenska kultura na istočnom Jadranu</i>. Sveučilište u Zadru, Zadar, 2011.	

1. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Razvijeni eneolitik istočnog Jadrana			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Prapovijesna arheologija		Godina studija 1. Semestar: II.
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Brunislav Marijanović		
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe
OPIS KOLEGIJA: Kolegij daje specijalistički i znanstveni pregled kasnog eneolitika na istočnoj jadranskoj obali, povijest njegovog istraživanja, razvoj i sadržaj, osnove za periodizaciju i kronologiju, povezanost s općim povijesnim procesima, kulturološki položaj u širim prostornim okvirima, te regionalne razvojne posebnosti uvjetovane odnosima autohtonih i vanjskih čimbenika koji sudjeluju u tvorbi pojedinih oblika materijalne kulture i dr.			
• CILJEVI KOLEGIJA: Kolegij ima cilj temeljito osposobiti studenata za znanstveno proučavanje eneolitika na istočnoj jadranskoj obali kao posebnog prapovijesnog razdoblja, utvrđivanje njegova položaja u širim prostornim okvirima jugoistočne Europe, te sagledavanje razvojnih i kulturoloških posebnosti u odnosu na eneolitičke pojave na susjednim područjima. Postavljeni cilj realizirat će se kroz predavanja, mentorski rad sa studentima i njihovo vlastito istraživanje kroz sljedeće tematske cjeline: - Utvrđivanje odnosa ranog i razvijenog eneolitika; - Uzročno-posljedična povezanost nastajanja novih eneolitičkih pojava i procesa metalizacije; - Uzročno-posljedična povezanost nastajanja posebnih kulturnih manifestacija i procesa i procesa indoeuropeizacije; - Utvrđivanje stratigrafskih pokazatelja - Povijesna interpretacija			
VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2
TJEDANA PO SEMESTRU:			15
Sati tjedno:	predavanja		1
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupno sati:	predavanja		15
	seminari		
	vježbe		

	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
• LITERATURA: Praistorija jugoslavenskih zemalja III, Sarajevo, 1979. B. Čović, Velika gradina u Varvari, GZM XXXII, Sarajevo 1978. B. Čović, "Schnur" i "Litzen"- keramika na području Neretve, Dolina rijeke Neretve od prethistorije do ranog srednjeg vijeka, Split 1980. B. Čović, Eneolitski supstrat, PJZ IV, Sarajevo, 1983. B. Čović, Eneolitska žljebljena keramika na istočnoj jadranskoj obali i njenom zaleđu, Zbornik radova posvećenih akademiku Alojzu Bencu, Posebna izdanja ANUBIH, XCV/27, Sarajevo, 1991. B. Čović, Vrpčasto ukrašena keramika na istočnoj jadranskoj obali i njenom zaleđu, Starinar XL-XLI, Zbornik M. Garašanina, Beograd, 1991. B. Marijanović, Prilozi za prapovijest u zaleđu jadranske obale, Zadar, 2000. B. Marijanović, Eneolitik i eneolitičke kulture u Bosni i Hercegovini, Mostar, 2003. B. Marijanović, Gudnja, višeslojno prapovijesno nalazište, Dubrovnik, 2005. B. Marijanović, Neka pitanja eneolitika istočnog Jadrana, Diadora 14, Zadar, 1992. B. Marijanović, Ljubljanska kultura na istočnoj jadranskoj obali, VAHD 84, Split 1991. B. Marijanović, Neka pitanja eneolitika istočnog Jadrana, Diadora 14, Zadar 1992. B. Marijanović, Vučedolska kultura na istočnoj jadranskoj obali, VAHD 86, Split 1994. B. Marijanović, Ravlića pećina (Peć Mlini), GZM 35/36, Sarajevo 1981. N. Petrić, Prethistorijske kulture Pelješca, Pelješki zbornik I, Zagreb, 1976. N. Petrić, Prilozi pretpovijesti Istre, JZ X, Pula – Rijeka, 1978. N. Petrić, Uvod u prethistoriju dubrovačkog područja, VAMZ XIV, Zagreb 1981. A. Milošević - B. Govedarica, Otišić, Vlaka - praistorijsko nalazište u Vrtači I, Godišnjak CBI XXIV/23, Sarajevo 1986. B. Govedarica, O kulturnom i hronološkom položaju nalaza ljubljanske kulture na jadranskom području, AV 39-40., Ljubljana, 1989. B. Govedarica: Rano bronzano doba na području istočnog Jadrana, Djela LXVII/7, Sarajevo 1989. B. Čečuk – D. Radić, Vela špilja – preliminarni rezultati dosadašnjih istraživanja, Arheološka istraživanja napodručju otoka Korčule o Lastova, Znanstveni skup HAD (Vela Luka, Korčula 18-20.4.1991.), Zagreb, 2001. B. Čečuk – D. Radić, Vela spila, višeslojno pretpovijesno nalazište – Vela Luka, otok Korčula; Vela Luka, 2005. S. Forenbaher, Vlaška peć kod Senja, OA, 11-12, Zagreb, 1987. Z. Andrea, Vendbanimi shpellor i Nezirit, Iliria XIX, Tirana, 1989. P. Della Casa; Velika Gruda II, Die bronzezeitliche Nekropole Velika Gruda (Opš. Kotor, Montenegro), Universitätsforschungen zur prähistorischen Archäologie, Band 33, Bonn, 1996. M. Korkuti, Vendbanimi prehistorik i Trenit, Iliria 1, Tirana, 1971. M. Korkuti, Neolitikum und chalkolitikum in Albanien, Mainz, 1995. Č. Marković, Neolit Crne Gore, Beograd, 1985. F. Prendi, La civilisation préhistorique de Maliq, Studia Albanica III-1, Tirana, 1966. M. Primas, Velika Gruda I, Hügelgräber des frühen 3. Jahrtausends v. Chr. Im Adriagebiet – <i>Velika Gruda, Mala Gruda</i> und ihr Kontext, Universitätsforschungen zur prähistorischen Archäologie, Band 32, Bonn, 1996. I. Pušić, Pećina Vranjaj – preistorijsko stanište iznad Herceg-Novog, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti,					

posebna izdanja, knjiga 38, Podgorica, 1999.	
Dopunska:	
UVJETI:	
Registracija za slušanje kolegija: DA	Registracija za ispit:
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: <i>Prilozi za prapovijest u zaleđu jadranske obale</i>, Zadar, 2000. <i>Eneolitik i eneolitičke kulture u Bosni i Hercegovini</i>, Mostar, 2003. <i>Gudnja, višeslojno prapovijesno nalazište</i>, Dubrovnik, 2005. Neka pitanja eneolitika istočnog Jadrana, <i>Diadora</i> 14, Zadar, 1992. Ljubljanska kultura na istočnoj jadranskoj obali, <i>VAHD</i> 84, Split 1991. Neka pitanja eneolitika istočnog Jadrana, <i>Diadora</i> 14, Zadar 1992. Vučedolska kultura na istočnoj jadranskoj obali, <i>VAHD</i> 86, Split 1994. Ravlića pećina (Peć Mlini), <i>GZM</i> 35/36, Sarajevo 1981.	

1. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Ikonografija i stil prizora na spomenicima željeznog doba na Jadranu			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Prapovijesna arheologija		Godina studija 1. Semestar: II.
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Sineva Kukoč		
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe
• OPIS KOLEGIJA: - Gozba - Lov - Erotika - Rat i natjecanje: borbe boksača, trke i procesije konjanika, na kolima, sukobi ratnika-pješaka i dr. - Akvatički prizori - Putovanje - Žrtva Odabrani prizori su: -odraz realiteta i simbolizacija društveno-religijskih aspekata u kulturama željeznog doba na dvjema jadranskim obalama, osobito od 7.st. (figuracija) nadalje - reprezentativni uzorak za analizu nekih svjetonazornih elemenata Histra, Japoda, Veneta, Picena, Dauna i padanske Etrurije. - prati se stanovito jadransko (i sredozemno) ikonografsko-stilsko zajedništvo i istaknute regionalne osobitosti na repertoaru spomenika (nadgrobne stele, ostala monumentalna , ali i sitna skulptura , situle...) u kulturama: histarskoj, venetskoj, picenskoj , daunskoj, japodskoj, liburnskoj i dr. Posebno se analiza antropomorfni motiv: njegov položaj u novoj figuraciji i njegove mijene od brončanog doba do kraja stare ere. Komparativna građa: grčka, etrušćanska , «istočnoalpska figurativnost» i dr.			
• CILJEVI KOLEGIJA: Preko likovnosti (ikonografija, stil) upoznati neke društveno – religijske aspekte konkretnih jadranskih kultura iz I. tis. pr. Kr.			

VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2		
TJEDANA PO SEMESTRU:			15		
Sati tjedno:	predavanja		1		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja		15		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
odslušan ispit					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
J. H. M. BEATTIE: On understanding Sacrifice, Sacrifice, London 1980.					
G. BERGONZI, Etruria, Piceno, Caput Adriae: guerra e aristocrazia nell' età del ferro, La civiltà picena nelle Marche, Studi in onore di G. Anibaldi, Atti del Convegno, Ancona 1988, Ripatransone 1992.					
ISTI, L'offerta votiva in Italia settentrionale durante l' età del ferro, Anathema - regime delle offerte e vita dei santuari nel Mediterraneo antico, Atti del Convegno, Roma 1989, Roma 1990.					
L. BONFANTE, Out of Etruria, Etruscan Influences North and South, Oxford 1981.					
A. BOTTINI, I Principi guerrieri della Daunia del VII sec.a.C, Bari, 1982.					
W. BURKERT, Homo necans, Anthropology of Ancient Greek Sacrificial Ritual and Myth, Berkely-Los Angeles-London 1983.					
G. CAMPOREALE, La caccia in Etruria, Roma 1984.					
G. CAMPOREALE, Le scene di caccia nell' arte delle situle, Studi in onore di G. Moetzké, Roma 1984.					
L. CERCHIAI, Le stele villanoviane, AION ArtStAnt, 1988.					
J.-M. DENTZER, Aux origines de l' iconographie du banquet couché, RA 2, 1971.					
A. EIBNER, Darstellungsinhalte in der Kunst der Hallstattkultur, Die Hallstattkultur, Symposium Steyer 1981, Linz 1989.					
O-H. FRAY, Situlenkunst, u : E. Lessing, «Hallstattzeit Bilder aus der Frühzeit Europas, Wien-München 1980.					
R. GARLAND, The Greek Way of Death, London, 1985.					
P. A. L. GREENLAGH, Greek Warfare, Horseman and Chariots in the homeric and Archaic Ages, Cambridge 1973.					
O.HÖCKMANN, Antike Seefahrt, München 1985.					
HUT Ch., Menschenbilder und Menschenbild, Antropomorphe Bildwerke der frühen Eisenzeit, Berlin 2003.					
G. KOSSACK, Religiöses Denken in dinglicher und bildlicher Überlieferung Alteuropas aus der Spätbronze- und frühen Eisenzeit 9-6 Jahrhundert v.Chr., München 1999.					
S. KUKOČ, Antropomorfní kipič s Čikata, RFFZd u Zadru, 11, 1985.					
S. KUKOČ, Histarska stela u kontekstu srodnih pojava u jadranskom bazenu, Arheološka istraživanja u Istri i Hrvatskom primorju, Pula 1987.					
S. KUKOČ, Prizori banketa u periadriatičkim svijetu u protopovijesti, Diadora 12, 1990.					
S. KUKOČ, Antropomorfní privjesak tipa Prozor, Diadora 16, 1995.					
S. KUKOČ, Ikonografska analiza skulpture iz Nezakcija, Diadora 20 , 2001.					

S. KUKOČ, Eros i Tanatos na stelama Daunije, <i>RFFZd</i> u Zadru 33(20), 1994.	
A. MELLER-PADOVANI, <i>Le stele villanoviane di Bologna</i> , Capo di Ponte, 1977.	
O. MURRAY, Death and the Symposion <i>AION</i> 10, 1988	
M. NAPOLI, <i>Tomba del Tuffatore</i> , Bari, 1970.	
M. L. NAVA, <i>Stele Daunie I</i> , Firenze 1980.	
R. PARKER, <i>Miasma: Pollution and Purification in Early Greek Religion</i> , Oxford 1983.	
<i>Piceni, Popolo d'Europa</i> , Katalog izložbe 1999.	
G. PROSDOCIMI - G. TADIOTO, Stele figurate e iscrizioni, <i>Padova preromana</i> , Padova 1976.	
G. SASSATELLI, Problemi cronologici delle stele felsinee alla luce dei rispettivi corredi tombali, Atti Cong. Etrusco, 1985, Firenze 1989.	
A. SCHNAPP, La chasse e la mort: l' image du chasseur sur le steles et sur les vases <i>AION</i> 10, 1988.	
B. TERŽAN, L' aristocrazia femminile nella prima età del Ferro, Guerrieri, <i>Principi ed Eroi, Eroi fra il Danubio e il Po dalla Preistoria all' Alto Medioevo</i> , Trento 2004.	
R. N. THÖNGES- STRINGARIS, Das griechische Totenmahl, <i>Mitteilungen DAI, Athenische Abteilung</i> , 80, Berlin 1965.	
H. van WEES, Greek Warfare, Myths and Realities, London 2004.	
A. ZACCARIA RUGGIU, More Regio Vivere, Rim 2004.	
Preporuča se pročitati:	
UVJETI:	
Registracija za slušanje kolegija	Registracija za ispit
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: Prapovijesni antropomorfni kipi s Čikata na otoku Lošinj, <i>RFFZd</i>, 11, 1985. Histarska plastika u kontekstu umjetnosti jadranskog područja od 7 do 5. st. p. n. e., <i>RFFZd</i> 26(13), 1987. Histarska stela u kontekstu srodnih pojava u jadranskom bazenu, <i>Arheološka istraživanja u Istri i Hrvatskom primorju</i>, Pula 1987. Prizori banketa u periadriatičkom svijetu u protopovijesti, <i>Diadora</i> 12, 1990. Antropomorfni privjesak tipa Prozor, <i>Diadora</i> 16, 1995. Ikonografska analiza skulpture iz Nezakcija, <i>Diadora</i>, 2001, 1-22.	

1. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Teritoriji zajednica u rimskoj provinciji Dalmaciji			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Antička arheologija		Godina studija 1. Semestar: II.
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Željko Miletić		
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe
OPIS KOLEGIJA: Zemljišno-vlasnički odnosi i teritorijalno organiziranje zajednica na istočnoj jadranskoj obali u predrimsko doba. Zadržavanje zatečenog stanja i primjena kviritskog prava nakon dolaska Rimljana. Gromatička podjela prostora, limitacija agera municipija, centurijacija kolonija. Razgraničenja, postavljanje terminacijskih natpisa, izrada formae. Municipalizacija provincije i promjene u zemljišnim odnosima. Unutrašnja podjela gradskih teritorija, <i>pagi</i> i <i>vici</i>. Odnos selo – grad. Instalacije u teritoriju (vojni logori, ceste, mostovi, luke, akvedukti, vile, mlinovi, amfiteatri, svetišta, nekropole) koje snažno mijenjaju zatečeni prapovijesni krajobraz.			
CILJEVI KOLEGIJA:			

Cilj kolegija je upoznati studente sa složenim rimskim sustavom zemljišnih odnosa i razrađenom kategorizacijom statusa posjeda i teritorija. Upozoriti na snažnu interakcija municipalizacije i romanizacije s uvođenjem rimskih posjedovnih odnosa, stupnjevanjem pravnog statusa i tehnika podjele zemljišta.					
VODIČ:			Zimski semestar		Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:					2
TJEDANA PO SEMESTRU:					15
Sati tjedno:	predavanja				1
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja				15
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					2
NASTAVNE METODE:					
predavanja					terensko istraživanje
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici		bilješke .pp	članci	knjige	internet
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
I. BOJANOVSKI, <i>Dolabelin sistem cesta u rimskoj provinciji Dalmaciji</i> , Sarajevo, 1974.					
N. CAMBI, 2001 – I porti della Dalmazia, <i>Strutture portuali e rotte marittime nell'Adriatico di età Romana</i> , [=Antichità Altoadriatiche XLVI], Trieste – Roma, 137-160.					
R. CHEVALIER, Cité et territoire. Solutions aux problemes de l’organisation de l’espace. Problematique 1948-1973, <i>Aufstieg und Niedergang der römischen Welt</i> , II,1, Berlin – New-York.					
B. GABRIČEVIĆ, Dvije ilirske općine s područja Vrlike, <i>Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku</i> , 55, Split, 1953					
B. ILAKOVAC, 1982 - <i>Rimski akvedukti na području sjeverne Dalmacije</i> , Zagreb.					
LAFFI, U., 1998 – L’ager compascuus, <i>Revue des études anciennes</i> , 100, 533-554.					
LEVEAU, P., 1993, - Territorium urbis. Le territoire de la cité romaine et ses divisions: du vocabulaire aux réalités administratives, <i>Revue des études anciennes</i> , 95, 3-4, Bordeaux, 459-471.					
Ž. MILETIĆ, Territorium Asseriae, <i>Histria Antiqua</i> , 11, Pula 2003, 409-416.					
J. RICH, A. WALLACE-HADRILL 1991, City and Country in the Ancient World, Leicester-Nottingham Studies in Ancient Society, Volume 2, London and New York 1991., 1-305.					
M. SUIĆ, <i>Antički grad na istočnom Jadranu</i> , Zagreb, 1976.					
SUIĆ, M., 1955 - Limitacija agera rimskih kolonija na istočnoj jadranskoj obali, <i>Zbornik Instituta za historijske nauke u Zadru</i> , 1, 1-36.					
WILKES, J. J., 1976 - The Boundary Stones in Roman Dalmatia, I. The Inscriptions, <i>Arheološki vestnik</i> , 25, Ljubljana, 258-271.					
M. ZANINOVIĆ 1967, Neki primjeri smještaja antičkih gospodarskih zgrada u obalno-otočkom području Dalmacije, “ARR”, 4-5, 1967., 357-371.					
M. ZANINOVIĆ, Prata legionis u Kosovom polju kraj Knina s osvrtom na teritorij Tilurija, <i>Opuscula archaeologica</i> , 10, 1985, 63-79.					
Preporuča se pročitati:					
I. BOJANOVSKI, <i>Bosna i Hercegovina u antičko doba</i> , Sarajevo, 1988.					

- J. P. BRADFORD, *Ancient Landscape. Studies in Field Archaeology*, London, 1957.
- Ciudades antiguas del Mediterraneo* (ed. M. Mayer – I. Roda), Barcelona, 1998.
- S. ČAČE, Prilozi proučavanju političkog uređenja naroda sjeverozapadnog Ilirika, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 18(8), Zadar, 1979.
- M. GLAVIČIĆ, Civitas – municipium Lopsica, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 35(22), Zadar, 1997.
- A. G. McKAY 1984, *Römische Häuser, Villen und Paläste*, Luzern 1984., 1-257 (izvorno izdanje *Villas and Pallaces of the Roman World*, London 1975.)
- L. MARGETIĆ, O nekim pitanjima pravnog položaja liburnskih općina u doba Principata, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 38, Zadar, 1996.
- J. MEDINI, Ordines decurionum Liburniae, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 12(5), Zadar, 1974.
- Ž. MILETIĆ, 1993 b – Rimske ceste između Jadera, Burnuma i Salone, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 32(19), 117-150.
- L. MUMFORD, *Grad u historiji*, Zagreb, 1968.
- M. SUIĆ, Odnos grad-selo u antici na istočnoj obali, *Jugoslavenski historijski časopis*, 3-4, 1973.
- A. TREVOR HODGE, *Roman Aqueducts & Water Supply*, London 2005³.
- F. VITTINGHOFF, Zur römischen Municipalversorgung des lateinischen Donau-Balkanraumes. Metodische Bemerkungen, ANRW, II.6, Berlin – New York 1977, 3-51.
- J. J. WILKES, *Dalmatia*, London 1969.
- M. ZANINOVIĆ, Ilirsko pleme Delmati. I. Politička povijest i teritorijalna rasprostranjenost, *Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja*, 4 (2), Sarajevo, 1966.

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija	Registracija za ispit
-----------------------------------	-----------------------

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• **REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:**

- Rimska cestovna mreža između Arauzone i Tragurija, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 31(18), 1991/92, Zadar, 1993, 63-88.
- Rimske ceste između Jadera, Burnuma i Salone, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 32(19), 1992/93, Zadar, 1993, 117-150.
- Rimske ceste na Hilejskom poluotoku, *Povid*, Šibenik - Primošten, 1997, 170-180.
- Territorium Asseriae, *Histria Antiqua*, 11, Pula 2003, 409-416.
- O rimskim cestama na aserijatskom području, *Asseria 2*, Zadar 2004, 7-21.
- [Nenad Cambi – Miroslav Glavičić – Dražen Maršić – Željko Miletić – Joško Zaninović], *Amfiteatar u Burnumu. Stanje istraživanja 2003. – 2005.*, Drniš – Šibenik – Zadar: Nacionalni park Krka, 2006.
- Tragovi rimskih cesta na području župa Konjevrate i Mirlović Zagora, *Konjevrate i Mirlović Zagora – župe šibenske biskupije*, Zagreb 2005, str. 103-110.

1. godina				
NAZIV KOLEGIJA: Ius Latii i epigrafika				
OPĆE OBAVIJESTI				
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru			
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”			
USMJERENJE	Antička arheologija			Godina studija 1. Semestar: II.
NASTAVNIK/SURADNIK	Prof. dr. sc. Anamarija Kurilić			
USTANOVA	Sveučilište u Zadru – Odjel za povijest			
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe	
• OPIS KOLEGIJA: Predavanjima se studenti upoznaju s ustanovom latinskog prava, i to prvenstveno onim njenim oblicima koji su zastupljeni tijekom ranog carskog razdoblja. Studente se upoznaje s izvorima za poznavanje funkcioniranja latinskog prava, pri čemu se nastava usredotočuje na epigrafske izvore, prvenstveno municipalne (i/ili				

kolonijske) statute (*lex municipalis/coloniae*), a zatim i na natpise koje su postavile privatne osobe (nadgrobni, počasni, ...). Osobita se pozornost posvećuje mogućnostima i dosezima epigrafike za identifikaciju latinskog statusa pojedinaca i/ili naselja, kao i za upoznavanje građansko-pravnih statusa domorodačkog stanovništva i naselja hrvatskog prostora u antici, te načina njihova stjecanja latinskog i rimskog građanskog prava. Studenti će k tome biti aktivno uključeni u znanstveno-istraživački proces tako što će samostalno analizirati odabrane primjere različitih epigrafskih spomenika i istražiti do kakvih sve zaključaka mogu dovesti njihove analize.

• **CILJEVI PREDMETA:**

- upoznati studente s institucijom latinskog prava i značenjem te institucije za proces romanizacije;
- pružiti uvid studentima u vrste građansko-pravnih statusa osoba i zajednica u ranorimskom razdoblju i upoznati ih s vrijednostima (ali i ograničenjima) epigrafike kao izvora za njihovo poznavanje;
- upoznati studente s vrijednostima antroponimijske epigrafske građe za upoznavanje građansko-pravnih statusa pojedinaca;
- osposobiti studente za samostalnu analizu, interpretaciju i znanstveno vrednovanje podataka s natpisa o građansko-pravnim statusima pojedinaca i zajednica.

VODIČ:	Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2
TJEDANA PO SEMESTRU:		15
Sati tjedno:	predavanja	1
	seminari	
	vježbe	
	mentorski rad	
Ukupno sati:	predavanja	15
	seminari	
	vježbe	
	mentorski rad	
Ukupan broj dana terenske nastave:		2

NASTAVNE METODE:

Predavanja					
------------	--	--	--	--	--

NASTAVNA POMAGALA:

udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
-----------	--------------	--------	--------	----------	--

UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA

odslušan kolegij	
------------------	--

NAČIN POLAGANJA ISPITA:

ispit se ne polaže					
--------------------	--	--	--	--	--

• **LITERATURA:**

Obvezna:

- G. ALFÖLDY, Le droit de cité et la nomenclature, *Latomus*, 1966.,
J. GONZÁLES, The Lex Irnitana: a New Copy of the Flavian Municipal Law, *JRS*, 76, 1986., 147-243.
A. KURILIĆ, Nadgrobni spomenik obitelji Queresii iz Varvarije, *RFFZd*, 31(18), 1991-92 (1993), 89-96.
A. KURILIĆ, *Pučanstvo Liburnije od 1. do 3. st. po Kristu: antroponimija, društvena struktura, etničke promjene, gospodarske uloge*, (disertacija- rukopis), Zadar, 1999., poglavlja 3.3., 3.3.1., 3.3.3., 3.4. i 3.5.
P. LÓPEZ BARJA DE QUIROGA, Junian Latin: status and number, *Athenaeum*, 86/1, 1998, 133-163.
L. MARGETIĆ, Plinio e le comunità della Liburnia, *Atti CRSR*, 35, 1979., 299-339.
L. MARGETIĆ, O nekim pitanjima pravnog položaja liburnskih općina u doba Principata, *RZHAZUZd*, 38, 1996., 1-12.
L. MARGETIĆ, Andautonia (preteča Zagreba) u svjetlu lex Irnitana, *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu*, 59 /5, 1999, 557-581.
A. ROMAC, *Rimsko pravo*, Zagreb, 1981. (odabrani dijelovi)
A. N. SHERWIN-WHITE, *The Roman Citizenship* (ed. 1., 1939., ili ed. 2., 1973.) (odabrana poglavlja).
Odabrana poglavlja iz rimskih pravnih izvora (prije svega Gaj, Paulus i Justinijan)

Dopunska:

- M. GLAVIČIĆ, *Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije*, (disertacija - rukopis), Zadar, 2001. (odabrana poglavlja).
- L. MARGETIĆ, O municipiju Andautonia, *Rad HAZU, Razred za društvene znanosti*, Knj. 37 (= knj. 478), 1999, 5-24.
- D. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, *Iliri i antički svijet*, Split, 1989. (odabrani članci: Onomastička pitanja s teritorija ilirskih Delmata; "Princeps municipi Riditarum". Uz novi epigrafski nalaz u Danilu; *Dissertationes Reditinae*. Uz jedan neobjavljeni natpis iz Danila).
- B. SALWAY, What's in a Name? A Survey of Roman Onomastic Practice from c. 700 B.C. to A.D. 700, *JRS*, 84, 1994., 124-145.
- Epigrafska korpora (*CIL, ILS, ILug*, A. KURILIĆ, *Pučanstvo Liburnije od 1. do 3. st. po Kristu: antroponimija, društvena struktura, etničke promjene, gospodarske uloge*, (disertacija- rukopis), Zadar, 1999., sv. II-III)

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija: Da

Registracija za ispit:

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:• **OPAŽANJA:**

Nastava će se izvoditi putem preglednih izlaganja teoretskih saznanja i postavki, te analizom karakterističnih epigrafskih spomenika. Nastava će se izvoditi u učionici i/ili kabinetu predmetne nastavnice, u muzejskim ustanovama (lapidariji) i na terenu (na arheološkim lokalitetima). Od didaktičkih pomagala koriste se grafoskop i LCD projektor, no, većina materijala će biti umnožena i podijeljena studentima. Ispit je usmeni, a na oblikovanje ocjene utječu još i kvaliteta samostalne analize zadane svakom pojedinom studentu i njihova ukupna angažiranost na nastavi.

• **REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:**

Nadgrobnni spomenik obitelji Queresii iz Varvarije, *RFFZd*, 31(18), 1991-92 (1993), 89-96.

Pučanstvo Liburnije od 1. do 3. st. po Kristu: antroponimija, društvena struktura, etničke promjene, gospodarske uloge, (disertacija- rukopis), Zadar, 1999.

Nova monumentalna portretna stela iz Liburnije, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 32(19), Zadar, 1993.

1. godina**NAZIV KOLEGIJA: Seviri i augustali u rimskoj provinciji Dalmaciji****OPĆE OBAVIJESTI**

ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Antička arheologija		Godina studija 1.
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Miroslav Glavičić		
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Semestar: II.
		Izborni za druge studij. grupe	

• **OPIS KOLEGIJA:**

Kolegij *sexviri, Augustales, sexviri et Augustales, sexviri M. M.* i dr. *Ordo sexvirum (sexvirorum) Augustalium*. Analiza natpisne građe sa spomenom sevira i augustala u rimskoj provinciji Dalmaciji. Uloga članova sevirskih kolegija u javnom životu dalmatinskih kolonija (*Narona, Salona, Iader, Aequum, Epidaurum*) i municipija (*Senia, Aenona, Scardona, Risinium*) i djelovanje kolegija. Ispunjenje obveze sevirske službe, naronski *sexviri M. M.* Povlastice i iskazivanja javnih počasti najzaslužnijim sevirima i augustalima. Potomci sevira kao magistrati.

• **CILJEVI KOLEGIJA:**

U najvažnijim gospodarskim središtima provincije bogati su pojedinci, kojima zbog nižeg (u principu libertinskog) podrijetla nisu bile dostupne magistrature, društvenu afirmaciju ostvarivali obnašanjem sevirske i augustalske službe. Oni su u dalmatinskim gradovima činili drugi stalež, a raspoloživa natpisna građa nudi

brojne i zanimljive primjere društvenog uspona pojedinca, koji munificijencijama i ispunjenjem obveza sevirske i augustalske službe postaju ugledni članovi svoje zajednice, odnosno kao članovi svećeničkog kolegija "šestorice" aktivno sudjeluju u javnom životu grada. Cilj je kolegija upoznavanje studenata s ovom nedovoljno istraženom temom, čija razrada omogućava bolje razumijevanje kompleksne problematike gradskog života tijekom antike.					
VODIČ:			Zimski semestar		Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:					2
TJEDANA PO SEMESTRU:					15
Sati tjedno:	predavanja				1
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja				15
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici		bilješke .pp	članci	knjige	internet
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan ispit					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
G. ALFÖLDY, <i>Bevölkerung und Gesellschaft in der römischen Provinz Dalmatien</i> , Budapest, 1965.					
G. ALFÖLDY, <i>Die Personennamen in der römischen Provinz Dalmatien</i> , Heidelberg, 1969.					
F. BULIĆ, Iscrizioni inedite i drugi članci objavljeni u <i>BASD</i> , 5 - 44, 1882 – 1921.					
<i>CIL</i> III – <i>Corpus inscriptionum Latinarum</i> , sv. III, Berlin, 1873, Suppl., Berlin, 1902.					
M. CLAUSS, <i>Kaiser und Gott. Herrscherkult im römischen Reich</i> , München – Leipzig, 2001.					
E. DE RUGGIERO, <i>Augustales, Dizionario epigrafico di antichità romane</i> , I, 1961, 824-877.					
D. FISHWICK, <i>The Imperial Cult in the Latin West. Studies in the Ruler Cult of the Western Provinces of the Roman Empire</i> , Vol. III, <i>Provincial Cult, religions in the Graeco-Roman World</i> , Leiden – Boston – Köln, 2002.					
M. GLAVIČIĆ, <i>Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije</i> , disertacija, Filozofski fakultet u Zadru, Zadar, 2002.					
M. GLAVIČIĆ, <i>Naronski magistrati i drugi gradski uglednici</i> , <i>Izdanja Hrvatskog arheološkog društva</i> , 22, Zagreb-Metković-Split, 2003, 221-232.					
K. A. GIUNIO, <i>Carski kult u Zadru, Histria Antiqua</i> , 13, 2005, 167-178.					
W. LAGHAMMER, <i>Die rechtliche und soziale Stellung der Magistratus municipales und der Decuriones</i> , Wiesbaden, 1973.					
E. MARIN – M. MAYER – G. PACI – I. RODÀ, <i>Corpus inscriptionum Naronitarum</i> , I (Erešova kula, Vid), Macerata - Split, 1999.					
J. MEDINI, <i>Uloga oslobođenika u životu Narone, Izdanja HAD</i> , 5, 1980, 195-206.					
J. NEUMANN, <i>Augustales, RE</i> , II/2, 1896, 2349-2361.					
M. SUIĆ, <i>Antički grad na istočnom Jadranu</i> , Zagreb, 1976.					
M. SUIĆ, <i>Zadar u starom vijeku</i> , <i>Prošlost Zadra</i> , 1, Zadar, 1981.					
A. ŠAŠEL – J. ŠAŠEL, <i>Inscriptiones Latinae quae in Iugoslavia inter anos MCMXL et MCMLX repertae et editae sunt, Situla</i> , 5, 1963.					

A. ŠAŠEL – J. ŠAŠEL, Inscriptiones Latinae quae in Iugoslawia inter anos MCMLX et MCMLXX repertae et editae sunt, <i>Situla</i> , 19, 1978.	
A. ŠAŠEL – J. ŠAŠEL, Inscriptiones Latinae quae in Iugoslawia inter anos MCMII et MCMXL repertae et editae sunt, <i>Situla</i> , 25, 1986.	
M. ŠAŠEL-KOS, Aspects of the sevirate and Augustalitas in the Northeeastern Adriatic Area, <i>Histria antiqua</i> , 5, 1999, 173-182.	
L. R. TAYLOR, <i>Augustales, Seviri Augustales and Seviri: A Chronological Study, Transactions and Proceedings of the American Philological Association</i> , 45, Philadelphia, 1914, 231-253.	
J. J. WILKES, <i>Dalmatia</i> , London, 1969.	
Dopunska:	
G. ALFÖLDY, Augustalen- und Seviratörperschaften in Pannonien, <i>AAntHung</i> , 6, 3-4, 1958, 433-459.	
G. ALFÖLDY, Die Sklaverei in Dalmatien zur Zeit des Prinzipats, <i>AAntHung</i> , 9, 1961, 121-150.	
G. ALFÖLDY, Caesarische und augusteische Kolonien in der Provinz Dalmatiensm <i>AAntHung</i> , 10, 4, 1962, 357-366.	
N. CAMBI, Antička Naron, postanak i ravitak grada prema novijim arheološkim istraživanjima, <i>Materijali SADJ</i> , 15, X. kongres arheologa Jugoslavije, Prilep, 1976, 57-66.	
N. CAMBI, Antička Naron - urbanistička topografija i kulturni profil grada, <i>Izdanja HAD</i> , 5, 1980, 127-153.	
N. CAMBI, <i>Antička Salona</i> (Uvod i Pogovor), Književni krug, Split, 1991, 7-36, 445-497.	
N. CAMBI, Skupine carskih kipova u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>Histria Antiqua</i> , 4, Pula, 1998, 45-62.	
P. GARNSEY, Honorarium decurionatus, <i>Historia</i> , 20, 1971, 309-325.	
K. A. GIUNIO, Iader – svećenici grada živih u gradu mrtvih, <i>Histria Antiqua</i> , 8, 2002, 285-294.	
E. MARIN, <i>Cosecratio in forma Veneris u Augusteumu</i> u Naroni, <i>Dubrovnik</i> , 9/4, 1998, 39-48.	
E. MARIN, Naronitanski augusteum i arheološka istraživanja u Naroni 1988. – 2001., <i>Izdanja Hrvatskog arheološkog društva</i> , 22, Zagreb-Metković-Split, 2003, 11-50.	
J. MEDINI, Epigrafički podaci o munificijencijama i ostalim javnim gradnjama iz antičke Liburnije, <i>RFFZd</i> , 6(3), 1969, 45-74.	
J. MEDINI, Ordines decurionum Liburniae, <i>RFFZd</i> , 12(5), 1974, 27-57.	
Ž. MILETIĆ, Religijski život u Naroni, <i>Izdanja Hrvatskog arheološkog društva</i> , 22, Zagreb-Metković-Split, 2003, 215-219.	
A. P. MIŠURA, <i>Colonia Romana Aequum Claudium</i> (Čitluk), Graz - Vienne, 1921.	
G. NOVAK, Quaestiones Epidauritanae, <i>Rad JAZU</i> , 339, 1965, 97-121.	
A. STARAC, Oslobođenici u koloniji Juliji Poli, <i>OA</i> , 15, 1991, 91-107.	
M. ŠAŠEL-KOS, Private Munificence in Salona under the Principate, <i>VAHD</i> , 86, 1993, 201-214.	
M. ZANINOVIĆ, Područje Neretve kao vojni mostobran rimske antike, <i>Izdanja HAD</i> , 5, 1980, 173-180.	
Ovisno o temi određuju se i drugi relevantni članci hrvatskih i stranih arheologa objavljenih u domaćim i inozemnim arheološkim časopisima.	
UVJETI:	
Registracija za slušanje kolegija:	Registracija za ispit:
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:	
1. Natpisi antičke Senije, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru. Razdio povijesnih znanosti</i> , 33(20), Zadar, 1995, 55-82.	
2. <i>Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije</i> , disertacija, Filozofski fakultet u Zadru, Zadar, 2002.	
3. Naronski magistrati i drugi gradski uglednici, <i>Izdanja Hrvatskog arheološkog društva</i> , 22, Zagreb-Metković-Split, 2003, 221-232.	

1. godina	
NAZIV KOLEGIJA: Portret na sepulkralnoj plastici istočne obale Jadrana	
OPĆE OBAVIJESTI:	
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru

STUDIJ		Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”			
USMJERENJE		Antička arheologija			Godina studija
NASTAVNIK		Prof. dr. sc. Dražen Maršić			1.
USTANOVA		Sveučilište u Zadru			Semestar: II.
STATUS KOLEGIJA			Izborni	Izborni za druge studij. grupe	
OPIS KOLEGIJA: Kolegij je posvećen nadgrobnom portretu, specifičnom i najvažnijem sadržaju svih vrsta rimske nadgrobne plastike. Sistematiziran je u tri dijela. U prvom se dijelu raspravlja o svim vrstama nadgrobnih spomenika na kojima se u većem ili manjem broju pojavljuje portret: stelama, tzv. liburnskim cipusima, arama, sarkofazima i ugradbenim (građevnim) reljefima, a razmatraju se i najpoznatiji primjerci portretne statuarne plastike (kipovi i biste / togati i palijate). Obrađuje se unutarnje i vanjsko ustrojstvo pojedinih tipova spomenika i mjesto koje u tom smislu zauzimaju portreti. Drugi se dio kolegija bavi svim oblicima prikaza nadgrobnog portreta - cijelom figurom, polufigurom, poprsjem, glavom. Definiraju se razlikovne karakteristike svakog od oblika i odnos prema unutarnjem ustroju spomenika. Treći se dio kolegija bavi portretima u punom smislu riječi. Statistički se obrađuje zastupljenost pojedinih razdoblja u ukupnoj produkciji, obrađuju najvažniji tipovi muških i ženskih frizura, istražuje odnos prema službenoj portretistici i modi, transformacija stilskih i likovnih formi, gospodarska i socijalna pozadina portreta, itd.					
CILJEVI KOLEGIJA: Razvijanje specijaliziranog znanja o nadgrobnom portretu na istočnoj obali Jadrana kao preduvjetu za daljnje unapređenje metodologije samostalnoga znanstvenog rada.					
VODIČ:				Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:					2
TJEDANA PO SEMESTRU:					15
Sati tjedno:		predavanja			1
		seminari			
		vježbe			
		mentorski rad			
Ukupno sati:		predavanja			15
		seminari			
		vježbe			
		mentorski rad			
Ukupno broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
Predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici		bilješke .pp		članci	knjige
				internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA: Obvezna: N. CAMBI, <i>Imago animi – antički portret u Hrvatskoj</i>, Split 2000. N. CAMBI, <i>Antika</i>, Zagreb 2002. N. CAMBI, <i>Kiparstvo rimske Dalmacije</i>, Split 2005. I. FADIĆ, Aserijatska skupina liburnskih nadgrobnih spomenika tzv. Liburnskih cipusa, <i>Diadora</i>, 12, 209-299. I. FADIĆ, M. KOLEGA, Rimski nadgrobni spomenici s figuralnim prikazom u Enoni, <i>Diadora</i>, 20, 2000, 121-155. D. MARŠIĆ, Ugradbeni nadgrobni reljefi Arbe, <i>Izdanja HAD-a</i>, (u tisku).					

D. MARŠIĆ, Izgubljeni salonitanski spomenici (I) - portretna stela obitelji <i>Pompeius, Adrias</i> , 11-14/2001-2004, Split 2005, 5-34.	
D. MARŠIĆ, Rimske portretne stele iz Muzeja grada Trogira, <i>Opuscula archaeologica</i> , 28, 2005, 111-146.	
Dopunska:	
N. CAMBI, Kiparstvo, <i>Longae Saloniae</i> , I, Split 2002, 117-174.	
D. MARŠIĆ, <i>Portretne stele na obalnom području rimske provincije Dalmacije</i> (doktorska disertacija u rukopisu), Zadar 2002,	
D. MARŠIĆ, Nove aserijatske portretne stele, <i>Asseria</i> , 1, Zadar 2003, 157-183.	
UVJETI:	
Registracija za slušanje kolegija:	Registracija za ispit:
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: Nekoliko bilješki o steli Svetonija Jonija (<i>CIL</i> 3, 6427, 10106), <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i>, 38(25)/1999, Zadar 2000, 67-84. Fragment antičkog reljefa iz Baške Vode, <i>RFFZd</i>, 39(26)/2000, Zadar 2001, 37-48. Nove aserijatske portretne stele, <i>Asseria</i>, 1, Zadar 2003, 157-183. Rekompozicija dvodijelne nadgrobne stele iz Arheološkog muzeja u Splitu, <i>RFFZd</i>, 40(27)/2001, Zadar 2003, 65-76. Izgubljeni salonitanski spomenici (I) – portretna stela obitelji Pompeius, <i>Adrias</i>, 11-14/2001-2004, Split 2005, 5-34. Rimske portretne stele iz Muzeja grada Trogira, <i>Opuscula archaeologica</i>, 28, Zagreb 2005, 111-146. Ugradbeni nadgrobni reljefi Arbe, <i>Izdanja HAD-a</i>, (u tisku).	

1. godina				
NAZIV KOLEGIJA: Predantičke i antičke luke na istočnoj obali Jadrana				
OPĆE OBAVIJESTI				
ODJEL		Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ		Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE		Antička arheologija		Godina studija 1. Semestar: II.
NASTAVNIK				
USTANOVA		Sveučilište u Zadru – Odjel za arheologiju		
STATUS KOLEGIJA			Izborni	Izborni za druge studij. Grupe
OPIS KOLEGIJA: Obraditi prirodne zaklonjene uvale na otocima i priobalju koje su u koleraciji s željeznodobnim naseljima (Gradinama). Nadalje obraditi položaje, način konstrukcije, nalaze unutar slojeva i veličinu pojedinih helenističkih i rimskih lučkih prostora. Obraditi veličine luka i konstrukciju operativnih obala u odnosu na pojedinu mikroregiju i na značaj pojedinog antičkog pristaništa s obzirom na njegovu stratešku važnost za plovidbu, promet s zaleđem ili kao pristanište lokalnog prometa.				
CILJEVI KOLEGIJA: Obraditi predantička (liburnska) pristaništa te helenističke i rimske lučke prostore kao značajne spomeničke cjeline i ključne točke jadranskog prometa u antici.				
VODIČ:			Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS – STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				2
TJEDANA PO SEMESTRU:				15
Sati tjedno:		predavanja		1
		seminari		
		vježbe		
		mentorski rad		

Ukupno sati:	predavanja		15
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupan broj dana terenske nastave:			2
NASTAVNE METODE:			
predavanja			terensko istraživanje
NASTAVNA POMAGALA:			
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige internet
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:			
odslušan ispit			
NAČIN POLAGANJA ISPITA:			
ispit se ne polaže			
LITERATURA: Obvezna: R. AYNER, Harbour Archaeology, <i>Proceedings of the First International Workshop on Ancient Mediterranean Harbours, Cesarea Maritima</i>, [BAR Int. Ser. 257], Oxford, 1985. S. A. KINGSLEY – K. RAVEH, <i>The Ancient Harbour and Anchorage at Dor, Israel</i>, [BAR International Series 626], Oxford 1996. B. ADAMSHECK, <i>Kenchreai, Eastern Port of Corinth, IV The Pottery</i>, Lieden 1979. D. VRSALOVIĆ, Neki primjeri gradnje antičkih lučkih objekata na podmorju istočnog Jadrana, <i>Godišnjak zaštite spomenika kulture</i>, 6-7, Zagreb 1981. Z. BRUSIĆ, Antička luka u Polačama na Mljetu, <i>Izdanja HAD-a</i> 12, Zagreb 1988. 139-151. Z. BRUSIĆ, Prehistorijski podmorski nalazi na području južne Liburnije, <i>Radovi Centra JAZU u Zadru</i> 24, 1977, 53-60. Z. BRUSIĆ, Istraživanje antičke luke kod Nina, <i>Diadora</i> 4, Zadar 1968. 203-210. Z. BRUSIĆ, Rezultati najnovijih istraživanja i vađenja starohrvatskih grobova na ulazu u ninsku luku, <i>Adriatica maritima</i> 2 (Centar JAZU u Zadru), 1978, 5-14. M. DOMJAN – Z. BRUSIĆ, Liburnian boats – their construction and form, [BAR International Series 276], Greenwich, 1985, 67-85. Preporuča se pročitati: Z. BRUSIĆ, Resnik kod Kaštel Novog, Helenističko pristanište, <i>Arheološki pregled</i>, Ljubljana 1990, 117-119. Z. BRUSIĆ, Podmorska arheološka istraživanja starohrvatskih brodova na ulazu u ninsku luku, <i>Radovi Instituta Jazu u Zadru</i>, 16-17, 1969, 443-448.			
UVJETI:			
Registracija za slušanje kolegija: Da			
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:			
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:			

2. godina		
NAZIV KOLEGIJA: Novac u antičkoj Liburniji		
OPĆE OBAVIJESTI:		
ODJEL / KATEDRA:	Odjel za arheologiju	
STUDIJ:	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”	Godina studija: 2.
USMJERENJE:	Antička arheologija	
NASTAVNIK/SURADNIK:	Doc. dr. sc. Mato Ilkić	

USTANOVA:		Sveučilište u Zadru		Semestar: I	
STATUS KOLEGIJA:			Izborni		
• OPIS KOLEGIJA: Kolegij tematizira monetarne sustave čiji je novac bio u optjecaju u antičkoj Liburniji. To je novac Numidije, Kartage, Ptolemejevića, Grčke, Rimske republike i Rimskog carstva. Također, kolegij obuhvaća novac Kelta, ilirskih vladara i plemena te grčkih kolonija na hrvatskom dijelu Jadrana. Kolegij se bavi novcem iz grobova, pojedinačnim nalazima i ostavama. Među inim, riječ je i o krivotvorinama, tj. barbarskim imitacijama te kontramarkama na novcu.					
• CILJEVI PREDMETA: - upoznati studente s monetarnim sustavima čiji je novac bio u uporabi na području antičke Liburnije; - upoznati studente s determiniranjem raznovrsne numizmatičke građe; - osposobiti studente za samostalan rad na području antičke numizmatike.					
VODIČ:			Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2		
TJEDANA PO SEMESTRU:			15		
Sati tjedno:	predavanja		1		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja		15		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:			1		
NASTAVNE METODE:					
Predavanja Da	Seminari				
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici Da	bilješke .pp Da	članci Da	knjige Da	internet Da	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
Ispit se ne polaže					
• Literatura: Obvezna: ALFÖLDI 1978 – ALFÖLDI, Maria R. <i>Kulturgeschichte der Antiken Welt</i>, II. <i>Antike Numismatik. Teil I, Theorie und Praxis</i>. Mainz am Rhein, 1978. ALFÖLDI 1978 – ALFÖLDI, Maria R. <i>Kulturgeschichte der Antiken Welt</i>, III. <i>Antike Numismatik. Teil II, Bibliographie</i>. Mainz am Rhein, 1978. Brunšmid, J., <i>Inschriften und Münzen der griechischen Städte Dalmatiens</i>, Wien, 1893. BATOVIĆ 2011 – BATOVIĆ, Šime. Predrimski novac iz južne Italije na istočnojadranskom primorju, <i>Diadora</i> 25, Zadar, 2011., 7-47. BONAČIĆ MANDINIĆ 1987 - BONAČIĆ MANDINIĆ, Maja. Novac Farosa iz zbirke Machiedo u arheološkom muzeju u Splitu. <i>AVes</i>, 38/1987: 393-405. BONAČIĆ MANDINIĆ 1998 - BONAČIĆ MANDINIĆ, Maja. Novac Herakleje u Arheološkom muzeju u Splitu. Summary: The coinage of Heracleia in the Archaeological Museum in Split. <i>VAHD</i>, 81/1988: 65-80+T. 7-12. BONAČIĆ MANDINIĆ 1999 - BONAČIĆ MANDINIĆ, Maja. Novac Isse i Farosa u zbirci Magyar Nemzeti Múzeum u Budimpešti. Summary: The coins of Issa and Pharos in the Hungarian National Museum in Budapest. <i>VAHD</i>, 91/1999: 255-267.					

- BRUNŠMID 1898 -BRUNŠMID, Josip. *Die Inschriften und Münzen der Griechischen Städte Dalmatiens. Abhandlungen des Archäologisch-epigraphischen Seminars der Universität Wien. Herausgegeben von O. Benndorf und E. Bormann, Heft XIII.* Wien, 13/1898.
- CRAWFORD 1983 - CRAWFORD, Michael. *Roman Republican Coinage*, I-II. Cambridge 1983. (=RRC).
- CRAWFORD 1983 - CRAWFORD, Michael. *Coinage and Money under the Roman Republic, Italy and the Mediterranean economy*, London, 1985.
- KOS 1998 – KOS, Peter. *Leksikon antičke numizmatike*. Zagreb, 1998.
- KOS 2002 - KOS, Peter. A find of Celtic coins from the area of Balina Glavica (*Sinotion*) in Dalmatia. Sažetak: Nalaz keltskog novca na području Baline Glavice (*Sinotion*) u Dalmaciji. *VAMZ*, 3.s., 25/2002: 147-158.
- MAROVIĆ 1988 - MAROVIĆ, Ivan. Novac ilirskog dinasta Baleja u Arheološkom muzeju u Splitu. Summary: Novac ilirskog dinasta Baleja u Arheološkom muzeju u Splitu. *VAHD*, 81/1988: 81-145+T. 13-22.
- MIRNIK 1981 – MIRNIK, Ivan. A. Coin hoards in Yugoslavia. *BAR International Series*, (Oxford), 95/1981.
- Numizmatički priručnik i rječnik*, urednik Ivan Mirnik, Zagreb 2011.
- RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D. 1953 - RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Duje. K pitanju historiciteta nekih grčkih kovnica na našoj obali. Herakleja i Korkyra Melaina. (Résumé: Autour d'un problème d'histoire de quelques hôtels des monnaies grecques sur notre côte adriatique. *Numizmatika*, 5, 1953: 3-9.
- RENDIĆ-MIOČEVIĆ, 1965a - RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Duje. Prolegomena ilirskoj numografiji. Résumé: Prolégomènes à l'étude de numismatique illyrenne. *GCBI*, 3,1965 (1967), 1: 77-93.
- RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D. 1967 - RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Duje. Ilirski vladari u svijetlu epigrafskih i numizmatičkih izvora. *Historijski zbornik* (Zagreb), 19-20/1966-1967; 295-310.
- RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D. 1973 - RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Duje. Ilirski vladarski novci u Arheološkom muzeju u Zagrebu. Résumé: Monnaies des rois illyriens au Musée Archéologique de Zagreb. *VAMZ*, 3.s., 6-7/1972-73: 45-56 + 8 Pls
- RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D. 1979 - RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Duje. O pitanju prekova u emisijama grčko-ilirskih kovnica na Jadranu. Summary: On recoinages of Grecian-Illyrian mints on the Adriatic. *NV*, 22/1970, 33: 3-12 + 2 t.; RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D. 1989: 381-390.
- RIC = *The Roman Imperial Coinage* I–X, London.
- STEVENSON-SMITH-MADDEN 1964 – STEVENSON, Seth William – SMITH, Roach – MADDEN, Frederic W. *A Dictionary of Roman coins, republican and imperial*. London, 1964.
- ŠEPAROVIĆ 2001 – ŠEPAROVIĆ, Tomislav. O medaljonu carice Faustine Mlađe iz Podgrađa kod Benkovca. Summary: Medallion of the Empress Faustina the Younger from Podgrađe near Benkovac. *Opuscula archaeologica*, 26/2002: 133-141.
- ŠEPAROVIĆ 2003 – ŠEPAROVIĆ, Tomislav. Zbirka rimskog novca u Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika. Muzej hrvatskih arheoloških spomenika – Split, Katalozi i monografije, 15, Split, 2003.
- VISONÀ 2005 - VISONÀ, Paolo. The Coinage of Corcyra Melaina. *Zbornik radova 4. međunarodnog numizmatičkog kongresa u Hrvatskoj. 20.-25.- rujna 2004. Proceedings of the 4th International Numismatic Congress in Croatia. September 20-25, 2004.* Rijeka, 2005: 243-252.
- Dopunska:**
- ALFÖLDI 1928 – ALFÖLDI, András. Siscia. Vorarbeiten zu einem Corpus der in Siscia geprägten Römermünzen I. Siscia. (Előmunkálatok a Pannoniában vert római pénzek rendszeres összefoglalásához). *Numizmatikai közlöny* (Budapest), 27-27/1927-28: 14-58 +T. 1-7.
- ALFÖLDI 1936 – ALFÖLDI, András - Siscia. Előmunkálatok a Pannoniában vert római pénzek rendszeres összefoglalásához. II. Siscia. Vorarbeiten zu einem Corpus der in Siscia geprägten Münzen II. Claudius II. und Quintillus. Siscia. Travaux préliminaires d'un recueil général de monnaies romaines frappées à Siscia. II. Claudius II et Quintillus. *Numizmatikai közlöny* (Budapest), 34-35/1935-36: 9-24, 86 +T. 1-8.
- BONAČIĆ MANDINIĆ 2003 - BONAČIĆ MANDINIĆ, Maja. Nekoliko primjeraka novca 2. i 1. st. prije Krista s Brača – uz razmišljanje o keltskim nalazima u Dalmaciji. Summary: A collection of the 2nd and 1st century BC coins from the island of Brač (reflection on the Celtic finds in Dalmatia). *OpA*, 27/2003: 435-441.
- BONAČIĆ MANDINIĆ 2004 - BONAČIĆ MANDINIĆ, Maja. *Grčki novac u stalnom postavu Arheološkog muzeja u Splitu*. Split, 2004.
- BONAČIĆ MANDINIĆ 2006 - BONAČIĆ MANDINIĆ, Maja. Aes rude i ostava sjevernoafričkog novca iz Arheološkog muzeja u Splitu. Summary: Aes rude and hoard of North-African coins in the Archaeological Museum

in Split. *VAPD* (=VAHD), 99/2006: 195-205.

CEKA 1972 – CEKA, Hasan. *Questions de numismatique illyrienne avec un catalogue des monnaies d'Apollonie et de Dyrrhachium*. Tirana, 1972. X2

DUKAT 2001 – DUKAT, Zdenka. Numidski i rimski novac s lokaliteta Plešivica-Sedlo. Summary: Numidian and Roman coins from the region of Plešivica-Sedlo. *VAMZ*, 3.s., 34/2001: 59-64.

DUKAT - GLAVIČIĆ 1975 – DUKAT, Zdenka – Ante GLAVIČIĆ. Numizmatičke vijesti iz Senja i okolice. Summary. *SenjZb*, 6/1975: 167-198.

DUKAT – GÖRICKE LUKIĆ – ŠEPAROVIĆ 2004– DUKAT, Zdenka - Hermine GÖRICKE LUKIĆ - Tomislav ŠEPAROVIĆ. Rimski medaljoni u hrvatskim muzejima. Roman medallions in Croatian museums. Split, 2004.

DUKAT - MIRNIK 1976 – DUKAT, Zdenka – Ivan MIRNIK. Pre Roman coinage on the territory of modern Yugoslavia. *Bulletin of the Institute of Archeology*, 13/1976: 175-210.

DUKAT - MIRNIK 1982 – DUKAT, Zdenka – Ivan MIRNIK. Skupni nalaz rimskog republikanskog novca iz Osora. *Izdanja Hrvatskog arheološkog društva "Arheološka istraživanja na otocima Cresu i Lošnju"*, 7/1982: 141-151+T. 1-11.

Göricke-Lukić, H. (2004), *Grčki, grčko-kolonijalni i keltski novac iz Muzeja Slavonije Osijek*, Osijek. Summary: *Greek, Greek-colonial and Celtic coins from the Museum of Slavonia in Osijek*.

GUSAR, VUJEVIĆ 2011 – Gusar, K., Vujević, D., Numizmatički nalazi s lokaliteta Jazine-Lignum u Zadru, *Zbornik radova 6 međunarodnog numizmatičkog kongresa u Hrvatskoj*, Rijeka 2011., 113-126.

KOS 1977 – KOS, Peter. *Keltski novci Slovenije. – Keltische Münzen Sloweniens*. Ljubljana, 1977.

MARTINI, R. 2003 – Collezione Pangerl. Contromarche imperiali romane (Augustus – Vespasianus), *Nomismata*, 6. *Historisch-numismatische Forschungen*, Milano.

RAKNIĆ 1970 - Raknić, Ž., Ostava rimskih carskih denara iz Zadra. Depot der Kaiserlichen Römischen Denaren in Zadar, *Diadora* 5, Zadar, 1970., 49-92.

ŠEPAROVIĆ 2003 – Šeparović T., *Zbirka rimskog novca u Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika*, Split, 2003.

RENDIĆ-MIOČEVIĆ 1953 - RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Duje. Dva skupna nalaza rimskog carskog novca kod Dugopolja u Dalmaciji. *VAHD*, 52, 1950: 239-278+T. 14-19.

RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D. 1967a - RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Duje. Prilog emisijama srebrnog novca ilirskog kralja Baleja. Uz dva neobjavljena primjerka. Summary: An essay on silver coins coined during the reign of the Illyric king Ballaios. Zusammenfassung: Ein Beitrag zu den Emmisionen der Silbermünzen des Illyrischen Königs Ballaios. *NV*, 14/1967, 25: 1-6.

RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D. 1969 - RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Duje. Neki problemi tipologije i kronologije novca ilirskog kralja Gencija. Summary: Some problems concerning the tuypology and the chronology of coins minted during the reign of the Illyrian king Genthius. Zusammenfassung: Einige Probleme betreffend die Typologie der Münzen des Illyrischen Königs Genthius. *NV*, 16/1969, 27: 1-10 + 2 T.

RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D. 1981 - RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Duje. O tipologiji novca "kralja Monunija" i pitanju njegova identiteta. Résumé: Sur la typologie de la monnaie du "roi Monounio" et sur le problème de son identité. *GodANUBIH, CBI*, 19/1981, 17: 97-123+T. 1-4.

RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D. 1989c - RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Duje. Hvarsko-ilirski dinast Balej i grad *Pharos*. Prilog tipologiji grčko-ilirskog novca. U: RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D. 1989: 341-351.

ŠEPAROVIĆ 2003 – ŠEPAROVIĆ, Tomislav. Predrimski novac u Muzeju Hrvatskih arheoloških spomenika. Summary: Pre-Roman coins in the Museum of Croatian Archaeological Monuments. *OpA*, 27/2003: 417-433.

ŠKEGRO 1994 – ŠKEGRO, Ante. Rimski rudnički novac. *OpA*, 18/1994: 173-180.

ŠKEGRO 1999 – ŠKEGRO, Ante. A large north african, Carthage bronze coin from the numismatic collection of the Franciscan Monastery in Kreševo. *RadFilZad*, 38(25)/ 1999: 17-27.

VISONÀ 1982 - VISONÀ, Paolo. Early Greek Bronze Conage in dalmatia and the Škudljivac Hoard: A Reappraisal of IGCH 418-420. *Actes du 9ème Congrès International de Numismatique, Berne, Septembre 1979*. Louvain-la-neuve – Luxembourg, 1982:147-155 + Pl. 24.

VISONÀ 1989 - VISONÀ, Paolo. Finds of Numidian coins (C. 204-148 B.C.) in North Africa. *Trésors monétaires*, 11/1989: 18-23.

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija: Da	Registracija za ispit: Da
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: ILKIĆ 2007 - M. Ilkić, <i>Rimski novac s područja Novalje</i>, Novalja-Zadar, 2007. ILKIĆ, ČELHAR 2007- Dvije rijetke vrste rimskog carskog novca s područja antičke Liburnije, <i>Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu</i> 40, Zagreb, 2007., str. 333-338. ILKIĆ, MEŠTROV 2007 - Nalazi rimskog novca iz Pakošтана, <i>Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu</i> 40, Zagreb, 2007., str. 338-346. ILKIĆ 2008 - Rimski <i>Cornacum</i> u svjetlu numizmatičkih nalaza / Roman <i>Cornacum</i> in the Light of the Numismatic Evidence, <i>Proceedings of the 5th International Numismatic Congress in Croatia</i>, Rijeka, 2008., str. 51-75. ČELHAR, GLUŠČEVIĆ, ILKIĆ 2008 - M. Čelhar, S. Gluščević, M. Ilkić, Numizmatički nalazi iz antičke nekropole na području Trgovinskog centra Relja u Zadru, <i>Diadora</i> 22, Zadar 2008., str. 7-68. ILKIĆ 2010 - Pre-Roman Coins from Sotin, <i>Proceedings of the XIV International Numismatics Congress</i> / Holmes, Nicholas (ur.). Glasgow, 2011., str. 1182-1190. ILKIĆ 2009 – M. Ilkić, Numizmatički nalazi iz dijela antičkog kompleksa u Caskoj – katastarska čestica 1941/24, <i>Archaeologia Adriatica</i> 3, Zadar, 2009., str. 173-182.	

1. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Antička skladišno-transportna keramika u Dalmaciji			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Antička arheologija		Godina studija
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Igor Borzić		1.
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		
STATUS KOLEGIJA		za druge studij. grupe	Semestar: II.
• OPIS KOLEGIJA: Kolegij obrađuje vrlo brojnu kategoriju keramičkih proizvoda namijenjenih skladištenju i transportu (amfore i pitosi/dolije) pretežito prehrambenih (vino, maslinovo ulje, riblje prerađevine, voće, žito i dr.), ali i ostalih proizvoda pronađenih u antičkim kontekstima na prostoru Dalmacije, dakle okvirno u razdoblju od početaka grčke kolonizacije u 4. st. pr. Kr. do kasnoantičkih vremena 6. st. Osim prikaza osnovnih tipoloških podjela, posebna pozornost je usmjerena ka prezentaciji namjenskih, provenijencijskih, distribucijskih i kronoloških okvira pojedinih kategorija spomenutih arheoloških nalaza, te posebno kontekstima njihova nalaza, a sve s krajnjim ciljem utvrđivanja položaja Dalmacije u globalnim trgovačkim kretanjima te potreba ovdašnjeg stanovništva u pojedinim antičkim razdobljima. Također će se prezentirati lokalna proizvodnja skladišno-transportne kategorija keramički predmeta te njezin odnos s lokalnom poljoprivrednom djelatnošću.			
• CILJEVI KOLEGIJA: Upoznavanje studenata s osnovnim tipološkim podjelama skladišno-transportne keramike te glavnim poljoprivredno proizvodnim regijama s čijih su prostora u Dalmaciju tijekom antičkog razdoblja pristizale manje ili veće količine prehrambenih i inih namirnica (Italija, Grčka, istočni Mediteran, Hispanija, sjeverna Afrika i dr.). Prikazom prostorne distribucije upravo navedene kategorije arheoloških nalaza u Dalmaciji se ukazuje na značenje njezinog znanstvenog proučavanja u svrhu smještanja jadranskog areala u globalne trgovačke kretnje. Cilj kolegija je i istaknuti lokalni potencijal razvoja poljoprivredne proizvodnje koji se morao manifestirati i na lokalnu proizvodnju skladišno-transportnih keramičkih proizvoda.			
VODIČ:		semestar	emestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2
TJEDANA PO SEMESTRU:			15
Sati tjedno:	predavanja		1
	seminari		

	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupno sati:	predavanja		15
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupan broj dana terenske nastave:			
NASTAVNE METODE:			
predavanja			
NASTAVNA POMAGALA:			
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige
			internet
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:			
Odslušan kolegij			
NAČIN POLAGANJA ISPITA:			
ispit se ne polaže			
LITERATURA:			
Obvezna:			
BABIN, M., 2007. - Amfore tipa Dressel 20 na istočnoj obali Jadrana, <i>Kaštelanski zbornik</i> 8, Kaštela, 141-170.			
BORZIĆ, I., 2011. - <i>Keramički nalazi s arheološkog lokaliteta Burnum-Amfiteatar</i> , doktorska disertacija, Zadar.			
BORZIĆ, I., 2011. – Hispanski garum na burnumskom stolu, <i>Archaeologica Adriatica</i> 4, Zadar.			
BRUSIĆ, Z., 2000. - Vinska amfore i posude za posluživanje vina sa hrvatske obale Jadrana, <i>Annales – Analiza istarske in mediteranske študije</i> 22/2000, <i>series hisotria et sociologia</i> 10, 2000, 2, <i>Vino in vinska trta v arheologiji</i> , Koper, 531-542.			
CAMBI, N., 1976. - Spanish amphorae found near Split, <i>Arheološki vestnik</i> XXVI, Ljubljana, 115-124.			
CAMBI, N., 1989. – Anfore romane in Dalmazia, <i>Anfore romane e storia economica</i> , Roma, 311-337.			
CAMBI, N., 1991. - Amfore kasnorepublikanskog doba i njihova produkcija u Dalmaciji, <i>Zbornik radova posvećen akademiku Alojzu Bencu, ANUBiH, Posebna izdanja XCV</i> , Sarajevo, 55-65.			
GLICKSMAN, K., 2005. – <i>Internal and external trade in the Roman province of Dalmatia</i> , OA, 29, 189230.			
GLUŠČEVIĆ, S., 2006. - Proizvodnja amfora Dressel 6B u Novalji na otoku Pagu, <i>Materijali</i> 18, <i>Međunarodno arheološko savjetovalište „Vinogradarstvo i maslinarstvo od prapovijesti do srednjeg vijeka“</i> , Pula, 53-54.			
JURIŠIĆ, M., 1998. - Zapadnosredozemni brodski tereti iz ranocarskoga razdoblja na Jadranu, <i>Područje Šibenske županije od pretpovijesti do srednjega vijeka, Izdanja HAD-a, sv.19</i> , Zagreb, 143-158.			
JURIŠIĆ, M., 2000. - <i>Ancient Shipwrecks of the Adriatic, Maritime transport during the first and second centuries AD</i> , BAR International Series 828, Oxford.			
KIRIGIN, B., 1994. – Grčko-italske amfore na Jadranu, <i>Arheološki vestnik</i> 45, Ljubljana, 15-24.			
KIRIGIN, B., 2007. - Pithos/dolium – uvodne napomene, <i>Godišnjak - Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine. Centar za balkanološka ispitivanja</i> , 36., Sarajevo, 125-156.			
KIRIGIN, B. - KATUNARIĆ, T. - ŠEŠELJ, L., 2006. - Amfore i fina keramika (od 4. do 1. st. pr. Kr.) iz srednje Dalmacije: preliminarni ekonomski i socijalni pokazatelji, <i>Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku</i> 98, Split, 8-23.			
KONCANI UHAČ, I., 2007. - Transport vina i ulja u šibenskom akvatoriju kroz antiku, <i>Histria Antiqua</i> 15, Pula, 361-376.			
LIPOVAC-VRKLJAN, G., 2011. – Lokalna keramičarska radionica Seksta Metilija Maksima u Crikvenici – Crikveničke amfore ravnog dna, u: <i>Rimske keramičarske i staklarske radionice, Proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru, Crikvenica, 23.-24. listopada 2008. Zbornik radova (ur. G. Lipovac Vrkljan, I. Radić Rossi, B. Šiljeg)</i> , Crikvenica, 3-18.			
RADIĆ ROSSI, I., 1993. - <i>Amfore tipa Lamboglia 2 i Dressel 6 na istočnoj obali Jadrana u svjetlu podmorjskih nalaza</i> , magistarska radnja (neobjavljeno), Zagreb.			
RADIĆ ROSSI, I., 2008. - Arheološka baština u podmorju Kaštelanskog zaljeva, <i>Archaeologica Adriatica</i> 2/2,			

Zadar, 489-506.	
RADIĆ-ROSSI, I., 2006. – Prošupljeni doliji – osebujni nalazi iz Hrvatskog primorja, <i>Histria antiqua</i> 14, Pula, 83-95.	
RADIĆ, I. – JURIŠIĆ, M., 1993. – Das antike Schiffswrack von Mljet, Kroatien, <i>Germania</i> 71, Mainz am Rhein, 113-138.	
ŠEŠELJ, L., 2010. – <i>Promunturim Diomedis: Svetište na rtu Ploča i jadranska pomorska trgovina u helenističkom razdoblju</i> , doktorska disertacija, neobjavljeno, Zadar.	
TOPIĆ, M., 2004. - Posude za svakodnevnu uporabu grublje izradbe, amfore,terakote i kultne posude iz Augusteuma Narone, <i>Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku</i> 96, Split, 475-477.	
ŠIMIĆ-KANAET, Z., 2003. - Keramika, <i>Tilurium I, Istraživanja 1997. – 2001.</i> (ur. M. Sanader), Zagreb, 109-188.	
ŠIMIĆ-KANAET, Z., 2010. - <i>Tilurium II, Keramika 1997. – 2006.</i> , Zagreb, 2010.	
ŠKEGRO, A., 1999. - <i>Gospodarstvo rimske provincije Dalmacije</i> , Zagreb.	
VRŠALOVIĆ, D., 1979. – <i>Arheološka istraživanja u podmorju istočnog Jadrana</i> , doktorska disertacija, neobjavljeno, Zagreb.	
Dopunska:	
BELTRAN LLORIS, M., 1970. - <i>Las anforas romanas en España</i> , Zaragoza.	
BEZECZKY, Z., 1987. - <i>Roman Amphorae from the Amber Route in Western Pannonia</i> , BAR International Series 386, Oxford.	
BEZECZKY, T., 2009. - Adriatic olive oil and olives in Ephesus, <i>Olie e pesce in epoca Romana, produzione e commercio nelle regioni dell'alto Adriatico, Atti del convegno (Padova, 16 febbraio 2007)</i> , <i>Antenor Quaderni</i> 15, Roma, 339-346.	
CUOMO DI CAPRIO, D., 2007. – <i>Ceramica in Archeologia, Studia Archeologica</i> 114, Roma.	
CALLENDER, M. H., 1970. – <i>Roman Amphorae</i> , London.	
CARVALE, A. - TOFFOLETTI, I., 1997. - <i>Anfore antiche, Conoscerle e identificarle</i> , Formello.	
CARRE M. B. - PESAVENTO MATTIOLI, S. - BELOTTI, C., 2009. - Le anfore da pesce adriatiche, <i>Olie e pesce in epoca Romana, produzione e commercio nelle regioni dell'alto Adriatico, Atti del convegno (Padova, 16 febbraio 2007)</i> , <i>Antenor Quaderni</i> 15, Roma, 215-238.	
GRACE, V., 1961. - <i>Amphoras and the Ancient Wine trade</i> , Princeton.	
HAYES, J. W., 1997. - <i>Handbook of Mediterranean Roman Pottery</i> , London.	
PEACOCK, D.P.S., 1982. - <i>Pottery in the Roman world, an ethnoarchaeological approach</i> , New York.	
PEACOCK, D. P. S. - WILLIAMS, D. F., 1986. - <i>Amphorae and the Roman economy, an introductory guide</i> , New York.	
Registracija za slušanje kolegija: DA	Registracija za ispit:
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:	
Novi prilozi arheološkoj topografiji Dugopoljskoga kraja, u: <i>Archaeologica Adriatica</i> 1, Zadar, 2007., str. 145-173. (koautorstvo s I. Jadrić)	
Amfore s gradine Kopila ponad Blatskog polja na otoku Korčuli, u: <i>Histria antiqua</i> 15, <i>Časopis Međunarodnog istraživačkog centra za arheologiju</i> , Pula, 2007., str. 341-352.	
Uvala Gradina na otoku Korčuli u svjetlu podmorskih arheoloških nalaza, u: <i>Jurišićev zbornik. Zbornik radova posvećenih uspomeni na Mariju Jurišića</i> / L. Bekić (ur.), Hrvatski restauratorski zavod, Zagreb, 2009., str. 82-97.	
<i>Keramički nalazi s arheološkog lokaliteta Burnum-Amfiteatra</i> , Sveučilište u Zadru, Odjel za arheologiju, Zadar, 2011.	
Hispanski garum na burnumskom stolu, <i>Archaeologica Adriatica</i> 4, Zadar, 2011.	
Opskrba hranom u rimskom legijskom logoru u Burnumu – analiza amfora, <i>Proceedings of the XVII Roman military equipment conference</i> , Zagreb, 523-535, u tisku. (koautorstvo s I. Jadrić Kučan)	

1. godina					
NAZIV KOLEGIJA: Liberov kult na istočnoj obali Jadrana					
OPĆE OBAVIJESTI					
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru				
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”				
USMJERENJE	Antička arheologija			Godina studija	
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Ivana Jadrić-Kučan			1.	
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju			Semestar: II.	
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe		
• OPIS KOLEGIJA: Kolegij obrađuje štovanje boga Libera na prostoru istočne jadranske obale i zaleđa. Tema je naslovom ograničena na rimskog Libera, međutim za dobivanje jasnije i potpunije slike neminovno je proučavanje i predočavanje njegova prethodnika, grčkog boga Dioniza. Iako se o Dionizu naširoko pisalo, kako u stranoj znanstvenoj literaturi, tako i u domaćoj, rimski Liber do danas je stručnjacima ostao slabo poznat, te će kolegij ukazati na specifičnosti i osobitosti njegova kulta na istočnoj obali Jadrana.					
• CILJEVI KOLEGIJA: Ciljevi kolegija su osposobljavanje studenata za razumijevanje i znanstveno analiziranje Liberova kulta kroz proučavanje arheološke građe (epigrafski spomenici, kulna skulptura, ostatci svetišta). Analiziranje će se temeljiti na epigrafsko-onomastičkoj analizi spomenika i njihovoj tipološko-komparativnoj usporedbi. Time će se definirati elementi kulta kao npr. tko su bili Liberovi vjernici, kako su se organizirali (štovanje boga privatno unutar svoga doma ili kao organizirana vjerska zajednica), gdje se održavao religijski ritual (<i>templum, aedes, aedicule, delubrium</i>), itd...					
VODIČ:			Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				2	
TJEDANA PO SEMESTRU:				15	
Sati tjedno:	predavanja			1	
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja			15	
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA: Obvezna: BRÜHL, A., <i>Liber pater, origine et expansion du culte dionisiaque à Rome et dans le monde romain</i>, Paris, 1953. BRÜHL, A., <i>Liber Pater, Enciclopedia dell' arte antica classica e orientale</i>, IV, Roma 1961. CAMBI, N., Svetište (Augusteum) u Oneu (Oneum)?, <i>RFFZd</i>, 35 (22), Zadar, 1997. GABRIČEVIĆ, B., <i>Religija i kult boga Dioniza, Studije i članci o religijama i kultovima antičkog svijeta</i>, Split, 1987.					

GABRIČEVIĆ, B., Deus Laetus (Veseli bog), *Studije i članci o religijama i kultovima antičkog svijeta*, Split, 1987.

GASPARI, C., Dionysos/Bacchus, *LIMC*, III, Zürich und München, 1986.

GLAVIČIĆ, M., Kult Libera u antičkoj Seniji, *Senjski zbornik*, 29, Senj, 2002.

HANČEVIĆ, S., Liberov kult kao odraz vinarskog gospodarstva antičke Korčule, *Godišnjak grada Korčule*, 5, Korčula, 2003.

JADRIĆ, I., Ulomak kratera s votivnim natpisom iz Aserije, *Asseria*, 3, Zadar, 2005.

JADRIĆ, I., Primjeri za trgovinu vinom i maslinovim uljem u rimskoj provinciji Dalmaciji, *Histria Antiqua*, 15, Pula, 2007.

JADRIĆ, I., *Liberov kult u rimskoj provinciji Dalmaciji*, Sveučilište u Zadru (magisterij), Zadar, 2007.

JADRIĆ, I., Svečanosti u čast boga Libera u Seniji i Saloni, *Histria Antiqua*, 16, Pula, 2008.

MEDINI, J., Uloga oslobođenika u životu Narone, Dolina rijeke Neretve od prapovijesti do ranog srednjeg vijeka, *Izdanje HAD-a*, 5, Split, 1980.

NILSSON, M. P., *Dionysiac mysteries of the hellenistic and Roman age*, New York, 1975.

OLUJIĆ, B., Liberov kult na području rimske provincije Dalmacije, *Latina et Graeca*, 11, Zagreb, 1990.

PAŠKVALIN, V., Dva reljefa s prikazom boga Libera, *GZM*, n. s. 40/41, Sarajevo, 1986.

PAŠKVALIN, V., Arheološka kulturnohistorijska problematika o grčko-rimskom kultu Dioniza-Libera i nalaza s teatarskom tematikom na području Bosne i Hercegovine, *Antički teatar na tlu Jugoslavije*, Novi Sad, 1989.

POCHMARSKI, E., *Dionysische Gruppen*, Wien, 1990.

SCHUR, Liber Pater, *RE*, vol. 13.1., coll. 68-76, Stuttgart, 1926.

SIMON, E., Liber Pater (Bacchus), *Die Götter der Römer*, München, 1990.

TURCHI, N., Libero e Libera, *Enciclopedia Italiana*, XXI, Roma, 1934.

ZANINOVIĆ, M., Tri antička reljefa sa Hvara, *Opuscula archaeologica*, 6, Zagreb, 1966.

ZANINOVIĆ, M., Iliri i vinova loza, *Godišnjak centra za balkanološka ispitivanja*, 3, Sarajevo, 1976.

ZANINOVIĆ, M., Dionizijska posuda iz Hvara, *PPUD*, 21, Split, 1980.

ZANINOVIĆ, M., Štovanje Libera na istočnom Jadranu, simpozij „Duhovna kultura Ilira“, *Posebna izdanja Centra za balkanološka ispitivanja*, 11, Sarajevo, 1983.

ZANINOVIĆ, M., Liberov natpis iz Vrsara, Arheološka istraživanja u Istri i Hrvatskom primorju, *Izdanja HAD-a*, 11, Pula, 1987.

ZANINOVIĆ, M., Liberov hram u Polačama na Mljetu, *Od Helena do Hrvata*, Zagreb, 1996.

ZANINOVIĆ, M., Dionizijske tradicije Pharosa, *Od Helena do Hrvata*, Zagreb, 1996.

Dopunska:

CAMBI, N., *Kiparstvo rimske Dalmacije*, Split, 2005.

GASPARI, C., Dionysos/Bacchus, *LIMC*, III, Zürich und München, 1986.

IMAMOVIĆ, E., *Antički kultni i votivni spomenici na području BiH-a*, Sarajevo, 1977.

MILETIĆ, Ž., Religijski život u Naroni, Dolina rijeke Neretve od prapovijesti do ranog srednjeg vijeka, *Izdanje HAD-a*, 5, Split, 1980.

ZARADIJA-KIŠ, A., *Sv. Martin, kult sveca i njegova tradicija u Hrvatskoj*, Zagreb, 2004.

VIVODA, V., Prilog za povijest vinogradarstva Istre u antičko doba, *Jadranski zbornik*, 15-16, M. Lošinj, 1992-95.

Registracija za slušanje kolegija: **DA**

Registracija za ispit:

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:

I. Jadrić : Ulomak kratera s votivnim natpisom iz Aserije, *Asseria*, 3, Zadar, 2005.

I. Jadrić: Primjeri za trgovinu vinom i maslinovim uljem u rimskoj provinciji Dalmaciji, *Histria Antiqua*, 15, Pula, 2007.

I. Jadrić: *Liberov kult u rimskoj provinciji Dalmaciji*, Sveučilište u Zadru (magisterij), Zadar, 2007.

I. Jadrić: Svečanosti u čast boga Libera u Seniji i Saloni, *Histria Antiqua*, 16, Pula, 2008.

1. godina					
NAZIV KOLEGIJA: Arheologija jadranskih i mediteranskih luka					
OPĆE OBAVIJESTI					
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru				
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”				
USMJERENJE	Podvodna arheologija			Godina studija	
NASTAVNIK	doc. dr. sc. Irena Radić Rossi			1.	
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju				
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe	Semestar:	
				II.	
• OPIS KOLEGIJA: Kolegijem su obuhvaćena sva značajnija arheološka, geološka i geomorfološka istraživanja jadranskih mediteranskih luka. Riječ je o istraživanjima koja su započela prije više od stotinu godina, a u novije se vrijeme provode u okviru složenih interdisciplinarnih projekata. Glavne jadranske i mediteranske luke uglavnom se odlikuju kontinuiranim korištenjem tijekom dužeg vremenskog razdoblja, dok se manja pristaništa i luke duž čitave mediteranske obale često mogu pripisati vrlo ograničenom, najčešće antičkom dobu. U novije vrijeme posebna se pozornost posvećuje rekonstrukciji paleo-krajoblika, koja omogućuje jasniju percepciju razvoja lučkih prostora i pomaže pri lociranju i interpretiranju arheoloških nalaza.					
• CILJEVI KOLEGIJA: Kolegij ima za cilj upoznati studente sa stanjem istraživanja luka na Jadranu i Mediteranu, te putem najupečatljivijih primjera prikazati metodologiju rada i njezin razvoj tijekom posljednjih stotinu godina. Osim toga, cilj je kolegija upozoriti polaznike na nezaobilaznu interdisciplinarnost potrebnu za provođenje kvalitetnih projekata istraživanja luka i njihovog prirodnog i kulturno povijesnog konteksta,					
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2			
TJEDANA PO SEMESTRU:		15			
Sati tjedno:	predavanja	1			
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja	15			
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja		individualni projekti			
NASTAVNA POMAGALA:					
	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
Z. BRUSIĆ, Istraživanje antičke luke kod Nina. <i>Diadora</i> 4, 1968: 203-210.					

Z. BRUSIĆ, Helenistička i rimskodobna luka u Resniku, U: A. Babin (ur.), *Brod istočne obale Jadrana u starom i srednjem vijeku, katalog izložbe*. Muzej grada Kaštela, Kaštela, 1992: 47-50.

Z. BRUSIĆ, Starokršćanski sakralni objekti uz plovidbenu rutu istočnom obalom Jadrana. *Diadora* 15, 1993: 223-236.

I. BABIĆ, *Prostor između Trogira i Splita; Kulturnohistorijska studija*. Kaštel Novi: Zavičajni muzej Kaštela - Kaštel Novi, 1991.

N. CAMBI, I porti della Dalmazia. *Strutture portuali e rotte marittime nell'Adriatico di età romana, Antichità Altoadriatiche* 46, 2001: 137-180.

A. CATSAMBIS - B. FORD - D. HAMILTON, *The Oxford Handbook of Maritime Archaeology*, New York 2011.

N. MARRINER - C. MORHANGE, Geoscience of ancient Mediterranean harbours, *Earth-Science Reviews* 80, 2007: 137-194.

A. M. McCANN (ur.). *The Roman Port and Fishery of Cosa. A Center of Ancient Trade*. Princeton, New Jersey, 1987.

A. RABAN, How the Herodian Harbour of Caesarea Was Built?, U: M. Lazarov – C. Angelova, *Thracia Pontica V, Les ports dans la vie de la Thrace ancienne, 7-12 Octobre 1991, Sozopol*. Centre d'archéologie subaquatique (Varna), Sozopol, 1994: 241-268.

A. RABAN (ur.), *Harbour Archaeology. Proceedings of the first international workshop on ancient Mediterranean Caesarea Maritima*. BAR International Series 257, Oxford, 1995.

M. SUIĆ 1955. Istočna jadranska obala u Pseudo Skilakovom Periplusu. *Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti* 306: 121-185.

Dopunska:

P. ARNAUD, La Navigation en Adriatique d'après les données chiffrées des géographes anciens. *F. Tassaux et al. (ur.), Atlas* 2005: 24-38.

L. CASSON, *Ships and Seamanship in the Ancient World*. Princeton, 1971.

D. SIVAN – K. LAMBECK – R. TOUEG – A. RABAN – Y. PORATH – B. SHIRMAN, Ancient coastal wells of Caesarea Maritima, Israel, an indicator for sea level changes during the last 2000 years, *Earth and Planetary Science letters* 222, 2004 315-330.

Registracija za slušanje kolegija: **DA**

Registracija za ispit:

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:

I. RADIĆ ROSSI, *Skriveno blago Novalje, Podvodna baština 1*. Zagreb, 2004.

I. RADIĆ ROSSI, Podmorsko arheološko nalazište u predjelu Spinut u Splitu, *Kulturna baština*, 34, 2008: 351-372.

I. RADIĆ ROSSI, Rescue excavations at Vranjic near Split, Croatia, u: I. Radić Rossi - A. Gaspari - A. Pydyn, *Proceedings of the 13th Annual Meeting of the European Association of Archaeologists (Zadar, Croatia, 18-23 September 2007). Session: Underwater Archaeology*, Zagreb : Hrvatsko arheološko društvo, 2008: 151-166.

1. godina		
NAZIV KOLEGIJA: Arheološka ostavština velike seobe naroda na istočnoj jadranskoj obali i njezinu zaleđu		
OPĆE OBAVIJESTI:		
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru	
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”	
USMJERENJE	Srednjovjekovna arheologija	Godina studija

NASTAVNIK:		Prof. dr. sc. Ante Uglešić		1.	
USTANOVA:		Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju			
STATUS KOLEGIJA:			Izborni	Izborni za druge studij. grupe	Semestar: II.
- OPIS KOLEGIJA: - Osnovna tipološka i tehnološka obilježja materijalne kulture seobe naroda, poglavito nakita: tehnike izrade, radionice i nosioci. Problemi etničkih struktura u kasnoantičkim provincijama na području Ilirika, te njihov odraz u grobnoj ostravštini s posebnim obzirom na autohtoni etnikon. - Nazočnost germanskih naroda na području Jadrana i njegova šireg zaleđa (Istočni Goti, Gepidi, Alamani, Langobardi). - CILJEVI KOLEGIJA: - Upoznati polaznike poslijediplomskog studija s materijalnom kulturom kasnoantičkog življa i germanskih naroda koji su boravili na istočnojadranskom prostoru i njegovu zaleđu, zainteresirati ih za dublje proučavanje navedene arheološke problematike i upoznati ih s kritičkim pristupom relevantnoj stručnoj i znanstvenoj literaturi o toj problematici, te ih potaknuti na pisanje disertacija.					
VODIČ:			Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				2	
TJEDANA PO SEMESTRU:				15	
Sati tjedno:		predavanja			1
		seminari			
		vježbe			
		mentorski rad			
Ukupno sati:		predavanja			15
		seminari			
		vježbe			
		mentorski rad			
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja		seminari	individualni projekti	WebCT	terensko istraživanje
NASTAVNA POMAGALA:					
	bilješke .pp	članci	knjige		
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
Ispit se ne polaže					
LITERATURA: Obvezna: <i>Arheološka karta Bosne i Hercegovine</i>, Sarajevo 1988. <i>Arheološki leksikon Bosne i Hercegovine</i>, 1-3, Sarajevo 1988. J. BELOŠEVIĆ, Prvi arheološki tragovi velike seobe naroda na području sjeverne Dalmacije, <i>Diadora</i>, 3, Zadar 1965. J. BELOŠEVIĆ, Ranosrednjovjekovna nekropola u selu Kašić kraj Zadra, <i>Diadora</i>, 4, Zadar 1968. V. BIERBRAUER, <i>Die Ostrogotischen Grab- und Schatzfunde in Italien</i>, Spoleto 1975. F. BUŠKARIOL, Još o rovašenim fibulama Ostrogota i Tirinžana povodom rijetkog tirinškog nalaza u Saloni, <i>Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku</i>, 81, Split 1988. D. CSALLÁNY, <i>Archäologische Denkmäler der Gepiden in Mitteldonaubecken (454-568)</i>, Budapest 1961. Ž. DEMO, <i>Ostrogothic Coinage from Collections in Croatia, Slovenia and Bosnia & Herzegovina</i>, (= <i>Situla</i>, 32), Ljubljana 1994. <i>Germanen, Hunnen und Awaren</i> [katalog izložbe], Nürnberg 1987.					

- I Goti*, [katalog izložbe], Milano 1994.
- J. KOVAČEVIĆ, *Varvarska kolonizacija južnoslavenskih oblasti*, Novi Sad 1960.;
- I Langobardi*, [katalog izložbe], Milano 1990.
- Magistra barbaritas. I Barbari in Italia*, Milano 1984.
- B. MARUŠIĆ, *Istra u ranom srednjem vijeku*, Pula 1960.
- B. MARUŠIĆ, Neki nalazi iz vremena seobe naroda u Istri, *Jadranski zbornik*, 5, Rijeka 1962.
- B. MARUŠIĆ, Langobardski i staroslavenski grobovi na Brešcu i kod Malih Vrata ispod Buzeta u Istri, *Arheološki radovi i rasprave*, 2, Zagreb 1962.
- B. MARUŠIĆ, Materijalna kultura Istre od 5. do 9. stoljeća, *Izdanja HAD*, 11, Zagreb 1987.
- Problemi seobe naroda u Karpatskoj kotlini*, Novi Sad 1978.
- K. SIMONI, Knin-Greblje – kataloški opis grobova i nalaza, *Starohrvatska prosvjeta*, 3.s., 19, Split 1991.
- V. STARE – Z. VINSKI, Kranj – nekropola iz časa preseljavanja ljudstev, *Katalogi in monografije*, 18, Narodni muzej, Ljubljana 1980.
- A. UGLEŠIĆ, Tipološko-stilska analiza istočnogotskog nakita na području rimske provincije Dalmacije, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 29(16), Zadar 1990.
- A. UGLEŠIĆ, Rimska provincija Dalmacija pod vlašću Istočnih Gota, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 30(17), Zadar 1992.
- A. UGLEŠIĆ, Istočnogotski ženski grob iz antičke Narone, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 34(21), Zadar 1995.
- A. UGLEŠIĆ, Nakit Istočnih Gota na području rimske provincije Dalmacije, *Hrvati i Goti* (ur. R. Tafra), Split 1996. (1. izd.) i 2003. (2. izd.).
- A. UGLEŠIĆ, *Nazočnost Istočnih Gota u jugoistočnoj Europi u svjetlu arheološke i povijesne izvorne građe*, disertacija, Zadar 1996.
- A. UGLEŠIĆ, O etničkoj pripadnosti groba 2 s položaja Njive – Podstrana u Naroni, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 38(25), Zadar 2000.
- A. UGLEŠIĆ, Spangenhelme vom Typ Naron/Baldenheim vom Boden der römischen Provinz Dalmatien unter besonders Berücksichtigung der Herkunft dieses Helmtyps, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 39(26), Zadar 2001.
- A. UGLEŠIĆ, O Naroni u istočnogotsko doba na temelju arheoloških nalaza, *Diadora*, 21, Zadar 2003.
- Z. VINSKI, Zikadenschmuck aus Jugoslawien, *Jahrbuch des Römisch-Germanischen Zentral-Museums*, 4, Mainz 1957.
- Z. VINSKI, Orlovske kopče iz Jugoslavije, *Vijesti muzealaca i konzervatora Hrvatske*, 8,4, Zagreb 1959.
- Z. VINSKI, Zur Deutung der Bügelfibeln des 5. Jahrhunderts in Jugoslawien, *Atti del VI Congresso UISPP*, 3, Roma 1966.
- Z. VINSKI, Adlerschnallenfunde in Jugoslawien, *Liber Iosepho Kostrzewski octogenario a venerabilibus dicatus*, Warszawa 1968.
- Z. VINSKI, Rani srednji vijek u Jugoslaviji od 400-800. godine, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 5, Zagreb 1971.
- Z. VINSKI, O rovašenim fibulama Ostrogota i Tirinžana povodom rijetkog tirinškog nalaza u Saloni, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 6-7, Zagreb 1973.
- Z. VINSKI, Šljem epohe seobe naroda nađen u Sinju, *Starohrvatska prosvjeta*, 3.s., 12, Split 1982.
- Z. VINSKI, Dodatna zapažanja o šljemovima Naron/Baldenheim, *Starohrvatska prosvjeta*, 3.s., 14, Split 1984.
- Z. VINSKI, Epoha seobe naroda, *Umjetničko blago Jugoslavije. Rani srednji vijek*, Beograd – Zagreb – Mostar 1986.
- Z. VINSKI, Razmatranja o iskopavanjima u Kninu na nalazištu Greblje, *Starohrvatska prosvjeta*, 3.s., 19, Split 1991.
- J. WERNER, Eine ostrogotische Prunkschnalle von Köln-Severinstor (Studien zur Sammlung Diergardt II), *Kölner Jahrbuch für Vor- und Frühgeschichte*, 3, Berlin 1958.
- H. WOLFRAM, *Geschichte der Goten, Von den Anfängen bis zur Mitte des sechsten Jahrhunderts*, München 1990.
- Dopunska literatura:**
- S. ANTOLJAK, Da li je Istra upravo 539. potpala pod Bizant, *Zbornik radova Vizantološkog instituta*,

4, SANU, Vizantološki institut, 49, Beograd 1956.	
S. ANTOLJAK, Zadar pod vlašću Istočnih Gota, <i>Zadarska revija</i> , 20,2, Zadar 1971.	
F. BARIŠIĆ i dr., <i>Vizantijski izvori za istoriju naroda Jugoslavije</i> , Pos. izd. SANU 251, 3, Beograd 1955.	
F. BUŠKARIOL, Nakit ukrašen tehnikom cloisonné iz Arheološkog muzeja u Splitu, <i>Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku</i> , 78, Split 1985.	
E. MANEVA, Šlem so spojki od Herakleja, <i>Živa antika</i> , 36,1-2, Skopje 1986.	
J. MEDINI, Provincia Liburnia, <i>Diadora</i> , 9, Zadar 1980.	
D. MRKOBRAĐ, <i>Arheološki nalazi seobe naroda u Jugoslaviji</i> , Beograd 1980.	
<i>Prokopije iz Cezareje, Pod Justinijanovim žezlom</i> (ur. K. Gantar), Ljubljana 1961.	
UVJETI:	
Registracija za slušanje kolegija: DA	Registracija za ispit: DA
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA: UPISAN VI. SEMESTAR	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: Tipološko-stilska analiza istočnogotskog nakita na području rimske provincije Dalmacije, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i>, 29(16), Zadar 1990. Rimska provincija Dalmacija pod vlašću Istočnih Gota, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i>, 30(17), Zadar 1992. Nalazi seobe naroda iz zbirke Mate Ilkića, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i>, 33(20), Zadar 1994. Istočnogotski ženski grob iz antičke Narone, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i>, 34(21), Zadar 1995. Nakit Istočnih Gota na području rimske provincije Dalmacije, <i>Hrvati i Goti</i> (ur. R. Tafra), Split 1996. (1. izd.) i 2003. (2. izd.). <i>Nazočnost Istočnih Gota u jugoistočnoj Europi u svjetlu arheološke i povijesne izvorne građe</i>, disertacija, Zadar 1996. O etničkoj pripadnosti groba 2 s položaja Njive – Podstrana u Naroni, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i>, 38(25), Zadar 2000. Spangenhelme vom Typ Naron/Baldenheim vom Boden der römischen Provinz Dalmatien unter besonders Berücksichtigung der Herkunft dieses Helmtyps, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i>, 39(26), Zadar 2001. O Naroni u istočnogotsko doba na temelju arheoloških nalaza, <i>Diadora</i>, 21, Zadar 2003.	

1. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Razvoj starohrvatskih grobalja od 7. do 9. stoljeća na području Dalmatinske Hrvatske			
OPĆE OBAVIJESTI:			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Srednjovjekovna arheologija		Godina studija 1. Semestar: II.
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. dr. h. c. Ante Uglešić		
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe
OPIS KOLEGIJA: U kolegiju pod navedenim naslovom daje se sustavni prikaz razvoja starohrvatskih grobalja na području Dalmatinske Hrvatske na temelju dosadašnjih rezultata istraživanja. Iako se toj problematici u dosadašnjoj znanstvenoj literaturi posvećivala velika znanstvena pozornost, još uvijek nisu u dovoljnoj mjeri i na zadovoljavajući način osvijetljeni svi problemi vezani uz tu tematiku.			
CILJEVI KOLEGIJA: Cilj proučavanja predložene tematske problematike je doći do novih spoznaja i temeljitije osvjetljavanje pogrebnog ritusa paljevinskih i kosturnih grobalja kao i tipologije starohrvatskih grobova i grobne arhitekture od 7. do 9. stoljeća.			

VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2		
TJEDANA PO SEMESTRU:			15		
Sati tjedno:	predavanja		1		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja		15		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
• LITERATURA:					
Obvezna:					
J. BELOŠEVIĆ, Slavenska keramika iz ranosrednjovjekovne nekropole Materiza kraj Nina, <i>Diadora</i> , sv. 2, Zadar 1962, 237-249.					
J. BELOŠEVIĆ, Ranosrednjovjekovna nekropola u selu Kašić kraj Zadra, <i>Diadora</i> , sv. 4, Zadar 1968, 221-246.					
J. BELOŠEVIĆ, Starohrvatska nekropola uz humak Materiza kod Nina, <i>Diadora</i> , sv. 6, Zadar 1974, 221-224.					
J. BELOŠEVIĆ, Die ersten slawischen Urnengräber auf dem Gebiete Jugoslawiens aus dem Dorfe Kašić bei Zadar, <i>Balkanoslavica</i> , sv. 1, Beograd 1974, 73-86.					
J. BELOŠEVIĆ, La nécropole paléocroate Stankovci, <i>Inventaria Archeologica, Fasc. II (20)</i> , Y 189 – Y 198, Beograd 1975.					
J. BELOŠEVIĆ, Starohrvatska nekropola u selu Biljanima Donjim, <i>Diadora</i> , sv. 8, Zadar 1976, 103-110.					
J. BELOŠEVIĆ, <i>Materijalna kultura Hrvata od 7 – 9. stoljeća</i> , Zagreb 1980.					
J. BELOŠEVIĆ, Die Sozialekonomische Problematik des Frühen Horizonts der Dalmatinisch-Kroatiens im Lichte Rezultate archäologischer Untersuchungen, <i>Balkanoslavica</i> , sv. 9, Beograd 1980, 27-42.					
J. BELOŠEVIĆ, La nécropole paléocroate Nin – Ždrijac, <i>Inventaria Archeologica, Fasc. 24</i> , Y 229 –Y 238, Zagreb 1980.					
J. BELOŠEVIĆ, La nécropole paléocroate Kašić – Maklinovo brdo, <i>Inventaria Archeologica, Fasc. 28</i> , Y 269 – Y 288, Zagreb 1982.					
J. BELOŠEVIĆ, Starohrvatska nekropola u Stankovcima kod Benkovca, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i> , sv. 24(11), Zadar 1985, 73-97.					
J. BELOŠEVIĆ, Zaštitna istraživanja starohrvatskih nekropola u Smilčiću i Biljanima Donjim kod Zadra, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i> , sv. 25(12), Zadar 1986, 125-147.					
J. BELOŠEVIĆ, Dva kamena sarkofaga s Crkvine u Galovcu kod Zadra, <i>Arheološki radovi i rasprave</i> , sv. 12, Zagreb 1998, 327-341.					
J. BELOŠEVIĆ, Srednjovjekovno groblje u okolišu crkve sv. Križa u Ninu, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i> , sv. 37(24), Zadar 1999, 105-154.					
J. BELOŠEVIĆ, Razvoj i osnovne značajke starohrvatskih grobalja horizonta 7. do 9. st. na povijesnim prostorima Hrvata, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i> , sv. 39(26), Zadar 2002, 71-97.					
Ž. CETINIĆ, <i>Stranče – Gorica, starohrvatsko groblje</i> (Katalog izložbe), Izd. Pomorski i Povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka, Rijeka 1997.					
Z. GUNJAČA, Groblje u Dubravicama kod Skradina i druga groblja 8.-9. stoljeća u Dalmaciji. U: <i>Etnogeneza</i>					

Hrvata, Zagreb 1995, 159-168.	
D. JELOVINA, Ranosrednjovjekovna nekropola na „Razbojinama“ u selu Kašić kraj Zadra, <i>Starohrvatska prosvjeta</i> , ser. III, sv. 10, Zagreb 1968, 23-52.	
D. JELOVINA, <i>Starohrvatske nekropole</i> , Split 1976.	
D. JELOVINA, Ranosrednjovjekovno groblje na lokalitetu „Brig“ kod izvora Zduša nedaleko Vrlike, <i>Starohrvatska prosvjeta</i> , ser. III, sv. 13, Split 1983, 105-116.	
LJ. KARAMAN, <i>Iz kolijevke hrvatske prošlosti</i> , Zagreb 1930.	
Lj. KARAMAN, Iskopine društva „Bihaća“ u Mravincima i starohrvatska groblja, <i>Rad JAZU</i> , knj. 268, umj.razd. 4, Zagreb 1940, 1-44.	
Ž. KRNČEVIĆ, Historijat arheoloških istraživanja na šibenskom području. U: <i>Stoljeće arheologije na šibenskom području</i> , Šibenik 1994.	
Ž. KRNČEVIĆ, Srednjovjekovna arheološka nalazišta na šibenskom području, <i>Izdanja HAD-a</i> , sv. 19, Zagreb 1997, 197-225.	
B. MARUŠIĆ, Nekropole VII-VIII stoljeća u Istri, <i>Arheološki vestnik</i> , sv. XVII, Ljubljana 1967, 333-341.	
A. MILOŠEVIĆ, Novi ranosrednjovjekovni grobni nalazi iz Cetinske Krajine, <i>Izdanja HAD-a</i> , sv. 8, Split 1984, 181-218.	
A. MILOŠEVIĆ, <i>Arheološka topografija Cetine</i> , Split 1997.	
M. PETRINEC, <i>Starohrvatsko groblje u Biskupiji kod Knina</i> , magistarski rad obranjen na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1999.	
M. PETRINEC, Dosadašnji rezultati istraživanja ranosrednjovjekovnog groblja u Glavicama kraj Sinja, kao prilog razrješavanju problema kronologije starohrvatskih grobalja, <i>Opuscula Archaeologica</i> , sv. 26, Zagreb 2002, 205-247.	
M. PETRINEC, Dva starohrvatska groblja u Biskupiji kod Knina, <i>Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku</i> , sv. 98, Split 2005, 171-212.	
Preporuča se pročitati:	
<i>Arheološka najdišća Slovenije</i> , Ljubljana 1975.	
B. DOSTÁL, <i>Slovanská pohřebiště za střední doby hradišni na Moravě</i> , Praha 1966.	
V. HRUBÝ, <i>Staré Město, velkomoravské pohřebiště «Na Valách»</i> , Praha 1955.	
J. KOROŠEC, <i>Uvod v materijalno kulturo Slovanov zgodnjega srednjega veka</i> , Ljubljana 1952.	
L. NIEDERLE, <i>Slovenske starine</i> , Novi Sad 1954.	
B. M. SZÖKE, Karolingerzeitlichen Gräberfeld I-II von Garabonc-Ófalu, <i>Antaeus</i> , 21, Budapest 1992, 41-261.	
V. TOVORNIK, Die frömmittelalterlichen Gräberfelder von Gusen und Auhof bei Perg in Oberösterreich, Teil 1: Gusen, <i>Archeologia Austriaca</i> , 65, Wien 1985, 165-250.	
V. TOVORNIK, Die frömmittelalterlichen Gräberfelder von Gusen und Auhof bei Perg in Oberösterreich, Teil 2: Auhof bei Perg, <i>Archeologia Austriaca</i> , 70, Wien 1986, 413-483.	
J. WERNER, Zur Entstehung der Reichengräberzivilisation, <i>Archeologia Geographica</i> , 1, Hamburg 1950, 23-32.	
UVJETI:	
Registracija za slušanje kolegija: Da	
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:	
ŠLAUS, M., TOMIČIĆ, Ž. UGLEŠIĆ, A. JURIC, R., Craniometric relationships among medieval Central European populations: Implications for Croat migration and expansion. // <i>Croatian medical journal</i> . 45 (2004) , 4; 434-444	

1. godina	
NAZIV KOLEGIJA: Južna Panonija – Sredozemlje – srednje Podunavlje (groblja 9.-13. stoljeća)	
OPĆE OBAVIJESTI:	
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru

STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”				
USMJERENJE	Srednjovjekovna arheologija			Godina studija	
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Željko Tomičić			1.	
USTANOVA				Semestar: II.	
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe		
OPIS KOLEGIJA: Proučavanje kulturnih interakcija populacija na prostoru južnoga dijela Panonije (međuriječja Drave, Dunava i Save) sa jadranskim prostorom Sredozemlja, odnosno srednjim Podunavljem i istočnoalpskom regijom, posebice u svjetlosti materijalnih svjedočanstava u rasponu od 9. do 13. stoljeća. Upoznavanje s ritusom pokopavanja, organizacijom groblja, umjetničko obrtnim stvaralaštvom, horizontalnim i apsolutnim kronologijama iskazljivih nalazišta na promatranom prostoru (primjeri iz Velike Moravske, Ugarskog kraljevstva i Otonskog Carstva te panonskog i dalmatinskog dijela hrvatske države). Poblize se promatraju pojedine predmetne skupine, sakralno i profano graditeljstvo i u osnovnim crtama povijesni događaji tijekom pet stoljeća kojim se bavi kolegij.					
CILJEVI KOLEGIJA: Produbljivanje temeljnih znanja o arheološkoj i kulturno-povijesnoj baštini južnoga dijela Panonije (međuriječja), odnosno o stanju istraženosti u Hrvatskoj i okolnim regijama tijekom promatranog razdoblja.					
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				2	
TJEDANA PO SEMESTRU:				15	
Sati tjedno:	predavanja				1
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja				15
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
odslušan predmet					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispiti se ne polažu					
LITERATURA: Obvezna: J. BELOŠEVIĆ, Materijalna kultura Hrvata od 7.-9. stoljeća, Zagreb, 1976. D. BIALEKOVA – J. ZABOJNIK, [ed.], <i>Ethnische und kulturelle Verhältnisse an der mittleren Donau vom 6. bis zum 11. Jahrhundert</i>, Bratislava 1996; J. GIESLER, Zur Archäologie des Ostalpenraumes vom 8. bis 11. Jahrhundert, <i>Arch. Korrb.</i> 10, 1980, 85-98. M. HANULIAK, VEĽKOMORAVSKÉ POHREBISKÁ, <i>Pochovavanie v 9.-10. storočí na území Slovenska</i>, Nitra 2004. D. JELOVINA, <i>Starohrvatske nekropole na području između rijeka Zrmanje i Cetine</i>, [Biblioteka znanstvenih djela 2], Čakavski sabor, Split 1976. T. KNIFIC – A. PLETERSKI, Staroslovensko grobišće Dlesc pri Bodeščah, <i>Arhl. Vestnik</i> 32, 1981, 482-504. P. KOROŠEC, Nekropola na Ptujskem gradu, Ptuj 1999. A. RUTTKAY, Waffen und Reiterausrüstung des 9. bis zur ersten Hälfte des 14. Jahrhunderts in Slowakei (I). <i>Slov. Arch.</i> 23, 1975, 119-216. i (II) <i>Slov. Arch.</i> 24, 1976, 245-395.					

B. SZÖKE, B. M., *Antaeus* 21, 1992.

A. TOČIK, Zur Frage der slawisch-ungarischen Kontakte der mittleren Donau im 10. und 11. Jahrhundert. In: *Internationaler Kongres für slawische Archäologie II*. Berlin 1973, 351-356.

M. VONDRAKOVA, Feststellungsmöglichkeiten der Anthropologie über die Ethnizität der Populationen aus Gräberfeldern der sog. Bijelo-Brdo Kultur. In: [ed. D. Bialekova/ J. Zabožnik] *Ethnische und kulturelle Verhältnisse an der mittleren Donau vom 6. bis zum 11. Jahrhundert*. Bratislava 1996, 409-420.

H. ZOLL-ADAMIKOVA, Zum Beginn der Körperbestattung bei den Westslawen. In: *Rom und Byzanz im Norden. Mission und Glaubenswechsel in Ostseeraum während des 8.-14. Jahrhunderts. II*. Mainz-Stuttgart 1998, 227-238.

Ž. TOMIČIĆ, [Napomena: Svi autorovi naslovi u svezi s bjelobrdsom kulturom u Hrvatskoj.]

Preporuča se pročitati:

K. BAKAY, A X-XI. Századi magyar köznép temetkezési rendjének egyik változata. *Somogy Múz. Közl.* 1975, 23-47.

B. DOSTÁL, Typy pohřebišť 9.-10 století na Morave a jejich vztah k jednotlivým typům sídlišť. *Sborník Prací Fil. Fak. Brno* E 25, 1980, 290-293.

G. TÖRÖK, *Die Bewohner von Halimba im 10. und 11. Jahrhundert*, Budapest 1962.

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija

Registracija za ispit

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• **REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:**

1. Prilog istraživanju kronologije srednjovjekovnog groblja na položaju Lijeva bara u Vukovaru, Hommage à Vukovar, *Starohrvatska prosvjeta*, 20, 1990, 111-182.
2. Neuere Erforschung der Bijelo Brdo-Kultur in Kroatien, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 9, 1992, 113-130.
3. Im Jahrhundertealten Grenzgebiet zwischen dem westen und dem osten Europas, *Hortus Artium Medievalium*, 4, 1998, 169-178.
4. Arheološka slika ranog srednjeg vijeka na prostoru međurječja Drave, Dunava i Save, *Hrvati i Karolinzi/Croats and Carolingians*. Dio prvi – Rasprave i vrela (ur. Ante Milošević), Split 2000.
5. Sclavorum regionem, quae Zellia appellatur... Pavla Đakona. Povijesna (renesansna) kartografija – novi izvor poznavanja hrvatskog ranog srednjovjekovlja, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 18, 2001, 173-188.
6. Archaeologische Zeugnisse der Karolinger in den von Kroaten besiedelten gebieten, *Hortus Artium Medievalium*, 3 (1997), 61-72.
7. Arheološka slika ranog srednjeg vijeka na prostoru međurječja Drave, Dunava i Save, *Hrvati i Karolinzi/Croats and Carolingians*, Dio prvi – Rasprave i vrela (ur. Ante Milošević), Split 2000.
8. Der Untergang der Antike und deren Nachkebesformen in Südbanonen (Nordkroatien), *Slovenija in sosedne dežele med antiko in karolinško doba* (ur. Rajko Bratož), Ljubljana 2000/2001, 255-298.
9. Keramika iz (ponekih) ranosrednjovjekovnih groblja kontinentalnog djela Hrvatske, *Zgodnji Slovani/Die fruehen Slawen* (ur. Mitja Guštin), Ljubljana 2002.
10. [M. Šlaus, Ž. Tomićić, A. Uglešić, R. Jurić], Craniometric relationships among medieval Central European populations: Implications for Croat migration and expansion, *Croatian Medical Journal*, 45, 2004, 434-444.

1. godina

NAZIV KOLEGIJA: Analize trauma u arheološkim populacijama iz Hrvatske

OPĆE OBAVIJESTI:

ODJEL Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru

STUDIJ Poslijediplomski znanstveni studij "Arheologija istočnog Jadrana"

USMJERENJE Srednjovjekovna arheologija

Godina studija

NASTAVNIK Prof. dr. sc. Mario Šlaus

1.

USTANOVA Odjel za arheologiju HAZU, Zagreb

Semestar

STATUS KOLEGIJA			Izborni	Izborni za druge studij. grupe	II.
OPIS KOLEGIJA:					
Traumatske ozljede spadaju u najdramatičnije promjene koje se mogu uočiti u paleopatološkim analizama ljudskog osteološkog materijala s arheoloških nalazišta. Analiza ovih ozljeda donosi informacije o važnim, ponekad i presudnim, događajima u životu jedne osobe, ali i informacije o učestalosti i distribuciji nasilja unutar jedne zajednice što je važan preduvjet za razumijevanje načina života određene populacije te praćenje učestalosti i distribucije nesreća i namjernog nasilja u različitim ekološkim, kulturnim ili socijalnim sustavima. Studenti koji pohađaju kolegij biti će upoznati s metodama koje se danas koriste za razlikovanje između postmortalnih oštećenja, perimortalnih rana i antemortalnih fraktura, te metodama koje se koriste za prepoznavanje hotimičnih od nehotimičnih trauma.					
CILJEVI KOLEGIJA:					
Cilj kolegija je upoznati studente s metodama koje se koriste za razlikovanje između postmortalnih, perimortalnih i antemortalnih oštećenja te metodama koje se koriste za razlikovanje hotimičnih od nehotimičnih trauma. Naglasak kolegija biti će na prepoznavanju traumatskih promjena u arheološkim populacija iz Hrvatske. Stoga će studentima biti prikazana slučajevi hotimično nanesenih trauma s nalazišta Udbina, Velim i Radašincevi. Na ovim nalazištima zabilježene su traume nanese tupo i oštrobodnim predmetima. Studenti će također naučiti prepoznavati nehotimične traume. Populacijske analize učestalosti i distribucije ovih promjena u arheološkim populacijama iz Hrvatske pokazati će studentima na koji su način traume korelirane s ekološkim i kulturnim sustavima, demografijom i medicinskom tehnologijom.					
VODIČ:			Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				2	
TJEDANA PO SEMESTRU:				15	
Sati tjedno:	predavanja			1	
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja			15	
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan ispit					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
M. ŠLAUS, <i>The Bioarchaeology of Continental Croatia. An Analysis of Human Skeletal Remains from the Prehistoric to Post-medieval Periods.</i> [BAR International Series 1021] Oxford 2002.					
M. ŠLAUS, (1994). Osteological evidence for perimortem trauma and occupational stress in two medieval skeletons from Croatia. <i>Collegium Antropologicum</i> , 18, 165-175.					
M. ŠLAUS, M. NOVAK, Analiza trauma u srednjovjekovnim uzorcima iz Kliškovca i Crkvara. <i>Prilozi Instituta za arheologiju</i> , (u tisku).					
A. C. AUFDERHEIDE, C. RODRÍGUEZ-MARTÍN, <i>The Cambridge Encyclopedia of Human Paleopathology.</i> Cambridge, 1998.					
D. J. ORTNER, <i>Identification of Pathological Conditions in Human Skeletal Remains</i> , Amsterdam, Boston, London,					

New York, Oxford, Pariz, San Diego, San Francisco, Singapore, Sydney, Tokyo, 2003.

Preporuča se pročitati:

- C. WELLS, The human burials, *Romano-British Cemeteries at Cirencester* (ur. A. McWhirr, L. Viner i C. Wells), 135–202, Cirencester, 1982.
- M. ŠLAUS, D. KOLLMANN, S. NOVAK, M. NOVAK, Temporal trends in demographic profiles and stress levels in medieval (6th-13th century) population samples from continental Croatia, *Croatian Medical Journal* 43(5), 2002, 598-605.
- R. JURMAIN, Paleoepidemiological patterns of trauma in a prehistoric population from central California. *American Journal of Physical Anthropology* 115, 2001, 13-23.
- L. KILGORE, R. JURMAIN, D. P. VAN GERVEIN, Paleoepidemiological patterns of trauma in a medieval Nubian skeletal population, *Internatinal Journal of Osteoarchaeology*, 7, 1997, 103–114.
- J. I. MCKINLEY, A decapitation from the Romano-British cemetery at Baldock, Hertfordshire, *International Journal of Osteoarchaeology* 3, 1993, 41–44.
- M. ŠLAUS, N. PEĆINA-ŠLAUS, H. BRKIĆ, Life stress on the Roman limes in continental Croatia, *Homo*, 54, 2004, 240–263.
- D. W. OWSLEY, R. W. MANN, S. P. MURPHY, Injuries, surgical care and disease. U: *Snake Hill: An Investigation of a Military Cemetery from the War of 1812* (ur. S. Pfeiffer i R. F. Williamson), Toronto, 1991, 198–226.

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija

Registracija za ispit

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• **REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:**

- Osteological evidence for perimortem trauma and occupational stress in two medieval skeletons from Croatia. *Collegium Antropologicum*, 18, 1994, 165-175.
- The Bioarchaeology of Continental Croatia. An Analysis of Human Skeletal Remains from the Prehistoric to Post-medieval Periods*, [BAR International Series 1021], Oxford 2002.
- [M. Šlaus, D. Kollmann, S. Novak, M. Novak], Temporal trends in demographic profiles and stress levels in medieval (6th-13th century) population samples from continental Croatia, *Croatian Medical Journal*, 43, 2002, 598-605.
- [M. Šlaus, N. Pećina-Šlaus, H. Brkić], Life stress on the Roman limes in continental Croatia, *Homo*, 54, 2004, 240–263.
- [M. Šlaus, M. Novak], Analiza trauma u srednjovjekovnim uzorcima iz Kliškovca i Crkvara. *Prilozi Instituta za arheologiju*, (u tisku).

2. godina				
NAZIV KOLEGIJA: Simbolizam ranih prapovijesnih zajednica				
OPĆE OBAVIJESTI				
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru			
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”			
USMJERENJE	Prapovijesna arheologija			Godina studija 2. <

čovjeka kao izvora simboličkog izražavanja postoje naznake da je simbolizam ukorijenjen u ljudsko ponašanje i puno prije pojave *Homo sapiens*.

• **CILJEVI KOLEGIJA:**

Cilj kolegija je upoznati studente s tragovima simbolike u životu najranijih ljudskih zajednica, današnjim mogućnostima prepoznavanja simbola i općim tumačenjima značenja različitih nivoa simbolizma.

VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2	
TJEDANA PO SEMESTRU:		15	
Sati tjedno:	predavanja	1	
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupno sati:	predavanja	15	
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupan broj dana terenske nastave:			
NASTAVNE METODE:			
predavanja			
NASTAVNA POMAGALA:			
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige
		internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:			
Odslušan kolegij			
NAČIN POLAGANJA ISPITA:			
ispit se ne polaže			

LITERATURA:

Obvezna:

- BASLER, Đ, 1976. - Paleolitsko prebivalište Badanj kod Stoca, *Glasnik zemaljskog muzeja u Sarajevu*, n.s., 29 (1974), Sarajevo, 5-18.
- CONKEY, M., 1999., A history of the interpretation of European "palaeolithic art": magic, mythogram, and metaphors for modernity, *Handbook of human symbolic evolution* (Lock, A., Peters, C., eds.), Oxford, 288-349.
- D'ERRICO, F. et al., 2003. , Archaeological Evidence for the Emergence of Language, Symbolism, and Music - An Alternative Multidisciplinary Perspective, *Journal of World Prehistory*, 17(1), New York / Heidelberg, 1-71.
- FARBSTAIN, R., First Epigravettian Ceramic Figurines from Europe (Vela Spila, Croatia). PLoS ONE 7(7): e41437. doi:10.1371/journal.pone.0041437
- KARAVANIĆ, I., 2012., Prapočetci religije-Simbolika i duhovnost u paleolitiku, Školska knjiga, Zagreb.
- KOMŠO, D., 2007., Nakit na području Istre od paleolitika do neolitika. U: M. Blečić, M. Črešnar, B. Hänsel, A. Hellmuth, E. Kaiser, C. Metzner-Nebelsick (ur.) - Scripta praehistorica in honorem Biba Teržan, *Situla*, 44, Ljubljana, 31-40.
- MITHEN, S., 2005., A creative explosion? Theory of mind, language and the disembodied mind of the Upper Palaeolithic, *Creativity in human evolution and prehistory* (ed.: S. Mithen), Taylor & Francis e-Library, 120-140.
- PARICA, M., VUJEVIĆ, D., 2011., Nakit i umjetnost pećine Vlakno. *Archeologia Adriatica*, 3, Zadar, 2011.
- WALLDUCK, R., MIRACLE, P., RADIĆ, D., Treatment of the Dead in Late Mesolithic: Reconstructing taphonomic Histories of Human Remains from Vela Spila, Croatia. *Arheološka istraživanja na srednjem Jadranu, znanstveni skup Vis, 13. - 16. listopada 2009, Izdanja Hrvatskog arheološkog društva*, vol. 26,

Zagreb - Split, 2010, 9-17.

Dopunska:

- ČEČUK, B., RADIC, D., 2005., *Vela spila, višeslojno pretpovijesno nalazište*, Vela Luka.
- KOMŠO, D., PELLEGATI, P., 2007., The late Epigravettian in Istria Late Palaeolithic colonization and lithic technology in the Northern Adriatic area, *Late Paleolithic environments and cultural relations Adriatic* (ed.: R. Whallon), BAR International Series 1716, Oxford, 27-39.
- MUSSI, M., 2002. - Margherita Mussi, *Earliest Italy: An Overview of the Italian Paleolithic and Mesolithic*, New York.
- MUSSI, M. et al., 2008. - Margherita Mussi, Paul Bahn, Roberto Maggi, Parietal art discovered at Arene Candide Cave (Liguria, Italy), *Antiquity*, 83/316, York, 265-270.

Registracija za slušanje kolegija: **DA**

Registracija za ispit:

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:

- PARICA, M., VUJEVIĆ, D., Nakit i umjetnost pećine Vlakno. *Archeologia Adriatica*, 3, Zadar, 2011.
- VUJEVIĆ, D., BODRUŽIĆ, M., Mezolitičke zajednice špilje Vlakno. *Diadora* : glasilo Arheološkog muzeja u Zadru. 26/27 (2012/2013) ; 9-30.
- VUJEVIĆ, D., HORVAT, K., Neolitičke pločice sa žlijebom. *Archaeologia Adriatica*. 7 (2013) , 1; 95-112.

2. godina				
NAZIV KOLEGIJA: Mezolitik i rani neolitik na otocima i priobalju				
OPĆE OBAVIJESTI				
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru			
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”			
USMJERENJE	Prapovijesna arheologija			Godina studija
NASTAVNIK				2.
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju			
STATUS KOLEGIJA		Izborni (Obvezni)	Izborni za druge studij. grupe	Semestar: III.
OPIS KOLEGIJA: Raspored nalazišta i tipološke karakteristike materijalne kulture mezolitika te geološke i klimatske osobitosti, vrste mineralnih sirovina, tehnološke karakteristike, vrste staništa i prilagodbe na dostupne resurse. Početci neolitizacije, struktura ranog neolitičkog društva, nalazišta i ostaci materijalne kulture, odnos mezolitičkog nasljeđa, međusobni kontakti tijekom mezolitika i ranog neolitika.				
CILJEVI KOLEGIJA: Znanstvene spoznaje o nalazištima, tehnološkim karakteristikama alata i ostalim resursima mezolitičkog stanovnika otoka i priobalja u odnosu na početku neolitizacije. Nalazišta, ostaci materijalne i duhovne kulture ranog neolitika, komunikacije, utjecaji i veze.				
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2		
TJEDANA PO SEMESTRU:		15		
Sati tjedno:	predavanja			
	seminari			
	vježbe			
	mentorski rad		1	
Ukupno sati:	predavanja			
	seminari			

	vježbe		
	mentorski rad	15	
Ukupan broj dana terenske nastave:			
NASTAVNE METODE:			
predavanja – mentorski rad	(seminari)		
NASTAVNA POMAGALA:			
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige
			internet
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:			
odslušan kolegij (i rad na seminaru)			
NAČIN POLAGANJA ISPITA:			
ispit se ne polaže			
LITERATURA:			
Obvezna:			
JANKOVIĆ, Neandertalci, <i>Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu</i> , 21 (2004), 177-196.			
A. BROGLIO – J. K. KOZLOWSKI, Il Paleolitico. Uomo, ambiente, culture, <i>Jaca Book</i> , Milano 1987.			
J. JELINEK, La grande enciclopedia illustrata dell'uomo preistorico, <i>Fratelli Melita Editori, La Spezia</i> 1988.			
I. KARAVANIĆ, The Middle Paleolithic Settlement of Croatia, <i>Settlement Dynamics II</i> (ur. N. Conrad), 185-200., Tübingen 2004.			
Đ. BASLER, Paleolitske kulture u jadranskoj regiji Jugoslavije, <i>Glasnik zemaljskog muzeja u Sarajevu (dalje GZMS)</i> , 38, Sarajevo 1983.			
M. MALEZ, Paleolitik na području istočne obale Jadrana, <i>Adriatica praehis. et antiqua</i> , Zagreb 1970.			
M. MALEZ, Rasprostranjenost paleolitika i mezolitika u širem pojasu naše Jadranske obale, <i>Vjesnik za arheol. i hist. dalm.</i> 68, Split 1979.			
PRAISTORIJA JUGOSLAVENSKIH ZEMALJA (dalje PJZ), <i>Paleolitik i mezolitsko doba i Neolitik</i> , (I. i II.), Sarajevo 1979.			
I. KARAVANIĆ, <i>Mujina pećina: tragovi života dalmatinskog pračovjeka</i> , Kaštel Lukšić, 2003.			
D. BRAJKOVIĆ, Šandalja, <i>Histria Arheologica</i> 29, Pula 1998, 5-25.			
C. BUTLER, <i>Prehistoric Flintwork</i> , Gloucestershire 2005.			
D. SREJOVIĆ, <i>Lepenski vir</i> , Beograd 1969.			
M. MALEZ, Noviji rezultati istraživanja paleolitika u Velikoj pećini, Veternici i Šandalji, <i>Radovi i rasprave, JAZU</i> 7, Zagreb 1974.			
Š. BATOVIĆ, Paleolitički i mezolitički ostaci s Dugog Otoka, <i>Poročilo</i> 16, Ljubljana 1988.			
Đ. BASLER, Paleolitska nalazišta u sjevernoj Bosni, <i>GZMS</i> 29, Sarajevo 1976.			
S. BRODAR – M. BRODAR, Potočka zjalka, izd. <i>SANU</i> , Ljubljana 1983.			
Z. BRUSIĆ, Naselje iz starijeg neolitika na Vrbici kod Bribira, <i>Diadora</i> , 16-17, Zadar, 1995.			
Z. BRUSIĆ, Pokrovnik, neolitičko naselje, Šibenik, 2006.			
M. BUDJA, Neolitizacija Europe, Slovenska perspektiva, <i>Poročilo</i> , XXI, Ljubljana 1993.			
FUGAZZOLA DELPINO M. A. – A. PASSINA – A. TINE, Le ceramiche impresse nel neolitico antico, Italia e Mediterraneo, Rim 2002.			
B. MARIJANOVIĆ, Prilog daljem poznavanju starijeg neolitika u Dalmaciji, <i>RFFZd</i> 39(26), Zadar 2001.			
B. ČEČUK – D. RADIĆ, <i>Vela spila – višeslojno prapovijesno nalazište</i> ; Vela Luka 2005.			
M. MALEZ, Pregled paleolitičkih i mezolitičkih kultura na području Istre, <i>Izdanja Hrvatskog arheološkog društva (HAD-a)</i> 11, Pula 1987.			
M. MALEZ, Osnovne crte paleolitika i mezolitika u Hrvatskoj, <i>Rad JAZU</i> , 383, Zagreb 1979.			
Š. BATOVIĆ, Prvi paleolitski nalazi u sjevernoj Dalmaciji, <i>Diadora</i> 3, Zadar, 1973.			
I. KARAVANIĆ, Gornji paleolitik Šandalje u okviru jadranske regije (diss.), Zagreb.			
I. KARAVANIĆ, Gornjepaleolitičke kamene i koštane rukotvorine iz špilje Vindije, <i>Opuscula Archaeologica</i> 17, Zagreb 1996.			
M. MALEZ, Osnovne crte paleolitika i mezolitika u Hrvatskoj, <i>Rad JAZU</i> , 383, Zagreb 1979.			
Đ. BASLER, Saznanja i problemi o paleolitiku Bosne i Hercegovine, <i>Arheološki Vestnik XIII-XIV</i> , Ljubljana 1963.			

A. BENAC, Crvena stijena – 1955 i 1956, <i>GZMS 13</i>, Sarajevo 1958. M. BRODAR, Crvena stijena, <i>GZMS 10 i 17</i>, Sarajevo, 1955 i 1962. H. DIBBLE, Handbook of Paleolithic Typology, <i>University of Pennsylvania</i>, 1994. C. GAMBLE, The Paleolithic Societies of Europe, Cambridge 1999. J. MÜLLEER, Das ostadriatische Frühneolithikum: Die Impresso-Kultur und die Neolithisierung des Adriaumes, <i>Prähist. Archäol. in Südosteuropa</i>, Bd. 9, Berlin, 1994. P. T. MIRACLE, Early holocene foragers in the Carst of Northern Istria, Poročilo o raziskovanju paleolita, neolita in eneolita v Sloveniji 24, Ljubljana 1997. Preporuča se pročitati: M. MALEZ, Populacije neandertalaca i neandertalcima sličnih ljudi u Hrvatskoj, <i>Krapinski pračovjek i evoluc. Hominida JAZU</i>, Zagreb 1978. J. RADOVČIĆ, Dragutin Gorjanović-Kramberger i krapinski pračovjek, Zagreb 1988. M. SPATARO, The first farming communities of the Adriatic: Pottery production and circulation in the early and middle neolithic, <i>Quaderno</i>, 9, Trst, 2002. D. RUKAVINA, O stratigrafiji gornjeg pleistocena s osvrtom na topla razdoblja i njihov odraz u naslagama na području Jugoslavije, <i>Rad JAZU</i>, 404, Zagreb 1983. I. KARAVANIĆ, Život neandertalca, Zagreb 2004. D. VIALOU, Il Paleolitico, cacciatori e artisti della Preistoria, Universale Electa / Gallimard, Trst 1997.	
UVJETI:	
Registracija za slušanje kolegija: Da	
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:	

2. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Neolitizacija istočnog Jadrana			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Prapovijesna arheologija		Godina studija 2. Semestar: III.
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Brunislav Marijanović		
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		
STATUS KOLEGIJA		Izborni (obvezni)	Izborni za druge studij. grupe
OPIS KOLEGIJA: Kolegij daje specijalistički i znanstveni pregled formiranja ranog neolitika na istočnoj jadranskoj obali, povijest njegovog istraživanja, razvoj i sadržaj kulture, povezanost s općim povijesnim procesima, kulturološki položaj u širim prostornim okvirima, te regionalne razvojne posebnosti uvjetovane odnosima autohtonih i vanjskih čimbenika koji sudjeluju u tvorbi pojedinih oblika materijalne kulture i dr.			
- CILJEVI KOLEGIJA: Kolegij ima cilj temeljito osposobiti studenata za znanstveno proučavanje procesa neolitizacije i formiranja najranije neolitičke kulture na istočnoj jadranskoj obali, utvrđivanje njezina položaja u širim prostornim okvirima jugoistočne Europe, te sagledavanje razvojnih i kulturoloških posebnosti u odnosu na rane neolitičke pojave na susjednim područjima. Postavljeni cilj realizirat će se kroz predavanja, mentorski rad sa studentima i njihovo vlastito istraživanje kroz sljedeće tematske cjeline: - Utvrđivanje uloge mezolitičkog substrata u prijelazu na produktivnu privredu; - Povezanost procesa neolitizacije s ambijentalnim svojstvima jadranskog prostora; - Uzročno-posljedična povezanost nastajanja posebnih kulturnih manifestacija i procesa neolitizacije;			

- Utvrđivanje stratigrafskih pokazatelja i polazišta za periodizaciju neolitika; - Povijesna interpretacija					
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2			
TJEDANA PO SEMESTRU:		15			
Sati tjedno:	predavanja				
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad	1			
Ukupno sati:	predavanja				
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad	15			
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
Predavanja – mentorski rad	(seminari)				
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij (i izrada seminarskog rada)					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
M. Zvelebil, The agricultural transition and the origin of Neolithic society in Europe, Documenta Praehistorica, XXVIII, Ljubljana, 2001.					
M. Zvelebil– M. Lillie, Transition to agriculture in eastern Europe, Europe’s First Farmers, Cambridge, 2000.					
A. J. Ammerman, Looking Back, The Widening Harvest; The Neolithic Transition in Europe: Looking Back, Looking Forward, Boston, Massachusetts, 1998,					
J. Müller, Cultural Definition of the Early Neolithic and its interaction in the eastern Adriatic, Berytus, 36, 1988 (1990).					
J. Müller, Das ostadriatische frühneolithikum, Berlin, 1994.					
Š. Batović, Jadranska zona, Praistorija jugoslavenskih zemalja II, Sarajevo, 1979.					
Š. Batović, Stariji neolit u Dalmaciji, Zadar, 1966.					
A. Benac, Crvena Stijena, Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, N. S. XII, Sarajevo, 1957.					
A. Benac, Zelena pećina, Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, N. S. XII, Sarajevo, 1957.					
A. Benac, Mlađi praistorijski slojevi u Crvenoj Stijeni, Crvena stijena, Zbornik radova, Nikšić, 1975.					
A. Benac – M. Brodar, Crvena Stijena – 1956 – Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, n.s. XIII, Sarajevo, 1958.					
M. Brodar, Crvena stijena, (V stratum), Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, N. S. XII, Sarajevo, 1957.					
B. Marijanović, Prilozi za prapovijest u zaleđu jadranske obale, Zadar, 2000.					
B. Marijanović, Gudnja, višeslojno prapovijesno nalazište, Dubrovnik, 2005.					
B. Marijanović, Ravlića pećina (Peć Mlini), GZM 35/36, Sarajevo 1981.					
B. Čečuk – D. Radić, Vela spila, višeslojno pretpovijesno nalazište – Vela Luka, otok Korčula; Vela Luka, 2005.					
M. Korkuti, Neolitikum und chalkolitikum in Albanien, Mainz, 1995.					
Č. Marković, Neolit Crne Gore, Beograd, 1985.					
Z. Brusić, Naselje iz starijeg neolitika u Vrbici kod Bribira, Diadora, 16-17, Zadar, 1995.					
J. Chapman – C Schvartz – J. Turner– R. S. Shiel, New absolute dates for prehistoric and roman Dalmatia, VAHD 83, Split, 1990.					

- B. Čečuk– D. Radić, Vela spila, Višeslojno pretpovijesno nalazište – Vela Luka, otok Korčula, Vela Luka, 2005.
- Č. Marković, The stratigraphy and chronology of the cave Odmuť, *Archaeologia Iugoslavica*, XV, Beograd, 1974.
- T. D. Price, Europe's first farmers: an introduction, *Europe's first farmers*, Cambridge, 2000.
- C. Renfrew, Cultural Definition of the Early Neolithic and its interaction in the eastern Adriatic, *Berytus*, 36, 1988 (1990).
- D. Srećević, The Odmuť cave – new facies of the Mesolithic culture of the Balkan Peninsula, *Archaeologia Iugoslavica*, XV, Beograd, 1977.

Dopunska:

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija: Da Registracija za ispit:

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

- REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:**
Prilozi za prapovijest u zaleđu jadranske obale, Zadar, 2000.
Gudnja, višeslojno prapovijesno nalazište, Dubrovnik, 2005.
Ravlića pećina (Peć Mlini), *GZM* 35/36, Sarajevo 1981.
"Crno vrilo" – novi grob starijeg neolitika u Dalmaciji, *Opuscula archaeologica*, 27, Zagreb, 2003.
Transjadranska trgovina u neolitiku, Međunarodno savjetovanje "Ekonomija i trgovina kroz povijesna razdoblja", (Pula 25.-29. studenog 2004.), *Histria antiqua* 12, Pula, 2004.

2. godina				
NAZIV KOLEGIJA: Sveta mjesta istočnog Jadrana				
OPĆE OBAVIJESTI				
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru			
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”			
USMJERENJE	Prapovijesna arheologija			Godina studija 2. Semestar: III.
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Sineva Kukoč			
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju			
STATUS KOLEGIJA		Izborni (Obvezni)	Izborni za druge studij. grupe	
• OPIS KOLEGIJA: Analizira se nekoliko jadranskih «svetih prostora» , odnosno, konkretnih religijskih pojava (iz sfere božanskog kulta, štovanja heroja i mrtvih) na istočnom Jadranu od kasnog brončanog do kraja željeznog doba. To su - pećinski pokop: Podumci - histarsko svetište božanskog para (Majka i Konjanik) iz Nezakcija - svetišta heroja Diomeda : na Timavu (Strabon), na rtu Ploča (Promunturium Diomedis) i na Palagruži . - Nakovana na Pelješcu - žrtvovanje konja Neptunu Equestrisu u Iliriku - svetišta u zaleđu: japodska Privolica, delmatska Gorica Komparativno se koriste relevantni podaci (arheološki, filološki) o nekim «svetim mjestima» tj. religijskim strukturama zapadnojadranskog svijeta (venetska Reitija i njezina svetišta, picenska Cupra i dr.)				
• CILJEVI KOLEGIJA: Na odabranim religijskim pojavama objasniti ostatke religije (ideologije) konkretne zajednice tijekom 1. tisućljeća pr. Kr.				
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE		2		
TJEDANA PO SEMESTRU		15		
Sati tjedno:	predavanja			
	seminari			

	vježbe		
	mentorski rad	1	
Ukupno sati:	predavanja		
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad	15	
Ukupan broj dana terenske nastave:			
NASTAVNE METODE			
Predavanja – mentorski rad	(seminari)		
NASTAVNA POMAGALA			
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige
			internet
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:			
odslušan ispit (i izrada seminarskog rada)			
NAČIN POLAGANJA ISPITA:			
ispit se ne polaže			
• LITERATURA: Obvezna: L. BRACESSI, <i>Grecità adriatica</i>, Bologna 1979. D. BRIQUEL, Spina condita a Diomede, Osservazioni sullo sviluppo della legenda dell' eroe nell' Alto Adriatico, <i>PP</i>, 1987. G. COLONNA, Il santuario di Cupra fra Etruschi, Greci, Umbri e Piceni, Cupra Marittima e il suo territorio in età antica, <i>Atti Convegno Cupra Marittima</i>, 1992, Roma 1993. MC. D' ERCOLE, La légende de Diomède dans l' Adriatique pré-romaine, <i>Les cultes polythéistes dans l' Adriatique romaine</i>, Bordeaux 2000. A. DEGRASSI, Lacus Timavi, Scritti vari di Antichità II, <i>Scritti di antichità veneto-istriane</i>, Roma 1962. FORENBACHER S.- HAYES J, KAISER T.-KIRIGIN B.- LEACH. P-VUJNOVIĆ N, Hvar-Vis-Palagruža 1992-1993, <i>VAHD</i> 86, 1992-1993. B. KIRIGIN, Arheologija otoka Visa, Biševa , Sveca i Palagruže, <i>VAHD</i> 90-91, 1999. FORENBACHER S.-KAISER T., Nacovana Cave-an Illirian ritual site, <i>Antiquity</i> 75, 677-678. FORENBAHER S. –KAISER T, Spila Nakovana , <i>Ilirsko svetište na Pelješcu</i>, Zagreb 2003. FRAME S., Poetic Spaces , <i>The Archaeology of Mediterranean Landscape</i>, Berkeley 1998. KIRIGIN B., Arheološka baština Palagruže, Palagruža, jadranski dragulj, <i>Simpozij u Splitu 1995</i> (ur. M Hodžić) Split –Kaštela 1996. KIRIGIN B.- ČAČE S., Archaeological Evidence for the Cult of Diomedes in the Adriatic, <i>Hesperia</i> 9. KAISER T. – KIRIGIN B., Palagruža, Arheološko srce Jadrana, <i>Arheo</i> 16, 65-71. KATIČIĆ R., Diomed na Jadranu, <i>Illyricum Mythologicum</i>, 1995. R. KATIČIĆ, Tri starobalkanska nomina sacra, <i>IM</i>, 1995. S. KUKOČ, Ikonografska analiza skulpture iz Nezakcija, <i>Diadora</i> 22, 2001. S. KUKOČ, Sveti prostor arhaične Histrije, <i>Glasje</i> 13/14, Zadar 2003. S. KUKOČ, Žrtvovanje konja na Jadranu u Iliriku, <i>Histria antiqua</i> 10, 2003. S. KUKOČ, Štovanje Binda Neptuna, <i>Histria antiqua</i> 13, 2005. I. MAROVIĆ, Jama u Podumcima, <i>VAHD</i> 90/91, 1997-1998. C. PAGLIARA, Santuari costieri. I Messapi, <i>Atti Con. MG</i> 1990, Taranto 1991. A. L. PROSDOCIMI, I riti dei Veneti, Appunti sulle fonti, <i>Altinum</i> 2, <i>Orizzonti del Sacro</i>, Venezia 1999. M. ŠAŠEL KOS, Sacred Places and Epihoric Gods in the Southeastern Alpine Area – Some Aspects, <i>Les cultes polythéistes dans l' Adriatique romaine</i>, Bordeaux 2000. Preporuča se pročitati:			
UVJETI:			
Registracija za slušanje kolegija		Registracija za ispit	
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:			

• **REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:**

Grčki simboli u ilirskom svijetu, *OA* 22, 1998.

Žrtvovanje konja na Jadranu u Iliriku, *Histria Antiqua* 10, 2003.

Sveti prostor arhaične Histrije, *Glasje* 13/14, 2003.

Ptica i konj u solarnoj slici svijeta *OA* 27, 2003.

Štovanje Binda Neptuna, *Histria Archaeologica* 13, 2005.

2. godina					
NAZIV KOLEGIJA: Mitraizam u rimskoj provinciji Dalmaciji					
OPĆE OBAVIJESTI:					
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru				
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”				
USMJERENJE	Antička arheologija			Godina studija 2. Semestar: III.	
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Željko Miletić				
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju				
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe		
• OPIS KOLEGIJA: Geneza mitraizma, nositelji kulta i njegovo širenje na prostor istočne jadranske obale između Akvileje i Epidaura. Analizom arheološkog materijala objasniti penetraciju i njegovo širenje na jadransko-podunavskom prostoru. Tipologija, provenijencija i sadržaj tauroktonijskih ikona, kultnih posuda i drugih spomenika. Svetišta – tlocrtna osnova, uređenje. Odnos mitraizma s rimskom religijom. Organizacija i hijerarhija kulta. Rekonstrukcija mita na temelju arheoloških nalaza i literarnih izvora. Mitričko poimanje zagrobnog života i kozmogonijskog poretka. Liturgija, inicijacije.					
• CILJEVI KOLEGIJA: Upoznati studente s problemima rekonstrukcije početaka zapadnog mitraizma i stvoriti kritički odnos prema različitim, često suprotstavljenim genetičkim teorijama. Dati osnove za novu tipologizaciju tauroktonijskih ikona i drugih predstava iz priča o Mitri. Ukazati na važnost povezivanja mitske, kozmogonijske i liturgijske razine mitraizma. Cilj kolegija je razumjeti ulogu mitraizma u religijskim procesima u rimskoj provinciji Dalmaciji. Pokazati na koji način spomenici materijalne kulture omogućuju rekonstrukciju duhovnih komponenti mitraizma, osobito vjerovanje o kozmičkom putovanju duše. Studenti trebaju potpuno svladati vještinu primjene znanstveno-istraživačkih metoda u proučavanju literarnih i arheoloških izvora o mitraizmu da bi mogli izraditi kvalitetnu disertaciju.					
VODIČ:			Zimski semestar		Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2		
TJEDANA PO SEMESTRU:			15		
Sati tjedno:	predavanja		1		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja		15		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:			2		
NASTAVNE METODE:					
predavanja					terensko istraživanje

NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
dslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
R. BECK, Mithraism since Franz Cumont, <i>Aufstieg und Niedergang der römischen Welt</i> , 2,17,4, Berlin – New York, 1984.					
R. BECK, Ritual, Myth, Doctrine, and Initiation in the Mysteries of Mithras: New Evidence from a Cult Vessel, <i>Journal of Roman Studies</i> , 90, London, 2000.					
M. CLAUSS, Mithras – Kult und Mysterien, München 2002.					
B. GABRIČEVIĆ, <i>Studije i članci o religijama i kultovima antičkog svijeta</i> , Split, 1987.					
M. GLAVIČIĆ, Natpisi antičke Senije, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i> , 33(20), Zadar, 1994.					
R. L. GORDON, Reality, evocation and boundary in the Mysteries of Mithras, <i>Journal of Mithraic Studies</i> , 3, Téhéran – Liège, 1980.					
J. MEDINI, Mitrički reljef iz Banjevaca, <i>Diadora</i> , 8, Zadar, 1975.					
R. MERKELBACH, <i>Mithras</i> , Hein, 1984.					
Ž. MILETIĆ, <i>Mitraizam u rimskoj provinciji Dalmaciji</i> , disertacija, Zadar, 1996.					
P. SELEM, Mitraizam Dalmacije i Panonije u svjetlu novih istraživanja, <i>Historijski zbornik</i> , 39,1, Zagreb, 1986.					
P. SELEM, <i>Les religions orientales dans la Panonie Romaine: partie en Yougoslavie</i> , Leiden, 1980.					
<i>Mysteria Mithrae, Atti de Seminario Internazionale su 'La specificità storico-religiosa dei Misteri di Mithra, con particolare riferimento alle fonti documentarie di Roma e Ostia' – Roma e Ostia 1978</i> , [ed. U. Bianchi], Leiden, 1979.					
<i>Mithraic Studies, Proceedings of the First International Congress of Mithraic Studies</i> , [ed. J. R. Hinnells], Manchester 1975.					
M. J. VERMASEREN, <i>Corpus inscriptionum et monumentorum religionis Mithriace</i> , 1-2, Haag 1956-1960.					
Preporuča se pročitati:					
Radove sljedećih autora: A. BAUSANI, U. BIANCHI, L. A. CAMPBELL, N. CAMBI, M. CLAUSS, I. P. CULIANU, J. R. HINNELLS, O. IANOVITZ, H. M. JACKSON, G. LIPOVAC-VRKLJAN, R. MERKELBACH, K. PATSCH, A. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, M. ŠAŠEL KOS, R. TURCAN, D. ULANSEY.					
UVJETI:					
Registracija za slušanje kolegija			Registracija za ispit		
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:					
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:					
Astronomski sadržaj na mitričkom motivu ubijanja bika, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i> , 33(20), 1993/94, Zadar, 1994, 93-108.					
Astronomija i astrologija u mitraizmu, <i>Kučerin zbornik</i> , /ISBN 953-6163-18-7/, Šibenik: Gradska knjižnica i Astronomsko društvo Faust Vrančić, 1995, 83-102.					
Mitričko putovanje duše, <i>Diadora</i> , 18-19, Zadar, 1997, 195-220.					
O darovima s mitričkog natpisa CIMRM 1876 iz Salone, <i>RFFZd</i> , 36(23), 1997, Zadar, 1998, str. 69-78.					
The Nymphus Grade and the Reverse of the Mithraic Cult Icon from Konjic, <i>Ptuj im Römischen Reich - Mithraskult und seine Zeit</i> , Pokrajinski muzej Ptuj, Ptuj 2001, str. 283-288.					
Čežnja duše za vlažnošću tijela, <i>Histria antiqua</i> , 10, Pula, 2003, str. 119-124.					
Typology of Mithraic Cult Reliefs from South-Eastern Europe, <i>Akti VIII. međunarodnog kolokvija o problemima rimskog provincijalnog umjetničkog stvaralaštva "Religija i mit kao poticaj rimskoj provincijalnoj plastici (5.-8. V. 2003., Zagreb)</i> , Zagreb 2005, str. 269-274.					

2. godina					
NAZIV KOLEGIJA: Magistrati i uprava antičkih gradova u Liburniji					
OPĆE OBAVIJESTI					
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru				
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”				
USMJERENJE	Antička arheologija			Godina studija	
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Miroslav Glavičić			2.	
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju			Semestar: III.	
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe		
OPIS KOLEGIJA: Romanizacija i urbanizacija Liburnije. Civitates peregrinorum, liburnska <i>oppida</i>, postizanje rimskog i latinskog građanskog prava (<i>ius Latii minus</i>, <i>ius Latii maius</i>). Municipiji (<i>Albona</i>, <i>Flanona</i>, <i>Crexi</i>, <i>Apsorus</i>, <i>Curicum</i>, <i>Arba</i>, <i>Tarsatica</i>, <i>Senia</i>, <i>Lopsica</i>, <i>Vegium</i>, <i>Argyrumtum</i>, <i>Aenona</i>, <i>Nedinum</i>, <i>Asseria</i>, <i>Varvaria</i>, <i>Burnum</i>, <i>Scardona</i>), kolonija <i>Iader</i>. Analiza natpisne građe sa spomenom magistrata i drugih uglednika u liburnskim gradovima. Gradsko vijeće (<i>ordo</i>), vijećnici (<i>decurionales</i>). Vrhovni magistrati (<i>duoviri iure dicundo</i>, <i>quinquennales</i>), niži magistrati (<i>aediles</i>). <i>Cursus honorum</i> gradskih odličnika, svećeničke službe magistratskog karaktera. Iskazivanje javne počasti gradskim patronima, zaslužnim pojedincima i članovima najuglednijih porodica. Javne gradnje i munificijencije. Narodnosno podrijetlo magistrata, lokalne magistratske porodice.					
CILJEVI KOLEGIJA: Cilj kolegija je da se na temelju dosadašnjih spoznaja i osobito kompleksne analize izvorne epigrafske građe pruži uvid o ustroju i funkcioniranju uprave antičkih gradova u Liburniji. Pri tom se studenti upoznaju s metodama znanstveno-istraživačkog rada, načinom obrade podataka dobivenih epigrafskom i onomastičkom analizom i njihovom sistematizacijom, oblikovanjem zaključaka i znanstveno utemeljenih hipoteza koji su osnova za daljnji samostalni rad.					
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS – STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2			
TJEDANA PO SEMESTRU:		15			
Sati tjedno:	predavanja				
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad		1		
Ukupno sati:	predavanja				
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad		15		
Ukupan broj dana terenske nastave:		2			
NASTAVNE METODE:					
Predavanja – mentorski rad					terensko istraživanje
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušana nastava					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA: Obvezna: F. F. ABBOT – A. Ch. JOHNSON, <i>Municipal Administration in the Roman Empire</i>², New York, 1968. G. ALFÖLDY, <i>Municipes tibériens et claudiens en Liburnie</i>, <i>Epigraphica</i>, 23, 1961, 53-65. G. ALFÖLDY, <i>Bevölkerung und Gesellschaft in der römischen Provinz Dalmatien</i>, Budapest, 1965.					

- G. ALFÖLDY, *Die Personennamen in der römischen Provinz Dalmatia*, Heidelberg, 1969.
- CIL III – *Corpus inscriptionum Latinarum*, sv. III, Berlin, 1873, Suppl., Berlin, 1902.
- S. ČAČE, Broj liburnskih općina i vjerodostojnost Plinija (*Nat. hist.* 3, 130; 139-141), *RFFZd*, 32(19), 1993, 1-36.
- M. GLAVIČIĆ, *Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije*, disertacija, Filozofski fakultet u Zadru, Zadar, 2002.
- E. KORNEMANN, Municipium, *RE*, XVI, 1, 1933.
- A. KURILIĆ, *Pučanstvo Liburnije od 1. do 3. st. po Kristu: antroponimija, društvena struktura, etničke promjene, gospodarske uloge*, disertacija, Zadar, 1999.
- W. LAGHAMMER, *Die rechtliche und soziale Stellung der Magistratus municipales und der Decuriones*, Wiesbaden, 1973.
- L. MARGETIĆ, Il ius Italicum delle comunità liburniche (Plin. *Nat. hist.* III, 21, 139), *ŽA*, 27, 2, 1977, 400-409.
- L. MARGETIĆ, Plinio e le comunità della Liburnia, *Atti - Centro di ricerche storiche*, 9, Rovinj, 1978-79, 301-358.
- J. MEDINI, Epigrafički podaci o munificijencijama i ostalim javnim gradnjama iz antičke Liburnije, *RFFZd*, 6 (3), 1969, 45-74.
- J. MEDINI, Ordines decurionum Liburniae, *RFFZd*, 12 (5), 1974, 27-57.
- M. SUIĆ, Novi natpisi iz sjeverne Dalmacije, *VAHD*, 53, 1950-51, 233-248.
- M. SUIĆ, Municipium Varvariae, *Diadora*, 2, 1962, 179-186.
- M. SUIĆ, Nekoliko pitanja u vezi s municipalitetom antičkog Zadra, *Zbornik Zadar*, Matica hrvatska, Zagreb, 1964, 117-128.
- M. SUIĆ, Noviji natpisi iz Burnuma, *Diadora*, 5, 1970, 93-131.
- M. SUIĆ, *Antički grad na istočnom Jadranu*, Zagreb, 1976.
- M. SUIĆ, Zadar u starom vijeku, *Prošlost Zadra*, I, Zadar, 1981.
- A. ŠAŠEL – J. ŠAŠEL, Inscriptiones Latinae quae in Iugoslawia inter anos MCMXL et MCMLX repertae et editae sunt, *Situla*, 5, 1963.
- A. ŠAŠEL – J. ŠAŠEL, Inscriptiones Latinae quae in Iugoslawia inter anos MCMLX et MCMLXX repertae et editae sunt, *Situla*, 19, 1978.
- A. ŠAŠEL – J. ŠAŠEL, Inscriptiones Latinae quae in Iugoslawia inter anos MCMII et MCMXL repertae et editae sunt, *Situla*, 25, 1986.
- M. ZANINOVIĆ, Burnum, castellum-municipium, *Diadora*, 4, 1968, 119-130.
- J. J. WILKES, *Dalmatia*, London, 1969.
- Dopunska:**
- M. ABRAMIĆ – A. COLNAGO, Untersuchungen in Norddalmatiens, *JÖAI*, 12, 1909.
- ALFÖLDY, G., Municipales tibériens et claudiens en Liburnie, *Epigraphica*, 23, 1961, 53-65.
- G. ALFÖLDY, Einheimische Stämme und civitates in Dalmatien unter Augustus, *Klio, Beiträge zur alten Geschichte*, 41, 1963, 187-195.
- G. ALFÖLDY, Das Leben der dalmatinischen Städte in der Zeit des Prinzipates, *ŽA*, 12, 1963, 323-337.
- G. ALFÖLDY, Senatoren in der römischen Provinz Dalmatien, *Epigraphische Studien*, 5, 1968, 99-145.
- N. CAMBI, Skupine carskih kipova u rimskoj provinciji Dalmaciji, *Histria Antiqua*, 4, Pula, 1998, 45-62.
- A. COLNAGO – J. KEIL, Archäologische Untersuchungen in Norddalmatien, *JÖAI*, 8, 1905, 47-60.
- S. ČAČE, Prilozi proučavanju političkog uređenja naroda sjeverozapadnog Ilirika, *RFFZd*, 18(8), 1979, 43-127.
- S. ČAČE, *Liburnija u razdoblju od IV. do I. st. prije nove ere*, disertacija, Zadar, 1985.
- S. ČAČE, *Civitates Dalmatiae* u "Kozmografiji" Anonima Ravenjanina, *Diadora*, 15, 1993, 347-440.
- S. ČAČE, Prilozi povijesti Liburnije u 1. stoljeću prije Krista, *RZPZ HAZU u Zadru*, 35, 1993, 14-31.
- A. DEGRASSI, Duoviri aedilicia potrestae, duoviri aediles, aediles duoviri, *Scritti vari di antichità*, I, Roma 1962, 179-183.
- A. DEGRASSI, Le iscrizioni di Tarsatica. Origine e sito del municipio romano, *Scritti vari di antichità*, II, Roma, 1962, 931-942.
- A. DEGRASSI, L'amministrazione delle città, *Scritti vari di antichità*, IV, Trst, 1971, 67-98.
- M. GLAVIČIĆ, Natpisi antičke Senije, *RFFZd*, 33(20), 1993/1994, 1995, 55-82.

- M. GLAVIČIĆ, *Civitas - municipium Lopsica*, *RFFZd*, 35(22), 1997, 45-70.
- J. GONZÁLES, The Lex Irnitana: A new copy of the Flavian Municipal law, *Journal of Roman Studies*, 76, London, 1986, 147-243.
- E. KORNEMANN, Curatores, *RE*, IV, 1, 1900, 1774-1813.
- E. KORNEMANN, Municipium, *RE*, XVI, 1, 1933, 570-638.
- A. KURILIĆ, Arhitravi s foruma Aserije, *Asseria*, 2, 2004, 41-71.
- W. KUBITSCHKE, Aediles, *RE*, I, 1893, 448-464.
- B. KÜBLER, Decurio, *RE*, IV, 2, 1901, 2319-2352.
- B. KÜBLER, Ordo, *RE*, XVIII/1, 1939, 930-936.
- W. LIEBENAM, Duoviri, *RE*, V, 1905, 1798-1842.
- H. LIEBL – W. WILBURG, Ausgrabungen in Asseria, *JÖAI*, 11, 1908, 17-88.
- G. MANCINI, Curator; Curator rei publicae, *Dizionario epigrafico di antichità romane*, II, 2, 1961², 1324-1386.
- L. MARGETIĆ, Rimsko i bizantsko municipalno uređenje i srednjovjekovne općine u našim primorskim krajevima, *Godišnjak PFS*, 23, 1975, 103-111.
- L. MARGETIĆ, Općinsko uređenje Cresa u rimsko doba, *Otočki ljetopis Cres - Lošinj*, 5, 1984, 243-250.
- L. MARGETIĆ, O nastanku i razvoju službe defensor civitatis, *ŽA*, 35, 1-2, 1985, 95-116.
- L. MARGETIĆ, Noviji pogledi na stariju povijest Vinodola, Krka i Senja, *Zbornik PFR*, 9, 1988, 1-18.
- L. MARGETIĆ, O nekim pitanjima pravnog položaja liburnskih općina u doba Principata, *RZPZ HAZU u Zadru*, 38, 1996, 1-12.
- L. MARGETIĆ, O municipiju Andautonija, *Rad HAZU*, 478, knj. XXXVII, Zagreb, 1999, 5-24.
- R. MATIJAŠIĆ, Le iscrizioni romane del Quarnero. Un introduzione per la revisione, *Epigrafia Romana in area Adriatica, Actes de la IXe rencontre Franco-Italienne sur l'épigraphie Romaine*, Macerata, 1998, 61-75.
- J. MEDINI, Provincia Liburnia, *Diadora*, 9, 1980, 364-433.
- J. MEDINI, Gradski zid i pitanje urbanog areala antičkog Raba, *Rapski zbornik*, Zagreb, 1987, 171-174.
- R. MENTXAKA, El senado municipal en la Bética Hispana a la luz de la lex irnitana, *Anejos de Veleia*, 5, Vitoria, 1993.
- M. PAVAN, *Ricerche sulla provincia romana di Dalmazia*, Venezia, 1958.
- A. PREMERSTEIN, Ius Italicum, *RE*, X, 1238-1253.
- A. PREMERSTEIN, Bevorrechtete Gemeinden Liburniens in den Städtelisten des Plinius, *Strena Buliciana*, Zagreb - Split, 1924, 203-208.
- A. ROMAC, *Izvori rimskog prava*, Zagreb, 1973.
- A. ROMAC, *Rimsko pravo*, Zagreb, 1981.
- A. ROMAC, *Rječnik rimskog prava*, Zagreb, 1983.
- A. N. SHERWIN-WHITE, *The Roman Citizenship*, 2. izdanje, Oxford, 1987.
- M. SUIĆ, Novi natpisi iz sjeverne Dalmacije, *VAHD*, 53, 1950-51, 233-248.
- M. SUIĆ, Neobjelodanjeni rimski natpisi iz sjeverne Dalmacije, *VAHD*, 54, 1952, 207-214.
- M. SUIĆ, Bribir (*Varvaria*) u antici (Kolokvij o Bribiru. Pregled rezultata arheoloških istraživanja od 1959. do 1965. godine), *SHP*, s. III, 10, 1968, 217-234.
- M. SUIĆ, Antički Nin (Aenona) i njegovi spomenici, *Povijest grada Nina*, Zadar, 1969, 265-286.
- M. SUIĆ, Noviji natpisi iz Burnuma, *Diadora*, 5, 1970, 93-131.
- M. ZANINOVIĆ, Stanovništvo Velebitskog podgorja u antici, *SZ*, 10-11, 1984, 29-40.
- M. ZANINOVIĆ, Naselja i teritorij u antici Hrvatskog primorja, *Izdanja HAD*, 13, Zagreb, 1989, 9-17.
- M. ZANINOVIĆ, Scardona i Rider - flavijeve fundacije, *Izdanja HAD*, 19, 1998, 123-129.
- Ovisno o temi određuju se i drugi relevantni članci hrvatskih i stranih arheologa objavljenih u domaćim i inozemnim arheološkim časopisima.

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija

Registracija za ispit

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:

1. *Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije*, disertacija, Filozofski fakultet u Zadru, Zadar, 2002.

2. Natpisi antičke Senije, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru. Razdio povijesnih znanosti*, 33(20), Zadar, 1995, 55-82.
3. Nadgrobni spomenik obitelji Baebius iz Arbe, *Senjski zbornik*, 30, Senj, 2003, 83-96.

2. godina					
NAZIV KOLEGIJA: Antička sepulkralna plastika istočnog Jadrana (I) – ugradbeni (građevni) nadgrobni reljefi					
OPĆE OBAVIJESTI:					
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru				
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”				
USMJERENJE	Antička arheologija			Godina studija	
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Dražen Maršić			2.	
USTANOVA	Sveučilište u Zadru – Odjel za arheologiju			Semestar:	
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe		III.
• OPIS KOLEGIJA: Sepulkralna plastika pripada području skulpture, području koje se nalazi otprilike između graditeljstva i urbanizma, kao najmonumentalnijeg i najvažnijeg područja za praćenje razvitka neke civilizacije, i umjetničkog obrta kao najmanjeg medija preko kojeg se obično prati kulturna razina svakodnevice. Skulptura se može sistematizirati na različite načine, ovisno o tome tko naručuje neko djelo, kakve je kvalitete izradbe i koja mu je namjena. Prema prvom kriteriju može se podijeliti na javnu ili službenu i privatnu, prema kvaliteti na <i>arte colta</i> (učenu) i <i>arte plebea</i> (narodnu), a po funkciji na službenu ili počasnu, kulturnu i nadgrobnu ili sepulkralnu. Od svih razvrstanih skupina nadgrobna je skulptura po prirodi stvari imala najbrojniju i najraznovrsniju produkciju na kojoj se mogu pratiti sve stepenice i mjene u razvoju javne skulpture. Kolegij je posvećen u Hrvatskoj malo poznatoj formi rimske sepulkralne plastike – reljefima koji su se uzidavali u veća grobna zdanja, a koji od dekoracije uvijek sadrže portrete većeg broja pokojnika, prikazanih u isječku polufigure ili poprsja. Kolegij je koncipiran u dva dijela. U prvom se dijelu obrađuju primjeri ove spomeničke forme iz Rima i uopće Italije. Obraduje se njihov arhitektonski kontekst, karakter zdanja u kojima stoje ili su stajali, oblici prikaza (bista, poprsje, polufigura, puna figura), te se na taj način definiraju prepoznatljive karakteristike tipa u cjelini. U drugom se dijelu obrađuju domaći primjerci iz Pule, Plomina, Krka, Raba, Nina, Zadra i Salone. Pojašnjavaju se predloženi termini <i>ugradbeni</i> ili <i>građevni nadgrobni reljefi</i> i činjenica da oba predložena naziva jednako dobro oslikavaju izvorni arhitektonski kontekst tih spomenika. Zaključuje se da su ugradbeni reljefi karakteristika sjevernog Jadrana i da su unijeti direktno s prostora Apeninskog poluotoka.					
• CILJEVI KOLEGIJA: Razvijanje specijaliziranog znanja o sepulkralnoj plastici istočnog Jadrana kao preduvjetu za daljnje unapređenje metodologije samostalnoga znanstvenog rada na području antičke arheologije.					
VODIČ:			Zimski semestar		Ljetni semestar
ECTS – STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2		
TJEDANA PO SEMESTRU:			15		
Sati tjedno:	predavanja				
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad		1		
Ukupno sati:	predavanja				
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad		15		
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
Predavanja					

NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušana nastava					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA: Obvezna: N. CAMBI, Zapažanja o antičkoj skulpturi na otoku Rabu, <i>Rapski zbornik</i>, Zbornik radova sa znanstvenog skupa o otoku Rabu, Rab 25.-27. listopada 1984, Zagreb [1987], 175-186. M. GLAVIČIĆ, Nadgrobni spomenik obitelji <i>Baebius</i> iz Arbe, <i>Senjski zbornik</i>, 30/2003, 2003, 83-96. V. KOCKEL, <i>Porträtreliefs stadtrömischer Grabbauten</i>, Mainz am Rhein 1993. M. KOLEGA, Rimski nadgrobni spomenici s figuralnim prikazom u Enoni, <i>Diadora</i>, 20, 2000, 121-155. D. MARŠIĆ, Ugradbeni nadgrobni reljefi Arbe, <i>Izdanja HAD-a</i>, (u tisku). P. ZANKER, Grabreliefs römischer Freiglassener, <i>JDAI</i>, 90, 267-315. Dopunska: N. CAMBI, Suvremeno i zakašnjelo prihvaćanje stilskih, modnih i strukturalnih karakteristika na nadgrobnim stelama u Dalmaciji, <i>RFFZd</i>, 28(15)/1988-89, 1989, 33-48. N. CAMBI, <i>Kiparstvo rimske Dalmacije</i>, Split 2005. D. MARŠIĆ, Rekompozicija dvodijelne nadgrobne stele iz Arheološkoga muzeja u Splitu, <i>RFFZd</i>, 40(27)/2001, Zadar 2003, 65-76. H. G. FRENZ, <i>Römische Grabreliefs in Mittel- und Südtalien</i>, 1985. D. E. E. KLEINER, <i>Roman Group Portraiture</i>, 1977. U. TOCHETTI POLLINI, <i>Stele funerarie romane con ritratti dai municipia di Mediolanum e Comum</i>, Corpus Signorum Imperii Romani, Italia – Regio XI – Mediolanum, fasc. II, Milano 1990.					
UVJETI:					
Registracija za slušanje kolegija			Registracija za ispit		
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:					
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: <i>Portretne stele na obalnom području rimske provincije Dalmacije</i> (doktorska disertacija u rukopisu), Zadar 2002. Rekompozicija dvodijelne nadgrobne stele iz Arheološkog muzeja u Splitu, <i>RFFZd</i>, 40(27)/2001, Zadar 2003, 65-76. Ugradbeni nadgrobni reljefi Arbe, <i>Izdanja HAD-a</i>, (u tisku).					

2. godina				
NAZIV KOLEGIJA: Grad i selo u gospodarstvu antike				
OPĆE OBAVIJESTI				
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru			
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”			
USMJERENJE	Antička arheologija			Godina studija
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Robert Matijašić			2.
USTANOVA	Filozofski fakultet Sveučilišta u Puli			
STATUS KOLEGIJA		Izborni (obvezni)	Izborni za druge studij. grupe	Semestar: III.
• OPIS KOLEGIJA: 1. Gospodarstvo antičkoga razdoblja na Sredozemlju (Grčka i Rim). Osnovne odrednice, rascjepkanost pojedinih regija. Poimanje gospodarstva u antici. Glavne gospodarske cjeline. 2. Pregled odnosa grada i sela u antici općenito, napose na Sredozemlju. Pojava grada i njegovo značenje. Odnos prema selu, interaktivnost i cjelovitost procesa između njih. Grčka (helenistička, bliskoistočna) situacija,				

s druge strane rimska rješenja istoga problema.

3. Prapovijesni supstrat na našoj obali (gradine). Značenje gradina u gospodarstvu i svakodnevnom životu. Grčka kolonizacija - nastanak gradova i njihovo područje. Issa, Pharos. Chora. Razlozi i modaliteti kolonizacije. grčki način korištenja zemljišta. Odnos prema autohtonom stanovništvu. Grčka situacija u drugim dijelovima Sredozemlja.

4. Rimski gradovi na našoj obali i njihova područja. Kolonije i njihovi ageri, municipiji i njihova područja. Centurijacija.

5. Odnos grada i sela: nekropole, vile, ceste. Gospodarski i društveni odnosi grada i sela na našoj obali.

6. Grad i selo u kasnoj antici, primjeri. Zalazak antičkog grada i kontinuitet života u priobalju.

• CILJEVI KOLEGIJA:

Studenti će se upoznati s osnovnim metodološkim zasadama i glavnim odrednicama arheoloških i povijesnih podataka o antičkom gospodarstvu i urbanizmu.

Očekuje se da studenti nakon položenog ispita mogu: analizirati temeljne pojmove povijesti i arheologije gospodarstva antike, s posebnim obzirom na hrvatski jadranski prostor, objasniti i protumačiti pojave, zbivanja i procese, povezivati ih u cjelinu, uspoređivati različite rezultate i zaključke istraživanja, donositi vlastite zaključke i predstaviti rezultate.

VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2	
TJEDANA PO SEMESTRU:		15	
Sati tjedno:	predavanja		
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad	1	
Ukupno sati:	predavanja		
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad	15	
Ukupan broj dana terenske nastave:			

NASTAVNE METODE:

predavanja	(seminari)				
------------	------------	--	--	--	--

NASTAVNA POMAGALA:

udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
-----------	--------------	--------	--------	----------	--

UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:

Odslušan ispit (i izrada seminarskog rada)	
--	--

NAČIN POLAGANJA ISPITA:

ispit se ne polaže					
--------------------	--	--	--	--	--

• LITERATURA:

Obvezna:

J. J. WILKES 1969, Dalmatia (Provinces of the Roman Empire), London 1969.

M. SUIĆ 1976, Antički grad na istočnom Jadranu, Zagreb 1976.

M. SUIĆ 1973, Odnos grad-selo u antici na istočnoj jadranskoj obali, “JIČ”, 3-4, 1973., 13-37.

M. ZANINOVIĆ 1967, Neki primjeri smještaja antičkih gospodarskih zgrada u obalno-otočkom području Dalmacije, “ARR”, 4-5, 1967., 357-371.

M. ZANINOVIĆ 1977, The Economy of Roman Dalmatia, “ANRW”, II, 6, 1977., 767-809.

Preporuča se pročitati:

A. H. M. JONES 1984, L’economia romana (Studi di storia economica e amministrativa antica), Einaudi, Torino, 1984., 1-346 (izvorno izdanje The Roman Economy, Oxford 1974.)

J. KOLENDO 1980, L’agricoltura nell’Italia romana, Editori Riuniti, Roma 1980., 1-222

A. G. McKAY 1984, Römische Hauser, Villen und Palaste, Luzern 1984., 1-257 (izvorno izdanje Villas and Pallaces of the Roman World, London 1975.)

M. PRELOG, Između antike i romanike, “Peristil”, 1, 1954., 5 - ? (pretiskano u: M. Prelog, Djela, 2 (1983.?)), 67-

81.	
Ž. RAPANIĆ, Prilog proučavanju kontinuiteta naseljenosti u salonitanskom ageru u ranom srednjem vijeku. "VAHD", 74, 1980.	
J. RICH, A. WALLACE-HADRILL 1991, City and Country in the Ancient World, Leicester-Nottingham Studies in Ancient Society, Volume 2, Routledge, London and New York 1991., 1-305.	
J. E. STAMBAUGH 1988, The Ancient Roman City, The John Hopkins University Press, Baltimore and London, 1988., 1-395.	
UVJETI:	
Registracija za slušanje kolegija	Registracija za ispit
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: Toponomastica storica dell'antico agro polese di Bernardo Schiavuzzi, <i>Atti del Centro di ricerche storiche di Rovigno</i>, 14, Rovigno, 1983-1984. Ageri antičkih kolonija Pola i Parentium i njihova naseljenost od I. do III. stoljeća, <i>Radovi Latina et Graeca</i>, 6, Latina et Graeca – VPA, Zagreb, 1988. Topografija antičke ruralne arhitekture na obalnom području sjeverne Istre, <i>Arheološka istraživanja u Istri i Hrvatskom primorju</i>, [Izdanja HAD, 11,2], Pula, 1989. Arheološki podaci kao izvor za poznavanje ekonomske povijesti Istre u antici, <i>Historijski zbornik</i>, 41(1), Zagreb, 1988. Roman Rural Architecture in the Territory of Colonia Iulia Pola, <i>American Journal of Archaeology</i> 86,1, Boston, 1982. Gospodarstvo antičke Istre - arheološki ostaci kao izvori za poznavanje društveno-gospodarskih odnosa u Istri u antici (I. st. pr. Kr – III. st. posl. Kr.) Pula, 1998. L'uso delle fonti archeologiche nella determinazione del numero degli abitanti dell'Istria in età romana, <i>Tipologia di insediamento e distribuzione antropica nell'area veneto istriana dalla preistoria all'alto medioevo</i> (Atti del Seminario di studio, Asolo, 3-5 novembre 1989), Monfalcone, 1992. Gli agri delle colonie di Pola e di Parentium, <i>Atti e memorie della Società istriana di archeologia e storia patria</i>, n.s., 42, 1994. Commerci romani in Alto Adriatico, "Concordia e la X Regio", <i>Giornate di studio in onore di Dario Bertolini (Portogruaro, 22-23 ottobre 1994)</i>, Padova, 1995. Nomenclatura oeconomica antičke Istre, <i>Arheološki radovi i rasprave HAZU</i>, 12, Zagreb, 1996. La produzione agricola in Istria nel VI – VII secolo, <i>Radovi XIII. međunarodnog kongresa za starokršćansku arheologiju</i>, dio II., [= <i>Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku</i>, Suppl. vol. 87-89], [= <i>Studi di antichità cristiana pubblicati a cura del Pontificio Istituto di Archeologia Cristiana</i>, 54, Città del Vaticano 1998], Split, 1998. La presenza imperiale nell'economia dell'Istria romana e nel contesto adriatico, <i>Histria Antiqua</i>, 4, Pula, 1999. I porti dell'Istria e della Liburnia, <i>Antichità Altoadriatiche</i> 46, 2001, 161-174. Modeli i strukture naseljenosti novigradskog područja u rimsko doba, <i>Novigrad Cittanova 599-1999</i>, (ur. Jerica Ziherl), Novigrad 2002. I bolli laterizi dell'area istriana, <i>Le fornaci romane, produzione di anfore e laterizi con marchi di fabbrica nella Cisalpina orientale e nell'Alto Adriatico</i>, [ed. Righini, Valeria], Rimini 1998, 97-105.	

2. godina		
NAZIV KOLEGIJA: Antički brodski tereti na istočnoj obali Jadrana		
OPĆE OBAVIJESTI:		
ODJEL / KATEDRA:	Odjel za arheologiju	
STUDIJ:	Poslijediplomski znanstveni studij "Arheologija istočnog Jadrana"	Godina studija: 2.
USMJERENJE:	Antička arheologija	

NASTAVNIK/SURADNIK:	Doc. dr. sc. Mato Ilkić				Semestar: I.
USTANOVA:	Sveučilište u Zadru – Odjel za arheologiju				
STATUS KOLEGIJA:		Izborni (obvezni)			

• **OPIS KOLEGIJA:**
Kolegij pod nazivom *Antički brodski tereti na istočnoj obali Jadrana* tematizira vrste, količine i karakter tereta, zatim nosivost brodova te njihove destinacije. S obzirom na to da se prigodom podvodnih arheoloških istraživanja antičkih brodoloma, ali i luka i drugih vrsta lokaliteta, najčešće pronalaze pokretni arheološki artefakti, i to osobito mnogobrojne i raznovrsne amfore, pozornost se pridaje tipologiji, kronologiji i provenijenciji takve vrsta keramičke ambalaže, te mogućem njihovom sadržaju kao što su vino, maslinovo ulje, riblje prerađevine, povrće ili ušćereno voće. Nadalje, ukazuje se i na važnost drugih vrsta izrađevina od keramike kao što je *terra sigillata*, posude za svakodnevnu uporabu itd. Također, kolegij obuhvaća i problematiku vezanu uz nešto rjeđe vrste roba koje su transportirane brodovima, kao što su pitosi, ili npr. građevinski materijal, odnosno tegule i imbreksi, zatim kameni blokovi, te oni artefakti izrađeni od stakla i kovine.

• **CILJEVI PREDMETA:**
Cilj ovoga kolegija je upoznati studente s različitim teretima koji su transportirani duž istočne obale Jadrana u antičkome razdoblju. Očekuje se da studenti prepoznaju najvažnije vrste amfora, njihovu provenijenciju i vremensko opredjeljivanje. Također, očekuje se da nauče i druge vrste roba koja je prevožena brodovima i kojima se trgovalo, kao što je *terra sigillata*, kuhinjsko posuđe, pitosi, tegule, kameni blokovi, zatim predmeti od stakla itd.

VODIČ:	Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:	2	
TJEDANA PO SEMESTRU:	15	
Sati tjedno:	predavanja	
	seminari	
	vježbe	
	mentorski rad	1
Ukupno sati:	predavanja	
	seminari	
	vježbe	
	mentorski rad	15
Ukupan broj dana terenske nastave:		

NASTAVNE METODE:

Predavanja	Seminari				
Da					

NASTAVNA POMAGALA:

udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
-----------	--------------	--------	--------	----------	--

UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:

--	--

NAČIN POLAGANJA ISPITA:

Ispit se ne polaže					
--------------------	--	--	--	--	--

• **LITERATURA:**
Obvezna:
Z. Brusić, Late antique and byzantine underwater finds along the Eastern coast of the Adriatic, *Balkanoslavica*, 5, Prilep, 1974.
Z. Brusić, Vrste importa helenističke i rimske keramike u Liburniji. *Umjetnost na istočnoj obali Jadrana u kontekstu europske tradicije*, Rijeka, 1993.
Z. Brusić, Hellenistic and Roman Relief Pottery in Liburnia, *BAR, Int. Ser.*, 817, Oxford, 1999.

- Z. Brusić, Late antique and byzantine underwater finds along the Eastern coast of the Adriatic, *Balcanoslavica*, 5, Prilep, 1974.
- Z. Brusić, M. Jurišić, Ž. Krnjčević, *Blago šibenskog podmorja*, Šibenik, 2001.
- N. Cambi, Spanish amphorae found near Split, *Arheološki vestnik*, 26, Ljubljana, 1976.
- N. Cambi, Amfore kasnorepublikanskog doba i njihova produkcija u Dalmaciji, *Zbornik radova posvećen akademiku Alojzu Bencu*, Posebna izdanja ANUBiH, 95, Sarajevo, 1991.
- A. Degeassi, I porti romani dell'Istria, *Athemon, scritti di Archaeologia e di Antichità Classiche in onore di Carlo Anti*, 1954.
- B. Ilakovac, Keramika iz antičkog broda potonulog kod Paklenih otoka, *Diadora*, 4, Zadar, 1968.
- M. Jurišić, Arheološki nalazi u podmorju Krka, Raba, Paga i Hrvatskog primorja, *Izdanja HAD-a*, 13, Zagreb, 1989.
- M. Jurišić, Ancient Shipwrecks of the Adriatic, *BAR International Series*, 828, Oxford, 2000.
- B. Kirigin, Grčko-italske amfore na Jadranu, *Arheološki vestnik*, 45, Ljubljana, 1994.
- A. Kisić, Nalaz potonulog trgovačkog broda s početka IV. Stoljeća u uvali Sobri na Mljetu, *Analiz Zavoda za povijesne znanosti IC JAZU u Dubrovniku*, 24-25, Dubrovnik, 1987.
- A. Kisić, *Antički brod u podmorju Mljeta*, Split, 2000.
- A. J. Parker, Ancient Shipwreck of the Mediterranean and the Roman Provinces, *BAR International Series*, 580, Oxford, 1992.
- I. Radić Rossi, Brodski tereti krovne opeke i proizvodi radionice Seksta Metilija Maksima u jadranskom podmorju, *Rimske keramičarske i staklarske radionice; Proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru*, Crikvenica, 2011., 19-30.
- I. Radić-Rossi, Arheološka baština u podmorju Kaštelanskog zaljeva, *Archaeologia Adriatica* 2 (2009).
- Ž. Rapanić, Antički brod s teretom keramike kod Vignja, *Zbornik otoka Korčule*, 2, Zagreb, 1972.
- Skriveno blago Novalje*, Zagreb, 2004.
- A. Starac, Morfologija sjeverojadranskih amfora: Primjeri iz Istre, *Diadora*, 16-17, Zadar, 1995.
- D. Vrsalović, Istraživanja i zaštita podmorskih arheoloških spomenika u SR Hrvatskoj, Zagreb, 1974.
- D. Vrsalović, *Arheološka istraživanja u podmorju istočnog Jadrana*, Split, 2011.

Dopunska:

- Z. Brusić, Nalaz posuda od niskometamorfne stijene na otočiću Frmiću kod Biograda i značenje ovoga otočića u režimu plovidbe Pašmanskim kanalom, *Diadora*, 13, Zadar, 1991.
- S. Božek, *Brela – Jakiruša, Podmorsko arheološko nalazište*, 2000.
- Z. Brusić, Istraživanja antičke luke kod Nina, *Diadora*, 4, Zadar, 1968.
- Z. Brusić, Antička luka u Polačama na otoku Mljetu, *Izdanja HAD*, 12, Dubrovnik, 1988.
- Z. Brusić, Kasnoantička utvrđenja na otocima Rabu i Krku, *Izdanja HAD-a*, 13, Zagreb, 1989.
- Z. Brusić, Problemi plovidbe Jadranom u prethistoriji i antici, *Pomorski zbornik*, 8, Zagreb, 1970.
- Z. Brusić, Rezultati podvodnih istraživanja u zadarskom arhipelagu, *Zbornik Zadarsko otočje*, Zadar, 1974.
- Z. Brusić, Neki problemi plovidbe Kvarnerićem, *Pomorstvo Cresa i Lošinja*, Mali Lošinj, 1980.
- Z. Brusić, Nove spoznaje o prostoru oko Fontane u zadarskom predjelu Kolovare, *Petriciolijev zbornik*, 1, Split, 1995.
- Z. Brusić, M. Jurišić, Ž. Krnjčević, *Blago šibenskog podmorja*, Šibenik, 2001.
- V. Dautova – Ruševljanin, Tipologija kvarnerskih amfora, *Diadora*, 5, Zadar, 1970.
- V. Dautova-Ruševljan, Zaštitna istraživanja podvodnog nalaza amfora na otoku Rabu, *Diadora*, 8, Zadar, 1975.
- S. Gluščević, Neki oblici staklenog materijala iz antičke luke u Zatonu kraj Zadra, *Arheološki vestnik*, 37, Ljubljana, 1986.
- S. Gluščević, Brodolomi i brodarenje na istočnoj obali Jadrana od prapovijesti do 19. stoljeća, *Kaštelanski zbornik*, 4, Kaštela, 1994.
- S. Gluščević, Brodolomi na Jadranu u antici i srednjem vijeku, *Adrias*, 4-5, Split, 1994.
- M. Jurišić, Otok Mljet/rt Glavat, potonuli antički brod s teretom, *Arheološki pregled*, 29, Ljubljana, 1990.
- M. Jurišić, M. Orlić, Brijuni/uvala Veriga, antička luka, *Arheološki pregled*, 28, Ljubljana, 1989.
- A. Kisić, Rezultati podmorskih rekognosciranja i istraživanja na dubrovačkom području, *Izdanja HAD-a*, 12, Dubrovnik, 1988.

M. Kozličić, *Historijska geografija istočnog Jadrana u starom vijeku*, Split, 1990.
 R. Matejčić, Podvodna arheološka istraživanja na području sjevernog Jadrana, Podmorske djelatnosti sa gledišta medicinskih i društvenih nauka, Pomorska biblioteka, 22, izd. *Mornarički glasnik*, Beograd, 1969.
 M. Nikolanci, Maloazijski import u istočnom Jadranu, *Jadranska obala u protohistoriji*, Zagreb, 1979.
 M. Nikolanci, Crna Korkira i poluotok Pelješac, *VAHD*, 82, Split, 1989.
 M. Orlić, *Antički brod kod otoka Ilovika, Zagreb: Godišnjak zaštite spomenika kulture, Mala biblioteka GZSK*, Zagreb, 1986.
 M. Parica, M. Radalj, Neki primjeri novca iz podmorja hrvatskog Jadrana, *Zbornik radova 6. međunarodnog numizmatičkog kongresa u Hrvatskoj*, Rijeka, 2011.
Resnik, hidroarheološka istraživanja, Kaštela, 2004.
Skriveno blago Novalje, Zagreb, 2004.
 A. Starac, Napomene o amforama Dressel 6B, *Istra*, Zagreb, 1997.
 M. Suić, Istočna Jadranska obala u Pseudo Skilakovom Periplusu, *Rad JAZU*, 306, Zagreb, 1955.
 M. Zaninović, Ranokršćanske crkve kao postaje plovnog puta duž istočnog Jadrana, *VAHD*, 86, Split, 1994.

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija: Da

Registracija za ispit: Da

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• **OPAŽANJA:**

• **REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:**

M. Ilkić, M. Parica, M. Meštrović, Ancient port complex in Pakoštane near Zadar, *Proceedings of the 13th Annual Meeting of the European Association of Archaeologists (Zadar, Croatia, 18-23 September 2007). Session: Underwater Archaeology*, Zagreb, 2008., str. 212-221.

M. Ilkić, M. Parica, Novalja (*Navalia*) – luka iz razdoblja Rimskog Carstva, *Histria Antiqua*, 17, Pula, 2009., str. 113-122.

L. Bekić, M. Ilkić, Z. Brusić, M. Meštrović, M. Parica, M. Pešić, R. Scholz, New Underwater Archaeological Research in Pakoštane near Zadar / Nova podvodna arheološka istraživanja u Pakoštanima kod Zadra, *Submerged Heritage / Potopljena baština*, 1, Zadar, 2011., str. 25-31.

2. godina

NAZIV KOLEGIJA: Antička arheologija srednje i južnodalmatinskog otočja I - Principi naseljenosti

OPĆE OBAVIJESTI

ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru			Godina studija: 2.
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”			
USMJERENJE	Antička arheologija			Semestar: III.
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Igor Borzić			
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju			
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe	

• **OPIS KOLEGIJA:**

Kolegij obuhvaća analizu topografije antičke naseljenosti srednje i južnodalmatinskog otočja i to na način da onaj predantičkoj suprotstavi povijesna zbivanja koja su postupno dovela do upliva antičkih civilizacija i njezinih modela naseljenosti na spomenutim otočnim prostorima. Uz klasifikaciju antičkih grčkih, rimskih i kasnoantičkih naselja (gradovi, gospodarska imanja, utvrde i dr.), posebna pozornost se pridaje pitanjima organizacije prostora i administrativnog položaja otočnih naselja. Epigrafska građa i sav ostali arheološki materijal koristi se za prezentiranje sastava stanovništva u otočnim naseljima i iznošenju zaključaka o svim aspektima njegova svakodnevnog života. Posebna pozornost pridaje se i komparaciji principa antičke naseljenosti srednje i južnodalmatinskog otočja s ostalim istočnojadranskim otocima.

• **CILJEVI KOLEGIJA:**

Osnovni cilj kolegija je studentima pružiti uvid u antičku naseljenost srednje i južnodalmatinskog otočja te

promjene koje su u tom aspektu zadesile navedeni prostor na prijelazu iz prapovijesno u antičko razdoblje. Na temelju pisanih izvora i arheoloških ostataka moći će se što realnije razviti klasifikacija antičkih naselja i time dobiti osnova za daljnje detaljno proučavanje svih aspekata života na spomenutim otocima te tamošnju situaciju komparirati i međusobno, ali i s drugim otočnim i kopnenim ambijentima.

VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2			
TJEDANA PO SEMESTRU:		15			
Sati tjedno:	predavanja	1			
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja	15			
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
<i>Arheološka baština otoka Brača</i> , Brački zbornik br. 21, Supetar, 2004.					
<i>Arheološka baština otoka Hvara</i> , BAR Int. Ser. 660., Oxford, 1997.					
<i>Archaeological Heritage of Vis, Biševo, Svetac, Palagruža and Šolta</i> , BAR Int. Ser. 1492, Oxford, 1996.					
BEGOVIĆ- DVORŽAK, V., 2003. – <i>Utjecaj plovidbenih ruta Jadranom na formiranje rimskih naselja i gradova na istočnojadranskoj obali i otocima</i> , <i>Histria Antiqua</i> , 11, 309-328.					
BEGOVIĆ, V. – SCHRUNK, I., 2001. – <i>Preobrazbe rimskih vila na istočnom Jadranu ukasnoj antici i ranom srednjem vijeku</i> , <i>Prilozi Instituta za arheologiju</i> , 18, Zagreb,157-172.					
BORZIĆ, I., 2007. - <i>Otok Korčula – primjer romanizacije dalmatinskog otoka</i> , magistarski rad, Sveučilište u Zadru, Odjel za arheologiju, Zadar.					
BORZIĆ, I., 2010. - <i>Značajke naseljenosti otoka Korčule u antičko doba</i> , u: <i>Arheološka istraživanja na srednjem Jadranu</i> , <i>Izdanja Hrvatskog arheološkog društva</i> 26, Split, 2010., str. 27-42.					
BRUSIĆ, Z., 1993. – <i>Starokršćanski sakralni objekti uz plovidbenu rutu istočnom obalom Jadrana</i> , <i>Diadora</i> , 15, Zadar, 223-235.					
ČAČE, S., 1994. – <i>Prilozi raspravi o osnivanju grčkih naseobina na Jadranu u 4. st. pr. Kr.</i> , <i>RFFZd</i> 33(20), 33-54.					
<i>Dalmatia: research in the Roman province 1970-2001: papers in honour of J.J. Wilkes</i> , BAR Int. ser. 1576, Oxford, 2006.					
<i>I Greci in Adriatico</i> , 2, Hesperia 18, Roma, L'Erma di Bretschneider, 2004.					
JELINČIĆ, K., 2005. – <i>Topografija rustičnih vila na otoku Braču</i> , magistarski rad, neobjavljeno, Zagreb.					
JELINČIĆ-RADONIĆ, J., 2001. – <i>Antičko naselje u Ublima</i> , <i>Izdanja HAD</i> , sv. 20., Split, 197-220.					
KIRIGIN, B., 1996. – <i>Issa – grčki grad na Jadranu</i> , Zagreb.					
KIRIGIN, B., 2004. – <i>Faros, Parska naseobina</i> , <i>Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku</i> , 96, 9-301.					
KOZLIČIĆ, M., 1990. – <i>Historijska geografija istočnog Jadrana u starom vijeku</i> , Split.					
LISIČAR, P., 1951. – <i>Crna Korkira i kolonije antičkih Grka na Jadranu</i> , Skopje.					

- LOMBARDO, M., 1992. – Lo psefisma di Lumbarda, *Hesperia* 3, Roma, 161-188.
- LOMBARDO, M., 2002. – I Greci a Kerkyra Melaina: Pratiche coloniali e ruolo degli Indigeni, *Grčki utjecaj na istočnoj obali Jadrana*, Split, 121-140.
- LOMBARDO, M., 2005. – The Psephisma of Lumbarda: a new fragment, *Illyrica antiqua*, Zagreb, 353-360.
- MARGETIĆ, L., 1971. – Psefizma o osnivanju grčke kolonije na Korčuli, *Živa antika* XXI/1, Skopje, 189-204.
- MARIJAN, B., 2000. – Željezno doba na južnojadranskom području, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*, 93, 7-221.
- NOVAK, G., 1961. – Stari Grci na Jadranu, *Rad JAZUa* 322, 145-223.
- Pharos – antički Stari Grad*, Katalog izložbe povodom 2380. obljetnice utemeljenja grada, Zagreb 1996.
- RADIĆ, D. BASS, B., 2002. – Back to the current reality on Korčula: The ground situation reviewed, New evidence and futur investigation, *Grčki utjecaj na istočnoj obali Jadrana*, Split, 289-299.
- RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D., 1965. – Zur frage der datierung des Psephisma aus Lumbarda (Syll. 141), *Archaeologica Jugoslavica*, VI, Beograd Ljubljana, 77-81.
- RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D., 1966. – Isejska naseobina u Lumbardi u svjetlu novih istraživanja, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*, LXVIII, 133-141.
- RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D., 1980. – O knidskoj kolonizaciji Korčule, *Diadora* 9, Zadar, 229-250.
- RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D., 1988. – Antički Grci na našem Jadranu i neka pitanja naseljavanja priobalja Manijskog zaljeva, *Adrias* 2, Split, 5-20.
- SUIĆ, M., 1960. – Pravni položaj grčkih gradova u manijskom zalivu za rimske vladavine, *Diadora* 1/1959., Zadar, 147-174.
- SUIĆ, M., 2001. – Korkura h Melaina, *Izdanja Had*, sv.20, Split, 161-168.
- SUIĆ, M., 2001. – *Antički grad na istočnoj obali Jadrana*, Zadar.
- ZANINOVIĆ, M., 1967. – Neki primjeri smještaja antičkih gospodarskih zgrada u obalno-otočkom području Dalmacije, *Arheološki radovi i rasprave*, IV/V, Zagreb, 357-372.
- ZANINOVIĆ, M., 1988. – Pharos – od polisa do municipija, *Arheološki radovi i rasprave*, 11, 3548.
- ZANINOVIĆ, M., 1993. – Ranokršćanske crkve kao postaje plovnog puta duž istočnog Jadrana, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*, 86, Split, 125-145.
- ZANINOVIĆ, M., 1995. – Villae Rusticae u pejzažu otoka i obale antičke Dalmacije, *Histria Antiqua*, 1, Pula, 86-96.
- ZANINOVIĆ, M., 2001. – Antičke podjele zemljišta na Korčuli i Pelješcu, *Izdanja HAD*, sv.20, 147-160.
- ZANINOVIĆ, M., 2002. – Grčke podjele zemljišta na otocima Hvaru, Visu i Korčuli, *Grčki utjecaj na istočnoj obali Jadrana*, Split, 261-287.
- ZANINOVIĆ, M., 2004b. – *Antičke rimske vile u gospodarskoj i prometnoj mreži srednje Dalmacije*, *Histria Antiqua*, 12, Pula, 117-125.

Dopunska:

- CARLSEN, J., 1994. - *Land use in the Roman Empire*, Roma.
- JOHNSTONE, D. E., 1994 - *Roman villas*, Dyfed.
- PERCIVAL, J., 1976. - *The Roman Villa*, An Historical Introduction, London.
- RICH, J., A. - WALLACE-HADRILL, 1991. - , *City and Country in the Ancient World*, Leicester-Nottingham Studies in Ancient Society, Volume 2, Routledge, London - New York.
- SUIĆ, M., 1974. – *Zadarski otoci u antici*, Zbornik Zadarsko otočje, Zadar, 47-65.

Registracija za slušanje kolegija: **DA**

Registracija za ispit:

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:

- Uvala Gradina na otoku Korčuli u svjetlu podmorskih arheoloških nalaza, u: *Jurišićev zbornik. Zbornik radova posvećenih uspomeni na Mariju Jurišića* / L. Bekić (ur.), Hrvatski restauratorski zavod, Zagreb, 2009., str. 82-97.
- Amfore s gradine Kopila ponad Blatskog polja na otoku Korčuli, u: *Histria antiqua* 15, *Časopis Međunarodnog istraživačkog centra za arheologiju*, Pula, 2007., str. 341-352.
- Otok Korčula – primjer romanizacije dalmatinskog otoka, magistarski rad, Sveučilište u Zadru, Odjel za arheologiju, Zadar, 2007., 368 str.
- Značajke naseljenosti otoka Korčule u antičko doba, u: *Arheološka istraživanja na srednjem Jadranu*, *Izdanja*

2. godina					
NAZIV KOLEGIJA: Pokrajinski carski kult					
OPĆE OBAVIJESTI					
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru				
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”				
USMJERENJE	Antička arheologija			Godina studija	
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Ivana Jadrić-Kučan			2.	
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju				
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe	Semestar: III.	
• OPIS KOLEGIJA: Kolegij obrađuje pokrajinski carski kult na prostoru istočne jadranske obale. U provinciji Dalmaciji u onim područjima koja su bila nemirnija i nesigurnija za rimsku vlast bila je uvedena navedena razina carskog kulta. S obzirom da je riječ o nivou kulta kojemu u stručnoj literaturi dosada nije pridavana posebna pažnja kolegij će usmjeriti pažnju na njegove glavne karakteristike kao što su način organizacije pokrajinskog carskog kulta, njegova rasprostranjenost, socijalna i etnička struktura nositelja kulta.					
• CILJEVI KOLEGIJA: Ciljevi kolegija su osposobljavanje studenata za razumijevanje i znanstveno proučavanje religijske slike carskog kulta na pokrajinskom nivou. Analiziranje će se temeljiti na epigrafsko-onomastičkoj analizi spomenika sa područja istočnog Jadrana i njihovoj tipološko-komparativnoj usporedbi sa ostalim spomenicima sa područja zapadnih provincija Rimskog Carstva. Time će se definirati elementi kulta kao što su: tko su bili štovatelji cara, kako je kult bio organiziran, gdje se održavao religijski ritual (<i>templum</i>, <i>aedes</i>, <i>aedicule</i>, <i>delubrium</i>), itd...					
VODIČ:			Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2		
TJEDANA PO SEMESTRU:			15		
Sati tjedno:	predavanja		1		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja		15		
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
CAMBI, N., Svetište (Augusteum) u Oneu (Oneum)?, <i>RFFZd</i> , 35 (22), Zadar, 1997.					
CAMBI, N., Skupine carskih kipova u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>HA</i> , 4, Pula, 1998.					

CAMBI, N., *Antika*, Zagreb, 2002.
 CAMBI, N., *Kiparstvo rimske Dalmacije*, Split, 2005.
 CLIFFORD, A., *Imperial Ideology and Provincial Loyalty in the Roman Empire*, Berkeley-Los Angeles-London, 2000.
 FISHWICK, D., The Development of Provincial Ruler Worship in the Western Roman Empire, *ANRW*, 2, 16, 2, Berlin - New York, 1978.
 JADRIĆ, I. – MILETIĆ, Ž., Liburnski carski kult, *Archaeologia Adriatica*, Zadar, 2008.
 JADRIĆ-KUČAN, I., Kult božice Rome u rimskoj provinciji Dalmaciji, *VAPD*, 104, Split, 2011.
 JADRIĆ-KUČAN, I., *Carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji*, (disertacija), Zadar, 2011.
 JADRIĆ-KUČAN, I., Pokrajinski carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji, *VAPD*, 105, Split, 2012.
 GIUNIO, K., *Svećenici i svećeničke organizacije u rimskoj provinciji Dalmaciji*, Sveučilište u Zadru (disertacija), Zadar, 2012.
 KUNTIĆ-MAKVIĆ, B., Carski kult u literarnim izvorima, *Materijali: prilozi za povijest i kulturu Istre*, 9, Pula, 1997.
 KURILIĆ, A., *Ususret Liburnima*, Zadar, 2008.
 MARŠIĆ, D., Antička naselja Pituntium, Neraste i Oneum, *HA*, 11, Pula, 2003.
 RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D., Druzov boravak u Dalmaciji, u svijetlu novog Viškog natpisa, *VAHD*, 54, Split, 1952.
 RÜSCH, A., 1976, Arae Flaviae. Die Militärlager und die Zivilsiedlung in Rottweil am Neckar, *ANRW*, 2, 5, 1, Berlin - New York, 1976.
 ZANINOVIĆ, M., Neki aspekti Augustova kulta u Dalmaciji, *HA*, Pula, 1998.
 ZANINOVIĆ, M., Scardona i Rider – flavijejske fundacije, *Izdanja HAD-a*, 19., Zagreb, 1998.

Dopunska:

BAKER, G. P., *Tiberius Caesar*, London, 1929.
 CANADINNE, D. – PRICE, S., *Rituals of royalty: power and ceremonial in traditional societies*, Oxford, 1992.
 GIUNIO, K., *Tipologija rimskih carskih hramova i njihov odraz na istočnoj obali Jadrana*, Sveučilište u Zagrebu, (magisterij), Zagreb, 1997.
 GLAVIČIĆ, M., *Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije*, Sveučilište u Zadru, (disertacija), Zadar, 2002.

Registracija za slušanje kolegija: **DA**

Registracija za ispit:

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:

I. Jadrić – Ž. Miletić: Liburnski carski kult, *Archaeologia Adriatica*, Zadar, 2008.
 I. Jadrić-Kučan: Carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji, Sveučilište u Zadru (disertacija), Zadar, 2011.
 I. Jadrić-Kučan: Kult božice Rome u rimskoj provinciji Dalmaciji, *VAPD*, 104, Split, 2011.
 I. Jadrić-Kučan: Pokrajinski carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji, *VAPD*, 105, Split, 2012.

2. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Nazočnost Istočnih Gota i drugih germanskih naroda u rimskoj provinciji Dalmaciji			
OPĆE OBAVIJESTI:			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Srednjovjekovna arheologija		
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Ante Uglešić		Godina 2. Semestar: III.
USTANOVA:	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		
STATUS KOLEGIJA:		Izborni (obvezni)	
• OPIS KOLEGIJA: Pregled materijalne kulture Istočnih Gota i drugih germanskih naroda (Gepida i Alamana koji su pod			

istočnogotskom vlašću boravili na prostorima provincije Dalmacije (od 493. do 537.). Relevantni povijesni izvori koji govore o njihovoj nazočnosti na navedenom prostoru.

• **CILJEVI KOLEGIJA:**

Upoznati polaznike poslijediplomskog studija s materijalnom kulturom germanskih naroda koji su boravili na području provincije Dalmacije, zainteresirati ih za dublje proučavanje navedene arheološke problematike i upoznati ih s kritičkim pristupom relevantnoj stručnoj i znanstvenoj literaturi o toj problematici.

VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2	
TJEDANA PO SEMESTRU:		15	
Sati tjedno:	predavanja	1	
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad	1	
Ukupno sati:	predavanja		
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad	15	
Ukupan broj dana terenske nastave:			

NASTAVNE METODE:

Predavanja – mentorski rad					
-------------------------------	--	--	--	--	--

NASTAVNA POMAGALA:

	bilješke .pp	članci	knjige		
--	--------------	--------	--------	--	--

UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:

--	--

NAČIN POLAGANJA ISPITA:

Ispit se ne polaže					
--------------------	--	--	--	--	--

OSNOVNA LITERATURA:

S. ANTOLJAK, Zadar pod vlašću Istočnih Gota, *Zadarska revija*, 20,2, Zadar 1971.
F. BARIŠIĆ, *Vizantiski izvori za istoriju naroda Jugoslavije*, 1, Posebna izdanja SANU, 251, Vizantološki institut, 3, Beograd 1955.
J. BELOŠEVIĆ, Prvi arheološki tragovi velike seobe naroda na području sjeverne Dalmacije, *Diadora*, 3, Zadar, 1965.
J. BELOŠEVIĆ, Ranosrednjovjekovna nekropola u selu Kašiću kraj Zadra, *Diadora*, 4, Zadar 1968.
V. BIERBRAUER, *Die ostgotischen Grab- und Schatzfunde in Italien*, Spoleto 1975.
Z.BULJEVIĆ – S. IVČEVIĆ – J. MARDEŠIĆ – E. VIŠIĆ-LJUBIĆ, Artes minores Salonae Christianae, *Salona Christiana*, Split 1994.
F. BUŠKARIOL, Još o rovašenim fibulama Ostrogota i Tirinžana povodom rijetkog tirinškog nalaza u Saloni, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*, Split 1988.
Ž.DEMO, *Ostrogothic Coinage from Collections in Croatia, Slovenia and Bosnia & Herzegovina*, (= *Situla*, 32), Ljubljana 1994.
Germanen, Hunnen und Awaren, Schätze der Völkerwanderungszeit, [katalog izložbe], Nürnberg 1987.
I. GOLDSTEIN, *Bizant na Jadranu (Bizant na Jadranu od Justinijana I. do Bazilija I.)*, Zagreb 1992.
J. KOVAČEVIĆ, *Varvarska kolonizacija južnoslovenskih oblasti od IV do početka VII veka*, Novi Sad 1960.
J. MEDINI, Provincia Liburnia, *Diadora*, 9, Zadar 1980.
N. MILETIĆ, Nalaz ranosrednjovjekovnih fibula iz Rajlovca, *Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu*, n.s., 10, Sarajevo 1955.
N. MILETIĆ, Nekropola u selu Mihaljevićima kod Rajlovca, *Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu*, n.s., 11, Sarajevo 1956.

N. MILETIĆ, Ranosrednjovjekovna nekropola u Rakovčanima kod Prijedora, <i>Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu</i>, n.s, 25, Sarajevo 1970. N. MILETIĆ, Reflets des grandes invasions en Bosnie-Herzegovine, <i>Problemi seobe naroda u Karpatskoj kotlini</i>, znanstveni skup, Novi Sad 13.-16. 12. 1976, Novi Sad 1978. N. MILETIĆ, Ranosrednjovjekovna nekropola u Koritima kod Duvna, <i>Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu</i>, n.s., 33, Sarajevo 1979. N. MILETIĆ, Rani srednji vijek – Doba seobe naroda, <i>Kulturna istorija Bosne i Hercegovine od najstarijih vremena do pada ovih zemalja pod osmansku vlast</i>, Sarajevo 1984. K. SIMONI, Knin-Greblje – kataloški opis grobova i nalaza, <i>Starohrvatska prosvjeta</i>, 3.s., 19, Split 1991. M. SUIĆ, - Granice Liburnije kroz stoljeća, <i>Radovi Instituta Jugoslavenske akademije u Zadru</i>, 2, Zadar 1955. A. UGLEŠIĆ, Tipološko-stilska analiza istočnogotskog nakita na području rimske provincije Dalmacije, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i>, 29(16), Zadar 1990. A. UGLEŠIĆ Rimska provincija Dalmacija pod vlašću Istočnih Gota, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i>, 30(17), Zadar 1991. A. UGLEŠIĆ, Nakit Istočnih Gota na području rimske provincije Dalmacije, <i>Hrvati i Goti</i> (ur. R. Tafra), Split 1996. (1. izd.) i 2003. (2. izd). A. UGLEŠIĆ, <i>Nazočnost Istočnih Gota u jugoistočnoj Europi u svjetlu arheološke i povijesne izvorne građe</i>, disertacija, Zadar 1996. A. UGLEŠIĆ, O etničkoj pripadnosti groba 2 s položaja Njive – Podstrana u Naroni, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i>, 38(25), Zadar 2000. A. UGLEŠIĆ, Spangenhelme vom Typ Narona/Baldenheim vom Boden der römischen Provinz Dalmatien unter besonders Berücksichtigung der Herkunft dieses Helmtyps, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i>, 39(26), Zadar 2001. A. UGLEŠIĆ, O Naroni u istočnogotsko doba na temelju arheoloških nalaza, <i>Diadora</i>, 21, Zadar 2003. Z. VINSKI, Ein völkerwanderungszeitlicher Goldschmuck aus der Herzegowina, <i>Germania</i>, 32,4, Mainz 1954. Z. VINSKI, Zikadenschmuck aus Jugoslawien, <i>Jahrbuch des Römisch-Germanischen Zentralmuseums</i>, 4, Mainz 1957. Z. VINSKI, Adlerschnallenfunde in Jugoslawien, <i>Liber Iosepho Kostrzewski octogenario a veneratoribus dicatus</i>, Warszawa 1968. Z. VINSKI, O rovašenim fibulama Ostrogota i Tirinžana povodom rijetkog tirinškog nalaza u Saloni, <i>Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu</i>, 3.s., 6-7, Zagreb 1973. Z. VINSKI, Archäologisches Spuren ostgotischer Anwesenheit im Heutigen bereich Jugoslawiens, <i>Problemi seobe naroda u Karpatskoj kotlini</i>, znanstveni skup, Novi Sad 13.-16. 12. 1976, Novi Sad 1978. Z. VINSKI, Šljem epohe seobe naroda nađen u Sinju, <i>Starohrvatska prosvjeta</i>, 3.s. 12, Split 1982. Z. VINSKI, Dodatna zapažanja o šljemovima tipa Narona/Baldenheim, <i>Starohrvatska prosvjeta</i>, 3.s., 14, 1985. Z. VINSKI, Epoha seobe naroda, <i>Umjetnost na tlu Jugoslavije, Rani srednji vijek</i>, Beograd – Zagreb – Mostar 1986. Z. VINSKI, Razmatranja o iskopavanjima u Kninu na nalazištu Greblje, <i>Starohrvatska prosvjeta</i>, 3.s., 19, Split, 1991. H. WOLFRAM, <i>Die Goten. Von den Anfängen bis zur Mitte des sechten Jahrhunderts. Entwurf einer historischen Ethnographie</i>, München 1990.	
UVJETI:	
Registracija za slušanje kolegija: DA	Registracija za ispit: DA
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA: UPISAN VIII. SEMESTAR	
• REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: Tipološko-stilska analiza istočnogotskog nakita na području rimske provincije Dalmacije, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i>, 29(16), Zadar 1990. Rimska provincija Dalmacija pod vlašću Istočnih Gota, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i>, 30(17), Zadar 1992. Nalazi seobe naroda iz zbirke Mate Ilkića, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i>, 33(20), Zadar 1994. Istočnogotski ženski grob iz antičke Narone, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i>, 34(21), Zadar 1995.	

Nakit Istočnih Gota na području rimske provincije Dalmacije, *Hrvati i Goti* (ur. R. Tafra), Split 1996. (1. izd.) i 2003. (2. izd.).

Nazočnost Istočnih Gota u jugoistočnoj Europi u svjetlu arheološke i povijesne izvorne građe, disertacija, Zadar 1996.

O etničkoj pripadnosti groba 2 s položaja Njive – Podstrana u Naroni, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 38(25), Zadar 2000.

Spangenhelme vom Typ Naron/Baldenheim vom Boden der römischen Provinz Dalmatien unter besonders Berücksichtigung der Herkunft dieses Helmtyps, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 39(26), Zadar 2001.

O Naroni u istočnogotsko doba na temelju arheoloških nalaza, *Diadora*, 21, Zadar 2003.

2. godina					
NAZIV KOLEGIJA: Problemi geneze i razvoja materijalne i duhovne kulture Hrvata od 7. do. 12. st. na istočnoj jadranskoj obali i širem zaleđu					
OPĆE OBAVIJESTI					
ODJEL		Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru			
STUDIJ		Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”			
USMJERENJE		Srednjovjekovna arheologija		Godina studija	
NASTAVNIK		Doc. dr. sc. Tomislav Fabijanić		2.	
USTANOVA		Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		Semestar: III.	
STATUS KOLEGIJA			Izborni (obvezni)		
• OPIS KOLEGIJA: Hrvati doseljavaju na istočnu jadransku obalu i njezino zaleđe tijekom 7. st. i na tom području ostavljaju brojne arheološke tragove svoje materijalne i duhovne kulture. Ta je kultura u najranijim razdobljima pod vidnim utjecajima kasnoantičkih autohtonih tradicija, bizantskoga i karolinškog kulturnog kruga. Arheološka ostavština potječe uglavnom iz groblja, a tek neznatnim dijelom iz naseobinskih slojeva. Proučavaju se značajke grobnog oblikovanja, tipologija keramike, nakita, oružja i ostalog grobnog inventara.					
• CILJEVI KOLEGIJA: Cilj je kolegija upoznavanje polaznika studija poglavito s nastankom i razvojem materijalne i duhovne kulture iz najranijih razdoblja Hrvata na ovim prostorima, ali i iz vremena samostalnosti ranosrednjovjekovne hrvatske države, tj. arheološkom ostavštinom 9.-12. st. i njezinim specifičnostima. Studente će se nastojati zainteresirati ovu problematiku i pokušati ih potaknuti na pisanje disertacija.					
VODIČ:			Zimski semestar		Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2		
TJEDANA PO SEMESTRU:			15		
Sati tjedno:		predavanja			
		seminari			
		vježbe			
		mentorski rad		1	
Ukupno sati:		predavanja			
		seminari			
		vježbe			
		mentorski rad		15	
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja - mentorski rad		(seminari)			
NASTAVNA POMAGALA:					

udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
odslušan kolegij (i izrada seminarskog rada)					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
Arheološka istraživanja u Kninu i kninskoj krajini, [Izdanja HAD, 15], Zagreb, 1992.					
J. BELOŠEVIĆ, Materijalna kultura Hrvata od 7. do 12. stoljeća, Zagreb, 1980.					
J. BELOŠEVIĆ, Die ersten slawischen Urnengräber auf dem Gebiete Jugoslawiens aus dem Dorfe Kašić bei Zadar, Balcanoslavica, 1, Beograd, 1972.					
J. BELOŠEVIĆ, Über einige Besonderheiten in der Etwicklung der Keramik auf dem Gebiete Dalmatiens, Balcanoslavica, 3, Beograd, 1975.					
J. BELOŠEVIĆ, La Nécropole paléocroate Kašić – Maklinovo brdo, Inventaria archaeologica, 28, Beograd, 1982.					
J. BELOŠEVIĆ, Osvrt na konačne ishode istraživanja položaja Crkvine u selu Galovcu kod Zadra, Diadora, 18-19, Zadar,1997.					
J. BELOŠEVIĆ, Slavenska naseobinska keramika otkrivena u okolišu crkve sv. Križa u Ninu, Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru, 38(25), Zadar, 2000.					
F. BULIĆ, Izabrani spisi, Split, 1984.					
I. ČREMOŠNIK, Istraživanja u Mušićima i Žablaku i prvi nalaz najstarijih slavenskih naselja kod nas, Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu, 25, Sarajevo, 1970.					
V. DELONGA, Latinski epigrafički spomenici u ranosrednjovjekovnoj Hrvatskoj, Split, 1996.					
B. GRAFENAUER, Prilog kritici izvještaja Konstantina Porfirogeneta o doseljavanju Hrvata, Historijski zbornik, 5, Zagreb, 1952.					
B. GRAFENAUER, Slovanski naselitveni valovi na Balkanski poluotok, Zgodovinski časopis, 18, Ljubljana, 1964.					
B. GRAFENAUER, Zgodovina slovenskega naroda, 1, Ljubljana, 1964.					
B. GRAFENAUER, Proces doseljavanja Slovena na zapadni Balkan i u Istočne Alpe, Simpozijum Predslavenski etnički elementi na Balkanu u etnogenezi južnih Slovena (Mostar, 1968), Posebna izdanja CBI ANUBiH, 12,4, Sarajevo, 1969.					
S. GUNJAČA, Ispravci i dopune starijoj hrvatskoj historiji, 1-3, Zagreb, 1973, 1975. i 1977.					
S. GUNJAČA, Izbor iz djela, Split 1991.					
Z. GUNJAČA, Groblje u Dubravicama kod Skradina i druga groblja 8.-9. stoljeća u Dalmaciji, Etnogeneza Hrvata, Zagreb 1995.					
LJ. HAUPTMAN, Dolazak Hrvata, Zbornik kralja Tomislava, Zagreb, 1925.					
D. JELOVINA, Starohrvatske nekropole, Split, 1976.					
Lj. KARAMAN, Odabrana djela, Split, 1986.					
R. KATIČIĆ, Pretorijanci kneza Borne, Starohrvatska prosvjeta, 3.s., 20, Split, 1992.					
R. KATIČIĆ, Kunstmanovi lingvistički dokazi o seobi Slavena s juga na sjever, Starohrvatska prosvjeta, 20, Split, 1992.					
R. KATIČIĆ, Uz početke hrvatskih početaka, Split, 1993.					
N. KLAJČ, Marginalia uz problem doseljenja Hrvata, Hauptmanov zbornik, Ljubljana, 1966.					
N. KLAJČ, Povijest Hrvata u ranom srednjem vijeku, Zagreb,1971 [1990 ²].					
Konstantin Porfirogenet, O upravljanju carstvom (priredio Mladen Švab, preveo Nikola pl. Tomašić), Zagreb, 1997.					
J. KOROŠEC, Pravilnost opredeljavanja posameznih predmetov in kultur zgodnjega srednjega veka do 7. stoletja, Zgodovinski časopis, 12-13, Ljubljana, 1959.					
J. KOROŠEC, Ostava brončanih matrica za otiskivanje u Biskupiji kod Knina, Starohrvatska prosvjeta, 3.s., 2, Zagreb, 1952.					
J. KOROŠEC, Uvod v materijalno kulturo zgodnjega srednjega veka, Ljubljana, 1952.					
M. LONČAR, Porfirogenetova seoba Hrvata pod sudom novije literature, Diadora, 14, Zadar, 1992.					

- L. MARGETIĆ, Konstantin Porfirogenet i vrijeme dolaska Hrvata, *Zbornik radova Historijskog zavoda JAZU*, 8, Zagreb, 1977.
- L. MARGETIĆ, Još o vijestima Konstantina Porfirogeneta o dolasku Hrvata, *Radovi Zavoda HAZU*, 36, Zadar, 1994.
- B. MARUŠIĆ, Avaroslavenski napadi na Istru u svjetlu arheološke građe, *Peristil*, 2, Zagreb, 1957.
- B. MARUŠIĆ, *Istra u ranom srednjem vijeku*, Pula, 1960.
- B. MARUŠIĆ, *Starohrvatska nekropola u Žminju*, [Pos. izd. *Histria archeologica*, 1], Pula, 1987.
- B. MARUŠIĆ, Materijalna kultura Istre od 5. do 9. stoljeća, *Izdanja HAD*, 11, Pula, 1987.
- B. MARUŠIĆ, Materijalna kultura Istre od 9. do 12. stoljeća, *Izdanja HAD*, 11, Pula, 1987.
- G. OSTROGORSKI, *Istorija Vizantije*, Beograd, 1959 [1970²].
- E. PERIČIĆ, *Sclavorum regnum Grgura Barskog (Ljetopis popa Dukljanina)*, Zagreb, 1991.
- Starohrvatski Solin*, Split, 1992.
- P. SKOK, *Dolazak Slavena na Mediteran*, Zagreb, 1934.
- A. SÓS, *Die Slawische Bevölkerung Westungarns im 9. Jahrhundert*, München, 1973.
- M. SUIĆ, Ocjena radnje L. Margetića: "Konstantin Porfirogenet i vrijeme dolaska Hrvata", *Zbornik Historijskog zavoda JAZU*, 8, Zagreb, 1977.
- F. ŠIŠIĆ, *Priručnik izvora hrvatske historije*, Zagreb 1914.
- F. ŠIŠIĆ, *Povijesti Hrvata u vrijeme narodnih vladara*, Zagreb, 1925.
- N. TOMAŠIĆ, *Konstantin Porfirogenet*, Zagreb, 1994.
- Z. VINSKI, Oružje na području starohrvatske države do godine 1000-te (I Miedzynarodowy kongres archeologii slowianskiej, Warszawa, 1965; 1970.
- Z. VINSKI, Novi karolinški nalazi u Jugoslaviji, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 3.s., 10-11, Zagreb, 1978.
- Z. VINSKI, O nalazima karolinških mačeva u Jugoslaviji, *Starohrvatska prosvjeta*, 3.s., 11, Split, 1981.
- Z. VINSKI, Razmatranja o poslijekarolinškim mačevima 10. i 11. stoljeća u Jugoslaviji, *Starohrvatska prosvjeta*, 3.s., 13, Split, 1983.
- Z. VINSKI, Ponovno o karolinškim mačevima u Jugoslaviji, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 3.s., 17-18, Zagreb, 1984.
- Preporuča se pročitati:**
- A. ALFÖLDI, Zum historischen Bestimmung der Awarenfunde, *ESA*, 9, 1934.
- A. AVENARIUS, Zur Problematik der awarisch-slawischen Beziehungen an der Unterdonau im 6.-7. Jahrhundert, *Studia Historica Slovaca*, 7, Bratislava, 1974.
- A. AVENARIUS, *Die Awaren in Europa*, Bratislava, 1975.
- M. BARADA, Hrvatska dijaspora i Avari, *Starohrvatska prosvjeta*, 3.s., 2, Zagreb, 1952.
- F. BARIŠIĆ i dr., *Vizantijski izvori za istoriju naroda Jugoslavije*, 1, Vizantološki institut SANU, 3, Beograd, 1972.
- F. BULIĆ, *Hrvatski spomenici u Kninskoj okolici, uz ostale suvremene dalmatinske iz doba hrvatske narodne dinastije*, 1, Zagreb, 1888.
- F. BULIĆ, Razvoj arheoloških istraživanja i nauka u Dalmaciji kroz zadnji milenij, *Zbornik MH*, Zagreb, 1925.
- M. GAVAZZI, *Sudbina stare slavenske baštine*, Beograd, 1959.
- M. GAVAZZI, *Vrela i sudbine narodnih tradicija*, Zagreb, 1978.
- B. GRAFENAUER, Nekaj vprašanj iz dobe naseljavanja Južnih Slovanov, *Zgodovinski časopis*, 4, Ljubljana, 1950.
- S. GUNJAČA, Revizija iskopina u Biskupiji kod Knina, *Ljetopis JAZU*, 57, Zagreb, 1953.
- S. GUNJAČA. – D. JELOVINA – M. GRČEVIĆ, *Starohrvatska baština*, (katalog), Zagreb, 1978.
- B. GUŠIĆ, Starohrvatsko naseljenje Ravnih Kotara, *Vranski zbornik*, Zadar 1971.
- L. JELIĆ, Povijesno-topografske crte o biogradskom primorju, *Vjesnik Arheološkog muzeja Zagreb*, n.s., 2, Zagreb, 1898.
- Enzyklopädisches Handbuch zur Ur- und Frühgeschichte Europas* [ed. Jan Filip], 1 i 2, 1966.-1969.
- D. JELOVINA, *Starohrvatsko kulturno blago*, Zagreb, 1989.
- Lj. KARAMAN, *Starohrvatsko groblje na "Majdanu" kod Solina*, Split, 1936.
- Lj. KARAMAN, *Iskopine društva "Bihaća" u Mravincima i starohrvatska groblja*, Zagreb, 1940.

- R. KATIČIĆ, Ivan Mužić, Podrijetlo Hrvata, *Obavijesti HAD*, 22,2, Zagreb, 1990.
- R. KATIČIĆ, Ivan Mužić o podrijetlu Hrvata, *Starohrvatska prosvjeta*, 19, Split, 1991.
- R. KATIČIĆ, Još jednom o Mužiću, *Starohrvatska prosvjeta*, 19, Split, 1991.
- L. KATIĆ, *Rasprave i članci iz hrvatske povijesti*, [ed. Ž. Rapanić], Split, 1993.
- A. KOLLAUTZ, Die Ausbreitung der Awaren auf der Balkanhalbinsel, *Študijné zvesti Archeol. ústava*, 16, Nitra, 1968.
- J. KOVAČEVIĆ, Avari na Jadranu, *Materijali*, 3, Beograd, 1966.
- I. KOVRIG, *Das awarenzeitliche Graeberfeld von Alltyn*, Budapest, 1963.
- F LEDIĆ, *Mitologija Slavena*, Zagreb, 1969.
- I. MUŽIĆ, *Podrijetlo Hrvata*, Zagreb, 1989.
- I. MUŽIĆ, *Podrijetlo i pravjera Hrvata*, Split, 1991.
- I. MUŽIĆ, *Slaveni, Goti i Hrvati*, Zagreb, 1997.
- P. SKOK, *Slavenstvo i romanstvo na jadranskim otocima*, Zagreb, 1950.
- Z. VÁNA, *Einführung in die Frühgeschichte der Slawen*, Neumünster, 1970.
- J. WERNER, Slawische Bügelfibeln des 7. Jahrhunderts, *Reinecke Festschrift...*, Mainz, 1950.
- J. WERNER, Hinterlassenschaft der Awaren, *Studijne zvesti*, 16, Nitra, 1968.

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija:

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

- **REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:**
- *Problem doseljenja Slavena/Hrvata na istočni Jadran i šire zaleđe u svjetlu arheoloških nalaza*, doktorska disertacija, Zadar 2009.
- 14C date from early Christian basilica gemina in Podvršje (Croatia) in the context of Slavic settlement on the eastern Adriatic coast, u: *Frühe slawische Siedlung in Mitteleuropa (6. - 9. Jahrhundert) im Lichte naturwissenschaftlicher Datierung* (ur. M. Dulinicz), Wrocław-Bamberg 2010.
- Early Medieval pottery on the Eastern Adriatic in Context of Interaction between the Slavs and Autochthonous Population, *IX Congresso Internazionale sulla Ceramica Medievale nel Mediterraneo: Nuove scoperte*, Venezia 2009.

2. godina				
NAZIV KOLEGIJA: Bjelobrdski kulturni kompleks u Hrvatskoj				
OPĆE OBAVIJESTI				
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru			
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”			
USMJERENJE	Srednjovjekovna arheologija			Godina studija 2. Semestar: III.
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Željko Tomičić			
USTANOVA				
STATUS KOLEGIJA		Izborni (obvezni)	Izborni za druge studij. grupe	
OPIS KOLEGIJA: Upoznavanje materijalnih tragova tzv. Bjelobrdskog kulturnog kompleksa na području Hrvatske i njegovo integriranje u srednjoeuropski kulturni krug. Proučavanje karakterističnih primjeraka groblja (<i>Vukovar-Lijeva bara</i>, Mahovlhjani, Bijelo Brdo II, Zvonimirovo-<i>Veliko polje</i>, Majs-Udvar, Gomjenica) i pojedinih predmetnih skupina u grobnom inventaru. Upoznavanje umjetničko obrtnog stvaralaštva. Proučavanje fenomena Haronovog obola u grobnim cjelinama, trgovački kontakti. Sociološka i demografska slika 10.-13. st. Organizacija prostora.				
CILJEVI KOLEGIJA: Produbljivanje i proširivanje znanja o srednjovjekovnom životu (10.-13. st.) u sjevernoj Hrvatskoj i organizaciji prostora.				

VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2	
TJEDANA PO SEMESTRU:		15	
Sati tjedno:	predavanja		
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad	1	
Ukupno sati:	predavanja		
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad	15	
Ukupan broj dana terenske nastave:			
NASTAVNE METODE:			
Predavanja – mentorski rad	(seminari)		
NASTAVNA POMAGALA:			
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige
			internet
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:			
Odslušan kolegij (i izrada seminarskog rada)			
NAČIN POLAGANJA ISPITA:			
ispiti se ne polažu			
LITERATURA:			
Obvezna:			
J. BRUNŠMID, Hrvatske sredovječne starine, <i>VHADns</i> VII, Zagreb, 1903/1904., 30-97.			
J. GIESLER, Untersuchungen zur Chronologie der Bijelo Brdo-Kultur, <i>PZ</i> 56, Band 1981, Heft 1, Berlin-New York, 1981.			
Ž. TOMIČIĆ, Prilog istraživanju kronologije srednjovjekovnog groblja na položaju Lijeve bara u Vukovaru Hommage a Vukovar, <i>ShP</i> 20, Zagreb, 1990./1992., 111-189.			
Ž. TOMIČIĆ, Novi prilozi vrednovanju ostavštine srednjovjekovnog groblja Bijelo Brdo II, <i>Prilozi</i> 8, Zagreb, 1991, 95.-148.			
Ž. TOMIČIĆ, Neuere Erforschung der Bijelo Brdo Kultur in Kroatien. Nova istraživanja bjelobrdske kulture u Hrvatskoj. <i>Pril.Inst.arheol.Zagrebu</i> 9., Zagreb 1992., 113.-130.;			
Ž. TOMIČIĆ, Prilog istraživanju kronologije bjelobrdskeg segmenta srednjovjekovnog groblja Ptuj-Grad. <i>Ptujski arheološki zbornik ob 100-letnici muzeja in Muzejskega društva</i> . Ptuj, 1993., 543.-579.			
Ž. TOMIČIĆ, Die Baranja im Lichte der archäologischen Zeugnisse der Bijelo Brdo Kultur. Ein Beitrag zur Analyse des frühmittelalterlichen graberfeldes Majs-Udvar. <i>Pril.Inst.arheol.Zagrebu</i> , 11-12/1994-1995, Zagreb, 1997., 71.-98.			
Ž. TOMIČIĆ, Ranosrednjovjekovno groblje Zvonimirpovo-Veliko polje , prinos poznavanju bjelobrdske kulture u podravskom dijelu Slavonije, <i>Pril.Ins.arheol.Zagrebu</i> , 13.-14./1996.-1997/, Zagreb, 1998., 91.-120.;			
Z. VINSKI, O postojanju radionica nakita starohrvatskog doba u Sisku, <i>VAMZ</i> , IV., Zagreb, 1970., 45.-91., tab. I.-VIII.			
N. MILETIĆ, Slovenska nekropola u Gomjenici kod Prijedora, <i>GZMBIHS</i> (Arheologija), Sv. XXI/XXII., Nova serija, Sarajevo 1967., 81.-154.;			
P. KOROŠEC, Nekropola na Ptujem gradu, Ptuj 1999.			
Preporuča se pročitati:			
Naslovi u dogovoru s voditeljem kolegija.			
UVJETI:			
Registracija za slušanje kolegija		Registracija za ispit	
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:			
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:			

Neuere Erforschung der Bijelo Brdo-Kultur in Kroatien, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 9, 1992, 113-130.

Prilog istraživanju kronologije srednjovjekovnog groblja na položaju Lijeva bara u Vukovaru, Hommage à Vukovar, *Starohrvatska prosvjeta*, 20, 1990, 111-182.

Novi prilozi vrednovanju ostavštine srednjovjekovnog groblja Bijelo Brdo II, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 8, 1992, 95-148.

Ranosrednjovjekovni krajobraz savsko-dravskog međurječja, *Starohrvatska spomenička baština – rađanje prvog hrvatskog kulturnog pejzaža* (ur. Miljenko Jurković, Tugomir Lukšić), Zagreb 1996.

Prilog ostraživanju bjelobrdske segmenta srednjovjekovnog groblja Ptuj-Grad, *Ptujski arheološki zbornik ob 100-letnici muzeja in Muzejskoga društva*, Ptuj 1993, 543-579.

Baranja in Lichte archeologischer Zeignisse der Bijelo Brdo-Kultur. Ein Beitrag zur Analyse des fruemittelalterlichen Graebfeldes Majs-Udvar, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 11-12, 1994-1995, 71-98.

Ranosrednjovjekovno groblje Zvonimirovo – Veliko polje, prinos poznavanju bjelobrdske kulture u podunavskom dijelu Slavonije, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 13-14, 1996-1997, 91-120.

Zvonimirovo i Josipovo: groblja starohrvatskog doba u Virovitičko-podravskoj županiji, Zagreb-Virovitica-Slatina 1997.

Baranja u svjetlu arheoloških svjedočanstava bjelobrdske kulture. Prinos analizi ranosrednjovjekovnog groblja Majs-Udvar, *Osječki zbornik*, 22-23, 1997, 71-97.

Ranosrednjovjekovno groblje u Sv. Jurju u Međimurju – prinos datiranju nalazišta, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 15-16, 1999, 41-60.

Ranosrednjovjekovno groblje u Velikom Bukovcu – uz početke bjelobrdske kulture u Hrvatskoj, *Opuscula archaeologica*, 23-24, 2000, 285-307.

Istraživanje kulturnog kontinuiteta na primjeru groblja Zvonimirovo – Veliko polje, *Histria antiqua*, 8, 2002, 385-395.

Istraživanje kronologije ranosrednjovjekovnog groblja u Mahovljanima kraj Banja Luke, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 17, 2000, 25-66.

O prstenima s kalotom iz ranosrednjovjekovnog groblja Zvonimirovo – Veliko polje (Hrvatska), *Zbornik na počest Dariny Bialekovej* (ur. Gabriel Fusek), Nitra 2004.

[M. Šlaus, Ž. Tomićić, A. Uglešić, R. Jurić], Craniometric relationships among medieval Central European populations: Implications for Croat migration and expansion, *Croatian Medical Journal*, 45, 2004, 434-444.

2. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Srednjovjekovne utvrde na istočnom Jadranu			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Srednjovjekovna arheologija		Godina studija 2. Semestar: III.
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Karla Gusar		
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		
STATUS KOLEGIJA		Izborni (Obvezni)	
OPIS KOLEGIJA: Kolegij obrađuje problematiku arheološke valorizacije utvrda razvijenog i kasnog srednjeg vijeka na prostoru istočne jadranske obale i zaleđa. S obzirom da su fortifikacije do sada bile izuzetno slabo zastupljene u hrvatskoj arheologiji, kolegij će obrađivati njihovu raspostranjenost na istočnom Jadranu, glavne karakteristike te ukazati na njihove posebnosti kao i povezanost navedenog prostora sa ostatkom Europe.			
CILJEVI KOLEGIJA: Ciljevi kolegija su osposobljavanje studenata za razumijevanje i znanstveno proučavanje utvrda koje pripadaju			

razdobljima razvijenog i kasnog srednjeg vijeka kroz proučavanje arheološke, povijesne i umjetničke baštine. Posebna pozornost usmjeriti će se na proučavanje arhitektonskih ostataka, no obraditi će se i pokretni materijal koji se pojavljuje u inventaru utvrda te uklopiti u širi povijesno-kulturni kontekst srednjovjekovnog razdoblja.					
VODIČ:			Zimski semestar		Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2		
TJEDANA PO SEMESTRU:			15		
Sati tjedno:	predavanja				
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad		1		
Ukupno sati:	predavanja				
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad		15		
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici		bilješke .pp	članci	knjige	internet
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
ALDUK, I., <i>Srednjovjekovne tvrđave uz rijeku Cetinu</i> , Zagreb-Split, 2010.					
ALDUK, I., TABAK, A., PETRIČEVIĆ, D., <i>Utvrdna Nutjak, Zbornik Stjepan Gunjača i hrvatska srednjovjekovna povijesno-arheološka baština I</i> , Split, 2010.					
BERITIĆ, L., <i>Utvrdjenja grada Dubrovnika</i> , Zagreb, 1955.					
BOJČIĆ, Z. , RADIĆ, M., <i>Srednjovjekovni grad Ružica</i> , Osijek, 2004.					
CASSI RAMELLI, A., <i>Dalle caverne ai rifugi blindati. Trenta secoli di architettura militare</i> , Milano, 1964.					
COLNAGO, J., <i>Sredovječne kule i gradine oko Karina i Novigrada, SHP</i> , n. s. II, 1-2, Zagreb-Knin, 1928.					
DEANOVIĆ, A., <i>Utvrde i perivoji</i> , Zagreb, 2001.					
DOBRONIĆ, LJ., <i>Templari i ivanovci u Hrvatskoj</i> , Zagreb, 2002.					
GUDELJ, LJ., <i>Utvrdna Čačvina, SHP</i> , 27, Split, 2000.					
GUSAR, K., ĆURKOVIĆ, M., <i>Utvrdna Kličevica – rezultati arheoloških istraživanja 1990. godine</i> , Benkovac, 2011.					
GUSAR, K., VUJEVIĆ, D., <i>Prilog poznavanju utvrde Citadela u Zadru - istraživanja Barbakana 2008., Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu</i> , 25, Zagreb, 2009.					
KLAJIĆ, N., PETRICIOLI, I., <i>Zadar u srednjem vijeku, Prošlost Zadra II</i> , Zadar, 1976.					
KOVAČIĆ, V., <i>Trogirske fortifikacije u 15. stoljeću, PPUD</i> , 37, Split, 1998.					
KOVAČIĆ, V., <i>Tvrđave na donjoj Cetini u obrani omiškog komunalnog teritorija, Omiški ljetopis</i> , 1, Omiš, 2002.					
KRNČEVIĆ, Ž., <i>Nekoliko neistraženih srednjovjekovnih utvrda u šibenskom kraju, Histria Antiqua</i> , 7, Pula, 2001.					
LEPAGE, J. D. G. G., <i>Castles and fortified cities of medieval Europe: an illustrated history</i> , Jefferson, 2002.					
POVIJEST VRANE, <i>Radovi JAZU u Zadru 18</i> , Zadar, 1971.					
RAUKAR, T., PETRICIOLI, I., ŠVELEC, F., PERIČIĆ, Š., <i>Zadar pod Mletačkom upravom, Prošlost Zadra III</i> , Zadar, 1987.					
STOKSTAD, M., <i>Medieval castles</i> , Westport, 2005.					
URLIĆ IVANOVIĆ, G., <i>Nečven-kule. Starohrvatska tvrđava u Kninskoj županiji, SHP</i> , God. I, Br. 1, Zagreb,					

1895.	
URLIĆ IVANOVIĆ, G., Ključić, grad Nelipičev u kninskoj županiji, <i>SHP</i> , God. I, Br. 2 i 3, Zagreb, 1895.	
VEŽIĆ, P., Rezultati istraživanja na prostoru Citadele u Zadru, <i>Godišnjak ZSKH</i> , 16, Zagreb, 1990.	
VILIČIĆ, M., Građevna povijest senjskog kaštela i grafička rekonstrukcija pojedinih faza izgradnje, <i>Senjski zbornik</i> , 5, Senj, 1983.	
VIŠNJIĆ, J., Petrapilosa. Arhitektonska analiza srednjovjekovne utvrde, <i>Miscellanea Aetatis Mediae</i> (ur. Guštin, M.), Koper, 2008.	
ZANINOVIĆ, J., Ključica – srednjovjekovna utvrda, <i>HAG</i> , 2-4, Zagreb, 2005.-2007.	
ZANINOVIĆ, J., GAURINA, D., Nelipičeve utvrde na rijekama Krki i Čikoli, <i>Zbornik radova rijeka Krka i Nacionalni park „Krka“, prirodna i kulturna baština, zaštita i održivi razvitak</i> (ur. Marguš, D.), Šibenik, 2007.	
ZELIĆ, D., Templarski castrum u Šibeniku, <i>Radovi Instituta za povijest umjetnosti</i> , 23, Zagreb, 1999.	
ZEKAN, M., Srednjovjekovne utvrde na rijeci Krki, <i>Visovački zbornik</i> , Visovac, 1997.	
ZLATOVIĆ, S., Topografske crtice o starohrvatskim županijama u Dalmaciji i starim gradovima na kopnu od Velebita do Neretve, <i>SHP</i> , God. I, Br. 1-2 i 4, Zagreb, 1895.	
ZLATOVIĆ, S., Topografske crtice o starohrvatskim županijama u Dalmaciji i starim gradovima na kopnu od Velebita do Neretve, <i>SHP</i> , God. II, Br. 1-3, Zagreb, 1896.	
Dopunska:	
GAMULIN, A., Vrlička tvrđava Prozor, <i>Godišnjak ZSKH</i> , 18, Zagreb, 1992.	
GRAVETT, C., <i>Medieval Siege Warfare</i> , Oxford, 1990.	
GRAVETT, C., NICOLLE, D., <i>Normans. Warrior Knights and their Castles</i> , Oxford, 2006.	
IZ SREDNJEGA U NOVI VIJEK, VARAŽDINSKI STARI GRAD I PROJEKT BASTION, Varaždin, 2008.	
KENNEDY, H., <i>Crusaders castles</i> , Cambridge, 1994.	
NICOLLE, D., <i>Medieval Siege Weapons (2), Byzantium, the Islamic World & India, AD 476-1526</i> , Oxford, 2003.	
PAVIČIĆ, T., Istraživanja na prostoru fortifikacijskog sustava u Šibeniku u gradskom perivoju i nova saznanja, <i>Histria Antiqua</i> , 7, Pula, 2001.	
PREDOVNIK, K., <i>Trdnjava Kostanjevica na Starem gradu nad Podbočjem</i> , <i>Archaeologia Historica Slovenica</i> , 4, Ljubljana, 2003.	
TKALČEC, T., <i>Burg Vrbovec u Klenovcu Humskom, deset sezona arheoloških istraživanja</i> , Zagreb, 2010.	
ŠTULAR, B., <i>Mali grad, Visokosrednjeveški grad v Kamniku</i> , Ljubljana, 2009.	
Registracija za slušanje kolegija: DA	Registracija za ispit:
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:	
K. Gusar, D. Vujević: Prilog poznavanju utvrde Citadela u Zadru - istraživanja Barbakana 2008. godine, <i>Prilozi Instituta za arheologiju</i> , 26, Zagreb, 2009., str. 219-246.	
K. Gusar, M. Čurković: <i>Utvrdna Kličevica – rezultati arheoloških istraživanja 1990. godine</i> , Benkovac, 2011.	

2. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Plovidba Sredozemljem od 7. do 17. stoljeća			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Podvodna arheologija		Godina studija 2. <

J. LUETIĆ. *1000 godina dubrovačkog brodarstva*, Zagreb, 1963.

J. H. PRYOR – E. M. JEFFREYS, *The Age of the Ānd'ēūi. The Byzantine Navy ca 500-1204*. Leiden - Boston, 2006.

A. TENENTI, *Naufrages, corsaires et assurances maritimes à Venise: 1592-1609*, Paris, 1959.

Dopunska:

Z. BRUSIĆ, Blago šibenskog podmorja, u: Z. Brusić – M. Jurišić – Ž. Krnčević, *Blago šibenskog podmorja, katalog izložbe*, Šibenik, 2001: 17-46.

L. ČORALC – I. PRIJATELJ PAVIČIĆ, Ivan iz Vrane - mletački admiral u Lepantskom boju (1571.). *Povijesni prilozi*, 29, 2005: 127-149.

D. DELL'OSA, *Il carteggiatore di Nicolò Sagri*, [Collana del Dipartimento di Economia e Storia del Territorio, Università "G. D'Annunzio" di Chieti-Pescara], Milano, 2010.

D. VRSALOVIĆ, *Istraživanje i zaštita podmorskih arheoloških spomenika u SR Hrvatskoj*, Zagreb, 1974.

Registracija za slušanje kolegija: **DA**

Registracija za ispit:

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• **REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:**

I. RADIĆ ROSSI, Armed ships of the Post-Medieval Period in Croatia, u: C. Beltrame, (ur.), *Proceedings of the International Symposium 'Ships and guns. The sea ordnance in Venice and in Europe between 15th and 17th century*, Venice 11-12 December 2008, Oxford, 2010.

I. RADIĆ ROSSI - M. BONDIOLI - M. NICOLARDI - Z. BRUSIĆ - L. ČORALLC - F. VIEIRA DE CASTRO, Brodolom kod Gnalića - ogledalo renesansne Europe, u: A. Filep - E. Jurdana - A. Pandžić, *Gnalić; blago potonulog broda iz 16. stoljeća, katalog izložbe*, Zagreb, 2013: 64-95.

2. godina				
NAZIV KOLEGIJA: Paleopatološke analize arheoloških populacija iz Hrvatske				
OPĆE OBAVIJESTI:				
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru			
STUDIJ:	Poslijediplomski znanstveni studij "Arheologija istočnog Jadrana"			
USMJERENJE	Srednjovjekovna arheologija			Godina studija
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Mario Šlaus			2.
USTANOVA	Odjel za arheologiju HAZU, Zagreb			Semestar
STATUS KOLEGIJA		Izborni (Obvezni)	Izborni za druge studij. grupe	III.
OPIS KOLEGIJA: Paleopatologija je znanstvena disciplina koja analizira prisutnost, učestalost i distribuciju patoloških promjena na ljudskom osteološkom materijalu iz arheoloških nalazišta. Podatci koje ove analize daju presudni su za: 1) rekonstruiranje uvjeta i kvalitete života arheoloških populacija; 2) rekonstruiranja porijekla, evolucije i načina širenja različitih zaraznih bolesti te 3) rekonstruiranje složenih interakcijskih procesa između bolesti i prehrane, kulturnog sustava, medicinske tehnologije i demografije. Studenti koji pohađaju kolegij biti će upoznati s metodama koje se danas koriste za razlikovanje između postmortalnih oštećenja, perimortalnih rana i antemortalnih fraktura, te metodama koje se koriste za prepoznavanje nespecifičnih i specifičnih zaraznih bolesti, neoplazija i reumatskih bolesti na osteološkom materijalu.				
CILJEVI KOLEGIJA: Cilj kolegija je upoznati studente s metodama koje se koriste za razlikovanje između postmortalnih, perimortalnih i antemortalnih oštećenja te metodama koje se koriste za prepoznavanje nespecifičnih i specifičnih zaraznih bolesti, neoplazija i reumatskih bolesti na osteološkom materijalu. Naglasak kolegija biti će na prepoznavanju patoloških promjena na arheološkim populacija iz Hrvatske. Stoga će studentima biti prikazana slučajevi lepre, tuberkuloze i sifilisa s arheoloških nalazišta Radašinovci, Stari Jankovci i Koprivna. Studenti će također naučiti prepoznavati osteološke manifestacije nespecifičnih zaraznih bolesti – periostitisa i ostemijelitisa. Populacijske analize učestalosti i distribucije ovih promjena u arheoloških populacijama iz Hrvatske pokazati će studentima na koji su način zarazne bolesti korelirane s ekološkim sustavima, demografijom i medicinskom				

tehnologijom.					
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE		2			
TJEDANA PO SEMESTRU:		15			
Sati tjedno:	predavanja				
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad	1			
Ukupno sati:	predavanja				
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad	15			
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE					
Predavanja (mentorski rad)	(seminari)				
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan ispit (i izrada seminarskog rada)					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispiti se ne polažu					
LITERATURA:					
Obvezna:					
A. C. AUFDERHEIDE, C. RODRÍGUEZ-MARTÍN, <i>The Cambridge Encyclopedia of Human Paleopathology</i> . Cambridge, 1998.					
G. T. STEINBOCK, <i>Paleopathological Diagnosis and Interpretations. Bone Diseases in Ancient Human Populations</i> , Springfield, 1976.					
D. J. ORTNER, <i>Identification of Pathological Conditions in Human Skeletal Remains</i> ² , Amsterdam, Boston, London, New York, Oxford, Pariz, San Diego, San Francisco, Singapore, Sydney, Tokyo, 2003.					
M. ŠLAUS, <i>The Bioarchaeology of Continental Croatia. An Analysis of Human Skeletal Remains from the Prehistoric to Post-medieval Periods</i> . [BAR International Series 1021] Oxford 2002.					
Preporuča se pročitati:					
M. ŠLAUS, D. ORLIĆ, M. PEĆINA, Osteochondroma in a skeleton from an 11 th century Croatian cemetery. <i>Croatian Medical Journal</i> , 41, 2000, 336-340.					
M. ŠLAUS, Biocultural analysis of sex differences in mortality profiles and stress levels in the late Medieval population from Nova Raca, Croatia, <i>Am. J. Phys. Anthropol.</i> 111, 2000, 193-209.					
C. WELLS, The human burials, <i>Romano–British Cemeteries at Cirencester</i> (ur. A. McWhirr, L. Viner i C. Wells), 135–202, Cirencester, 1982.					
R. W. MANN, S. P. MURPHY, <i>Regional Atlas of Bone Disease. A Guide to Pathologic and Normal Variation in the Human Skeleton</i> . Springfield, 1990.					
M. ŠLAUS, Demography and disease in the early medieval site of Privlaka. <i>Opuscula archaeologica</i> , 20, 1997, 141-149.					
M. ŠLAUS, N. PEĆINA–ŠLAUS, H. BRKIĆ, Life stress on the Roman limes in continental Croatia, <i>Homo</i> , 54, 2004, 240–263.					
UVJETI:					
Registracija za slušanje kolegija			Registracija za ispit		
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:					
• REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:					

[M. Šlaus, A. Pećina-Hrnčević, G. Jakovljević], Dental disease in the late medieval population from Nova Raša, Croatia, *Coll. Antropol.* 21, 1997, 561-572.

Demography and disease in the early medieval site of Privlaka. *Opuscula archaeologica*, 20, 1997, 141-149.

[M. Šlaus, D. Orlić, M. Pećina], Osteochondroma in a skeleton from an 11th century Croatian cemetery. *Croatian Medical Journal*, 41, 2000, 336-340.

Biocultural analysis of sex differences in mortality profiles and stress levels in the late Medieval population from Nova Rača, Croatia. *American Journal of Physical Anthropology* 111, 2000, 193-209.

The Bioarchaeology of Continental Croatia. An Analysis of Human Skeletal Remains from the Prehistoric to Post-medieval Periods, [BAR International Series 1021], Oxford 2002.

[M. Šlaus, N. Pećina-Šlaus, H. Brkić], Life stress on the Roman limes in continental Croatia. *Homo*, 54, 2004, 240-263.

2. godina				
NAZIV KOLEGIJA: Mezolitičke zajednice istočnog Jadrana				
OPĆE OBAVIJESTI				
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru			
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”			
USMJERENJE	Prapovijesna arheologija			Godina studija 2. Semestar: IV.
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Dario Vujević			
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju			
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe	
• OPIS KOLEGIJA: Mezolitik je tradicionalno sagledavan kao prijelazno razdoblje prilagodbe pleistocenskih zajednica na klimatske uvjete holocena, pri čemu zajednice lovaca-sakupljača postupno prelaze na produktivnu privredu. Kao i svi prijelazi u sebi ima nešto paleolitičkih tradicija, nešto neolitičkih potencijala, ali i svojih specifičnosti koje su poslužile da se definira kao zasebno razdoblje. Novija istraživanja pokazuju da su procesi koji obilježavaju ovo razdoblje dinamičniji i kompleksniji nego li se do sada smatralo, a svi ti procesi ostavili su traga i na širem području istočne jadranske obale.				
• CILJEVI KOLEGIJA: Cilj kolegija je upoznavanje s općim odlikama mezolitika uz detaljnu analizu procesa koji su se u to vrijeme odvijali na istočnoj obali Jadrana i njenom neposrednom okruženju. Naglasak će biti stavljen na značenje arheoloških artefakata u životu mezolitičkih zajednica, s obzirom na promjene klime i okoliša, kao i privredne podloge u sklopu koje se život odvijao.				
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				2
TJEDANA PO SEMESTRU:				15
Sati tjedno:	predavanja			1
	seminari			
	vježbe			
	mentorski rad			
Ukupno sati:	predavanja			15
	seminari			
	vježbe			
	mentorski rad			
Ukupan broj dana terenske nastave:				
NASTAVNE METODE:				

predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
- Burroughs, W. J., 2005. – <i>Climate Change in Prehistory: The End of the Reign of Chaos</i>. Cambridge University Press, Cambridge. - Čečuk, B. – Radić, D., 2005. – <i>Vela spila. Višeslojno pretpovijesno nalazište – Vela Luka, otok Korčula</i>. Centar za kulturu „Vela Luka“, Vela Luka. - Jochim M., 2011. – The Mesolithic. U: S. Milisauskas (ur.), <i>European Prehistory - A Survey</i> (Second edition). Springer, 125-152. - Komšo, D., 2006. – Mezolitik u Hrvatskoj. <i>Opuscula archaeologica</i>, 30, Zagreb, 55-92. - Komšo, D., 2009. – Upland colonization: patterns of settling and habitation in northern Istria, Croatia. U: S. McCartan – R. Schulting – G. Warren – P. Woodman (ur.) <i>Mesolithic Horizons</i>, vol. I, Oxbow books, 2009., 288-295. - Kozłowski, S. K., 2009. – <i>Thinking Mesolithic</i>. Oxbow Books, Oxford. - Miracle, P. T., Forenbaher, S., <i>Prehistoric Herders of Northern Istria : The Archaeology of Pupićina Cave</i>, Vol. 1., Arheološki Muzej Istre, Pula, 2006. - Pluciennik, M., 2008. – The coastal Mesolithic of the European Mediterranean. U: G. Bailey – P. Spikins (ur.), <i>Mesolithic Europe</i>, Cambridge University press, Cambridge, 328-356. - Surić, M., 2006. – <i>Promjene u okolišu tijekom mlađeg pleistocena i holocena – zapisi iz morem potopljenih siga istočnog Jadrana</i> (neobjavljena disertacija), Zagreb. - Vukosavljević, N. – Perhoč, Z. – Čečuk, B. – Karavanić, I., 2011. – Kasnoglacijska industrija lomljenog kamena pećine Kopačine. <i>Vijesnik za arheologiju i povijest Dalmatinsku</i>, 104, Split, 7-54. - Vujević, D., Bodružić, M., Mezolitičke zajednice špilje Vlakno. <i>Diadora</i>, 26, Zadar, 2013. - Wallduck, R., Miracle, P., Radić, D., Treatment of the Dead in Late Mesolithic: Reconstructing taphonomic Histories of Human Remains from Vela Spila, Croatia. <i>Arheološka istraživanja na srednjem Jadranu, znanstveni skup Vis, 13. - 16.- listopada 2009, Izdanja Hrvatskog arheološkog društva</i>, vol. 26, Zagreb - Split, 2010, 9-17.					
Dopunska:					
- Alvarez-Fernandez, E., 2007. – Atlantic versus Mediterranean: Personal ornaments made from mollusc shells in Europe during the Upper Palaeolithic and Mesolithic. www.alexandriaarchive.org (15.03.2012). - Arias, P. – Álvarez-Fernandez, E., 2004. – Iberian Foragers and Funerary Ritual. A Review of Paleolithic and Mesolithic Evidence on the Peninsula. U: M. R. González – G. A. Clark (ur.): <i>The Mesolithic of the Atlantic Façade: Proceedings of the Santander Symposium</i>. Anthropological Research Papers, 55, Arizona State University. Tempe, 225-248. - Benghiat, S. – Komšo, D. – Miracle, P. T., 2009. – An experimental analysis of perforated shells from the site of Šebrn Abri (Istria), Croatia. U: S. McCartan – R. Schulting – G. Warren – P. Woodman (ur.) <i>Mesolithic Horizons</i>, vol. II, Oxbow books, 2009., 730-736. - Komšo, D., 2007. – Nakit na području Istre od paleolitika do neolitika. U: M. Blečić – M. Črešnar – B. Hänsel – A. Hellmuth – E. Kaiser – C. Metzner-Nebelsick (ur.), <i>Scripta praehistorica in honorem Biba Teržan, Situla</i>, 44, Ljubljana, 31-40. - Lubell, D. 2004 – “Are land snails a signature for the Mesolithic – Neolithic transition”, <i>Documenta praehistorica</i> XXXI, Ljubljana, 1–24. - Mussi, M. 2002. – <i>Earliest Italy: An Overview of the Italian Paleolithic and Mesolithic</i>. Kluwer Academic Publishers.					

Paine, C. – O’Connell, T. – Miracle, P. T., 2009. – Stable Isotopic Reconstruction of Early Mesolithic Diet at Pupicina Cave. U: S. McCartan – R. Schulting – G. Warren – P. Woodman (ur.), <i>Mesolithic Horizons</i>, vol. I, Oxbow books, 210-216.	
Registracija za slušanje kolegija: DA	Registracija za ispit:
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: Vujević, D., Bodružić, M., Mezolitičke zajednice špilje Vlakno. <i>Diadora</i>, 26, Zadar, 2013.	

2. godina				
NAZIV KOLEGIJA: Rani eneolitik istočnog Jadrana				
OPĆE OBAVIJESTI:				
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru			
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”			
USMJERENJE	Prapovijesna arheologija			Godina studija 2. Semestar: IV.
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Brunislav Marijanović			
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju			
STATUS KOLEGIJA		Izborni (obvezni)	Izborni za druge studij. grupe	
OPIS KOLEGIJA: Kolegij daje specijalistički i znanstveni pregled ranog eneolitika na istočnoj jadranskoj obali, povijest njegovog istraživanja, razvoj i sadržaj kulture, periodizaciju i kronologiju, povezanost s općim povijesnim procesima, kulturološki položaj u širim prostornim okvirima, te regionalne razvojne posebnosti uvjetovane odnosima autohtonih i vanjskih čimbenika koji sudjeluju u tvorbi pojedinih oblika materijalne kulture i dr.				
CILJEVI KOLEGIJA: Kolegij ima cilj temeljito osposobiti studenata za znanstveno proučavanje procesa eneolitizacije i formiranja eneolitika na istočnoj jadranskoj obali kao posebnog prapovijesnog razdoblja, utvrđivanje njegova položaja u širim prostornim okvirima jugoistočne Europe, te sagledavanje razvojnih i kulturoloških posebnosti u odnosu na eneolitičke pojave na susjednim područjima. Postavljeni cilj realizirat će se kroz predavanja, mentorski rad sa studentima i njihovo vlastito istraživanje kroz sljedeće tematske cjeline: - Utvrđivanje stanja autohtonog kasnoneolitičkog substrata; - Uzročno-posljedična povezanost nestajanja neolitičkih i nastajanja eneolitičkih pojava; - Uzročno-posljedična povezanost nastajanja posebnih kulturnih manifestacija i procesa indoeuropeizacije; - Utvrđivanje stratigrafskih pokazatelja i polazišta za periodizaciju eneolitika; - Povijesna interpretacija				
VODIČ:			Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				2
TJEDANA PO SEMESTRU:				15
Sati tjedno:	predavanja			
	seminari			
	vježbe			
	mentorski rad			1
Ukupno sati:	predavanja			
	seminari			
	vježbe			

	mentorski rad			15
Ukupan broj dana terenske nastave:				
NASTAVNE METODE:				
Predavanja – mentorski rad	(seminari)			
NASTAVNA POMAGALA:				
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:				
Odslušan kolegij (i izrađen seminar)				
NAČIN POLAGANJA ISPITA:				
ispit se ne polaže				
LITERATURA: Praistorija jugoslavenskih zemalja III, Sarajevo, 1979. B. Čović, Velika gradina u Varvari, GZM XXXII, Sarajevo 1978. B. Marijanović, Prilozi za prapovijest u zaleđu jadranske obale, Zadar, 2000. B. Marijanović, Eneolitik i eneolitičke kulture u Bosni i Hercegovini, Mostar, 2003. B. Marijanović, Gudnja, višeslojno prapovijesno nalazište, Dubrovnik, 2005. B. Marijanović, Kasna hvarsko-lisičićka kultura u eneolitu, Godišnjak CBI XXIX/27, Sarajevo 1991. B. Marijanović, Neka pitanja eneolitika istočnog Jadrana, Diadora 14, Zadar 1992. B. Marijanović, Ravlića pećina (Peć Mlini), GZM 35/36, Sarajevo 1981. N. Petrić, Prethistorijske kulture Pelješca, Pelješki zbornik I, Zagreb, 1976. N. Petrić, Prilozi pretpovijesti Istre, JZ X, Pula – Rijeka, 1978 N. Petrić, Uvod u prethistoriju dubrovačkog područja, VAMZ XIV, Zagreb 1981. A. Benac, Problem retardacija na prelazu iz neolitskog doba u doba metala u sjeverozapadnom Balkanu, Diadora 9, 1980., Zadar, 1980. A. Benac, La desintegration des cultures neolithiques et la formation de nouveaux grups culturels dans les Balkan du nord-ouest, Godišnjak CBI XXI/19, Sarajevo 1983. B. Čečuk – D. Radić, Vela špilja – preliminarni rezultati dosadašnjih istraživanja, Arheološka istraživanja napodručju otoka Korčule o Lastova, Znanstveni skup HAD (Vela Luka, Korčula 18-20.4.1991.), Zagreb, 2001. B. Čečuk – D. Radić, Vela spila, višeslojno pretpovijesno nalazište – Vela Luka, otok Korčula; Vela Luka, 2005. S. Forenbaher, Vlaška peć kod Senja, OA, 11-12, Zagreb, 1987. M. Korkuti, Vendbanimi prehistorik i Trenit, Iliria 1, Tirana, 1971. M. Korkuti, Neolitikum und chalkolitikum in Albanien, Mainz, 1995. Č. Marković, Neolit Crne Gore, Beograd, 1985. F. Prendi, La civilisation préhistorique de Maliq, Studia Albanica III-1, Tirana, 1966.				
UVJETI:				
Registracija za slušanje kolegija:		Registracija za ispit:		
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:				
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: Prilozi za prapovijest u zaleđu jadranske obale, Zadar, 2000. Eneolitik i eneolitičke kulture u Bosni i Hercegovini, Mostar, 2003. Gudnja, višeslojno prapovijesno nalazište, Dubrovnik, 2005. Kasna hvarsko-lisičićka kultura u eneolitu, Godišnjak CBI XXIX/27, Sarajevo 1991. Neka pitanja eneolitika istočnog Jadrana, Diadora 14, Zadar 1992. Ravlića pećina (Peć Mlini), GZM 35/36, Sarajevo 1981.				

2. godina	
NAZIV KOLEGIJA: Kult mrtvih na istočnom Jadranu u željezno doba	
OPĆE OBAVIJESTI	
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru

STUDIJ		Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”			
USMJERENJE		Prapovijesna arheologija		Godina studija	
NASTAVNIK		Prof. dr. sc. Sineva Kukoč		2.	
USTANOVA		Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		Semestar: IV.	
STATUS KOLEGIJA			Izborni (Obvezni)		
• OPIS KOLEGIJA: Sintetiziraju se sve temeljne kategorije podataka i definiraju glavni problemi o kultu mrtvih kod Liburna; komparativno se obrađuju relevantne pojave kod Histra, Delmata, na južnom Jadranu, te kod Japoda (urne Pounja i dr.), kroz željezno doba do rimskog vremena. Uz sažeto iznošenje liburnskog standardnog «grobno repertoara» (grob: arhitektura, ritus, asocijacije priloga; groblje: njegova planimetrija, kronologija, značenja u kontekstu zajednice), želi se naglasiti uloga potencijalnih (funerarnih) simboličkih oblika (tragovi obreda, pojedini simboli), te izdvojiti neke teze za «definiciju» liburnske «funerarne ideologije». Zato se koristi i odabrana zapadnojadranska »grobna« arheološka građa, posebno ona «nadgrobna» (venetska, bolonjska, picenska, daunska, južnoitalska), sa svojim ikoničnim simbolima: stele i dr. Uključuju se i konkretne «slike» situlske umjetnosti. Također, koristi se i aplicira novootkriveni fundus podataka s iskapanja nadinske nekropole, kao dijela nadinskog arheološkog kompleksa, koji je reprezentativni uzorak «povijesti» od brončanog do rimskog doba na prostoru sjeverne Dalmacije.					
• CILJEVI KOLEGIJA: Cilj je studente upoznati s najnovijim spoznajama iz navedene teme i pripremiti ih za izradu kvalitetne disertacije.					
VODIČ:			Zimski semestar		Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE					2
TJEDANA PO SEMESTRU					15
Sati tjedno:		predavanja			
		seminari			
		vježbe			
		mentorski rad			1
Ukupno sati:		predavanja			
		seminari			
		vježbe			
		mentorski rad			15
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
Predavanja – mentorski rad		(seminari)			
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici		bilješke .pp	članci	knjige	internet
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
odslušan kolegij (i izrađen seminarski rad)					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
• LITERATURA: Obvezna: Š. BATOVIĆ, Sepultures de la peuplade illyrienne des Liburnes, <i>IA</i> 4, 1962. Š. BATOVIĆ, Dalmatska kultura željeznog doba, <i>RFFZd</i> 25(12), 1986. Š. BATOVIĆ, Liburnska grupa, <i>PJZ</i> V 1987. Š. BATOVIĆ, Osvrt na područje Dubrovnika u prapovijesti, <i>Izdanja HAD-a</i>,sv. 12, 1988. Š. BATOVIĆ, Konavle u prapovijesti, Konavoski zbornik 2, 1988. A. BENAC, Kult mrtvih na ilirskom području u praistorijsko doba, <i>Duhovna kultura Ilira</i> 1984. M. BLEČIĆ, Grobnik u željezno doba, <i>VAMZ</i> 3/37, 2002.					

M. BLEČIĆ, Kastav u posljednjem tisućljeću prije Krista, <i>VAMZ</i> , 3/35, 2000.	
Z. BRUSIĆ Z., Nekropola Gradine kod Dragišića, <i>RFFZd</i> , 38(25), 2000.	
J. CHAPMAN – R. SHIEL – Š. BATOVIĆ, The Changing Face of Dalmatia, Archaeological and Ecological Studies in Mediterranean Landscape, London, 1996	
S. ČAČE, Naselje i nekropola u u prostoru zajednice, <i>Dometi</i> 5, Rijeka.	
S. ČAČE, Nekropola u prostoru zajednice; <i>Materijali XX</i> , Beograd 1985.	
B. ČOVIĆ, Srednjedalmatinska grupa, <i>PJZ V</i> , 1987.	
D. GLOGOVIĆ, Prilozi poznavanju željeznog doba na sjevernom Jadranu, <i>Hrvatsko primorje i Kvarnerski otoci</i> , 1989.	
N. KLARIN, Prapovijesni grobovi na Asseriji, <i>Diadora</i> 20, 2001.	
S. KUKOČ, Prizori banketa u periadriatičkom svijetu u protopovijesti, <i>Diadora</i> 12/1990.	
S. KUKOČ, Simboli religijskog identiteta u japodskom kultu mrtvih, <i>RFFZd</i> , 29(16), 1990.	
S. KUKOČ, Simboličke strukture u japodskom funerarnom kultu, <i>RFFZd</i> 30(17), 1991.	
S. KUKOČ, Žrtva u japodskom kultu mrtvih, <i>RFFZd</i> 31(18), 1993.	
S. KUKOČ, Eros i Tanatos na stelama Daunije, <i>RFFZd</i> , 33(20), 1994.	
S. KUKOČ, Nadin, nekropola na SZ padini Gradine, <i>HAG</i> 2/2005.	
S. KUKOČ S. – Š. BATOVIĆ, Istraživanje grobnog humka iz željeznog doba iz Nadina, <i>Obavijesti HAD</i> 3/37, 2005.	
I. MAROVIĆ, Željeznodobni grobovi u Žaganj docu (o.Brač), <i>VAHD</i> 65-67, 1971.	
I. MAROVIĆ – M. NIKOLANCI, Četiri groba iz nekropole u Vičoj Luci (o.Brač), pronađena 1908, <i>VAHD</i> 70-71, 1977.	
R. MATEJČIĆ, Zaštitno iskapanje nekropole na Gromačici kod Lopara na otoku Rabu, <i>Diadora</i> 4 1968.	
B. MARIJAN, Željezno doba na južnom jadranskom području (istočna Hercegovina, južna Dalmacija) <i>VAHD</i> 93/ 2000.	
UVJETI:	
Registracija za slušanje kolegija	Registracija za ispit
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: Simboli religijskog identiteta u japodskom kultu mrtvih, <i>RFFZd</i> 29 (16), 1990. Simboličke strukture u japodskom funerarnom kultu, <i>RFFZd</i> 30(17), 1991. Žrtva u japodskom kultu mrtvih, <i>RFFZd</i> 31(18), 1993. Eros i Tanatos na stelama Daunije, <i>RFFZd</i> 33 (20), 1994. Solarni aspekti Meduze Gorgone u helenizmu, <i>RFFZd</i> 35(22) 1997. Kontinuitet solarne simbolike kod Japoda, <i>RFFZd</i> 36(23), 1998.	

2. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Antičke keramičke radionice i keramički import na istočnoj obali Jadrana			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Antička arheologija		Godina studija 2. Semestar: IV.
NASTAVNIK			
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe
OPIS KOLEGIJA: Počeci keramičkog importa, centri proizvodnje, vrste keramike i njena dekoracija i upotreba importirane keramike u jadranskom bazenu. Počeci keramičke proizvodnje na istočnoj obali Jadrana, oblici i dekoracija ove keramike i prostor njene distribucije. Vrste importa, oblici i upotreba antičke keramike kod autohtonih stanovnika otoka i priobalja.			

CILJEVI KOLEGIJA: Upoznati pristupnike o vrsti, oblicima i dekoraciji te radionicama i putovima transporta antičke keramike u jadranskom bazenu. Pokazati na značaj, potrebu i način korištenja antičke keramike kod autohtonog stanovništva.					
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				2	
TJEDANA PO SEMESTRU:				15	
Sati tjedno:	predavanja				
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad			1	
Ukupno sati:	predavanja				
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad			15	
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja – mentorski rad	(seminari)				
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan ispit (i izrađen seminarski rad)					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA: Obvezna: <i>Atlante delle forme ceramiche</i>, 1-2. Ceramica fine romana nel bacino del mediterraneo, Rim 1985. G. R. EDWARDS, <i>Corinth, Corinthian Hellenistic Pottery</i>, vol. 7-3, 1975. J. W. HAYES, <i>Latte Roman Potery</i>, London 1972. S. I. ROTROFF, Hellenistic pottery, Athenian and imported moldmade bowls, <i>The Athenian Agora</i> 22/1982. D. M. BAILEY, Chnidian Relief Ware vases and fragment in the British Museum, <i>RFC – Acta</i> 14-15/1972-73 i 19-20/1979. P. PUPPO, <i>Le coppe megarasi in Italia</i>, Rim 1995. <i>Atti del convegno di studi (Ankona 1997), Adriatico tra IV e III sec. A. C. , Vasi Alto-Adriatico tra Piceno, Spina e Adria.</i> Conceptus formarum terre sigillatae Italico modo confectae, <i>Mater. RGK</i> 10/1990. Z. BRUSIĆ, <i>Hellenistic and Roman Relief Poterry in Liburnia</i>, [BAR International Series 817], Oxford 1999. 131 st. teksta i 122 table. Z. BRUSIĆ, Vrst importa helenističke i rimske keramike u Liburniju, <i>Umjetnost na istočnoj obali Jadrana u kontekstu europske tradicije</i>, Rijeka 1993, 81-90. Z. BRUSIĆ, Vinske amfore i posude za posluživanje vina s hrvatske obale Jadrana, <i>Annales</i> 22, Koper 2000, 531-542. Z. BRUSIĆ, Italska terra sigillata iz Liburnije, <i>Diadora</i> 12, Zadar 1990, 79-105. Preporuča se pročitati: Z. BRUSIĆ, Byzantine Amfhorae (9th to 12th century) from eastern Adriatic underwater sites, <i>Archaeologia Jugoslavica</i> 17, Beograd 1976, 37-49. Z. BRUSIĆ, The Importation of Greek and Roman Relief Pottery into the Territory of Southern Liburnia, <i>Rei Cretariae Romanae Fautorum, Acta</i> 17-18, Augusta 1977, 85-95. E. M. De JULIUS, Centri di produzione ed area di diffusione coimmerciale della ceramica Daunia di stile geometrico, <i>Archivo stor. Pugliese</i>, 31/1978.					

UVJETI:	
Registracija za slušanje kolegija:	Registracija za ispit:
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:	

2. godina					
NAZIV KOLEGIJA: Antičke nekropole na istočnoj obali Jadrana					
OPĆE OBAVIJESTI					
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru				
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”				
USMJERENJE	Antička arheologija			Godina studija 2. Semestar: IV.	
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Željko Miletić				
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju				
STATUS KOLEGIJA		Izborni (Obvezni)	Izborni za druge studij. grupe		
OPIS KOLEGIJA: Izlaže se stanje istraživanja nekropola na istočnoj obali Jadrana i znanstveni dosezi o antičkim nekropolama na Mediteranu. Opisuje se arhitektonsko oblikovanje grobalja i njihov smještaj u pejzažu i širenje van gradskih perimetara Ise, Salone, Pole, Argirunta, Jadera, Aserije, Burnuma, Skardone i Dokleje. Ističu se osobitosti izgleda grobnih parcela i sepulkralnih instalacija. Rekonstruiraju se funeralni rituali u kontekstu rimskih zagrobnih vjerovanja i godišnjeg kalendara svetkovina i festivala. Opisuju se promjene u ritusima sahranjivanja koje dovode do promjena u izgledu grobnih areala, nadgrobnih spomenika, oblika i popudbine grobova. Nastava se izvodi kroz analizu literarnih izvora, epigrafičkih spomenika i arheoloških ostataka nekropola, grobova i nadgrobnih spomenika.					
CILJEVI KOLEGIJA: Cilj je studentima opisati razvoj nekropola u antičkim gradovima na istočnoj obali Jadrana u kontekstu arhitektonsko-urbanističkih trendova, religijskih (sepulkralnih) vjerovanja i funeralnih rituala rimsko-grčkog svijeta. Istaknut će se stanje istraživanja i smjernice znanstvenih proučavanja u toj disciplini. Studente će se upozoravati na važnost arheološke i epigrafičke građe u pojašnjenju literarnih izvora o kultu umrlih, načinima sahranjivanja i vjerovanjima u zagrobni život. Kroz egzemplarnu, problemsku i terensku nastavu cilj je upoznati ih s problemima terenskog istraživanja nekropola i obučiti pravilnoj analizi podataka iz različitih povijesnih izvora.					
VODIČ:			Zimski semestar		Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:					2
TJEDANA PO SEMESTRU:					15
Sati tjedno:	predavanja				1
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja				15
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					2
NASTAVNE METODE:					
predavanja	seminari				terensko istraživanje

NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
M. ABRAMIĆ – J. COLNAGO, Untersuchungen in Norddalmatien, <i>JÖAI</i> 12, Wien 1909, Bb. 13-112.					
A. AUDIN, Inhumation et incineration, <i>Latomus</i> , 19/3, 1960, 518-532.					
N. CAMBI, Salona i njene nekropole, <i>RFFZd</i> , 25(12), Zadar 1986, 61-108.					
N. CAMBI, Antika, Zagreb 2002.					
<i>Grad mrtvih uz grad živih</i> , [ed. V. Jurkić-Girardi], <i>Histria antiqua</i> 8, Pula 2002.					
H. von HESBERG, <i>Römische Grabbauten</i> , Darmstadt 1992.					
<i>Römische Gräberstrassen. Selbstdarstellung – Status – Standard. Kolloquium in München vom 28. bis 30. Oktober 1985</i> , München, 1987 [ed. H. von Hesberg – P. Zanker].					
J. M. C. TOYNBEE, <i>Death and Burial in the Roman World</i> , New York 1971.					
Preporuča se pročitati:					
J. BODEL, Death on Display: Looking at Roman Funerals, The art of Ancient Spectacle, <i>Studies in the History of Art</i> 56, Washington 1999, 251-281.					
N. CAMBI, <i>Atički sarkofazi na istočnoj obali Jadrana</i> , Split 1988.					
A. CERMANOVIĆ-KUZMANOVIĆ, O. VELIMIROVIĆ-ŽIŽIĆ, D. SREJOVIĆ, <i>Antička Duklja. Nekropole</i> , Titograd 1975.					
<i>Culto dei morti e costumi funerari romani, Colloquio Internazionale Roma 1.-3. Aprile</i> , Wiesbaden 2001.					
I. FADIĆ, Aserijatska skupina liburnskih nadgrobnih spomenika, tzv. liburnskih cipusa, <i>Diadora</i> , 11, Zadar 1989, 223-254.					
D. MARŠIĆ, <i>Portretne stele na obalnom području rimske provincije Dalmacije</i> , (disertacija), Zadar 2002.					
R. MATIJAŠIĆ, <i>Campus Martius</i> , Pula 1991.					
Ž. MILETIĆ, Murazzo zapadne salonitanske nekropole, <i>RFFZd</i> 28(15), Zadar 1989.					
<i>Burial, Society and Context in the Roman World</i> , [ed. J. Pearce – M. Millett – M. Struck], Exeter 2000.					
UVJETI:					
Registracija za slušanje kolegija:			Registracija za ispit:		
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:					
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:					
Murazzo zapadne salonitanske nekropole, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i> , 28(15), 1988/89, Zadar, 1989, 49-70.					
Sjeverna salonitanska nekropola, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i> , 29(16), 1989/90, Zadar, 1990, 163-194.					
Istočna i jugoistočna nekropola Salone, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i> , 30(17), 1990/91, Zadar, 1992, 21-50.					
Bedemi Salone u odnosu na nekropole" <i>Histria antiqua</i> 7, Pula 2001, str. 107-113.					
O izgledu grobnih parcela salonitanskih nekropola, <i>Histria antiqua</i> , 8, Pula, 2002, str. 377-380.					

2. godina		
NAZIV KOLEGIJA: Magistrati i uprava kolonija u rimskoj provinciji Dalmaciji tijekom ranoga Principata		
OPĆE OBAVIJESTI		
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru	
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij "Arheologija istočnog Jadrana"	
USMJERENJE	Antička arheologija	Godina studija
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Miroslav Glavičić	2.
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju	

STATUS KOLEGIJA		Izborni (Obvezni)	Izborni za druge studij. grupe	Semestar: IV.
OPIS KOLEGIJA: Rimsko osvajanje istočne obale Jadrana i organizacija uprave u rimskoj provinciji Dalmaciji. Osnivanje kolonije, raniji municipaliteti, dedukcija kolonista. Kolonije u rimskoj provinciji Dalmaciji tijekom ranoga Principata (<i>Salona, Narona, Epidaurum, Iader, Aequum</i>). Analiza natpisne građe sa spomenom magistrata i drugih uglednika u dalmatinskim kolonijama. Uprava u kolonijama (<i>ordo, decuriones</i>), vrhovni magistrati (<i>duoviri</i> i <i>quattuorviri iure dicundo, quinquennales</i>), niži magistrati (<i>aediles, quaestores</i>). <i>Praefecti</i>. Kvatuorvirat i duovirat, dvojnost tribusa u dalmatinskim kolonijama. <i>Cursus honorum</i> gradskih odličnika, svećeničke službe magistratskog karaktera. Iskazivanje javne počasti gradskim patronima, zaslužnim pojedincima i članovima najuglednijih porodica. Javne gradnje i munificijencije. Narodnosno podrijetlo magistrata, lokalne magistratske porodice. <i>Seviri, Augustales. Summa honoraria</i>.				
CILJEVI KOLEGIJA: Kompleksna analiza natpisne građe sa spomenom magistrata i drugih gradskih odličnika omogućava dobar opći pregled ustroja i funkcioniranja uprave dalmatinskih kolonija tijekom ranoga Principata, što je glavni cilj kolegija. Međutim, brojnost natpisa i raznovrsnost podataka koji su zabilježeni na njima (osobito u kolonijama Salona i Narona) omogućavaju razradu drugih specifičnih tema s kojima se studenti upoznaju radi boljeg razumijevanja ukupnosti života u dalmatinskim gradovima tijekom ranoga Principata, a u cilju usvajanja specijalističkih znanja koja će koristiti u svom znanstvenom radu.				
VODIČ:			Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				2
TJEDANA PO SEMESTRU:				15
Sati tjedno:	predavanja			
	seminari			
	vježbe			
	mentorski rad			1
Ukupno sati:	predavanja			
	seminari			
	vježbe			
	mentorski rad			15
Ukupan broj dana terenske nastave:				2
NASTAVNE METODE:				
predavanja – mentorski rad				terensko istraživanje
NASTAVNA POMAGALA:				
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:				
Odslušan kolegij				
NAČIN POLAGANJA ISPITA:				
ispit se ne polaže				
LITERATURA: Obvezna: F. F. ABBOT – A. Ch. JOHNSON, <i>Municipal Administration in the Roman Empire</i>, 2. izdanje, New York, 1968. G. ALFÖLDY, Caesarische und augusteische Kolonien in der Provinz Dalmatiens, <i>AAntHung.</i>, 10, 1962, 357-366. G. ALFÖLDY, <i>Bevölkerung und Gesellschaft in der römischen Provinz Dalmatien</i>, Budapest, 1965. G. ALFÖLDY, <i>Die Personennamen in der römischen Provinz Dalmatien</i>, Heidelberg, 1969. F. BULIĆ, Iscrizioni inedite i drugi članci objavljeni u <i>BASD</i>, 5 - 44, 1882 – 1921. N. CAMBI, Sarkofag Gaja Albucija Menippa, <i>VAHD</i>, 63-64, 1961-62, 99-111. <i>CIL III – Corpus inscriptionum Latinarum</i>, sv. III, Berlin, 1873, Suppl., Berlin, 1902.				

- E. DE RUGGIERO, Colonia, *Dizionario epigrafico di antichità romane*, II, 1961, 415-457.
- M. GLAVIČIĆ, *Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije*, disertacija, Filozofski fakultet u Zadru, Zadar, 2002.
- E. KORNEMANN, Colonia, *RE*, IV, 1, 1900.
- W. KUBITSCHKE, Aediles, *RE*, I, 1893, 448-464.
- B. KÜBLER, Decurio, *RE*, IV, 2, 1901, 2319-2352.
- B. KÜBLER, Ordo, *RE*, XVIII/1, 1939, 930-936.
- W. LAGHAMMER, *Die rechtliche und soziale Stellung der Magistratus municipales und der Decuriones*, Wiesbaden, 1973.
- W. LIEBENAM, Duoviri, *RE*, V, 1905, 1798-1842.
- E. MARIN – M. MAYER – G. PACI – I. RODA, *Corpus inscriptionum Naronitarum*, I (Erešova kula, Vid), Macerata - Split, 1999.
- A. P. MIŠURA, *Colonia Romana Aequum Claudium (Čitluk)*, Graz - Vienne, 1921.
- A. ŠAŠEL – J. ŠAŠEL, Inscriptiones Latinae quae in Iugoslawia inter anos MCMXL et MCMLX repertae et editae sunt, *Situla*, 5, 1963.
- A. ŠAŠEL – J. ŠAŠEL, Inscriptiones Latinae quae in Iugoslawia inter anos MCMLX et MCMLXX repertae et editae sunt, *Situla*, 19, 1978.
- A. ŠAŠEL – J. ŠAŠEL, Inscriptiones Latinae quae in Iugoslawia inter anos MCMII et MCMXL repertae et editae sunt, *Situla*, 25, 1986.
- M. SUIĆ, O municipalitetu antičke Salone, *VAHD*, 60, 1958, 11-42.
- M. SUIĆ, Pravni položaj grčkih gradova u Manijskom zalivu za rimske vladavine, *Diadora*, 1, 1959, 147-174.
- M. SUIĆ, *Antički grad na istočnom Jadranu*, Zagreb, 1976.
- G. WESENER, Quaestor, *RE*, XXIV, 1963, 801-827.
- G. WESENER, Quattuorviri, *RE*, XXIV, 1963, 849-857.
- J. J. WILKES, *Dalmatia*, London, 1969.
- M. ZANINOVIĆ, Decuriones at Salona, *Akten des VI. Internationalen Kongresses für griechische und lateinische Epigraphik*, München 1972, *Vestigia, Beiträge zur alten Geschichte*, 17, München, 1973, 499-502.
- Dopunska:**
- M. ABRAMIĆ, O povijesti Salone, *Forschungen in Salona*, I, Wien, 1917, 1-6.
- G. ALFÖLDY, Das Leben der dalmatinischen Städte in der Zeit des Prinzipates, *ŽA*, 12, 1963, 323-337.
- G. ALFÖLDY, Veteraneneduktionen in der Provinz Dalmatien, *Historia*, 13, 1964, 167-179.
- G. ALFÖLDY, Senatoren in der römischen Provinz Dalmatien, *Epigraphische Studien*, 5, 1968, 99-145.
- I. BOJANOVSKI, *Dolabelin sistem cesta u rimskoj provinciji Dalmaciji*, Djela ANUBiH, knj. 47, Centar za balkanološka ispitivanja, knj. 2, Sarajevo, 1974.
- I. BOJANOVSKI, Neka pitanja antičke topografije donje Neretve, *Izdanja HAD*, 5, 1980, 181-194.
- I. BOJANOVSKI, *Bosna i Hercegovina u antičko doba*, Djela ANUBiH, knj. 66, Centar za balkanološka ispitivanja, knj. 6, Sarajevo, 1988.
- N. CAMBI, Antička Naron, postanak i ravitak grada prema novijim arheološkim istraživanjima, *Materijali SADJ*, 15, X. kongres arheologa Jugoslavije, Prilep, 1976, 57-66.
- N. CAMBI, Antička Naron - urbanistička topografija i kulturni profil grada, *Izdanja HAD*, 5, 1980, 127-153.
- N. CAMBI, *Frane Bulić. Izabrani spisi*, Književni krug, Split, 1984.
- N. CAMBI, Salona i njene nekropole, *RFFZd*, 25(12), 1986, 61-108.
- N. CAMBI, Naron u odnosu prema bosansko-hercegovačkom zaleđu u ranijoj antici, *Zbornik referata međunarodnog simpozija "Bosna i Hercegovina u tokovima istorijskih i kulturnih kretanja u jugoistočnoj Evropi"*, Sarajevo, 1988, 39-56.
- N. CAMBI, *Antička Salona* (Uvod i Pogovor), Književni krug, Split, 1991, 7-36, 445-497.
- N. CAMBI, Skupine carskih kipova u rimskoj provinciji Dalmaciji, *Histria Antiqua*, 4, Pula, 1998, 45-62.
- N. CAMBI – Ž. RAPANIĆ, Ara Lucija Granija Proklina, *VAHD*, 72-73, 1979, 93-107.
- A. DEGRASSI, Quattuorviri in colonie romane e in municipi retti da duoviri, *Scritti vari di antichità*, I, Roma, 1962, 99-177.
- A. DEGRASSI, Duoviri aedilicia potrestae, duoviri aediles, aediles duoviri, *Scritti vari di antichità*, I, Roma

1962, 179-183.	
W. ENSSLIN, Praefectus, <i>RE</i> , XXII, 2, 1954, 1257-1347.	
A. FABER, Prilog topografiji ilirsko-rimskog Epidaura s posebnim obzirom na nova istraživanja, <i>OA</i> , 6, 1966, 25-38.	
B. GABRIČEVIĆ, Novi natpisi iz sinjske okolice, <i>VAHD</i> , 55, 1953, 256-258.	
B. GABRIČEVIĆ, Issa i njezin patron <i>Q. Numerius Rufus</i> , <i>Adriatica praehistorica et antiqua</i> , Zagreb, 1970, 553-562.	
B. GABRIČEVIĆ, Iz antičkog perioda Cetinske krajine, <i>Izdanja HAD</i> , 8, 1984, 93-106.	
H. GALSTERER, <i>CIL</i> III 1733 und die Entstehung der Kolonie in Aequum, <i>Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik</i> , 7, 1, Bonn, 1971, 79-91.	
M. GLAVIČIĆ, Naronski magistrati i drugi gradski uglednici, <i>Izdanja Hrvatskog arheološkog društva</i> , 22, Zagreb-Metković-Split, 2003, str. 221-232.	
M. GLAVINIĆ, Iscrizioni inedite, <i>BASD</i> , 1 - 6, 1878. - 1883.	
E. MARIN, <i>Cosecratio in forma Veneris</i> u Augusteumu u Naroni, <i>Dubrovnik</i> , 9/4, 1998, 39-48.	
A. MARINOVIĆ, Epigrafski spomenici o rimskom namjesniku Dolabelli u Cavtatu, <i>Anali Historijskog instituta JAZU u Dubrovniku</i> , 6-7, 1959, 121-128.	
I. MAROVIĆ, Novi i neobjavljeni nalazi iz Narone, <i>VAHD</i> , 54, 1952, 166-167.	
G. NOVAK, Isejska i rimska Salona, <i>Rad</i> , 270, 1949, 67-92.	
G. NOVAK, Quaestiones Epidauritanae, <i>Rad</i> , 339, 1965, 97-121.	
G. NOVAK, <i>Povijest Dubrovnika</i> , I, Zagreb, 1972.	
C. PATSCH, <i>Zur Geschichte und Topographie von Narona</i> , Wien, 1907. (<i>Povijest i topografija Narone</i> , Metković, 1996, prijevod D. Nikolić.)	
C. PATSCH, Iz Narone, <i>GZM</i> , 24, 1912, 597-601.	
D. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Druzov boravak u Dalmaciji u svijetlu novog viškog natpisa, <i>VAHD</i> , 54, 1952, 41-50.	
D. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Neobjavljeni antički natpisi u Arheološkom muzeju u Splitu, <i>VAHD</i> , 55, 1953, 261-262.	
A. ROMAC, <i>Izvori rimskog prava</i> , Zagreb, 1973.	
A. ROMAC, <i>Rimsko pravo</i> , Zagreb, 1981.	
A. ROMAC, <i>Rječnik rimskog prava</i> , Zagreb, 1983.	
M. SUIĆ, Limitacija agera rimskih kolonija na istočnoj jadranskoj obali, <i>ZIHNZd</i> , 1, 1955, 8-31.	
M. SUIĆ, Marginalije uz isejsko poslanstvo Cezaru, <i>VAHD</i> , 68, 1966, 181-194.	
R. SYME, Roman Senators from Dalmatia, <i>VHAD</i> , 18-21, 1940, 225-232.	
M. ŠAŠEL-KOS, Private Munificence in Salona under the Principate, <i>VAHD</i> , 86, 1993, 201-214.	
F. VITTINGHOFF, Zur römischen Municipalisierung des Lateinische Donau-Balkanraums, <i>Methodische Bemerkungen</i>	
J. J. WILKES, Equestrian Rank in Dalmatia under the Principate, <i>Adriatica praehistorica et antiqua</i> , Zagreb, 1970, 529-552.	
M. ZANINOVIĆ, <i>Ilirsko pleme Delmati</i> , Godišnjak ANUBiH, knj. 4, Centar za balkanološka ispitivanja, knj. 2, 1966, 27-92.	
M. ZANINOVIĆ, <i>Ilirsko pleme Delmati (II. dio)</i> , Godišnjak ANUBiH, knj. 5, Centar za balkanološka ispitivanja, knj. 3, 1967, 5-101.	
M. ZANINOVIĆ, Područje Neretve kao vojni mostobran rimske antike, <i>Izdanja HAD</i> , 5, 1980, 173-180.	
M. ZANINOVIĆ, Novi latinski natpis iz Dola na otoku Hvaru, <i>ARR</i> , 8-9, 1982, 141-149.	
M. ZANINOVIĆ, Pharos - od polisa do municipija, <i>ARR</i> , 11, 1989, 35-48.	
Ovisno o temi određuju se i drugi relevantni članci hrvatskih i stranih arheologa objavljenih u domaćim i inozemnim arheološkim časopisima.	
UVJETI:	
Registracija za slušanje kolegija:	Registracija za ispit:
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: <i>Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije</i>, disertacija, Filozofski fakultet u Zadru, Zadar, 2002.	

Naronski magistrati i drugi gradski uglednici, *Izdanja Hrvatskog arheološkog društva*, 22, Zagreb-Metković-Split, 2003, 221-232.

2. godina				
NAZIV KOLEGIJA: Antička sepulkralna plastika istočnog Jadrana (II) – nadgrobne stele				
OPĆE OBAVIJESTI:				
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru			
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”			
USMJERENJE	Antička arheologija		Godina studija	
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Dražen Maršić		2.	
USTANOVA	Sveučilište u Zadru		Semestar: IV.	
STATUS KOLEGIJA		Izborni		
OPIS KOLEGIJA: Kolegij je posvećen nadgrobnim stelama, najranijem, najbrojnijem i najdugovječnijem tipu rimske sepulkralne plastike na istočnom Jadranu. Koncipiran je u više dijelova. U prvom se dijelu obrađuje pojam „stela“, etimologija riječi, pojava toga spomeničkog tipa na europskom prostoru i daje kratki historijat istraživanja. U drugom se dijelu obrađuju problemi tipološke naravi, iznose dosadašnji pokušaji tipološke klasifikacije građe, definicije pojma „tip“ i danas uvriježena strukturalna tipologija na stele neraščlanjenog trupa, neraščlanjenog trupa i profiliranog zabata, profilirane stele i arhitektonske stele, odnosno prema oblikovanju gornjega dijela na zabatne, lučne i pravokutne stele. Osim tih glavnih tipova, obrazlaže se i postojanje tipoloških inačica, kao npr. stela „s visokim podnožjem“ ili „dvokatnih“ stela, stela tipa bočne strane sarkofaga, itd. U trećem se dijelu raspravlja o ikonologiji i ikonografiji, tj. stvarnim uzorima u vanjskom oblikovanju i unutarnjem ustrojstvu stela, kao i elementima dekoracije – natpisima i njihovu sadržaju, likovnim prikazima, najčešće portretima pokojnika, nošnji, atributima, držanju i gestikulaturi pokojnika. U zaključnom se poglavlju analiziraju najzastupljeniji tipovi stela na istočnom Jadranu, lociraju glavni centri produkcije i vrijeme trajanja pojedinih tipova. Zaključuje se da jednostavniji tipovi pripadaju ranijem horizontu, tj. da su karakteristični za helenističko do kasnorepublikansko razdoblje, a da produkcija profiliranih i arhitektonskih stela ide u rimsko carsko razdoblje.				
CILJEVI KOLEGIJA: Razvijanje specijaliziranog znanja o sepulkralnoj plastici istočne obale Jadrana kao preduvjetu za daljnje unapređenje metodologije samostalnoga znanstvenog rada.				
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				2
TJEDANA PO SEMESTRU:				15
Sati tjedno:	predavanja			
	seminari			
	vježbe			
	mentorski rad			1
Ukupno sati:	predavanja			
	seminari			
	vježbe			
	mentorski rad			15
Ukupan broj dana terenske nastave:				
NASTAVNE METODE:				
Predavanja				
NASTAVNA POMAGALA:				

udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
N. CAMBI, Salona i njene nekropole, <i>RFFZd</i> , 25(12), 1985/1986, Zadar 1986, 61-108.					
N. CAMBI, Rimski nadgrobni spomenici iz Aserije, <i>RFFZd</i> , 31(18)/1991-92, 1993, 25-51.					
N. CAMBI, Stele iz kasnoantičke grobnice u Dugopolju, <i>VAHD</i> , 86/1993, 1994, 147-181.					
N. CAMBI, <i>Imago animi – antički portret u Hrvatskoj</i> , Split 2000.					
N. CAMBI, Kiparstvo, <i>Longae Saloniae</i> , I, Split 2002, 117-174.					
N. CAMBI, <i>Antika</i> , Zagreb 2002.					
N. CAMBI, <i>Kiparstvo rimske Dalmacije</i> , Split 2005.					
D. MARŠIĆ, Rimske portretne stele iz Muzeja grada Trogira, <i>Opuscula archaeologica</i> , 28, 2005, 111-146.					
D. MARŠIĆ, Izgubljeni salonitanski spomenici (I) - portretna stela obitelji <i>Pompeius, Adrias</i> , 11-14/2001-2004, Split 2005, 5-34.					
D. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Nekoliko monumentalnih nadgrobni stela s portretima iz sjeverne Dalmacije (prilog tipologiji ilirsko-rimskog sepulkralnog spomenika na području Liburnije), <i>Diadora</i> , 1/1959, 1960, 107-131.					
S. R. TUFI, Stele funerarie con ritratti di età romana nel Museo Archeologico di Spalato. Saggio di una tipologia strutturale, <i>Atti della Accademia Nazionale dei Lincei</i> , Anno CCCLXVIII, Memorie Classe di Scienze morali, storiche e filologiche, ser. VIII, vol. XVI, 1971, 87-166.					
R. ZOTOVIĆ, <i>Rimski nadgrobni spomenici istočnog dijela provincije Dalmacije</i> , Užice 1995.					
H. GABELMANN, Die Typen der römischen Grabstelen am Rhein, <i>BJb</i> , 1972, 172, 65-139.					
H. GABELMANN, Zur Tektonik oberitalischer Sarkophage, Altäre und Stelen, <i>BJb</i> , 177, 1977, 199-244.					
H. HOFMANN, <i>Römische Militärgrabsteine der Donauländer</i> , Wien 1905.					
G.A. MANSUELLI, Genesi e caratteri della stele funeraria Padana, <i>Studi in onore di A. Calderini e R. Paribeni</i> , III, Milano – Varese 1956, 365-384.					
G.A. MANSUELLI, Les monuments commémoratifs romains de la vallée du Po, <i>Monuments Piot</i> , 53, 1963, 19-93.					
G.A. MANSUELLI, <i>Le stele romane del territorio ravennate e del Basso Po</i> , Ravenna 1967.					
H. PFLUG, <i>Römische Porträtstelen in Oberitalien. Untersuchungen zur Chronologie, Typologie und Ikonographie</i> , Mainz 1989.					
A. SCHÖBER, <i>Die Römischen Grabsteine von Noricum und Pannonien</i> , Wien 1923.					
R. WEYNAND, Form und Dekoration der römischen Grabsteine der Rheinlande im ersten Jahrhundert, <i>BJb</i> , 108-109, 1902, 185-238.					
Dopunska:					
N. CAMBI - B. KIRIGIN - E. MARIN, Zaštitna arheološka istraživanja helenističke nekropole Isse (1976. i 1979. g.) - preliminarni izvještaj, <i>VAHD</i> , 75/1981, 63-83.					
P. M. FRASER, The family tombstones of Issa, <i>VAHD</i> , 84/1991, 247-274.					
B. GABRIČEVIĆ, O počecima rimske provincijalne umjetnosti u Liburniji, <i>Diadora</i> , 9, 1980, 251-271.					
B. KIRIGIN, Helenističke stele iz Narone, Dolina rijeke Neretve od prethistorije do ranog srednjeg vijeka, Znanstveni skup Metković 4.-7. X. 1977, <i>Izdanja HAD-a</i> , 5, Split 1980, 169-172.					
E. MARIN – M. MAYER – G. PACI – I. RODA, <i>Corpus inscriptionum Naronitanarum I</i> , Macerata – Split.					
D. MARŠIĆ, <i>Portretne stele na obalnom području rimske provincije Dalmacije</i> (doktorska disertacija u rukopisu), Zadar 2002.					
D. MARŠIĆ, Nove aserijatske portretne stele, <i>Asseria</i> , 1, Zadar 2003, 157-183.					
D. MARŠIĆ, Rekompozicija dvodijelne nadgrobne stele iz Arheološkoga muzeja u Splitu, <i>RFFZd</i> , 40(27)/2001, Zadar 2003, 65-76.					
D. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Zlatni nakit iz helenističko-ilirske nekropole u Budvi, <i>OA</i> , 4, 1959, 5-47.					
UVJETI:					

Registracija za slušanje kolegija	Registracija za ispit
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: Nekoliko bilješki o steli Svetonija Jonija (<i>CIL</i> 3, 6427, 10106), <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i>, 38(25)/1999, Zadar 2000, 67-84. <i>Portretne stele na obalnom području rimske provincije Dalmacije</i> (doktorska disertacija u rukopisu), Zadar 2002. Fragment antičkog reljefa iz Baške Vode, <i>RFFZd</i>, 39(26)/2000, Zadar 2001, 37-48. Nove aserijatske portretne stele, <i>Asseria</i>, 1, Zadar 2003, 157-183. Rekompozicija dvodijelne nadgrobne stele iz Arheološkog muzeja u Splitu, <i>RFFZd</i>, 40(27)/2001, Zadar 2003, 65-76. Izgubljeni salonitanski spomenici (I) – portretna stela obitelji Pompeius, <i>Adrias</i>, 11-14/2001-2004, Split 2005, 5-34. Rimske portretne stele iz Muzeja grada Trogira, <i>Opuscula archaeologica</i>, 28, Zagreb 2005, 111-146.	

2. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Ekonomija rimske rustične vile			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Antička arheologija		Godina studija 2. Semestar: IV.
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Robert Matijašić		
USTANOVA	Filozofski fakultet u Puli Sveučilišta u Rijeci		
STATUS KOLEGIJA		Izborni (obvezni) Izborni za druge studij. grupe	
OPIS KOLEGIJA: - Definicija rimske rustične vile. - Izvori za proučavanje rimske rustične vile. - Pojava i razvitak rimske rustične vile. - Gospodarske značajke sustava rimske rustične vile. - Rimska rustična vila u našim krajevima - Preobrazba rimske rustične vile u kasnoj antici.			
CILJEVI KOLEGIJA: Temeljni cilj kolegija jest da student usvoji teorijska znanja o osnovama povijesti gospodarstva rimske rustične vile, da ga osposobi za samostalno razumijevanje gospodarstva rimske rustične vile. Po odslušanom kolegij, očekuje se da će student moći: - pravilno definirati bitne značajke ekonomije rimske rustične vile, - analizirati i kritički razmatrati arheološke i povijesne značajke rimske rustične vile, - primijeniti rezultate analize na konkretne istraživačke situacije.			
VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2
TJEDANA PO SEMESTRU:			15
Sati tjedno:	predavanja		
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		1
Ukupno sati:	predavanja		
	seminari		

	vježbe				
	mentorski rad				15
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
Predavanja – mentorski rad	(seminari)				
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
odslušan ispit (i izrađen seminar)					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA: Obvezna: R. MATIJAŠIĆ, <i>Gospodarstvo antičke Istre</i>, Pula 1998. J. PERCIVAL, <i>The Roman Villa, An Historical Introduction</i>, London 1976. J. CARLSEN (ur.), <i>Land use in the Roman Empire</i>, Roma 1994. Preporuča se pročitati: L. CAPOGROSSI COLOGNESI (ur.), <i>L'agricoltura romana, [Guida storica e critica]</i>, Bari 1982. M. I. FINLEY, <i>Antička ekonomija</i>, Ljubljana 1987 (The Ancient Economy, Berkeley – Los Angeles 1972) M. I. FINLEY (ur.), <i>La proprietà a Roma, [Guida storica e critica]</i>, Bari 1980 (Studies in Roman Property, Cambridge 1976). P. GARNSEY – R. SALLER, <i>The Roman Economy (Economy, society and Culture)</i>, Berkeley – Los Angeles 1987.					
UVJETI:					
Registracija za slušanje kolegija			Registracija za ispit		
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:					
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: Roman Rural Architecture in the Territory of Colonia Iulia Pola, <i>American Journal of Archaeology</i> 86.1, Boston, 1982. <i>Gospodarstvo antičke Istre - arheološki ostaci kao izvori za poznavanje društveno-gospodarskih odnosa u Istri u antici (I. st. pr. Kr – III. st. posl. Kr.)</i>, Pula, 1998. [Matijašić, Robert; Tassaux, Francis], <i>Loron (Croatie), Un grand centre de production d'amphores à huile istriennes (Ier – IVe s. p. C.)</i>, Bordeaux 2001. Alcune considerazioni sulle forme di insediamento rustico in Istria dal III al VI sec., <i>Atti dei Civici Musei di Storia ed Arte di Trieste, Quaderno</i> 13.2, Trieste, 1983-1984. La produzione ed il commercio di tegole ad Aquileia, <i>Vita sociale, artistica e commerciale di Aquileia Romana</i>, [= <i>Antichità Altoadriatiche</i> 29,2], Udine, 1987. Oil and Wine Production in Istria and Dalmatia in Classical Antiquity and the Early Middle Ages, <i>La production du vin et de huile en Mediterranee – Oil and Wine Production in the Mediteranean Area</i>, [Bulletin de Correspondance Hellenique: Ecole Francaise d'Athenes, Supplement XXVI,] Athenes – Paris, 1993. Le ville rustiche istriani (bilancio storico-archeologico), <i>Antichità Altoadriatiche</i> 49, 2001, 693-711. Gospodarstvo rimske rustičke vile u Istri, <i>Annales</i> 10.2, 2000, 457-470.					

2. godina	
NAZIV KOLEGIJA: Antička arheologija srednje i južnodalmatinskog otočja II – arheološki pokazatelji gospodarskog potencijala	
OPĆE OBAVIJESTI	
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”

USMJERENJE	Antička arheologija			Godina studija: 2.	
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Igor Borzić			Semestar: IV.	
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju				
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe		

• **OPIS KOLEGIJA:**
 U kolegiju se obrađuju problemi gospodarske usmjerenosti stanovništva srednje i južnodalmatinskog otočja tijekom antičkog razdoblja. Regionalne i lokalne prirodne predispozicije prostora postavljaju se u odnos s arheološki zasvjedočenim gospodarskim aktivnostima, prije svega poljoprivredom, ribarstvom, kamenolomstvom te pojedinim obrtničkim djelatnostima (npr. lončarstvo, kamenoklesarstvo i dr.). Arheološki ostatci gospodarskih postrojenja i sličnih nalaza osnova su za iznošenje informacija o tehnologiji obavljanja određene gospodarske aktivnosti, ali i njezinog kapaciteta na temelju čega se raspravlja o regionalnom značenju pojedinih proizvodnih točaka na otočju. Putem analize sitnog arheološkog materijala ukazuje se i na trgovačku djelatnost, odnosno uključenost otočnog stanovništva u regionalnu trgovačku mrežu.

• **CILJEVI KOLEGIJA:**
 Cilj kolegija je upoznati studente s korelacijom prirodnih osobina prostora i gospodarskih aktivnosti na promatranom području u antičko vrijeme. Također je cilj prezentirati arheološki zasvjedočene osnovne gospodarske aktivnosti te tehnologije antičke poljoprivredne i obrtničke djelatnosti na našim prostorima, što bi trebalo poslužiti kao osnova za praćenje razvoja istih još od predantičkih vremena, ali i za komparaciju s antičkim aktivnostima na ostalih istočnojadranskim, ali i puno širim prostorima.

VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2
TJEDANA PO SEMESTRU:			15
Sati tjedno:	predavanja		1
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupno sati:	predavanja		15
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupan broj dana terenske nastave:			

NASTAVNE METODE:

predavanja					
------------	--	--	--	--	--

NASTAVNA POMAGALA:

udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
-----------	--------------	--------	--------	----------	--

UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:

Odslušan kolegij	
------------------	--

NAČIN POLAGANJA ISPITA:

ispit se ne polaže					
--------------------	--	--	--	--	--

LITERATURA:
Obvezna:
Arheološka baština otoka Brača, Brački zbornik br. 21, Supetar, 2004.
Arheološka baština otoka Hvara, BAR Int. Ser. 660., Oxford, 1997.
Archaeological Heritage of Vis, Biševo, Svetac, Palagruža and Šolta, BAR Int. Ser. 1492, Oxford, 1996.
Dalmatia: research in the Roman province 1970-2001: papers in honour of J.J. Wilkes, BAR Int. ser. 1576, Oxford, 2006.
 BORZIĆ, I., 2007. - *Otok Korčula – primjer romanizacije dalmatinskog otoka*, magistarski rad, Sveučilište u Zadru, Odjel za arheologiju, Zadar.
 GJIVOJE, M., 1970. – *Antikni kamenolomi na korčulanskim otocima*, Zbornik otoka Korčule 1, Zagreb, 68-75.

GLICKSMAN, K., 2005. – <i>Internal and external trade in the Roman province of Dalmatia</i> , Opuscula archaeologica, 29, Zagreb, 189-230.	
HANČEVIĆ, S., 2003., – <i>Liberov kult kao odraz vinarskog gospodarstva antičke Korčule</i> , Godišnjak grada Korčule, 5, Korčula, 241-246.	
I Greci in Adriatico, 2, Hesperia 18, Roma, L'Erma di Bretschneider, 2004.	
JELINČIĆ, K., 2005. – <i>Topografija rustičnih vila na otoku Braču</i> , magistarski rad, neobjavljeno, Zagreb.	
KIRIGIN, B., 1996. – <i>Issa – grčki grad na Jadranu</i> , Zagreb.	
KIRIGIN, B., 2004. – <i>Faros, Parska naseobina</i> , <i>Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku</i> , 96, 9-301.	
MATIJAŠIĆ, R., 1998a. – <i>Gospodarstvo antičke Istre</i> , Pula.	
MATIJAŠIĆ, R., 2000. – <i>Gospodarstvo rimske rustičke vile u Istri</i> , <i>Annales</i> 22, Koper, 457470.	
SUIĆ, M., 2001b. – <i>Antički grad na istočnoj obali Jadrana</i> , Zadar.	
ŠKEGRO, A., 1999. – <i>Gospodarstvo rimske provincije Dalmacije</i> , Zagreb.	
ZANINOVIĆ, M., 1997. – <i>Obrada kamena i kamenolomi u antici srednje Dalmacije</i> , <i>Histria Antiqua</i> , 3, Pula, 37-45.	
ZANINOVIĆ, M., 1977. - <i>The Economy of Roman Dalmatia</i> , "ANRW 11.6, Berlin-New York, 7-84	
Dopunska:	
KOLENDO, J., 1980. – <i>L'agricoltura nell' Italia romana</i> , Roma.	
SUIĆ, M., 1974. – <i>Zadarski otoci u antici</i> , Zbornik Zadarsko otočje, Zadar, 47-65.	
JONES A. H. M., 1984. - <i>The Roman Economy</i> , Oxford.	
PERCIVAL, J., 1976. - <i>The Roman Villa</i> , An Historical Introduction, London.	
CARLSEN, J., 1994. - <i>Land use in the Roman Empire</i> , Roma.	
Registracija za slušanje kolegija: DA	Registracija za ispit:
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: Uvala Gradina na otoku Korčuli u svjetlu pod morskih arheoloških nalaza, u: <i>Jurišićev zbornik. Zbornik radova posvećenih uspomeni na Mariju Jurišića</i> / L. Bekić (ur.), Hrvatski restauratorski zavod, Zagreb, 2009., str. 82-97. Amfore s gradine Kopila ponad Blatskog polja na otoku Korčuli, u: <i>Histria antiqua 15, Časopis Međunarodnog istraživačkog centra za arheologiju</i>, Pula, 2007., str. 341-352. Otok Korčula – primjer romanizacije dalmatinskog otoka, magistarski rad, Sveučilište u Zadru, Odjel za arheologiju, Zadar, 2007.	

2. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Municipalni carski kult			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Antička arheologija		Godina studija 2. Semestar: IV.
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Ivana Jadrić-Kučan		
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe
OPIS KOLEGIJA: Kolegij obrađuje carski kult na municipalnoj razini na prostoru istočne jadranske obale. Unutar brojnih rimskih gradova provincije Dalmacije bilo je organizirano i precizno ustrojeno municipalno carsko štovanje, i to posebno za građanski, a posebno za oslobođenički sloj. Riječ je o nivou kulta koji je imao vrlo značajnu ulogu u životu svakog rimskog grada, te će ovaj kolegij usmjeriti pažnju na njegove glavne karakteristike kao što su način organizacije kulta, tko su bili nositelji i štovatelji kulta, gdje se održavao religijski obred, itd.			
CILJEVI KOLEGIJA:			

Ciljevi kolegija su osposobljavanje studenata za razumijevanje i znanstveno proučavanje religijske slike municipalnog carskog kulta. Brojni arheološki ostatci, kao što su carske skulpture, portreti, reljefi, ostatci hramova, te epigrafička građa svjedoče o njegovu štovanju na prostoru provincije Dalmacije. Oni će se proučavati tipološko-komparativnom analizom sa ostalim spomenicima sa područja zapadnih provincija Rimskog Carstva, te epigrafsko-onomastičkom analizom. Time će se definirati glavne karakteristike kulta, ali i one specifične, zbog kojih se i ovaj nivo kulta upravo razlikuje od pokrajinskog i provincijskog carskog kulta.					
VODIČ:			Zimski semestar		Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:					2
TJEDANA PO SEMESTRU:					15
Sati tjedno:	predavanja				1
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja				15
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja					
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici		bilješke .pp	članci	knjige	internet
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
CAMBI, N., Dvije skulpture iz antičkog Aequeum, <i>VAHD</i> , 74, Split, 1980.					
CAMBI, N., Svetište (Augusteum) u Oneu (Oneum)?, <i>RFFZd</i> , 35 (22), Zadar, 1997.					
CAMBI, N., Skupine carskih kipova u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>HA</i> , 4, Pula, 1998.					
CAMBI, N., <i>Antika</i> , Zagreb, 2002.					
CAMBI, N., <i>Antički portret u Hrvatskoj</i> , 1991.					
CAMBI, N., <i>Kiparstvo rimske Dalmacije</i> , Split, 2005.					
CLIFFORD, A., <i>Imperial Ideology and Provincial Loyalty in the Roman Empire</i> , Berkeley-Los Angeles-London, 2000.					
FISHWICK, D., The Development of Provincial Ruler Worship in the Western Roman Empire, <i>ANRW</i> , 2, 16, 2, Berlin - New York, 1978.					
GIUNIO, K., Iader – svećenici grada živih u gradu mrtvih, <i>HA</i> , 8, Pula, 1998.					
GIUNIO, K., Carski kult u Zadru, <i>HA</i> , 13, Pula, 2005.					
GIUNIO, K., Carski kult u Aseriji, <i>Asseria</i> , 5, Benkovac, 2007.					
GIUNIO, K., Vodeće svećeničke službe i kolegiji grada Rima i rimske provincije Dalmacije – sličnosti i razlike, <i>HA</i> , 18-1, Pula, 2009.					
GIUNIO, K., <i>Svećenici i svećeničke organizacije u rimskoj provinciji Dalmaciji</i> , Sveučilište u Zadru (disertacija), Zadar, 2012.					
IVČEVIĆ, S., Carske statue s Visa, <i>HA</i> , 4, Pula, 1998.					
JADRIĆ-KUČAN, I., Štovanje carskog kulta u Isi, Arheološka istraživanja na srednjem Jadranu, Izdanje <i>HAD-a</i> , 26, Zagreb-Split, 2010.					
JADRIĆ-KUČAN, I., Kult božice Rome u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>VAPD</i> , 104, Split, 2011.					
JADRIĆ-KUČAN, I., <i>Carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji</i> , Sveučilište u Zadru (disertacija), Zadar, 2011.					
JADRIĆ-KUČAN, I., Pokrajinski carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>VAPD</i> , 105, Split, 2012.					

JELIČIĆ-RADONIĆ, J., Tragovi carskog kulta u Saloni, Znakovi i riječi – Signa et litterae II, <i>Zbornik projekta Mythos-cultus-imagines deorum</i>, Zagreb, 2008. KOLEGA, M., Carski kipovi Julijevsko-Klaudijevske dinastije u Enoni, <i>HA</i>, 4, Pula, 1998. KUNTIĆ-MAKVIĆ, B., Carski kult u literarnim izvorima, <i>Materijali: prilozi za povijest i kulturu Istre</i>, 9, Pula, 1997. KURILIĆ, A., Arhitravi s foruma s Aserije, <i>Asseria</i>, 4, Benkovac, 2006. KURILIĆ, A., Promišljanja o munificijenciji flamera božanskog Klaudija, <i>Asseria</i>, 6, Benkovac, 2008. MARŠIĆ, D., Antička naselja Pituntium, Neraste i Oneum, <i>HA</i>, 11, Pula, 2003. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, D., Druzov boravak u Dalmaciji, u svijetlu novog Viškog natpisa, <i>VAHD</i>, 54, Split, 1952. ZANINOVIĆ, M., Neki aspekti Augustova kulta u Dalmaciji, <i>HA</i>, Pula, 1998. ZANINOVIĆ, M., Scardona i Rider – flavijevske fundacije, <i>Izdanja HAD-a</i>, 19., Zagreb, 1998.	
Dopunska: GIUNIO, K., <i>Tipologija rimskih carskih hramova i njihov odraz na istočnoj obali Jadrana</i>, Sveučilište u Zagrebu (magisterij), Zagreb, 1997. GLAVIČIĆ, M., <i>Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije</i>, Sveučilište u Zadru, (disertacija), Zadar, 2002. KOLEGA, M., <i>Antička kamena plastika u Liburniji od 1. do 4. st.</i>, Sveučilište u Zadru (disertacija), Zadar, 2003.	
Registracija za slušanje kolegija: DA	Registracija za ispit:
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: I. Jadrić – Ž. Miletić: Liburnski carski kult, <i>Archaeologia Adriatica</i>, Zadar, 2008. I. Jadrić-Kučan: <i>Carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji</i>, Sveučilište u Zadru (disertacija), Zadar, 2011. I. Jadrić-Kučan: Štovanje carskog kulta u Isi, Arheološka istraživanja na srednjem Jadranu, Izdanje <i>HAD-a</i>, 26, Zagreb-Split, 2010. I. Jadrić-Kučan: Kult božice Rome u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>VAPD</i>, 104, Split, 2011. I. Jadrić-Kučan: Pokrajinski carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji, <i>VAPD</i>, 105, Split, 2012.	

2. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Ranokršćanska arhitektura na područjima današnje zadarske nadbiskupije i šibenske biskupije			
OPĆE OBAVIJESTI:			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Srednjovjekovna arheologija	Godina 2. Semestar: IV.	
NASTAVNIK:	Prof. dr. sc. Ante Uglešić		
USTANOVA:	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		
STATUS KOLEGIJA:		Izborni (obvezni)	Izborni za druge studij. grupe
OPIS KOLEGIJA: - Detaljan pregled ranokršćanske arhitekture u sjevernoj Dalmaciji, odnosno na prostorima današnje Zadarske nadbiskupije i Šibenske biskupije – stanje istraživanja i glavne karakteristike.			
CILJEVI KOLEGIJA: - Upoznati polaznike poslijediplomskog studija s osobitostima ranokršćanske arhitekture u sjevernoj Dalmaciji – na području današnje Zadarske nadbiskupije i Šibenske biskupije, zainteresirati ih za dublje proučavanje navedene problematike i upoznati ih s kritičkim pristupom relevantnoj stručnoj i znanstvenoj literaturi o toj tematici.			
VODIČ:	Zimski semestar		Ljetni semestar

ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2		
TJEDANA PO SEMESTRU:			15		
Sati tjedno:	predavanja				
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad		1		
Ukupno sati:	predavanja				
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad		15		
Ukupan broj dana terenske nastave:			5 dana		
NASTAVNE METODE:					
predavanja	seminari				terensko istraživanje
NASTAVNA POMAGALA:					
	bilješke .pp	članci	knjige		
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
Ispit se ne polaže					
TEMELJNA LITERATURA: J. BELOŠEVIĆ, Osvrt na konačne ishode istraživanja položaja Crkvine u selu Galovcu kod Zadra, <i>Diadora</i>, 18-19, Zadar 1997. J. BELOŠEVIĆ, Il complesso dell'architettura paleocristiana a Crkvina di Galovac nei pressi di Zadar, <i>Radovi XIII. Međunarodnog kongresa za starokršćansku arheologiju</i>, 3, Split – Poreč, 25. 9. – 1. 10. 1994., Città del Vaticano – Split, 1998. C. F. BIANCHI, <i>Zara cristiana</i>, 1, Zadar 1877. C. F. BIANCHI, <i>Zara cristiana</i>, 2, Zadar 1879. F. BUŠKARIOL, Istraživanja don Luke Jelića u Biogradu na Moru na položaju Glavica – Biogradski spomenici I, <i>Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji</i>, 27, Split, 1988. F. BUŠKARIOL – L. JELIĆ, O katedrali u Biogradu na Moru, <i>Biogradski zbornik</i>, 1, Biograd i njegova okolica u prošlosti, znanstveni skup, Biograd, 11.-13. 11. 1988., Zadar 1990. N. CAMBI, Neki problemi starokršćanske arheologije na istočnoj jadranskoj obali, <i>Materijali</i>, 12, 9. Kongres arheologa Jugoslavije, Zadar, 1972., Zadar 1976. N. CAMBI, Triconch Churches on the Eastern Adriatic, <i>Actes du IX CIAC</i>, Thessalonoque 1980, 2, Thessaloniki Città del Vaticano, 1984. N. CAMBI, Područje Šibenske biskupije u starokršćansko doba, <i>Sedam stoljeća Šibenske biskupije</i>, Zbornik radova sa znanstvenog skupa Šibenska biskupija od 1298. do 1998, Šibenik, 22.-26. 9. 1998., Šibenik 2001. N. CAMBI, <i>Povijest umjetnosti u Hrvatskoj, Antika</i>, Zagreb 2002. P. CHEVALIER, Les baptistères paléochrétiens de la province romaine de Dalmatie, <i>Diadora</i>, 10, Zadar 1988. P. CHEVALIER, <i>Ecclesiae Dalmatiae. L'arcitecture paleochrétienne de la province romaine de Dalmatie (IVe-VIIe s.)</i>, 2, Roma 1996. M. DOMIJAN – I. PETRICIOLI – P. VEŽIĆ, <i>Sjaj zadarskih riznica. Sakralna umjetnost na području Zadarske nadbiskupije od IV. do XVIII. stoljeća</i>, Zagreb 1990. N. JAKŠIĆ, Preživjele ranokršćanske crkve u srednjovjekovnoj ninskoj biskupiji, <i>Diadora</i>, 15, Zadar, 1993. B. MIGOTTI, <i>Ranokršćanska topografija na području između Zrmanje i Cetine</i>. Disertacija, Zagreb 1991. B. MIGOTTI, Antičko-srednjovjekovni sakralni kontinuitet na području Dalmacije, <i>Opuscula archaeologica</i>, 16, Zagreb 1992. B. MIGOTTI, Vrste i namjene ranokršćanskih zdanja u Dalmaciji, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru.</i>, 34(21), Zadar 1995.					

I. PETRICIOLI, Ostaci starokršćanske građevine kod Brbinja, <i>Diadora</i> , 2, Zadar, 1962.	
I. PETRICIOLI – P. VEŽIĆ, Izvještaj o istraživanju i konzervaciji ostataka bazilike sv. Tome u Zadru, <i>Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske</i> , 1, Zagreb, 1975.	
<i>Srima – Prižba, starokršćanske dvojne crkve</i> , Šibenik 2005.	
M. SUIĆ, Arheološka istraživanja u Mulinama na o. Ugljanu, <i>Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti</i> , 64, Zagreb 1960.	
M. SUIĆ, <i>Zadar u starom vijeku</i> , (= <i>Prošlost Zadra</i> , 1), Zadar 1981.	
A. UGLEŠIĆ, Tragom ranokršćanskih i predromaničkih spomenika na Dugom otoku, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i> , 32(19), Zadar, 1993.	
A. UGLEŠIĆ, <i>Ranokršćanska arhitektura na području današnje Zadarske nadbiskupije</i> , Zadar 2002.	
P. VEŽIĆ, Crkva svete Marije Velike u Zadru, <i>Diadora</i> , 8, Zadar 1975.	
Starokršćanska arhitektura u Zadru i na zadarskom području, <i>Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske</i> , 12, Zagreb 19861.	
P. VEŽIĆ, Prilog poznavanju tipoloških osobina starokršćanskih bazilika u Dalmaciji, <i>Rapski zbornik</i> , Zagreb – Rab 1987.	
P. VEŽIĆ, Starokršćanski sloj katedrale u Zadru, <i>Diadora</i> , 10, Zadar 1988.	
P. VEŽIĆ, Starokršćanska bazilika Sv. Stjepana (Crkva Sv. Šime) u Zadru, <i>Diadora</i> , 11, Zadar 1989.	
P. VEŽIĆ, Prezbitarij katedrale u Zadru, <i>Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji</i> , 30, Split 1990.	
P. VEŽIĆ, Rezultati istraživanja u prostoru sakristije do katedrale u Zadru, <i>Diadora</i> , 12, Zadar 1990.	
P. VEŽIĆ, Krstionica u Zadru, <i>Peristil</i> , 34, Zagreb 1991.	
P. VEŽIĆ, <i>Episkopalni kompleks u Zadru</i> . Disertacija, Zadar 1993.	
P. VEŽIĆ, Zadar na pragu kršćanstva, <i>Diadora</i> , 15, Zadar 1993.	
P. VEŽIĆ, Crkva Sv. Ivana ispred Grada u Zadru, <i>Diadora</i> , 18-19, Zadar 1997.	
M. ZORIĆ, <i>Rano kršćanstvo na širem području grada Šibenika</i> . Magistarski rad, Šibenik 2001.	
UVJETI:	
Registracija za slušanje kolegija: Da	Registracija za ispit:
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: Tragom ranokršćanskih i predromaničkih spomenika na Dugom otoku, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i> , 32(19), Zadar 1993. [A. Uglešić – Lj. Čerina] Istraživanje crkve sv. Andrije u Zatonu kod Zadra, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru</i> , 36(23), Zadar, 1998. <i>Ranokršćanska arhitektura na području današnje Zadarske nadbiskupije</i> , Zadar 2002. <i>Ranokršćanski nalazi iz Aserije, Asseria</i> , 1, Zadar 2003. <i>Dvojne ranokršćanske crkve u Podvršju</i> , Zadar 2004. <i>Dvojne ranokršćanske crkve u Podvršju</i> , Šibenik 2004.	

2. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Odras karolinškoga kulturnog kruga na razvoj materijalne i duhovne kulture Hrvata			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Srednjovjekovna arheologija		Godina studija 2. Semestar: IV.
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Tomislav Fabijanić		
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		
STATUS KOLEGIJA		Izborni (Obvezni)	Izborni za druge studij. grupe
• OPIS KOLEGIJA: Poznata je činjenica da su Franci (Karolinzi) najznačajniji kulturni i politički čimbenik u najranijoj			

povijesti Hrvata. S arheološkog motrišta taj se karolinški utjecaj odražava u brojnoj i specifičnoj arheološkoj ostavštini karolinškoga kulturnog kruga, otkrivenoj posebno na tlu Dalmatinske Hrvatske, koja na žalost, još nije u cijelosti znanstveno vrednovana, premda predstavlja prvorazrednu arheološko-povijesnu izvornu građu. Ta je činjenica poticaj da se toj arheološkoj ostavštini dade odgovarajuća znanstvena pozornost, jer s povijesno-arheološkog motrišta pridonosi osvjetljavanju franačko-hrvatskih odnosa na ovim prostorima.

• **CILJEVI KOLEGIJA:**

Proučavanje relativno brojnog arheološkog fundusa karolinškog kulturnog porijekla, koji se odražava ne samo u materijalnoj kulturi Hrvata kasnog 8. i prve polovice 9. stoljeća (oružju i opremi konjanika) već i u crkvenoj arhitekturi, skulpturi, epigrafičkim spomenicima i crkvenim liturgijskim predmetima, produbljuje spoznaje o razvoju materijalne i dhovne kulture kao i o društveno-političkom razvoju Hrvata u ranom srednjem vijeku.

VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2
TJEDANA PO SEMESTRU:			15
Sati tjedno:	predavanja		
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		1
Ukupno sati:	predavanja		
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		15
Ukupan broj dana terenske nastave:			

NASTAVNE METODE					
predavanja – mentorski rad	(seminari)				
NASTAVNA POMAGALA					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA					
Odslušan kolegij (i izrađen seminarski rad)					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					

• **LITERATURA:**

Obvezna:

- M. ANČIĆ, *Hrvatska u karolinško doba*, Split, 2001.
 J. BELOŠEVIĆ, *Materijalna kultura Hrvata od 7. do 12. stoljeća*, Zagreb, 1980.
 J. BELOŠEVIĆ, Počeci kršćanstva kod Hrvata u svjetlu arheološke građe, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 36(23), Zadar, 1998.
 J. BELOŠEVIĆ, *Latinski epigrafički spomenici u ranosrednjovjekovnoj Hrvatskoj*, Split, 1996.
 V. DELONGA – N. JAKŠIĆ – M. JURKOVIĆ, *Arhitektura, skulptura i epigrafika karolinškog doba u Hrvatskoj*, Split, 2001.
Hrvati i Karolinzi, Rasprave i vrela I, Katalog II, Split 2000.
 D. JELOVINA, *Starohrvatske nekropole*, Split, 1976.
 D. JELOVINA, *Mačevi i ostruge karolinških obilježja u Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika*, Split, 1986.
 D. JELOVINA, *Starohrvatsko kulturno blago*, Zagreb, 1989.
 N. KLAJIĆ, *Povijest Hrvata u ranom srednjem vijeku*, Zagreb, 1971[1990²].
Kunst und Kultur der Karolingerzeit, 1-3, Paderborn, 1999.
 T. MARASOVIĆ, *Graditeljstvo starohrvatskog doba u Dalmaciji*, Split, 1994.
 L. MARGETIĆ, Konstantin Porfirogenet i vrijeme dolaska Hrvata, *Zbornik radova Historijskog zavoda JAZU*, 8, Zagreb, 1977.
 L. MARGETIĆ, *Hrvatska država u doba narodnih vladara, Hrvatska i Europa – kultura, znanost i umjetnost, I – Rano doba hrvatske kulture, Srednji vijek (VIII.-XII. stoljeće)*, Zagreb, 1997.

L. MARGETIĆ, <i>Dolazak Hrvata</i> , Split 2001.
B. MARUŠIĆ, Materijalna kultura Istre od 9. do 12. stoljeća, <i>Izdanja HAD</i> , 11, Pula, 1987.
N. MILETIĆ, <i>Bosna i Hercegovina u doba Karolinga</i> , izd. Zemaljskog muzeja BiH u Sarajevu (Katalog izložbe), Sarajevo 2001.
A. MILOŠEVIĆ – Ž. RAPANIĆ – Ž. TOMIČIĆ, <i>Arheološki nalazi karolinškog obilježja u Hrvatskoj</i> , Split, 2001.
I. PETRICIOLI, <i>Od Donata do Radovana</i> , Split, 1990.
M. SUIĆ, Prilog tumačenju latinskih srednjovjekovnih natpisa: composuit ili compsit?, <i>Zbornik Narodnog muzeja</i> , 9-10, Beograd, 1979.
M. ŠEPER, Der Taufstein des kroatischen Fürsten Višeslav aus dem frühen Mittelalter, <i>Nachrichten des Deutschen Instituts für merowingischkarolingische Kunstforschung</i> , 14-16 (1957/58).
Ž. TOMIČIĆ, Ranosrednjovjekovni kulturni krajobraz savsko-dravskog međurječja. U: <i>Starohrvatska baština</i> , Zagreb 1995, 151-161.
Ž. TOMIČIĆ, Vjedrice hrvatskog srednjovjekovlja, <i>Histria Antiqua</i> , 10, Pula 2003, 147-166.
P. VEŽIĆ, <i>Crkva Sv. Donata u Zadru</i> , Split.
K. VINSKI-GASPARINI, Ranosrednjovjekovna kadionica iz Stare Vrlike, <i>Starohrvatska prosvjeta</i> , 3.s., 6, Zagreb, 1959.
Z. VINSKI, Oružje na području starohrvatske države do godine 1000-te (<i>I Miedzynarodowy kongres archeologii slowianskiej</i> , Warszawa 1965), Warszawa, 1970.
Z. VINSKI, Novi karolinški nalazi u Jugoslaviji, <i>Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu</i> , 3.s., 10-11, Zagreb, 1978.
Z. VINSKI, O nalazima karolinških mačeva u Jugoslaviji, <i>Starohrvatska prosvjeta</i> , 3.s., 11, Split, 1981.
Z. VINSKI, Razmatranja o poslijekarolinškim mačevima 10. i 11. stoljeća u Jugoslaviji, <i>Starohrvatska prosvjeta</i> , 3.s., 13, Split, 1983.
Z. VINSKI, Zu karolingischen Schwertfunden aus Jugoslawien, <i>Jahrbücher des Römisch- Germanischen Museums Mainz</i> , 30, Mainz, 1983.
Z. VINSKI, Ponovno o karolinškim mačevima u Jugoslaviji, <i>Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu</i> , 3.s., 17-18, Zagreb 1984.
J. WERNER, Ranokarolinška pojasna garnitura iz Mogorjela kod Čapljine (Hercegovina), <i>Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu</i> , n.s., 15-16, Sarajevo, 1961.
J. WERNER, Zur Zeitstellung der altkroatischen Grabfunde von Biskupija – Crkvina (Marienkirche), <i>Schild von Steier (Festschrift Mondrian)</i> , 15-16, Graz, 1979.
UVJETI:
Registracija za slušanje kolegija: Da
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:
• REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: <i>Problem doseljavanja Slavena/Hrvata na istočni Jadran i šire zaleđe u svjetlu arheoloških nalaza</i>, doktorska disertacija, Zadar 2009.

2. godina		
NAZIV KOLEGIJA: Kasnosrednjovjekovno arheološko naslijeđe sjeverne Hrvatske		
OPĆE OBAVIJESTI		
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru	
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”	
USMJERENJE	Srednjovjekovna arheologija	Godina studija
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Željko Tomičić	2.
USTANOVA		

STATUS KOLEGIJA			Izborni (obvezni)	Izborni za druge studij. grupe	Semestar: IV.	
OPIS KOLEGIJA: Upoznavanje kasnosrednjovjekovnog i rano novovjekovnog kulturno-povijesnog nasljeđa Hrvatske, posebice njezinog sjevernog dijela, na temelju iskazljivih primjera sakralnog, odnosno profanog graditeljstva, ritusa pokopavanja, umjetničkog obrta (pećnjaci) i novčarstva (trgovine). Kolegij donosi primjere sakralnog srednjovjekovnog graditeljstva (crkva Uznesenja Marijina u Voćinu, benediktinski samostan sv. Mihovila u Rudini, crkve sv. Petra u Kaptolu kraj Požege, crkva sv. Lovre u Crkvarima), srednjovjekovnih groblja (Crkvari, Čepin, Kamengrad, Suhopolje-Kliškovac), odnosno posebice plemićkih gradova u Hrvatskom Zagorju (Vrbovec-Klenovec Humski, Krapina-Stari grad, kaštel Ivanec) te dvora knezova Iločkih u Iloku i Ružica gradu kraj Orahovice.						
CILJEVI KOLEGIJA: Prepoznavanje i proučavanje sveza kasnosrednjovjekovnog nasljeđa Hrvatske i onodobne Europe.						
VODIČ:			Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:					2	
TJEDANA PO SEMESTRU:					15	
Sati tjedno:		predavanja				
		seminari				
		vježbe				
		mentorski rad			1	
Ukupno sati:		predavanja				
		seminari				
		vježbe				
		mentorski rad			15	
Ukupan broj dana terenske nastave:						
NASTAVNE METODE:						
Predavanja – mentorski rad		(seminari)				
NASTAVNA POMAGALA:						
udžbenici		bilješke .pp		članci	knjige	internet
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:						
Odslušan predmet (i izrađen seminarski rad)						
NAČIN POLAGANJA ISPITA:						
ispiti se ne polažu						
LITERATURA: Obvezna: I. FELD, Das Castrum des 15. Jahrhunderts als Forschungsproblem, <i>Castrum Bene</i> 2/1990., Budapest, 1992., 13-39. E. FÜGEDI, <i>Castle and society in medieval Hungary (1000-1437)</i> , <i>StudiaHASH</i> 187, Budapest, 1986. B. GRGIN, Počeci rasapa. Kralj Matijaš Korvin i srednjovjekovna Hrvatska, 2002. I. HOLL, Fundkomplexe des 15.-17. Jahrhunderts aus dem Burghpalast von Buda, <i>VAH</i> XVII, Budapest, 2005. Ž. Z. HORVAT, Zidine i braništa na utvrdama kontinentalne Hrvatske 12-15. st., <i>Prostor</i> , 4, 2, Zagreb, 1996., 175 -200. B. MILIĆ, <i>Razvoj grada kroz stoljeća II., Srednji vijek, Manualia Universitatis zagrabiensis</i> , Zagreb 1995. J. SCHOFIELD – A. VINCE, <i>Medieval Towns. The Archaeology of medieval Europe</i> , 1100-1600., Continuum, London - NewYork 2003. TOMIČIĆ, Na tragu srednjovjekovnog dvora knezova Iločkih (Ujlaki), <i>Pril.Inst.arheol.Zagrebu</i> 20./2003., 131.-150. Ž. TOMIČIĆ, Regensburg-Budim-Ilok Kasnosrednjovjekovni pećnjaci iz dvora knezova iločkih dokaz sveza Iloka i Europe, <i>Pril.Inst.arheol.Zagrebu</i> 21./2004., 143.-176. Ž. TOMIČIĆ, <i>Panonski periplus</i> , Zagreb, 1999.; Andrić, Stanko, <i>Potonuli svijet – rasprave o slavonskom i</i>						

<i>srijemskom srednjovjekovlju, BiblioCro 5, Slavonski Brod 2001.</i> D. VUKIČEVIĆ-SAMARŽIJA, <i>Sakralna gotička arhitektura u Slavoniji</i>, Zagreb, 1986. D. VUKIČEVIĆ-SAMARŽIJA, <i>Gotičke crkve Hrvatskog Zagorja</i>, Zagreb, 1993. <i>Analiz instituta za arheologiju</i>, Vol. I/2004 i Vol. II/2005. <i>Hrvatska renesansa</i>, [ured. M. Jurković i A. Erlande-Brandenburg], [Katalog izložbe], Zagreb, 2004. Preporuča se pročitati: Naslovi u dogovoru s voditeljem kolegija!	
UVJETI:	
Registracija za slušanje kolegija	Registracija za ispit
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
• REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ (IZBOR): Romanički mač iz rijeke Save kraj Jasenovca, <i>Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu</i>, 19 (2002), 149-163. Na tragu srednjovjekovnog dvora knezova Iločkih (Ujlaky), <i>Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu</i>, 20, 2003, 56-67. [Ž. Tomičić, T. Tkalčec], Plemički grad Vrbovec kraj Klenovca Humskog – arheološko konzervatorska istraživanja 2004, <i>Annales Instituti Archaeologici</i> 1, 2005; 67-72. Regensburg – Budim – Ilok. Kasnosrednjovjekovni pećnjaci iz dvora knezova Iločkih dokaz sveza Iloka i Europe, <i>Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu</i>, 21, 2004, 143-176. [Ž. Tomičić, T. Tkalčec, Tatjana], Crkvari – Crkva Sv. Lovre 2004., <i>Annales Instituti Archaeologici</i> 1, 2005, 14-24. [Ž. Tomičić, M. Dizdar, B. Šiljeg, D. Ložnjak Dizdar], Ilok - Dvor knezova Iločkih. Rezultati istraživanja 2004, <i>Annales Instituti Archaeologici</i> 1, 2005, 9-13. Ž. Tomičić, M. Dizdar, B. Šiljeg, H. Kalafatić, K. Jelinčić], Ilok - Dvor knezova Iločkih. Rezultati istraživanja 2005., <i>Annales Instituti Archaeologici</i> 2, 2006, 9-12.	

2. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Srednjovjekovni novac u Dalmaciji			
OPĆE OBAVIJESTI:			
ODJEL / KATEDRA:	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ:	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		Godina studija: 2.
USMJERENJE:	Srednjovjekovna arheologija		
NASTAVNIK/SURADNIK:	Doc. dr. sc. Mato Ilkić		Semestar: II.
USTANOVA:	Sveučilište u Zadru		
STATUS KOLEGIJA:		Izborni (obvezni) Izborni za druge studij. grupe	
OPIS KOLEGIJA: Kolegij tematizira srednjovjekovnu numizmatičku građu koja je karakteristična za Dalmaciju. Riječ je o novcu Velike seobe naroda, Bizanta, Franačkog kraljevstva, dalmatinskih gradova, Venecije, Akvileje, hrvatsko-ugarskih kraljeva, hrvatskih velikaša, Habsburgovaca, Turskog carstva i drugih monetarnih sustava čiji je novac cirkulirao na gore spomenutom području. Kolegij obuhvaća pojedinačne nalaze, ostave i novac iz grobova.			
- CILJEVI PREDMETA: - upoznati studente s monetarnim sustavima čiji je novac bio u uporabi u Dalmaciji u razdoblju hrvatskog srednjovjekovlja; - upoznati studente s determiniranjem raznovrsne numizmatičke građe; - osposobiti studente za samostalan rad na području srednjovjekovne numizmatike.			
VODIČ:		Zimski semestar	Ljetni semestar
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:			2

TJEDANA PO SEMESTRU:			15
Sati tjedno:	predavanja		1
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupno sati:	predavanja		15
	seminari		
	vježbe		
	mentorski rad		
Ukupan broj dana terenske nastave:			1
NASTAVNE METODE:			
Predavanja Da	Seminari		
NASTAVNA POMAGALA:			
udžbenici Da	bilješke .pp Da	članci Da	knjige Da
internet Da			
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:			
NAČIN POLAGANJA ISPITA:			
Ispit se ne polaže			
• LITERATURA: Obvezna: CNI = <i>Corpus nummorum italicorum</i>, I-XX. DEMO 1981 – DEMO, Željko. Novac germanskih vladara druge pol. 5. do u drugu pol. 6. st. u numizmatičkoj zbirci arheološkog muzeja u Zagrebu. Zusammenfassung: Münzen germanischer Herrscher von der zweiten Hälfte des 5. bis zur zweiten Hälfte des 6. Jahrhunderts aus des numismatischen Sammlung des Archäologischen Museums in Zagreb. <i>AVes</i>, 32/1981: 453-482. DEMO 1994 - DEMO, Željko. Ostrogothic Coinage from Collections in Croatia, Slovenia and Bosnia & Herzegovina. <i>Situla</i> (Ljubljana), 32/1994. DIMNIK, DOBRINIĆ 2008 – Dimnik M., Dobrinić, J., <i>Medieval Slavic Coinages in the Balkans. Numismatic History and Catalogue</i>, London 2008. DOLENEC 1993 – DOLENEC, Irislav. <i>Hrvatska numizmatika od početaka do danas. Kovani novac, papirni novac, radne marke, privatna izdanja kovanog novca – žetoni</i>. Zagreb, 1993. GYÖNGYÖSSY, WINTER 2007 - Gyöngyössy M., Winter H., 2007, <i>Münzen und Medaillen des ungarischen Mittelalters 1000-1526</i>, Wien. HENDY 1999 – Hendy, M. F., <i>Coinage and Money in the Byzantine Empire 1081-1261</i>, Washington D. C. 1969. HENDY 1999 – Hendy, M., <i>Catalogue of the Byzantine Coins in the Dumbarton Oaks Collection and in the Whittemore Collection, Alexius I to Michael VIII, 1081-1261</i>. Vol. 4.1-2, Washington D. C. 1999. HUSZÁR 1979 – Huszár L., <i>Münzkatalog Ungarn von 1000 bis heute</i>, München. KOCH, Bernhard, <i>Corpus nummorum austriacorum (CNA)</i>, Bd. I. (Wien 1994) MAROVIĆ 2006 - MAROVIĆ, Ivan. O godini razorenja Salone. Summary: Reflexions about the Year of Salona. <i>VAPD (=VAHD)</i>, 99/2006: 233-273. (cf. MAROVIĆ 1984) MIRNIK 1981 – MIRNIK, Ivan. A. Coin hoards in Yugoslavia. <i>BAR International Series</i>, (Oxford), 95/1981. MIRNIK 2002 - Mirnik I., Optjecaj ugarskog novca u Trojednom kraljevstvu, <i>Croato_Hungarica: uz 900 godina hrvatsko-mađarskih povijesnih veza</i>, Zagreb, 31-49. MIRNIK 2004 – Mirnik, I., Novac iz starohrvatskih grobova, <i>VAMZ</i>, 3.s., XXXVII, 205–250 POHL 1982 - Pohl A., <i>Münzzeichen und Meisterzeichen auf ungarischen Münzen des Mittelalters 1300-1540</i>, Budapest. RENGJEO 1959 - RENGJEO, Ivan. <i>Corpus der mittelalterlichen Münzen von Kroatien, Slavonien, Dalmatien</i>			

und Bosnien. Graz, 1959.

RÉTHY 1958 - RÉTHY, Ladislaus - Günther PROBSZT. *Corpus nummorum Hungariae*, Graz 1958.

Dopunska:

BAKOTA 1974 - Bakota, S., Bizantska ratna kovnica u Saloni, *Numizmatičke vijesti* XXI, br. 32, Zagreb, 1974, 13-20.

BARAKA, ŠUĆUR 2010 – Baraka, j., Šućur, J., Numizmatički nalazi s arheološkog lokaliteta Pakoštane-Crkvina, *Archaeologia Adriatica* 4, Zadar, 2010., 357-368.

BEKIĆ 2011 – Bekić, L., Vrećica sa srebrnim novcem iz groblja na trgu Pul Vele crikve u Rijeci, *Zbornik radova 6 međunarodnog numizmatičkog kongresa u Hrvatskoj*, Rijeka 2011., 15-27.

BERNARDI 1975 - Bernardi, G., *Monetazione de patriarcato di Aquileia*, Trieste, 1975.

BONAČIĆ MANDINIĆ 2001a - BONAČIĆ MANDINIĆ, Maja. Nekoliko primjeraka bizantskog novca iz Salone. Summary: Several specimens of Byzantine coins from Salona. *NV*, 43/2003, 54: 17-20.

ČULJAK, ŠUĆUR, Čuljak, N., Šućur, J., Novac hrvatsko-ugarskih kraljeva iz zbirke Muzeja samostana sv. Ante na Humcu, *Zbornik radova 6 međunarodnog numizmatičkog kongresa u Hrvatskoj*, Rijeka 2011., 29-40.

DELONGA 1981 - DELONGA, Vedrana. Bizantski novac u zbirci Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika. Summary. Collection of Byzantine coins in the Museum of the Croatian Archaeological Monuments in Split. *SP*, 3.s., 11/1981: 201-228+16 T.

DELONGA 2006 -DELONGA, Vedrana. Skupni nalaz novca dužda Francesca Foscarija iz Sitnog kod Perkovića u Dalmatinskoj zagori (prilog poznavanju gospodarskih i društvenih prilika). Summary: A Hoard of Duke (sic!) Francesco Foscari from Sitno near Perković in the Dalmatian Hinterland (contribution to the knowledge of the exonomic and social situation). *VAPD (=VAHD)*, 99/2006: 309-328.

DEMO 2005 - DEMO, Željko. Another tremissis from the Salonitan mint of Iulius Nepos. Sažetak: Još jedna tremisa iz salonitanske kovnice Julija Nepota. *Illyrica Antiqua. Ob honorem Duje Rendić-Miočević*. Zagreb, 2005: 187-194

DOBRINIĆ 1984 - DOBRINIĆ, Julijan. Jedna neobjavljena varijanta dinara Nikole III. Zrinskog. Summary: An unpublished variant od a denar of Nikola Zrinski III. *Numizmatičke vijesti*, 27/1984, 38: 69.

DOBRINIĆ 2002 – DOBRINIĆ, Julijan. Novci dalmatinskih i sjevernoalbanskih gradova u srednjem vijeku. I. Dio "In memoriam dr. Karl Stockert". *Acta numismatica*. Rijeka, 2002.

DOBRINIĆ 2002a – DOBRINIĆ, Julijan. Prilog istraživanja matapana i njihovih imitacija. Summary: A contribution to research into matapans and their imitations (I). Venice, Croatian (Bosnia), Serbia. *Numizmatičke vijesti*, 44/2002, 55: 136-146.

HAHN 1973 - HAHN, Wolfgang. Von Anastasius I. bis Justinianus I. (491-565) einschliesslich der ostgotischen und vandalischen Prägungen. *Veröffentlichungen der Numismatischen Kommission, I*. Wien, 1973.

HAHN 1981 - HAHN, Wolfgang. Moneta Imperii Byzantini, 3. Von Heraclius bis Leo III. / Alleinregierung (610-720). *Österreichische Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-historische Klasse, Denkschriften*, Bd.148, *Veröffentlichungen der Numismatischen Kommission*, 10/1981.(=MIB) Wien, 1981.

HAHN 1989 - HAHN, Wolfgang. Moneta Imperii Byzantini, 20. Die Ostprägung des Römischen Reiches im 5. Jahrhundert (408-491). *Österreichische Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-historische Klasse, Denkschriften*, Bd. 199 (=MIB) Wien, 1989

HAHN - METTLICH 2000 – METLICH, M.A. - Wolfgang HAHN. *Money of the incipient Byzantine Empire (Anastastius I – Justinian I, 491-565)* +CD. Wien, 2000.

JAKŠIĆ 1982 - JAKŠIĆ, Nikola. Solidus romanatus na istočnoj jadranskoj obali. Summary: Solidus romanatus on the East-Adriatic littoral. *SP*, 3.s., 12/1982: 173-184.

JURIĆ 1987 - JURIĆ, Radomir. Srednjovjekovni novac na zadarskom području. Summary: Medieval coins in the region of Zadar. *Dvadeset stoljeća upotrebe novca na zadarskom području. Twenty centuries of the use and circulation of money in the area of Zadar*. Zadar 1987: 65-90.

KLIŠKIĆ 2006 – KLIŠKIĆ, Damir. Ostava sitnog srebrnog srednjovjekovnog novca iz špilje Turska peć iznad Zeljovića (Sumpetar) kod Dugog Rata. Summary: A Hoard of Silver Medieval Coins from Turska Peć Cave above Zeljović (Sumpetar) near Dugi Rat. *VAPD (=VAHD)*, 99/2006: 329-367.

KOCH 1953 - KOCH, Bernhard. Der Salzburger Pfennig. *Numismatische Zeitschrift*, 75/1953: 36-73 + 2 Taf.

KORČMAROŠ 1994 – KORČMAROŠ, Ladislav. Patvorenje novca i sankcije protiv krivotvoritelja na području

Hrvatske i Slavonije od XIII. do XVI. stoljeća. Summary: Counterfeit money and sanctioning forgers in (civil) Croatia, from the thirteenth to the seventeenth century. *Numizmatičke vijesti* (Zagreb), 36, 1994, 47: 50-61.

LJUBIĆ 1875 - LJUBIĆ, Šime. *Opis jugoslavenskih novaca (uspomeni dana 19 listopada 1874 na koji je sveučilište Franje Josipa I u Zagrebu svečano otvoreno slavi njegova sjajnoga začetnika te celoga Hrvatskoga naroda posvećuje pisac)*. Zagreb, 1875.

MAROVIĆ 1984 - MAROVIĆ, Ivan. Depot bizantskog novca iz Slatina (o. Čiovo) i novci solinske kovnice u arheološkom muzeju u Splitu. Summary: The hoard of Byzantine coins from Slatine (island of Čiovo) and coins from Salonitan mint in the Archaeological Museum of Split. *VAHD*, 79/1986: 285-308+T. 19-23.

MAROVIĆ 1998 - MAROVIĆ, Ivan. The coinage of Romanos III Argyros in the Archaeological Museum in Split. Catalogue. Sažetak: Novac Romana III Argyrosa u Arheološkom muzeju u Splitu. Katalog. *VAHD*, 90-91/1997-98: 240-360.

MAROVIĆ 2006 - MAROVIĆ, Ivan. Ostava bizantskih zlatnika iz Narone. Summary: A Hoard of Byzantine Gold Coins from Narona. *VAPD* (=VAHD), 99/2006: 235-252. (cf. MAROVIĆ 1988)

MAROVIĆ 2006 - MAROVIĆ, Ivan. Novac Romana III. Argira u Arheološkome muzeju u Splitu. Summary: The Coinage of Romanos III Argyros in the Archaeological Museum in Split. *VAPD* (=VAHD), 99/2006: 275-297. (cf. MAROVIĆ 1998, 1999)

MATIJAŠIĆ 1983 – MATIJAŠIĆ, Robert. Zbirka bizantskog novca u Arheološkom muzeju Istre u Puli. Summary: The collection of Byzantine coins in the Archaeological Museum of Istria in Pula. *SP*, 3. s. 13, 1983: 217-233.

MEIXNER 1953 - MEIXNER, Ivan. Nepoznati novac Nikole III. Zrinskog. Zusammenfassung:) Unbekannte Münzen Nikolaus III. Grafen von Zrin (Zriny). *Numizmatika*, 5/1953: 39-40 +T.II,27.

MEIXNER 1956 - MEIXNER, Ivo. Nepoznati novac gepidskoga kralja Kunimunda. *Numizmatičke vijesti*, 3/1956, 6-7: 4-5.

METCALF 1965 - METCALF, David Michael. *Coinage in the Balkans*. Thessaloniki 1965.

METCALF 1979 - METCALF, David Michael. *Coinage in South-Eastern Europe 820-1396*. *RNS, Special Publication*, 11. London 1979.

MIMICA 1994 - MIMICA, Bože. *Numizmatička povijest Dubrovnika. Historia ragusina in nummis*. Rijeka, 1994.

MIMICA 1997 - MIMICA, Bože. *Numizmatička povijest Istre i Kvarnera. Histriae et Sinus Flanatici historia ad nummos pertinens*. Rijeka, 1997.

MIRNIK 1975 - Mirnik, I., Skupni nalaz bizantskog novca 6. stoljeća iz Kaštel Starog, *VAMZ IX*, 1975, 161-166.

MIRNIK 1992 – MIRNIK, Ivan. *Srebra Nikole Zrinskog. Gvozdanski rudnici i kovnica novca*. Zagreb, 1992.

MIRNIK 1995 – MIRNIK, Ivan. The 1871 Klasnić Hoard (Medieval Hungarian Coins (Medieval Italian (Gorizia – Padova – Venezia) Coins Contemporary Forgeries). *Glax, Colona di studi e Ricerche di Numismatica* (Milano), 1995.

MORRISSON 1970 - MORRISSON, Cécile. *Catalogue des monnaies byzantines de la Bibliothèque Nationale, I. D' Anastase Ier a Justinien II (491-711)*. Paris, 1970.

MORRISSON 1970 - MORRISSON, Cécile. *Catalogue des monnaies byzantines de la Bibliothèque Nationale, II. De Philippicus a Alexis III (711-1204)* Paris 1970.

PAPADOPOLI 1871 – PAPADOPOLI, Nicolò. Di alcune monete Veneziane per Candia. *Archivio Veneto*, 2/1871, 2: 1-12.

PEŠIĆ, MEŠTROV 2011 – Pešić, M, Meštrov, M., Srednjovjekovni i novovjekovni novac iz fundusa Zavičajnog muzeja u Biogradu na Moru, *Zbornik radova 6 međunarodnog numizmatičkog kongresa u Hrvatskoj*, Rijeka 2011., 287-299.

POGAČNIK 1982 - POGAČNIK, Albin. Denar Nikolaja Zrinjskega III. z nepoznato oznako. *Numizmatični vestnik*, 10/1982: 308-309.

POGAČNIK - KRASNOV 1986 - POGAČNIK, Albin - Gjuro KRASNOV. Dvije nepoznate varijante dinara Nikole III. Zrinskog (1493-1534). Summary: Two unknown variants of denars of Nikola Zrinski III. (1493-1534). *Numizmatičke vijesti*, 29/1986, 40: 49-70.

POHL 1974 - POHL, Artur. *Ungarische Goldgulden des Mittelalters (1325-1540)*. Graz, 1974

RENGJEO 1961 - RENGJEO, Ivan. Kovnica Nikole III. Zrinskog u Gvozdanskom. *Numizmatičke vijesti*, 8/1961, 15-16: 1-19.

SREČKOVIĆ 1999 - Srečković, S., *Akches. Orhan Gazi – Murad II.* (Vol. 1), Beograd 1999.
 SREČKOVIĆ 2000 - Srečković, S., *Akches. Mehmed II Fatih – Selim I Yavuz*, (vol. 2), Beograd, 2000.
 SREČKOVIĆ 2003 - Srečković, S., *Akches. Süleyman I Kanunî*, (vol. 3), Beograd, 2003.
 SREČKOVIĆ 2005 - Srečković, S., *Akches. Selim II Sari – Murad III*, (vol. 4), Beograd, 2005.
 SREČKOVIĆ 2007 - Srečković, S., *Akches. Mehmed III – Mustafa I*, (vol. 5), Beograd, 2007.
 SREČKOVIĆ 2009 - Srečković, S., *Akches. Murad IV – Ahmed III*, (vol. 6), Beograd, 2009.
 ŠEMROV, A. 2003 – ŠEMROV, Andrej. Kovnica Kostanjevica (*Landstrass – Landestrost*) v obdobju srednjega veka. Zusammenfassung. Die Münzstätte Kostanjevica (*Landstrass – Landestrost*) im Hochmittelalter. A. Smrekar [ed.], *Vekov tek. Kostanjevica na Krki 1252-2002. Zbornik ob 750. obletnici prve listinske omembe mesta*, Kostanjevica na Krki 2003 [703 str. : ilustr. ; 31 cm]: 181-191.
 ŠEPAROVIĆ 2003 - ŠEPAROVIĆ, Tomislav. Nove spoznaje o nalazima ranosrednjovjekovnog novca u južnoj Hrvatskoj. Summary: New Insights into the Early-Medieval Coins Discovered in Southern Croatia. *Starohrvatska prosvjeta*, 3.s., 30/2003: 127-137.
 ŠEPAROVIĆ 2005 – ŠEPAROVIĆ, Tomislav. Skupni nalaz mletačkog novca iz Dobre Vode kod Benkovca. Summary: The hoard of Venetian coins found in Dobra Voda near Benkovac. *SP*, 3.2., 32/2005: 237-243.
 ŠEPAROVIĆ 2010 – ŠEPAROVIĆ, Tomislav. Numizmatički nalazi na groblju kod crkve sv. Petra u Kuli Atlagića nedaleko Benkovca, *Archaeologia Adriatica* 4, Zadar, 2010., 369-384.
 TRUHELKA 1897 – TRUHELKA, Ćiro. Slavonski banovci. (Prinos hrvatskoj numizmatici.). *Glasnik Zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini* (Sarajevo), 9/1897, I/III: 1-160. (
 UNGER 1974 - 1976 - UNGER, Emil. *Magyar éremhatározó*, I-III. Budapest 1974-76.
 WROTH 1908 - WROTH, Warwick. *Catalogue of the Imperial Byzantine Coins in the British Museum*, I-II. London 1908.

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija: Da

Registracija za ispit: Da

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:

• **OPAŽANJA:**

• **REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:**

ILKIĆ 2010 – Ilkić, M., Novac s područja Sotina iz razdoblja ranoga novog vijeka, *Zbornik radova 6 međunarodnog numizmatičkog kongresa u Hrvatskoj*, Rijeka, 2011., str. 127-139.
 ILKIĆ 2010 – Ilkić, M., Arheološka topografija srednjovjekovnog Sotina, *Zbornik Stjepana Gunjače* 1, Split, 2010., str. 383-401
 ILKIĆ, VISKOVIĆ 2010 – Ilkić, M., Visković, E., Numizmatička građa iz fundusa Muzeja hvarske baštine, *Zbornik radova 6 međunarodnog numizmatičkog kongresa u Hrvatskoj*, Rijeka, 2011., str. 301-317.
 ILKIĆ 2011 – Ilkić, M., Numizmatički nalazi s lokaliteta Suhopolje – *Kliškovac*, u: *Suhopolje-Kliškovac. Od mjestopisa do arheološke spoznaje* (ed. Tomić, Ž., Jelinčić, K.), *Monographiae Instituti Archaeologici* 4, Zagreb, 2011., str. 129-134.

2. godina			
NAZIV KOLEGIJA: Glazirana novovjekovna keramika na istočnom Jadranu			
OPĆE OBAVIJESTI			
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru		
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”		
USMJERENJE	Srednjovjekovna arheologija		Godina studija 2. Semestar: IV.
NASTAVNIK	Doc. dr. sc. Karla Gusar		
USTANOVA	Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju		
STATUS KOLEGIJA		Izborni Izborni za druge studij. grupe	

ČIMIN, R., Kasnosrednjovjekovni, novovjekovni i moderni keramički nalazi, <i>Tarsatički principij – kasnoantičko vojno zapovjedništvo</i>, Rijeka, 2009. GUSAR, K., Podmorski nalazi keramičkih lula iz Splita i Dubrovnika, <i>Jurišićev zbornik</i>, Zagreb, 2009. GUSAR K., Kasnosrednjovjekovna i novovjekovna glazirana keramika na širem zadarskom području, (disertacija), Zadar, 2010. GUŠTIN, M., (ur.) <i>Srednjeveška in novoveška keramika iz Pirana in Svetega Ivana</i>, Koper, 2004. KOVAČIĆ, LJ., <i>Stolna keramika u Dubrovniku. Arheološki nalazi 14.-17. st.</i>, Dubrovnik, 2010. MAGNANI, R, MUNARINI, M. (eds.), <i>La ceramica graffita del Rinascimento tra Po, Adige e Oglio Ferrara</i>, 1998. MILEUSNIĆ, Z., The pottery from Gnalić wreck, <i>The Heritage of Serenissima</i>, Koper, 2006. PEŠIĆ, M., Keramički materijal iz Iznika i ostalih orijentalnih radionica s lokaliteta pličina Sv. Pavao pored otoka Mljeta, <i>Jurišićev zbornik</i>, Zagreb, 2009. PETRICIOLI, S., Hispano-maurska majolika iz Zadra, <i>Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji</i>, 24, Split, 1984. RAVANELLI GUIDOTTI, C., <i>Thesaurus di opere della tradizione di Faenza nelle raccolte del Museo Internazionale delle Ceramiche in Faenza</i>, Faenza, 1998 . VIŠNJIĆ, J., Srednjovjekovni i novovjekovni nalazi, <i>Podvodna arheološka istraživanja uvala Veštar 2008.-2010.</i>, Rovinj, 2011. ZAGARČANIN, M., <i>Stari Bar, keramika venecijanskog doba</i>, Koper, 2004. ZGLAV-MARTINAC, H., <i>Ulomak do ulomka...Prilog proučavanju keramike XIII.- XVIII. stoljeća iz Dioklecijanove palače u Splitu</i>, Split, 2004.	
Dopunska: BIKIĆ, V., <i>Gradska keramika Beograda (16-17. vek)</i>, Beograd, 2003. BOJANI, G. C., Per una storia della ceramica di Faenza – Materiali dalle mura di Portello, Vol. I-II, Faenza, 1997. GELICHI, S. (ed.), <i>La produzione ceramica in Argenta nel XVII secolo</i>, Ricerche di Archeologia Altomedievale e Medievale 18, Firenze, 1992. GELICHI, S. (ed.), <i>Alla fine della graffita. Ceramiche e centri di produzione nell'Italia settentrionale tra XVI e XVII secolo</i>, Firenze, 1993. GUARNIERI, C., <i>S. Antonio in Polesine. Archeologia e storia di un monastero estense</i>, Quaderni di Archeologia dell'Emilia Romagna 12, Firenze, 2006. GUŠTIN, M., S. GELICHI, K. SPINDLER, (eds.), <i>The Heritage of Serenissima</i>, Koper, 2006. GUŠTIN, M., BIKIĆ, V., MILEUSNIĆ, Z., <i>Ottoman times: the story of Stari Bar, Montenegro/Osmanska vremena: priča o Starom Baru</i>, Crna Gora, Koper, 2008. ERICANI, G., MARINI, P. (eds.), <i>La ceramica nel Veneto. La Terraferma dal XIII al XVIII secolo</i>, Verona, 1990. KOS, M., <i>Beloprstena keramika na slovenskem</i>, Ljubljana, 2005. LERMA J. V., <i>La loza gótico-mudéjar en la Ciudad de Valencia</i>, Monografías del Museo Nacional de Cerámica y de las Artes Suntuarias „González Martí“ 1, Valencia, 1992. MANACORDA, D. (ed.), <i>Archeologia urbana a Roma: il progetto della Crypta Balbi. 3. Il giardino del Conservatorio di S. Caterina della Rosa</i>, Firenze, 1985. NEPOTI, S., <i>Ceramiche graffite della donazione Donini Baer</i>, Faenza, 1991. RAVANELLI GUIDOTTI, C., <i>Ceramiche occidentali del Museo Civico medievale di Bologna</i>, Bologna, 1985. TROIANO, D., VEROCCIO, V., <i>La ceramica postmedievale in Abruzzo. Materiali dallo scavo di Piazza Caporali a Castel Frentano (CH)</i>, Documenti di Archeologia Postmedievale 1, Firenze, 2002.	
Registracija za slušanje kolegija: DA	Registracija za ispit:
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
• REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ: Italian glazed pottery from the Venetian period in Zadar, u: <i>The heritage of Serenissima. The presentation of the architectural and archaeological remains of the Venetian Republic.</i> / Guštin M., Gelichi S., Spindler K. (ur.), Koper, 2006., str. 141-147. <i>Gotička i renesansna keramika iz Nina</i>, magistarski rad, Zadar, 2006. Kasnosrednjovjekovna i novovjekovna glazirana keramika s lokaliteta Sv. Križ u Ninu, <i>Archaeologia</i>	

Adriatica, I, Zadar, 2007., str. 175-198.

Podmorski nalazi keramičkih lula iz Splita i Dubrovnika, *Jurišićev zbornik. Zbornik radova u znak sjećanja na Marija Jurišića* / Bekić L. (ur.), Zagreb, 2009., str. 213-222.

Kasnorednjovjekovna i novovjekovna glazirana keramika na širem zadarskom području, doktorska disertacija, Zadar, 2010.

2. godina					
NAZIV KOLEGIJA: Bioarheologija					
OPĆE OBAVIJESTI					
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru				
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”				
USMJERENJE	Srednjovjekovna arheologija			Godina studija:	
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Mario Šlaus			2.	
USTANOVA	Odjel za arheologiju HAZU, Zagreb			Semestar	
STATUS KOLEGIJA		Izborni	Izborni za druge studij. grupe	IV.	
OPIS KOLEGIJA:					
Bioarheologija je znanstvena disciplina koja proučava ljudski osteološki materijal s arheoloških nalazišta u njegovom povijesno–kulturnom kontekstu. Riječ je o novoj, interdisciplinarnoj znanosti koja se razvila zbog zajedničke želje arheologa i antropologa da rekonstruiraju uvjete i kvalitetu života naših predaka. Studenti koji pohađaju kolegij biti će upoznati s metodama koje se koriste za: 1) razlikovanje ljudskih od životinjskih ostataka, 2) razlikovanje arheološkog od forenzičnog osteološkog materijala, 3) razlikovanje između postmortalnih oštećenja, perimortalnih rana i antemortalnih fraktura. Studenti će također biti upoznati s metodama koje se koriste za određivanje spola i doživljene dobi.					
CILJEVI KOLEGIJA:					
Cilj kolegija je upoznati studente s metodama koje se koriste za razlikovanje između ljudskih i životinjskih ostataka, arheološke i forenzične građe te postmortalnih, perimortalnih i antemortalnih oštećenja. Nakon ovih analiza – čiji je cilj utvrditi da je osteološki materijal koji se analizira ljudski i da potječe s arheološkog nalazišta, studenti će naučiti pouzdano odrediti spol i doživljenu starost analizirane osobe. Studenti će naučiti odrediti spol na temelju: 1) morfoloških razlika u građi zdjelice; 2) morfoloških razlika u građi lubanje i 3) diskriminantno funkcijskih analiza metričkih varijabli dugih kostiju. Doživljenu dob studenti će naučiti odrediti na temelju morfoloških promjena na pubičnoj simfizi, aurikularnoj ploštini crijevne kosti i sternalnim krajevima rebra.					
VODIČ:			Zimski semestar	Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:				2	
TJEDANA PO SEMESTRU:				15	
Sati tjedno:	predavanja				
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad			1	
Ukupno sati:	predavanja				
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad			15	
NASTAVNE METODE:					
Predavanja – mentorski rad	(seminari)				
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					

Odslušan ispit (i izrađen seminarski rad)					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
W. M. BASS, <i>Human Osteology. A Laboratory and Field Manual of the Human Skeleton</i> ⁴ Columbia, 1995.					
G. ACSÁDI, J. NEMESKÉRI, <i>History of Human Life Span and Mortality</i> , Budapest 1970.					
I. G. FAZEKAS, F. KÓSA, <i>Forensic Fetal Osteology</i> , Budapest 1978.					
W. M. KROGMAN, M. Y. İŞCAN, <i>The Human Skeleton in Forensic Medicine</i> , Springfield 1986.					
Preporuča se pročitati:					
M. Y. İŞCAN, S. R LOTH, R. K. WRIGHT, Age estimation from the rib by phase analysis: White males, <i>Journal of Forensic Sciences</i> 29, 1984, 1094-1104.					
M. Y. İŞCAN, S. R LOTH, R. K. WRIGHT, Age estimation from the rib by phase analysis: White females, <i>Journal of Forensic Sciences</i> 30, 1985, 853-863.					
C. O. LOVEJOY, R. S. MEINDL, T. R. PRYZBECK, R. P. MENSFORTH, Chronological metamorphosis of the auricular surface of the ilium: A new method for the determination of age at death, <i>American Journal of Physical Anthropology</i> 68, 1985, 15-28.					
T. W. McKERN, T. D. STEWART, <i>Skeletal Age Changes in Young American Males. Analyzed from the Standpoint of Age Identification</i> . Environmental Protection Research Division (Quarter-Master Research and Development Center, U.S. Army, Natick, Massachusetts), Technical Report EP-45, 1957.					
T. W. PHENICE, A newly developed visulal method of sexing the os pubis, <i>American Journal of Physical Anthropology</i> 30, 1969, 297-301.					
T. W. TODD, Age changes in the pubic bone. I: The white male pubis, <i>American Journal of Physical Anthropology</i> 3, 1920, 285-334.					
T. W. TODD, Age changes in the pubic bone. III: The pubis of the white female. IV: the pubis of the female white-negro hybrid, <i>American Journal of Physical Anthropology</i> 4, 1921, 1-70.					
UVJETI:					
Registracija za slušanje kolegija			Registracija za ispit		
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:					
• REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:					
<i>The Bioarchaeology of Continental Croatia. An Analysis of Human Skeletal Remains from the Prehistoric to Post-medieval Periods.</i> [BAR International Series 1021] Oxford 2002.					

2. godina				
NAZIV KOLEGIJA: Otkrivanje i istraživanje arheoloških nalazišta na velikim dubinama				
OPĆE OBAVIJESTI				
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru			
STUDIJ	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”			
USMJERENJE	Podvodna arheologija			Godina studija 2. <

Jadranu i Mediteranu.					
U okviru kolegija obrađuje se i pravni okvir te osebujne istraživačke djelatnosti, te raspravlja o spornim projektima koji ne prestaju izazvati burne reakcije stručne i znanstvene javnosti.					
CILJEVI KOLEGIJA: Osnovni je cilj kolegija upoznati polaznike s vrstama nalazišta na velikim dubinama, najvažnijim rezultatima dosadašnjih istraživanja te uspješnim i neuspješnim projektima ostvarenima u Jadranu i Mediteranu. Cilj je kolegija, također, zainteresirati studente za korištenje suvremenih komunikacijsko-informacijskih tehnologija i upozoriti ih na sve prednosti, ali i nedostatke koji mogu proisteci iz njihove neprimjerene primjene.					
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE:		2			
TJEDANA PO SEMESTRU:		15			
Sati tjedno:	predavanja	1			
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupno sati:	predavanja	15			
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad				
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE:					
predavanja		individualni projekti			
NASTAVNA POMAGALA:					
	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan kolegij					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispit se ne polaže					
LITERATURA:					
Obvezna:					
R. D. BALLARD, Deep Water Archaeology, u: J. Pollini (ur.), <i>Terra Marique. Studies in Art History and Marine Archaeology in Honor of Anna Marguerite McCann on the Receipt of the Gold Medal of the Archaeological Institute of America</i> , Oxford, 2005: 171-176.					
R. D. BALLARD (ur.), <i>Archaeological Oceanography</i> , Woodstock, 2008..					
R. D. BALLARD - C. WARD, Searching for deep-water ships in the Black Sea, u: G. F. Bass (ur.), <i>Beneath the Seven Seas. Adventures with the Institute of Nautical Archaeology</i> , New York, 2005: 124-126.					
P. DRAP – L. LONG, Towards a digital excavation data management system: the “Grand Ribaud F” Etruscan deep-water wreck. <i>Virtual Reality, Archeology, and Cultural Heritage</i> , 2001: 17-26.					
A. M. McCANN – J. FREED (ur.), <i>Deep Water Archaeology: A Late-Roman Ship from Carthage and an Ancient Trade Route Near Skerki Bank off Northwest Sicily. Journal of Roman Archaeology, Supplementary Series 13</i> , 1994.					
Dopunska:					
W. BASCOM, <i>Deep Water, Ancient Ships: Deep Vault of the Mediterranean</i> , Newton Abbot, 1976.					
R. D. BALLARD <i>et alii.</i> , The discovery of ancient history in the deep sea using advanced deep submergence					

technology. <i>Deep Sea Research (Part I)</i> 47, 2000: 1591-1620.	
Registracija za slušanje kolegija: DA	Registracija za ispit:
PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:	
REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:	
I. RADIĆ ROSSI, <i>Problematika prapovijesnih i antičkih nalazišta u hrvatskom podmorju</i> , doktorski rad, Zadar, 2011.	

VIII. ŽIVOTOPISI I PISANI RADOVI NASTAVNIKA*

*[abecednim redom]

Doc. dr. sc. Igor Borzić

Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru

e-mail: igorborzic@gmail.com

Igor Borzić rođen je 24. rujna 1979. godine u Splitu gdje završava osnovnu i srednju školu. Godine 1997. upisuje studij Geografije i Arheologije na tadašnjem Filozofskom fakultetu u Zadru Sveučilišta u Splitu, na kojem 2003. g. stječe zvanje profesora geografije i diplomiranog arheologa. Diplomirao je na Odjelu za arheologiju s temom „Plovidba zaljevom Vele Luke od prapovijesti do kasne antike“. Godine 2004. zapošljava se na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru kao znanstveni novak na projektu akademika Nenada Cambija „Istraživanje antičke i starokršćanske kulture na istočnoj obali Jadrana“. Godine 2005. upisuje poslijediplomski studij „Arheologija istočnog Jadrana“ na Sveučilištu u Zadru, na kojem 2007. godine brani magistarski rad s naslovom „Otok Korčula – primjer romanizacije dalmatinskog otoka“.

Od 1. travnja 2008. g. prelazi na mjesto Asistenta za znanstveno područje humanističkih znanosti, polje arheologije, grana antička arheologija, na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru, a na spomenutom projektu ostaje u statusu suradnika. Doktorirao je godine 2011. s temom „Keramički nalazi s arheološkog lokaliteta Burnum-Amfiteatar“. Iste godine izabran je u zvanje višeg asistenta za znanstveno područje humanističkih znanosti, polje arheologije, grana antička arheologija, na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru. Godine 2012. izabran je za docenta na istom Odjelu.

Od 2006. godine sudjeluje u nastavnim aktivnostima Odjela za arheologiju držeći seminare iz kolegija „Antička arheologija Apeninskog poluotoka“ i „Arheologija antičke Grčke“, a od 2009. g. i „Klasična arheologija istočnog Jadrana I“ te „Klasična arheologija istočnog Jadrana II“. Kao samostalni predavač drži kolegije „Grci u antičkom Iliriku“, „Arheologija antičkog Rima“ i „Keramika u rimskoj Dalmaciji“.

S predavanjima i plakatima sudjeluje na petnaestak domaćih i međunarodnih znanstvenih skupova te je autor više znanstvenih radova u knjigama, časopisima i zbornicima skupova s temama iz antičke arheologije Dalmacije.

Bibliografija (izbor):

Igor Borzić, Archaeological site Burnum – Perspectives of research within protected natural landscape, u: *ARCHAIA - Case Studies on Research Planning, Characterisation, Conservation and Management of Archaeological Sites* (ed. N. Marchetti – I. Thuesen), Oxford, Archaeopress, 2008., str. 401-407.

Igor Borzić, Uvala Gradina na otoku Korčuli u svjetlu podmorskih arheoloških nalaza, u: *Jurišićev zbornik. Zbornik radova posvećenih uspomeni na Mariju Jurišića* / L. Bekić (ur.), Hrvatski restauratorski zavod, Zagreb, 2009., str. 82-97.

Igor Borzić, Ennion čaše iz Burnuma, u: *Archaeologica Adriatica* 2/1, Zadar, 2009., str. 91-101.

Igor Borzić, Značajke naseljenosti otoka Korčule u antičko doba, u: *Arheološka istraživanja na srednjem Jadranu, Izdanja Hrvatskog arheološkog društva* 26, Split, 2010., str. 27-42.

Igor Borzić, Sarius šalice iz Burnuma, u: *Rimske keramičarske i staklarske radionice, Proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru, Crikvenica, 23.-24. listopada 2008. Zbornik radova* (ur. G. Lipovac Vrkljan, I. Radić Rossi, B. Šiljeg), Crikvenica, 2011., str. 279-290.

Igor Borzić, Čaša Aristeasa Cipranina iz Burna, u: *Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku* 104, Split, 2011., str. 79-91.

Igor Borzić, Hispanski garum na burnumskom stolu, u: *Archaeologica Adriatica* 5, Zadar, 2012, str. 65-88.

Igor Borzić, Zrinka Buljević, Toni Glučina, Mirjana Sanader, Domagoj Tončinić, u: *Tragovi Eniona i Aristeje u rimskoj provinciji Dalmaciji, Katalog izložbe*, Split, 2012.

Igor Borzić, Ivana Jadrić-Kučan, Staklo puhano u kalup iz Burnuma, u: *Proceedings of the XVIIth Roman Military Equipment Conference: Weapons and Military Equipment in a Funerary Context (XVII Roman Military Equipment Conference, Zagreb, 24th - 27th May, 2010)* / Sanader, M.; Rendić-Miočević, A.; Tončinić, D.; Radman-Livaja, I. (ur.): Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, 2013., str. 517-522.

Igor Borzić, Ivana Jadrić-Kučan, Opskrba hranom u rimskom legijskom logoru u Burnumu - analiza amfora, u: *Proceedings of the XVIIth Roman Military Equipment Conference: Weapons and Military Equipment in a Funerary Context (XVII Roman Military Equipment Conference, Zagreb, 24th - 27th May, 2010)* / Sanader, M.; Rendić-Miočević, A.; Tončinić, D.; Radman-Livaja, I. (ur.). Zagreb : Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, 2013., str. 523-535.

Igor Borzić, Martina Čelhar, Karla Gusar, Mato Ilkić, Mate Radović, Dario Vujević, u: *Arheološka istraživanja okoliša crkve sv. Križa u Ninu. Katalog izložbe povodom 50. obljetnice Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru*, Zadar, 2013.

Doc. dr. sc. Tomislav Fabijanić

Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru

e-mail: tfabijan@unizd.hr

Tomislav Fabijanić rodio se u Zadru 1973. Godine 1998. završio je studij arheologije i engleskog jezika na tadašnjem Filozofskom fakultetu u Zadru. Godine 2004. obranio je magistarski rad *Pojasne kopče i predice druge polovice 5. do 7. stoljeća na području rimske provincije Dalmacije* na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Na Sveučilištu u Zadru je 2009. obranio doktorsku tezu *Problem doseljenja Slavena/Hrvata na istočni Jadran i šire zaleđe u svjetlu arheoloških nalaza*. Od 2000. radi na Filozofskom fakultetu u Zadru kao znanstveni novak na projektu *Srednjovjekovno arheološko nasljeđe južne Hrvatske od 5. do 17. stoljeća*. Godine 2010. izabran je u zvanje docenta na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru na kojemu je nositelj kolegija *Arheologija seobe naroda, Nacionalna arheologija i Opća*

slavenska arheologija. Iste kolegije predaje i na Odjelu za arheologiju Filozofskog fakulteta u Mostaru (BiH). Sudjelovao je na osam znanstvenih skupova u zemlji i inozemstvu. Objavio je četiri znanstvena rada kao i više stručnih prikaza i osvrtā. Od 2009. tajnik je Uredništva časopisa *Archeologia Adriatica* i zamjenik pročelnika Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru.

Bibliografija (izbor):

- Problem doseljenja Slavena/Hrvata na istočni Jadran i šire zaleđe u svjetlu arheoloških nalaza, doktorska disertacija, Zadar 2009.
- Pojasne kopče i predice druge polovine 5. do 7. stoljeća na području rimske provincije Dalmacije, magistarski rad, Zagreb 2004.
- Južnojadranska inačica pojasnih kopči tipa „Bologna/Balgota“, Izdanja Hrvatskog arheološkog društva, 24, Dubrovnik 2010, 149-156.
- 14C date from early Christian basilica gemina in Podvršje (Croatia) in the context of Slavic settlement on the eastern Adriatic coast, u: Frühe slawische Siedlung in Mitteleuropa (6. - 9. Jahrhundert) im Lichte naturwissenschaftlicher Datierung (ur. M. Dulinicz), Wrocław-Bamberg 2010.
- nekim neobjelodanjenim arheološkim nalazima iz ostavštine fra Luje Maruna u Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu, u: Zbornik o Luji Marunu (ur. Ž. Tomićić, A. Uglešić), Šibenik-Zadar-Zagreb 2009, 122-131.
- Early Medieval pottery on the Eastern Adriatic in Context of Interaction between the Slavs and Autochthonous Population, IX Congresso Internazionale sulla Ceramica Medievale nel Mediterraneo: Nuove scoperte, Venezia 2009.
- Nova razmatranja o ranobizantskim pojasnim kopčama tipa „Bologna/Balgota“, *Archaeologia Adriatica*, 2, 1, Zadar 2008, 129-139.
- Ranokršćanske pticolike fibule u svjetlu neobjavljenih nalaza iz Danila i Podumaca, Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu, 24, Zagreb 2007, 263-271.

Dr. sc. Miroslav Glavičić, redoviti profesor

Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru

E-mail: glavicic@unizd.hr

Miroslav Glavičić rodio se 9. veljače 1964. u Senju, gdje je završio osnovnu školu i prva dva razreda srednje škole. Ispit zrelosti položio je u Zagrebu. Na Filozofskom fakultetu u Zadru, godine 1982., upisao je studij arheologije i latinskog jezika i rimske književnosti, koji je nastavio sljedeće godine, nakon izlaska iz vojnog roka. Diplomirao je u lipnju 1989., s temom *Arheološka topografija i pregled prapovijesti na prostoru Velebita*. Od 15. srpnja 1989. do 30. kolovoza 1992., radio je kao kustos, u Gradskom muzeju u Senju, a od 1. rujna 1992., kao znanstveni novak, na znanstvenom projektu *Istraživanje antičkog graditeljstva i umjetnosti na istočnom Jadranu* (voditelj prof. dr. sc. Nenad Cambi), zaposlen je na Odsjeku za arheologiju Filozofskoga fakulteta u Zadru. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, obranio je 26. siječnju 1995. magistarsku radnju pod naslovom *Antička Senija - spomenici i*

topografija i njome stekao zvanje magistra društvenih, humanističkih i teoloških znanosti iz područja povijesnih znanosti (arheologija). Dvadesetšestoga lipnja 1995. izabran za suradnika u nastavi u zvanju asistenta na Katedri za klasičnu arheologiju Odsjeka za arheologiju Filozofskoga fakulteta u Zadru. Na Filozofskom fakultetu u Zadru, obranio je, 21. ožujka 2002., disertaciju pod naslovom *Gradski dužnosnici na natpisima obalnog područja rimske provincije Dalmacije* i njome stekao akademski stupanj doktora znanosti, polje arheologije. U suradničko zvanje višega asistenta izabran je 11. lipnja 2002., a 19. prosinca 2002. u znanstveno-nastavno zvanje docenta za znanstveno područje humanističkih znanosti, polje arheologija, grana antička arheologija, za predmet *Latinsku epigrafiku*. Na 8. sjednici Matičnog odbora za područje humanističkih znanosti – polje povijesti, povijesti umjetnosti, arheologije, znanosti o umjetnosti, etnologije i antropologije održanoj 3. travnja 2008. izabran je u znanstveno zvanje višega znanstvenog suradnika u znanstvenom području humanističkih znanosti – polje arheologije, a na V. redovitoj sjednici u akad. god. 2007./2008. Stručnog vijeća Sveučilišta u Zadru održanoj 22. travnja 2008. izabran je u znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto izvanrednog profesora za znanstveno područje humanističkih znanosti, polje arheologije, grana antička arheologija, na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru.

Sudjelovao je, kao član stručne skupine ili njezin voditelj, u više sustavnih i zaštitnih arheoloških istraživanja (od 2003. sustavna arheološka istraživanja legijskoga vojnoga logora i aglomeracije Burnum). Objavio je više znanstvenih i stručnih radova a kao predavač sudjelovao je na domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima. Voditelj je znanstvenog projekta (br. 269-2690868-0774) *Antička naselja u Liburniji* (od 2007.). Od godine 1989. je tehnički, a od 2003. glavni urednik znanstvenoga časopisa *Senjski zbornik*. Sudjelovao je u pripremi znanstvenog časopisa *Radovi Filozofskoga fakulteta u Zadru, Razdio povijesnih znanosti*. Bio je tajnik uredništva i glavni urednik znanstvenog časopisa *Archaeologia Adriatica* Odsjeka za arheologiju Sveučilišta u Zadru (1/2007; 2,1-2,2/2008).

Bibliografija (izbor):

- M. Glavičić, *Kultovi antičke Senije / The Cults of ancient Senia*, Sveučilište u Zadru, Zadar, 2103.
- M. Glavičić – Ž. Miletić, Nekoliko novih antičkih spomenika iz Skradina, *Vjesnik za arheologiju i povijest Dalmatinsku*, 104, Split, 2011, 113-150.
- M. Glavičić, Arheološka istraživanja amfiteatra u Burnumu, *Izdanja Hrvatskog arheološkog društva*, 27, Zagreb, 2011, 289-313.
- M. Glavičić, Dvije novinske bilješke (*Osservatore Dalmato*) o nalazu natpisa *CIL* III, 1745 iz godine 1856, *Archaeologia Adriatica*, 3, Zadar, 2010, 137-154.
- M. Glavičić, Magistrati i uglednici Arbe, *Senjski zbornik*, 36, Senj, 2009, 57-66.
- M. Glavičić, Salonitanski magistrati *L. Anicius L. f. Paetinas* i *L. Anicius C. f. Paetinas*, *Histria antiqua*, 18/1, Pula, 2009, 425-432.
- M. Glavičić, Epigrafska baština rimskodobnog Epidaura, *Archaeologia Adriatica*, 2, Zadar, 2009, 91-101.
- M. Glavičić – Ž. Miletić, Excavations on the legionary amphitheatre of Burnum, Croatia, *Roman Amphitheatres and Spectacula: a 21st Century perspective: papers from an international conference held at Chester, 16th-18th February, 2007*, *BAR* (British Archaeological Reports), International Series, 1946, Oxford, 2009, 75-84.

- M. Glavičić – Ž. Miletić, Roman epigraphical monuments from Asseria and Burnum: the role of epigraphy in reconstructing history of sites, *ARCHAIA: Case Studies on Research Planning, Characterisation, Conservation and Management of Archaeological Sites, BAR* (British Archaeological Reports), International Series, 1877, Oxford, 2008, 435-444.
- M. Glavičić – Ž. Miletić, Critical approach to the exhibitions of the imperial cult in Roman Illyricum with regard to its early stage of development, *ARCHAIA: Case Studies on Research Planning, Characterisation, Conservation and Management of Archaeological Sites, BAR* (British Archaeological Reports), International Series, 1877, Oxford, 2008, 418-426.
- M. Glavičić, Dvije četverokutne kamene urne s natpisom iz Donjeg Kosinja, *Izdanja Hrvatskog arheološkog društva*, 23, Gospić, 2008, 151-163.

Doc. dr. sc. Karla Gusar

Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru

E-mail adresa: kgusar@unizd.hr

Rođena je 03. 08. 1976. u Zadru. Osnovnu školu i gimnaziju završila je u Zadru. Na Filozofskom fakultetu u Zadru Sveučilišta u Splitu 1994. upisuje studij arheologije i povijesti umjetnosti na kojem je diplomirala 2001. Od 2002. godine zaposlena je na tadašnjem Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zadru (danas Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru) kao znanstveni novak na projektu prof. dr. sc. Ante Uglešića. Magistrirala je 2006. godine s temom „Gotička i renesansna keramika iz Nina“, a doktorirala 2010. godine u Zadru s temom „Kasnosrednjovjekovna i novovjekovna glazirana keramika na širem zadarskom području“. Na Odsjeku za arheologiju zadarskog Sveučilišta 2010. izabrana je u zvanje višeg asistenta, a 2011. docenta gdje trenutno održava nastavu na preddiplomskom i diplomskom studiju na kolegijima „Očuvanje i zaštita spomenika kulture“, „Bjelobrdski kulturni kompleks“, „Srednjovjekovna keramika“, „Arheologija ranog srednjeg vijeka u kontinentalnoj Hrvatskoj“, „Arheologija razvijenog i kasnog srednjeg vijeka“, „Arheologija novog vijeka“. Na poslijediplomskom studiju „Arheologija istočnog Jadrana“ održava nastavu iz kolegija „Srednjovjekovne utvrde na istočnom Jadranu“ i „Novovjekovna glazirana keramika na istočnom Jadranu“. Nakon zaposlenja kao suradnik, zamjenik ili voditelj sudjelovala je na nizu sustavnih arheoloških istraživanja u Hrvatskoj (Podvršje – Glavčine, Jazine – Lignum, Krneza – Jokina glavica, Krneza – Duševića glavica, Podvršje – Matakova glavica, Podvršje – Tabarov brig, Citadela – Barbakan, Varaždin – Brezje, Nedelišće – Stara Ves, Pakoštane – Crkvina, Silba – Pocukmarak, Biograd – vrt Matijević, utvrda Kličevica, Medvida – Sv. Ivan). Sudjelovala na više domaćih i međunarodnih znanstvenih skupova, a suradnik je ili koautor nekoliko arheoloških izložbi (Dvojne ranokršćanske crkve u Podvršju; Utvrda Kličevica – rezultati arheoloških istraživanja 1990. godine; 50 godina Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru; Arheološka istraživanja okoliša crkve sv. Križa u Ninu). Autor je više stručnih i znanstvenih radova iz područja srednjovjekovne i novovjekovne arheologije.

Bibliografija (izbor):

- K. Gusar, 2009, Podmorski nalazi keramičkih lula iz Splita i Dubrovnika, u: *Jurišićev zbornik. Zbornik radova u znak sjećanja na Mariju Jurišića* / Bekić Luka (ur.), Hrvatski restauratorski zavod, Zagreb, 2009., str. 213-222.
- K. Gusar, 2009, Ranosrednjovjekovni grobovi iz humka Jokina glavica u selu Krneza, u: *Zbornik o Luji Marunu. Zbornik radova sa Znanstvenog skupa o fra Luji Marunu u povodu 150. obljetnice rođenja (1857.-2007.)* / Tomičić Željko, Uglešić Ante (ur.), Šibenik-Zadar-Skradin, 2009., str. 169-181.
- K. Gusar, D. Vujević, 2009, Prilog poznavanju utvrde Citadela u Zadru - istraživanja Barbakana 2008. godine, *Prilozi Instituta za arheologiju*, 26, Zagreb, 2009., str. 219-246.
- K. Gusar, D. Vujević, 2009, Istraživanja tumula Matakova glavica u Podvršju, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, XXXXII, Zagreb, 2009., str. 339-356.
- A. Uglešić, K. Gusar, 2009, Pakoštane – Crkвина, *Hrvatski arheološki godišnjak*, 6, Zagreb, 2009., str. 515-517.
- K. Gusar, D. Vujević, 2011, Numizmatički nalazi s lokaliteta Jazine-Lignum u Zadru, u: INCC 2010: zbornik radova 6. međunarodnoga numizmatičkog kongresa u Hrvatskoj, Zadar, 26.-29. Rujna 2010 / Dobrinčić Julijan (ur.), Rijeka, 2011., str. 113-126.
- K. Gusar, M. Ćurković, 2011, *Utvrdna Kličevica – rezultati arheoloških istraživanja 1990. godine*, katalog izložbe, Benkovac 2011.
- K. Gusar, 2011, Nalazi slavenske keramike s lokaliteta Podvršje - Glavčine, *Archaeologia Adriatica*, 3, Zadar, 2011., str. 305-322.
- K. Gusar, 2012, Jokina glavica – ranosrednjovjekovni grobovi, u: *Tumuli iz Krneze i Podvršja kod Zadra* / Marijanović Brunislav (ur.), Zadar, 2012., str. 49-83.
- K. Gusar, D. Vujević, 2012, Duševića glavica, u: *Tumuli iz Krneze i Podvršja kod Zadra* / Marijanović Brunislav (ur.), Zadar, 2012., str. 103-135.
- K. Gusar, D. Vujević, 2012, Matakova glavica, u: *Tumuli iz Krneze i Podvršja kod Zadra* / Marijanović Brunislav (ur.), Zadar, 2012., str. 151-173.
- B. Marijanović, K. Gusar, 2012, Zaključak, u: *Tumuli iz Krneze i Podvršja kod Zadra* / Marijanović Brunislav (ur.), Zadar, 2012., str. 179-184.
- K. Gusar, E. Visković, 2012., Keramika kasnog srednjeg i ranog novog vijeka s područja grada Hvara, u: *Dani Stjepana Gunjače 2, Zbornik radova sa Znanstvenog skupa "Dani Stjepana Gunjače 2"*, Hrvatska srednjovjekovna povijesno-arheološka baština – Međunarodne teme, Split, 2012., str. 237-266.
- K. Gusar, 2013., Srednji i novi vijek, u: *Arheološka istraživanja okoliša crkve sv. Križa u Ninu. Katalog izložbe povodom 50. obljetnice Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru* / Uglešić Ante (ur.), Zadar, 2013., str. 59-85.

Doc. dr. sc. Mato Ilkić

Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru

E-mail: milki@unizd.hr

U Vukovaru sam rođen 15. kolovoza 1962. U Sotinu sam završio osnovnu školu. U Vukovaru sam završio srednju školu. Na početku Domovinskog rata sudjelovao sam kao dragovoljac u obrani istočne Hrvatske (imam status *hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata – dragovoljac*). Diplomirao sam 25. travnja 1994. na Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zadru. Od 1. srpnja 1995. počeo sam raditi kao znanstveni novak. Pri Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske zaveden sam u upisnik znanstvenika s matičnim brojem 233416. Sudjelovao sam u nizu projekata. Magistarski rad pod nazivom *Hrvatsko Podunavlje u željeznom razdoblju - posljednje tisućljeće prije Krista* obranio sam 2. veljače 2000. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Disertaciju *Cornacum – sotinski prostor i njegovo mjesto u organizaciji južnog dijela provincije Panonije* obranio sam 28. travnja 2004. na Sveučilištu u Zadru. Trenutačno sam zaposlen kao docent na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru. Nositelj sam niza kolegija na preddiplomskom i diplomskom studiju Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru: *Hrvatsko Podunavlje u antičkom razdoblju*, *Antički brodolomi i plovidbene rute na istočnoj obali Jadrana*, *Brodski tereti u antičkom razdoblju na istočnoj obali Jadrana*, *Artes minores I*, *Artes minores II*, *Pokretni arheološki nalazi 13.-17. st.*, *Srednjovjekovna numizmatika* i *Novovjekovna numizmatika*. Na doktorskom studiju arheologije nositelj sam tri kolegija: *Novac u antičkoj Liburniji*, *Srednjovjekovni novac u Dalmaciji* i *Antički brodski tereti na istočnoj obali Jadrana*. Na Odjelu za povijest Sveučilišta u Zadru nositelj sam dva izborna kolegija: *Antička numizmatika na povijesnom tlu Hrvatske* i *Numizmatika srednjeg i novog vijeka*. Sudjelovao sam na mnogobrojnih sustavnim i zaštitnim kopnenim arheološkim istraživanjima od kojih izdvajam: Ljubač, Zadar – Relja, Zadar, Nadbiskupija, Zadar – Gaženica, Zadar – Puntamika, Galovac – Crkvina, Podgrađe nedaleko Benkovca (*Asseria*), Ivoševci kod Kistanja (*Burnum*), Putalj poviše Kaštel Sućurca, Dugopolje, Sotin – Srednje polje. Također, sudjelovao sam u mnogobrojnim podvodnih sustavnih i zaštitnih arheoloških istraživanja i rekognosciranjima: Grebeni južno od Silbe, Resnik, Pakoštane – rimska luka, Pakoštane – kasnoantički brod, Split – Matejuška, Zadar – Foša, Nin – Ždrijac, Biograd – Bošana, Silba – Podcukmarak, Novi Vinodolski, Cres, Brač – Splitska, Hvar, Ljubač - Uvala Plemići. Na domaćim i međunarodnim arheološkim kongresima sudjelovao sam s 24 predavanja. Autor/koautor sam 46 radova iz područja arheologije i numizmatike. Koautor sam tri izložbe koje tematiziraju arheologiju i numizmatiku.

Bibliografija (izbor):

M. Ilkić	2008	Rimski <i>Cornacum</i> u svjetlu numizmatičkih nalaza / Roman <i>Cornacum</i> in the Light of the Numismatic Evidence, <i>Proceedings of the 5th International Numismatic Congress in Croatia</i> , Rijeka, str. 51-75.
M. Čelhar, S. Gluščević, M. Ilkić	2008	Numizmatički nalazi iz antičke nekropole na području Trgovinskog centra Relja u Zadru, <i>Diadora</i> , 22, Zadar, str. 7-68.
M. Ilkić, I. Ćurković	2008	Prilog poznavanju spona s korpusom u obliku slova S, <i>Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku</i> , 101, Split, str. 221-231.

- M. Ilkić 2008 Arheološki tragovi turnirskih igara rimske vojne posade u Kornakumu, *Histria Antiqua*, 16, Pula, str. 137-144.
- M. Ilkić, M. Parica, M. Meštrov 2008 Ancient port complex in Pakoštane near Zadar, *Proceedings of the 13th Annual Meeting of the European Association of Archaeologists (Zadar, Croatia, 18-23 September 2007). Session: Underwater Archaeology*, Zagreb, str. 212-221.
- M. Ilkić 2008 Popovac – lokalitet „Tuneli“, *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 41, Zagreb, str. 199-208.
- D. Ložnjak Dizdar, M. Hutinec, M. Ilkić 2009 Sotin – Srednje polje, *Hrvatski arheološki godišnjak* 5/2008, Zagreb, str. 92-94.
- M. Ilkić, M. Parica 2009 Novalja (*Navalia*) – luka iz razdoblja Rimskog Carstva, *Histria Antiqua*, 17, Pula, str. 113-122.
- M. Ilkić 2009 Rimske zoomorfne fibule iz Sotina (*Cornacum*), *Histria Antiqua*, 18-1, Pula, str. 439-443.
- M. Ilkić 2009 Rimska vojna diploma iz Sotina (*Cornacum*), *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 26, Zagreb, str. 143-164.
- M. Ilkić 2009 Rimska vojna diploma iz Podgrađa (*Asseria*), *Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku*, 102, Split, str. 59-73.
- D. Ložnjak Dizdar, M. Ilkić, M. Hutinec 2009 Sotin-Srednje polje, probna arheološka istraživanja 2008. g., *Annales Instituti Archaeologici*, V – 2009, Zagreb, str. 12-14.
- M. Dizdar, D. Ložnjak Dizdar, M. Ilkić, M. Hutinec, T. Leleković 2009 Sotin, terenski pregled 2008. g., *Annales Instituti Archaeologici*, V – 2009, Zagreb, str. 122-124.
- M. Ilkić 2010 Rimske vojničke diplome s prostora Republike Hrvatske / Roman military diplomas from the territory of the Republic of Croatia, u: *Nalazi rimske vojne opreme u Hrvatskoj / Finds of the Roman military equipment in Croatia*, Zagreb, str. 263-272.
- M. Ilkić 2010 Pre-Roman Coins from Sotin, *Proceedings of the XIV International Numismatics Congress*, N. Holmes (ur.), Glasgow, str. 1182-1190.
- M. Ilkić, D. Osonjački 2010 A contribution to the study of the Roman Limes in the Croatian Danube region, *Limes* 21, Newcastle. (U tisku).

- M. Ilkić 2010 Arheološka topografija srednjovjekovnog Sotina, *Zbornik Stjepan Gunjača i hrvatska srednjovjekovna povijesno-arheološka baština*, 1, Split, str. 383-401.
- M. Ilkić 2010 Figuralni prikazi na rimskim limenim predmetima iz Sotina (*Cornacum*), *Histria Antiqua*, 19, Pula, str. 245-252.
- M. Ilkić 2010 Arheološki dokazi kontinuiteta naseljenosti Sotina, u: *Arheološke spoznaje o Sotinu*, Vukovar, str. 11-14.
- D. Ložnjak Dizdar, M. Dizdar, M. Ilkić, M. Hutinec 2010 Sotin, terenski pregled 2009., *Annales Instituti Archaeologici*, VI – 2010, Zagreb, str. 77-79.
- M. Ilkić 2011 Numizmatički nalazi s lokaliteta Suhopolje – Kliškovac, u: *Suhopolje-Kliškovac. Od mjestopisa do arheološke spoznaje* (ed. Tomičić, Ž., Jelinčić, K.), *Monographiae Instituti Archaeologici* 4, Zagreb, str. 129-134.
- E. Visković, M. Ilkić 2011 Numizmatička građa iz fundusa Muzeja hvarske baštine, *Zbornik 6 međunarodnog numizmatičkog kongresa u Hrvatskoj*, Rijeka, str. 301-317.
- M. Ilkić, 2011 Novac s područja Sotina iz razdoblja ranoga novog vijeka, *Zbornik 6 međunarodnog numizmatičkog kongresa u Hrvatskoj*, Rijeka, str. 127-139.
- M. Ilkić 2011 Numizmatički nalazi iz dijela antičkog kompleksa u Caskoj – katastarska čestica 1941/24, *Archaeologia Adriatica*, 3, Zadar, str. 173-182.
- M. Ilkić, T. Leleković 2011 M. Ilkić, T. Leleković, Distribucija *terrae sigillatae* kao prilog poznavanju rimskog lokaliteta *Cornacum*, *Rimske keramičarske i staklarske radionice. Proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru. Zbornik I. Arheološkog kolokvija. Crikvenica, 23.-24. listopada 2008.*, Crikvenica, str. 299-306.
- M. Ilkić, Z. Brusić, Đ. Longin, I. Čurković 2011 *Novac na području Hrvatske prije eura*, Zadar, 2011. (Katalog izložbe).
- L. Bekić, M. Ilkić, Z. Brusić, M. Meštrov, M. Parica, M. Pešić, R. Scholz 2011 New Underwater Archaeological Reserch in Pakoštane near Zadar / Nova podvodna arheološka istraživanja u Pakoštanima kod Zadra, *Submerged Heritage / Potopljena baština*, 1, Zadar, str. 25-31.
- M. Ilkić 2011 Arheološka topografija prapovijesnih naselja u Sotinu, *Histria Antiqua*, 20, Pula, 223-234.
- M. Ilkić, D. Filipčić, V. 2012 *Ususret antičkoj numizmatici*, Zadar, 2012. (Katalog

- Kramberger izložbe).
M. Ilkić, N. Topić	2012	Dubrovački nalazi seldžučkog, ilkanidskog i mamelučkog novca, <i>Anali Zavoda za povijesne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dubrovniku</i> , Dubrovnik, str. 9-24. (U tisku).
M. Ilkić, M. Vukušić	2012	Prilog poznavanju optjecaja novca u srednjem i ranom novom vijeku na području sjeverne Dalmacije, <i>Dani Stjepana Gunjače 2</i> , Split, str. 197-236.
T. Aralica, M. Ilkić	2012	Križnica sablje ili paloša Drugog avarskog kaganata iz Nina, <i>Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu</i> , 29, Zagreb, str. 135-150. (U tisku).
M. Ilkić, M. Pešić	2012	Prilog poznavanju rimske luke na položaju Bošana nedaleko od Biograda na Moru, <i>Histria Antiqua</i> , 21, Pula, str. 639-647.
L. Šešelj, M. Ilkić	2012	<i>Money circulation in Liburnia in the pre-imperial period: preliminary report</i> , Enns. (U tisku).
M. Ilkić	2013	Uvala Plemići između Rtine i Ljupča, Bošana kod Biograda, Pakoštane – Janice, Uvala Pocukmarak na otoku Silbi, u: <i>50 godina Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru</i> , Zadar, str. 52-57, 64-65. (Katalog izložbe).

Doc. dr. sc. Ivana Jadrić Kučan

Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru

E-mail: sijadric@gmail.com

Rođena je 31. kolovoza 1978. godine u Rijeci gdje je završila osnovnu i srednju školu. Godine 1997. upisuje studij Arheologije i Povijesti umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zadru, Sveučilišta u Splitu, gdje 2004. godine stječe zvanje diplomiranog arheologa i diplomiranog povjesničara umjetnosti. Diplomirala je na temu "*Tarsatica*". Za vrijeme studija sudjelovala je na arheološkim istraživanjima sljedećih lokaliteta: 1999.-2000. Nin – Sv. Križ; 2001. Nin – Crno vrilo; 2001-2004. Benkovac – Asseria; Odjel za arheologiju Sveučilišta u Ljubljani: 2002. Zagorica - Veliki dol pri velikoj Vasi; 2003. Krško; 2002.-2003. Nin – Zaton. Uz nabrojena arheološka istraživanja radila je na obradi materijala u Arheološkom muzeju u Zadru od 2001. do 2003. godine.

Godine 2005. upisuje poslijediplomski studij „Arheologija istočnog Jadrana“ na Sveučilištu u Zadru, te prijavljuje magistarsku radnju s naslovom „*Liberov kult u rimskoj provinciji Dalmaciji*“. Od 01. 01. 2005. zaposlena je kao znanstveni novak na projektu «Religijski život

na istočnom Jadranu u rimsko doba» glavnog istraživača prof. dr. sc. Željka Miletića. Od 1. travnja 2008. stupa na poslove radnog mjesta asistenta na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru, a od 11. srpnja 2011. na poslove radnog mjesta višeg asistenta na istom Odjelu.

Uz rad na znanstvenom projektu, sudjeluje i u nastavnim aktivnostima Odjela za arheologiju, držeći seminare iz kolegija: *Institucije rimskog svijeta*, *Kolonizacija i romanizacija antičkog Ilirika*, *Graditeljstvo i urbanizam antičkog Ilirika*, *Očuvanje i zaštita spomenika kulture*, *Gospodarstvo rimske Histrije i Dalmacije*, *Antička religija na jadransko-podunavskom prostoru*, te tečaj iz *Geodezije*.

Nakon završenog studija sudjeluje na nizu arheoloških istraživanja koja su provodili Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru, Arheološki muzej u Zadru, Gradski muzej u Drnišu: 2004. Burnum – nekropola; 2006.-2011. Burnum – amfiteatar; 2005. Dugopolje – Bisko; 2005.-2007. Benkovac – Asseria; 2006.-2007. Jazine – Lignum.

Godine 2006. sudjeluje na međunarodnom znanstvenom arheološkom skupu „Vinogradarstvo i maslinarstvo od prapovijesti do srednjeg vijeka“ održanom u Puli s temom *Primjeri za trgovinu vinom i maslinovim uljem u rimskoj provinciji Dalmaciji*. Sljedeće godine (2007.) sudjelovala u ljetnoj međunarodnoj školi „*In profundita' senza scavare*“ održanoj u Acquaviva Picena (Rimini) i u Burnumu. Magistrirala je 30. studenog 2007. s temom „*Liberov kult u rimskoj provinciji Dalmaciji*“, pod mentorstvom prof. dr. sc. Željka Miletića. 2007. godine sudjeluje na međunarodnim skupovima „13th Annual Meeting of the European Association of Archaeologists“ održanom u Zadru s temom *Sinkretizam Libera s autohtonim božanstvima na području provincije Dalmacije*; „*Otium – Razbibriga od prapovijesti do ranog srednjeg vijeka*“ održanom u Puli s temom *Svečanosti u čast Libera u Seniji i Saloni*. 2008. godine sudjeluje na međunarodnom znanstvenom skupu „Roman ceramic and glass manufactures: Production and Trade in the Adriatic region“ održanom u Crikvenici s temom *Staklene rebraste zdjelice iz Burnuma*. 2009. godine sudjeluje na arheološkom znanstvenom skupu Hrvatskog arheološkog društva „Arheološka istraživanja na srednjem Jadranu“ održanom u Visu s temom *Štovanje carskog kulta u Isi*. Na međunarodnom arheološkom skupu „Roman military equipment in Croatia“ održanom u Zagrebu 2010. g. u koautorstvu s I. Borzićem sudjeluje s plakatima „*Roman mould glass from Burnum*“, „*Roman military food supply in Burnum - amphorae case study*“, a u koautorstvu s Ž. Miletićem, M. Glavičićem, I. Borzićem s plakatom „*Topography of Burnum*“.

Godine 2009. prijavljuje temu doktorske disertacije „*Carski kult u rimskoj provinciji Dalmaciji*“ pod mentorstvom prof. dr. sc. Željka Miletića, koju je uspješno obranila 11. travnja 2011. Od 11. srpnja izabrana je u zvanje višeg asistenta.

Autor je više radova s područja antičke arheologije: osam znanstvenih radova u časopisima i zbornicima skupova (jedan u koautorstvu s I. Borzićem i jedan u koautorstvu s Ž. Miletićem). S referatima je sudjelovala na ukupno šest znanstvenih skupova, od toga na pet međunarodnih i jednom domaćem skupu. U nastavi na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru sudjeluje od 2005. godine, a sudjelovala je i u povjerenstvima za ocjenu 7 diplomskih, 22 prvostupnička rada i 1 diplomski magistarski rad.

Dr. sc. Sineva Kukoč, redoviti profesor

Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru

E-mail: skukoc@unizd.hr

Rođena je 1949 u Šibeniku. Diplomirala je arheologiju i Povijest umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zadru 1973. Magistrirala na Sveučilištu u Zagrebu - na interdisciplinarnom studiju «Susret kultura na istočnoj jadranskoj obali» u Centru za postdiplomske studije u Dubrovnik 1979. Tema magistarskog rada: «Prikaz ljudskog lika u kulturi željeznog doba na području Jugoslavije». Zaposlila se 1981. kao znanstveni asistent za predmet Metodologija arheologije na Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zadru. Tu je 1990. obranila disertaciju «Pojava likovnog antropomorfizma u jadranskom bazenu u željezno doba». U zvanje docenta izabrana je 1991. Od tada vodi kolegij «Umjetnost i religija na Jadranu u protopovijesti» u sklopu Prapovijesne arheologije. Od 1997. predaje Prapovijesnu arheologiju, Brončano i Željezno doba. Predaje i Teorijsku arheologiju (Metodologija I). Predstojnik je Odsjeka za arheologiju 1992-1994. Zadnji izbor u znanstveno - nastavno zvanje bio je u zvanje izvanrednog profesora 8. ožujka 2005. Nositelj je kolegija «Duhovni aspekti protopovijesnih kultura na Jadranu» u sklopu Prapovijesne arheologije, na znanstvenom poslijediplomskom studiju «Arheologija istočnog Jadrana» na Sveučilištu u Zadru. (2002-2005).

Na novom dodiplomskom studiju (od 2005) u sklopu Prapovijesne arheologije predaje obvezne kolegije Brončano i Željezno doba, te izborne kolegije: Istočni Jadran u željezno doba, Željezno doba na sjevernom Jadranu, Umjetnost i religija u jadranskom protopovijesnom svijetu i Razvoj arheološke metodologije.

Bila je suradnik na znanstvenim projektima: *Arheološko istraživanje prapovijesnih, antičkih i srednjovjekovnih kultura Hrvatske* (1982-1989) i *Razvoj prapovijesnih kultura na našem Primorju* (1997-2001). Voditelj je projekata: *Kult mrtvih na Jadranu* (1991-1996) i *Kult mrtvih na Jadranu u željezno doba* (2003-2006).

Kontinuirano se bavi znanstvenim istraživanjem kultura brončanog i željeznog doba na istočnom Jadranu i zaleđu, u prvom redu problemima njihovih duhovnih aspekata (umjetnost, religija). U okviru zadnjeg projekta «Kult mrtvih na istočnom Jadranu» iskapa arheološko nalazište Nadin.

U više navrata znanstveno se usavršavala u inozemstvu (Rim, Firenca, Padova, Ljubljana). Aktivno se služi talijanskim i engleskim, a pasivno francuskim i njemačkim jezikom.

Bibliografija (izbor):

1. Ikonografska analiza skulpture iz Nezakcija, Diadora 20, Zadar 2001 (1-22) (57)
2. Žrtvovanje konja na Jadranu u Iliriku, *Histria Antiqua*, 10/2003, Pula (57-64) (100)
3. Sveti prostor arhaične Histrije, *Glasje* 13/14, Zadar 2003 (52-60) (42)
4. Ptica i konj u solarnoj dinamici svijeta, *Opuscula Archaeologica* 27, Zagreb 2003 (243-250) (8)
5. Štovanje Binda Neptuna, *Histria Antiqua* 12/2005

6. Japodi, *Fragmenta symbolica*, Zadar 2005, u tisku (recenziran rukopis znanstvene knjige)

Dr. sc. Anamarija Kurilić, redoviti profesor

Odjel za povijest Sveučilišta u Zadru

E-mail adresa: anamarija.kurilic@zd.t-com.hr

Nakon završenog studija Arheologije i Talijanskog jezika i književnosti na tadašnjem Filozofskom fakultetu u Zadru, 1995. g. završila magistarski studij iz Arheologije na Univerzi u Ljubljani i stekla stupanj magistra humanističkih znanosti (polje: Arheologija) uspješno obranivši radnju pod naslovom "Družina v antični Dalmaciji" ("Obitelj u antičkoj Dalmaciji") (mentor: dr. sc. Božidar Slapšak). Godine 2000. godine na Filozofskom fakultetu u Zadru stječe naslov doktora humanističkih znanosti (polje: Povijest), obranivši doktorsku disertaciju pod naslovom "Pučanstvo Liburnije od 1. do 3. stoljeća po Kristu: antroponimija, društveni slojevi, etničke promjene, gospodarske uloge" (mentor: dr. sc. Slobodan Čače).

Od 1992. g. neprekidno radi na Odjelu za povijest Sveučilišta u Zadru (nekadašnjeg Filozofskog fakulteta u Zadru), najprije kao znanstveni novak na projektima dr. sc. S. Čače, a potom i kao nastavnik izabran u odgovarajuća znanstveno-nastavna zvanja. Održavala nastavu na preddiplomskom i diplomskom studiju povijesti (i njihovim ekvivalentima) iz brojnih i raznih predmeta, među kojima valja istaknuti: Metodologija povijesne znanosti; Povijest Grčke; Povijest Rima; Prapovijest hrvatskog prostora; Antička povijest hrvatskog prostora; Društva antičke Grčke i Rima; Latinska epigrafija.

Od 2003. do 2012. godine predaje iste ili slične predmete i na studiju povijesti Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu.

Od 2001. g. predaje na poslijediplomskim znanstvenim studijima Arheologije na Sveučilištu u Zadru (kolegije vezane uz predmet "Antička povijest Ilirika: društvo i stanovništvo na osnovi epigrafičkih svjedočanstava"), a od njegova osnutka (2010. g.) predaje na poslijediplomskom doktorskom studiju *Humanističke znanosti* Sveučilišta u Zadru, na kojemu je od 2011. g. i zamjenica voditelja studijskog smjera Povijest. Također, sudjeluje u izvođenju nastave na doktorskim studijima koje organiziraju Odsjek za arheologiju i Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Predmeti znanstvenog interesa su starovjekovna povijest i arheologija, i to prije svega, latinska epigrafija, socijalna i gospodarska povijest antičkih naroda, prapovijesno i protopovijesno doba iliričkog prostora, itd.

Vodi znanstveno-istraživački projekt financiran od Ministarstva znanosti Republike Hrvatske („Elite rimskodobne Histrije i Liburnije“) koji je navedeno ministarstvo pri svom posljednjem vrednovanju razvrstalo u drugi najbolji razred (skupinu B). Suraduje na nekoliko međunarodnih projekata (npr. „Mainz Academy Ancient Slavery Project“, „AdriAtlas“, i dr.). Voditeljica nekoliko arheoloških istraživanja, među kojima valja istaknuti vođenje arheoloških iskopavanja na nekropoli i na naseobinskom dijelu antičkog kompleksa u Uvali Caska (*Cissa*) kod Novalje na otoku Pagu.

Napisala više knjiga i veći broj znanstvenih članaka.

Bibliografija (izbor):

I. Knjiga

- 1) I. Oštarić - A. Kurilić, *Arheološka karta Novalje*, Novalja: Grad Novalja - Ogranak Matice hrvatske u Novalji, 2013.

II. Poglavlje u knjizi:

- 1) A. Kurilić, L. Gavius Optatus sacerdos Liburnorum iz Senja, *Scripta Branimiro Gabričević dicata*, ur. J. Dukić - A. Milošević - Ž. Rapanić, Trilj, 2010., 83-91.
- 2) A. Kurilić, Otok Pag od prapovijesti do kraja antičkog razdoblja, *Toponimija otoka Paga*, ur. V. Skračić, Zadar, 2011., 51-91.
- 3) A. Kurilić, Otok Murter od prapovijesti do kraja antičkog doba, *Toponimija otoka Murtera*, ur. V. Skračić, Zadar, 2010., 33-53.

III. a) Izvorni znanstveni rad u časopisima na međunarodnoj razini (A1) ili s njima izjednačeni rad

- 1) I. Matijević - A. Kurilić, Dva neobjavljena žrtvenika iz Salone / Two Unpublished Altars from Salona, *Opuscula archaeologica*, 35, Zagreb, 2011., 135-165.
- 2) A. Kurilić, Novčani iznosi i jedinice na latinskim natpisima, *INCC 2010: Zbornik radova 6. međunarodnog numizmatičkog kongresa u Hrvatskoj, Sveučilište u Zadru, Zadar, Hrvatska, 26.-29. rujna 2010. = Proceedings of the 6th international numismatic congress in Croatia, University of Zadar, Zadar, Croatia, September 26-29, 2010*, Rijeka: Hrvatsko numizmatičko društvo - The Pontifical Institute of Medieval Studies - Sveučilište u Zadru, 2011., 175-186.
- 3) A. Kurilić - Z. Serventi, Natpis Gaja Kornelija s Ilovika i *Cornelii* u Liburniji / Caius Cornelius's Inscription from Ilovik and *Cornelii* in Liburnia, *Opuscula archaeologica*, 37, Zagreb, 2013.

III. b) Izvorni znanstveni rad u drugim domaćim znanstveno-stručnim časopisima (A2)

- 1) A. Kurilić, Roman Naval Bases at the Eastern Adriatic, *Histria antiqua*, 21, Pula, 2012., 113-122.
- 2) A. Kurilić, Kasnoantički stambeni objekt iz Caske (Cissa) na otoku Pagu, *Histria antiqua*, 20, Pula, 2011., 405-413.
- 3) A. Kurilić, Komemoratori i pokojnici s liburnskih cipusa: tko su, što su i odakle su?, *Asseria*, 8, Zadar, 2010., 131-274.
- 4) A. Kurilić, Produkcija rimskih votivnih ara, *Histria antiqua*, 19, Pula, 2010., 265-272.
- 5) A. Kurilić, Imenovanje žena u ranorimskoj Liburniji i takozvana "ženska praenomina", *Archaeologia Adriatica*, 2, Zadar, 2008., 161-167.
- 6) A. Kurilić, Promišljanja o munificijenciji flamera Božanskoga Klaudija u Aseriji, *Asseria*, 6, Zadar, 2008., 29-50.

IV. Stručni rad u drugim domaćim znanstveno-stručnim časopisima (A2)

- 1) S. Kirchhoffer - A. Kurilić, Suvremeni metodološki pristupi rimskodobnom stambenom prostoru i mogućnost njihove primjene u istraživanju prostora Liburnije, *Histria antiqua*, 20, Pula, 2011., 333-345.

1. Knjiga

- 1) A. Kurilić, *Ususret Liburnima. Studije o društvenoj povijesti ranorimske Liburnije*, Zadar, 2008. 106 str., 2 karte, 7 prikaza, 2 dodatka, indeks
ISBN 978-953-7237-39-4

II. Poglavlje u knjizi:

- 1) A. Kurilić, Mjerni stol (mensa ponderaria) iz Aserije, *Pax et bonum FF-AM. Arheološka zbirka Franjevačkog samostana u Sinju*, ur. M. Topić, Sinj, 2008., 143-151. 4 slike

Dr. sc. Brunislav Marijanović, redoviti profesor

Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru

E mail: bmarijan@unizd.hr

Rođen 6. listopada 1949. u Prozoru (Republika Bosna i Hercegovina). Osnovnu školu, a potom i gimnaziju završio u Jajcu. Godine 1968. upisao studij arheologije na Filozofskom fakultetu u Beogradu gdje je i diplomirao 1973. Poslijediplomski studij završio 1980. obranom magistarske radnje "Topografija i stratigrafija starijeg neolitika u Hercegovini". Doktorsku disertaciju pod naslovom "Eneolitik Bosne i Hercegovine" obranio 1990. Od 15. srpnja 1975. do 31. prosinca 1990. zaposlen u Zemaljskom muzeju Bosne i Hercegovine u zvanjima kustos, viši kustos i viši znanstveni suradnik. U zvanje višeg znanstvenog suradnika izabran 1990. Od 01. prosinca 1991. do listopada 1993. zaposlen kao viši kustos u Arheološkom muzeju u Splitu, a potom izabran u zvanje docenta na Odjelu za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zadru za predmet Prapovijesna arheologija. U zvanje izvanrednog profesora izabran 24. svibnja 2000., a 2004. godine izabran u zvanje redovitog profesora na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru.

U toku rada u Zemaljskom muzeju Bosne i Hercegovine vodio tri višegodišnja znanstvena projekta: "Neolitička i metalodobna kultura u Ravlića pećini", "Eneolitik i brončano doba u istočnoj Hercegovini", "Završna istraživanja Akropole na Gradini u Ošanićima". Kao istraživač sudjelovao u realizaciji svih znanstvenih istraživanja na području prapovijesne arheologije u Bosni i Hercegovini: "Pod kod Bugojna – višeslojno prapovijesno nalazište", "Donja Dolina, naselje brončanog i željeznog doba", "Helenistički urbani kompleks u Ošanićima kod Stoca", "Kadića brdo, višeslojno prapovijesno naselje", "Istraživanje prapovijesnih gomila u Hercegovini", te proveo niz pojedinačnih istraživanja na većem broju različitih prapovijesnih nalazišta. S većim brojem suradnika vodio studijski projekt "Analiza

stanja istraženosti u Bosni i Hercegovini, s projekcijom daljih istraživanja", a potom i koordinirao sva arheološka istraživanja vođena na području Bosne i Hercegovine između 1985.-1990.

Duži niz godina obnašao dužnost voditelja Odsjeka za prapovijest u Odjelu za arheologiju Zemaljskog muzeja i dužnost načelnika Odjela za arheologiju. Također, više godina bio je član uredništva Glasnika Zemaljskog muzeja.

Tijekom kratkotrajnog rada u Arheološkom muzeju u Splitu radio na problematici starijih prapovijesnih razdoblja u Dalmaciji i istočnoj jadranskoj obali, te objavio nekoliko znanstvenih priloga iz tog znanstvenog područja. U tom periodu bio je i član uredništva Vjesnika za arheologiju i historiju dalmatinsku.

Od izbora u zvanje docenta 30. rujna 1993. na Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zadru, a sada na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru, predaje predmete Prapovijesna arheologija i Metodologija arheologije. Od osnivanja poslijediplomskog studija "Arheologija istočnog Jadrana" 2001. predaje predmet Prapovijesna arheologija, a voditelj je i istoimenog usmjerenja.

Od 1. listopada 2000. obnašao dužnost predstojnika Odsjeka za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zadru, a od 2003. obnaša dužnost pročelnika Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru.

Predmet Prapovijesna arheologija od 2001. predaje kao vanjski suradnik i na Odsjeku za arheologiju Pedagoškog fakulteta Sveučilišta u Mostaru.

Voditelj je znanstvenog projekta "Prapovijest našeg primorja". Kao referent sudjelovao na više međunarodnih znanstvenih skupova.

Od 2000. član uredništva časopisa Radovi Filozofskog fakulteta – razdio povijesnih znanosti, a od 2004. i član uredništva novoutemeljenog znanstvenog časopisa Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru Archaeologia Adriatica.

Bibliografija (izbor):

I. Monografije:

Prilozi za prapovijest u zaleđu jadranske obale, Monografije II, Filozofski fakultet u Zadru, Zadar, 2000.

Eneolitik i eneolitičke kulture u Bosni i Hercegovini, Pedagoški fakultet, Mostar, 2003.

Gudnja – višeslojno prapovijesno nalazište, Dubrovački muzeji - Arheološki muzej, Dubrovnik, 2005.

II. Znanstveni članci

Prilog daljem poznavanju starijeg neolitika u Dalmaciji, Radovi Filozofskog fakulteta, Razdio povijesnih znanosti, Sv./Vol. 38/26 (2000), Zadar, 2002.

Novi nalazi minijaturnih neolitičkih sjekira od jadeita u Dalmaciji, Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja ANUBIH, XXXII/29, Sarajevo-Frankfurt am Main-Berlin-Heidelberg, 2002.

Značenje Neretve u prostornom rasporedu prapovijesnih kultura, Međunarodni skup "Arheološka istraživanja u Naroni i dolini Neretve (Metković 6.-9. listopada 2000.), Izdanja HAD-a 21, Zagreb, 2003.

Višeznačnost vode u životu prapovijesnih zajednica na jadranskom području, Međunarodno savjetovanje "Voda kao izvor života" (Pula 27. studenog-1. prosinca, 2001.), *Histria antiqua* 9, Pula, 2003.

Geomorfološke osnove naseljavanja jadranskog područja u neolitiku, Međunarodno savjetovanje "Naselja i naseljavanje od prapovijesti do srednjeg vijeka", (Pula 26.-30. studenog 2002.), *Histria antiqua* 10, Pula, 2003.

Transjadranska trgovina u neolitiku, Međunarodno savjetovanje "Ekonomija i trgovina kroz povijesna razdoblja", (Pula 25.-29. studenog 2004.), *Histria antiqua* 12, Pula, 2004.

Dr. sc. Dražen Maršić, redoviti profesor

Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru

e-mail: drazen.marsic@xnet.hr

Dražen Maršić rođen je 14. kolovoza 1966. godine u Splitu, gdje je završio osmogodišnju školu. Srednjoškolsko obrazovanje nastavio je dvije godine u Ekonomskoj srednjoj školi Split, a zadnje dvije u Brodograđevnom školskom centru. Maturirao je 19. lipnja 1985. i stekao zvanje "Suradnik u kulturno-znanstvenim djelatnostima". Iste godine upisuje studij arheologije i povijesti na Filozofskom fakultetu Zadar. Studij završava 22. travnja 1991. godine, obranom diplomske radnje "Narona u prapovijesti, antici i starokršćanskom periodu". Od 1. rujna 1992. godine zaposlen je na Filozofskom fakultetu u Zadru i izabran u zvanje znanstvenog novaka za stjecanje magisterija na znanstvenom projektu prof. dr. N. Cambija "Istraživanje antičkog graditeljstva i umjetnosti na istočnom Jadranu". Iste godine upisuje poslijediplomski studij na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, koji završava 22. prosinca 1995. godine obranom magistarske radnje "Antički Epetij". Pod mentorstvom N. Cambija, 22. svibnja 2002. godine obranio je doktorsku radnju pod naslovom "Portretne stele na obalnom području rimske provincije Dalmacije". 5. veljače 2009. izabran je u sadašnje znanstveno-nastavno zvanje izvanrednog profesora. Od 2005. do 2010. godine obnašao je i funkciju ravnatelja Arheološkog muzeja Zadar.

Na Sveučilištu u Zadru trenutno je angažiran u nastavi na preddiplomskom, diplomskom i doktorskom studiju arheologije, a dugo vremena predavao je i na Odjelu za povijest umjetnosti, kao i na Umjetničkoj akademiji u Splitu. Na preddiplomskom studiju arheologije nositelj je kolegija „Egejske civilizacije brončanog doba“, „Arheologija antičke Grčke“, „Antička arheologija Apeninskog poluotoka“ i „Etrušćanska civilizacija“, a na diplomskom studiju kolegija „Klasična arheologija I“ i „Klasična arheologija II“. Na doktorskom studiju „Arheologija istočnog Jadrana“ predaje nekoliko specijalističkih kolegija. Angažiran je i u nastavi na Odjelu za arheologiju Filozofskog fakulteta Mostar („Egejske civilizacije brončanog doba“).

Bibliografija (izbor):

I. Radovi:

Nadgrobni reljef iz Vranjica – primjer rimskoga spomenika uklesana u živu stijenu, *Tusculum* 1, Solin 2008, str. 45-52.

Bilješke uz dvije salonitanske portretne stele, *Tusculum* 2, Solin 2009, str. 33-44. (izvorni znanstveni članak)

Dvije portretne stele iz antičkog Epidaura, *Archaeologia adriatica* 2/1, Zadar 2009, str. 63-74. (izvorni znanstveni članak)

Rekonstrukcija nadgrobne stele obitelji *Ennius* iz Enone, *Histria antiqua* 18/2, Pula 2009, str. 35-42. (izvorni znanstveni članak)

Starinarski dnevnik L. Maruna kao izvor za poznavanje rimske nadgrobne plastike - primjeri Burnuma i Ridera, *Zbornik o Luji Marunu*, Šibenik – Zadar – Zagreb 2009, str. 56-65. (izvorni znanstveni članak)

Palimpsest reljef iz crkve sv. Mihovila u Zadru, *Diadora* 23, Zadar 2009, str. 23-34. (izvorni znanstveni članak)

Izgubljeni salonitanski spomenici (II). Portretne stele vojnika VII. legije C.p.f. Gaja Lukrecija i Lucija Cezija Basa, *Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku* 103, Split 2010, str. 63-80. (izvorni znanstveni članak)

Bilješke uz dva nadgrobna spomenika u perivoju Garagnin-Fanfogna u Trogiru, *Tusculum* 3, Solin 2010, str. 31-42. (izvorni znanstveni članak)

Rimske portretne stele iz Vranjica, *Tusculum* 4, Solin 2011, str. 27-42. (izvorni znanstveni članak)

Korniž ranocarske građevine iz Nina, *Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku* 105, Split 2012, str. 7-32. (zajedno s R. Sekso, izvorni znanstveni članak)

Fragmentirana stela s likom djeteta iz Arheološkog muzeja u Splitu, *Tusculum* 5, Solin 2012, str. 71-82. (izvorni znanstveni članak)

Funerary Altars of Roman Iader - The study of the topical character and function of funerary altars of the Roman province of Dalmatia, Zbornik sa skupa "Sepulkralna skulptura Zapadnog Ilirika i susjednih oblasti u doba Rimskog carstva" (ur. N. Cambi - G. Koch) (u tisku)

Fragment Vespazijanove glave iz Arheološkog muzeja u Zadru, *Diadora* 26 (u tisku)

Female fashion on Late Antique monuments from Salona (3rd – 4th c. AD), *Akti XII. Međunarodnog kolokvija o rimskoj provincijalnoj umjetnosti*, Pula 23.-28. svibnja 2011. god. (u tisku)

II. Knjige:

Ugradbeni i građevni portretni reljefi u Istri i Dalmaciji, Arheološki muzej Zadar, Zadar 2009.

Dr. sc. Željko Miletić, izvanredni profesor

Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru

E-mail adresa: zmiletic@unizd.hr

Željko Miletić rodio se 30. 1. 1962. u Šibeniku. Živi u Zadru. Oženjen je, otac dva djeteta. Studije „Arheologija” i „Povijest umjetnosti” upisao 1981. u Zadru, diplomirao 1986., kad je primljen za asistenta na Odsjeku za arheologiju. Magistrirao 1989. u Zagrebu., doktorirao 1997. u Zadru. Od 2009. izvanredni profesor na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru, gdje predaje rimsko-provincijalnu arheologiju na diplomskom i poslijediplomskim studijima,

kao i na doktorskom studiju kroatologije u Zagrebu. Gostujući profesor FF u Zagrebu u ak. god. 2005./06. Mentor za šezdesetak diplomskih radova, za magistarski i doktorski rad I. Jadrić, za još četiri doktorske i jednu magistarsku radnju u izradi.

Član ekipa ili voditelj istraživanja u Saloni, Ninu, Galovcu, Novigradu, Aseriji, Dugopolju i Burnumu. Postavio antičku zbirku Muzeja na Humcu u BiH, član tima koja je izvela postav Muzeja Burnum. Voditelj projekta MZOŠ *Kult i religija na istočnoj obali Jadrana u rimsko doba*. Predavač na E7 znanstvenom projektu ARCHAIA (Sveučilišta u Bologni, Københavnu i Zadru). Koautor dvije knjige, objavio tridesetak izvornih radova, sudjelovao na 16 međunarodnih znanstvenih skupova. Bavi se rimskom religijom i kultovima, urbanizmom i vojskom.

Bibliografija (izbor):

- N. Cambi - M. Glavičić - D. Maršić - Željko Miletić - J. Zaninović, Amfiteatar u Burnumu – preliminarno izvješće o istraživanjima, *10. obljetnica Oluje (1995.-2005.)*, Knin 2008, 397-408.
- Željko Miletić – Miroslav Glavičić, Critical aproach to the exibition of the imperial cult in the Roman Illyricum with regard to its early stage of development, *ARCHAIA: Case Studies on Research Planning, Characterisation, Conservation and Management of Archaeological Sites, BAR S1877*, (edd. N. Marchetti – I. Thuesen), Oxford 2008, 417-426.
- Željko Miletić – Miroslav Glavičić, Roman epigraphical monuments from Asseria and Burnum: the role of epigraphy in reconstructing the history of sites, *ARCHAIA: Case Studies on Research Planning, Characterisation, Conservation and Management of Archaeological Sites, BAR S1877*, (edd. N. Marchetti – I. Thuesen), Oxford 2008, 435-444.
- Željko Miletić, O teritorijalnim razgraničenjima oko Krke kod Miljevacu u rimsko doba, Miljevci u prošlosti s pogledom u budućnost, Zbornik radova sa znanstvenog skupa «Miljevci u prošlosti s pogledom u budućnost», Visovac – Drinovci, 15.-16. lipnja 2007. (edd. M Mendušić – D. Marguš), Visovac-Drinovci 2008, 89-103.
- Željko Miletić – Miroslav Glavičić, Excavations of the legionary amphitheatre of Burnum, Croatia, *Roman Amphitheatres and Spectacula: a 21st-century perspective. Papers from an international conference held at Chester, 16th-18th February, 2007, BAR S1946* (ed. T. Wilmott), Oxford, 2009, 75-84.
- Željko Miletić, Crtica o Liburnuma u Daciji, *Histria antiqua* 18/2, Pula 2009, 69-72. 7. Ivana Jadrić – Željko Miletić, Liburnski carski kult, *Archaeologia Adriatica*, 2/1, Zadar 2009, 75-90.
- Željko Miletić, Burnum – vojničko središte provincije Dalmacije. Burnum a Military Centre in the Province of Dalmatia, Nalazi rimske vojne opreme u Hrvatskoj. Finds of the Roman Military Equipment In Croatia, (ed. I Radman-Livaja), Zagreb 2010, 113-141.
- Željko Miletić, Production of tegulae in Burnum in the context of building activities, Rimske keramičarske i staklarske radionice. Proizvodnja i trgovina na Jadranskom prostoru. Zbornik I. Međunarodnog arheološkog kolokvija, Crikvenica, 23—24. listopada 2008., (edd. G. Lipovac Vrkljan, Irena Radić Rossi, Bartul Šiljeg), [Officine per le produzione di ceramica e vetro in epoca Romana. Produzione commercio nella regione Adriatica. Atti

del Colloquio archeologico internazionale. 23-24 Ottobre 2008] [Roman Ceramic and Glass Manufactures Production and Trade in the Adriatic Region. Proceedings of the 1st International Archaeological Colloquium. 23-24 October 2008], Crikvenica 2011, 263-277.

Miroslav Glavičić - Željko Miletić, Nekoliko novih antičkih spomenika iz Skradina, *Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku*, 104, Split 2011, 113-150.

Doc. dr. sc. Irena Radić Rossi

Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru

E-mail adresa: irradic@unizd.hr

Irena Radić Rossi rođena je u Zagrebu, 7. listopada 1964. godine, gdje je stekla osnovno i srednjoškolsko obrazovanje. Godine 1983. upisala je studij arheologije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Tijekom studija aktivno je sudjelovala u terenskim istraživanjima širom Hrvatske. Prvu ronilačku kategoriju stekla je 1986. godine, čime joj je omogućeno i sudjelovanje i u podmorskim arheološkim istraživanjima. Za diplomski rad pod nazivom Kompjutorska obrada latinskih natpisa (mentor: Marina Šarić-Šegvić) nagrađena je Prvomajskom nagradom rektora Sveučilišta. Godine 1988. zaposlila se u Odjelu za arheologiju Republičkog zavoda za zaštitu spomenika kulture, na poslovima podvodne arheologije. Spomenuti Odjel postao je 1990. godine sastavnim dijelom Ministarstva prosvjete i kulture RH; od 1994. nalazio se u Državnoj upravi za zaštitu kulturne i prirodne baštine; od 1997. postao je sastavnim dijelom Ministarstva kulture RH, a od 2004. Hrvatskog restauratorskog zavoda.

Godine 1993. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu obranila je magistarski rad na temu Amfore tipa Lamboglia 2 i Dressel 6a na istočnoj obali Jadrana u svjetlu podmorskih nalaza (mentor: prof. dr. sc. Nenad Cambi). Godine 2004. stekla je zvanje konzervatorsavjetnika, a godine 2011. na Sveučilištu u Zadru obranila je doktorski rad na temu Problematika prapovijesnih i antičkih arheoloških nalazišta u hrvatskom podmorju.

Od 1. rujna 2009. godine zaposlena je u zvanju asistenta na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru, a u travnju 2012. izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje docenta na istom Odjelu. Nositelj je kolegija Uvod u arheologiju, Uvod u podvodnu arheologiju i Muzeologija na preddiplomskom studiju, te četiri kolegija na temu podmorske arheologije i arheologije broda na diplomskom studiju. Od 2013. godine nositelj je kolegija s pomorskom tematikom u okviru poslijediplomskog studija Arheologija istočnog Jadrana.

Baveći se istraživanjem i zaštitom podvodne arheološke baštine sudjelovala je u brojnim rekognosciranjima i zaštitnim istraživanjima u moru i u unutrašnjim vodama, uz kraće prekidne 1991., 1994., 1996. i 1999. godine, uzrokovane korištenjem porodiljskog dopusta. Tijekom posljednjih deset godina samostalno vodi projekte istraživanja i zaštite arheološke baštine u hrvatskom podmorju i priobalju.

Kao pridruženi istraživač francuske institucije Centre Camille Jullian (CNRS – Université Aix-Marseille, UMR 6573, Aix-en-Provence), godine 2007. pokrenula je međunarodni istraživački projekt u području arheologije broda, na temu Brodovi i plovidba u rimskoj provinciji Dalmaciji. Dvogodišnje projektne aktivnosti odvijale su se na nalazištu kasnoantičkog brodoloma u podmorju Pakoštana, a godine 2009. projekt se nastavio realizirati na kompleksnom nalazištu u uvali Caski na otoku Pagu.

Godine 2008. u suradnji sa Sveučilištem Ca' Foscari u Veneciji pokrenula je međunarodni projekt pod nazivom Ars Nautica – Obrazovni program u području arheologije i povijesti pomorstva; 16. i 17. stoljeće, koji je financijski podržao UNESCO Participation Programme 2008-2009 i 2010-2011. U okviru rezultata spomenutog projekta, godine 2011. u suradnji sa Sveučilištem Texas A&M (College Station, SAD) i drugim institucijama u zemlji i inozemstvu, obnovila je istraživanje post-srednjovjekovnog brodoloma kod otočića Gnalića i pokrenula interdisciplinarni projekt pod nazivom Brodolom kod Gnalića – Ogledalo renesansne Europe.

Putem predavanja i postera aktivno sudjeluje na znanstvenim skupovima u zemlji i inozemstvu, promičući istraživanje, zaštitu i očuvanje hrvatske pomorske baštine iz svih vremenskih razdoblja.

Bibliografija (izbor):

I. Autorske i uredničke knjige:

Radić Rossi, Irena. Staklena Odiseja; Staklo u opremi i teretu broda / Glass Odissey ; Glass in the Ship's Equipment and Cargo. Zadar : Muzej antičkog stakla, 2012.

Rimske keramičarske i staklarske radionice ; Proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru/ Zbornik I. Međunarodnog arheološkog kolokvija Crikvenica, 23.-24. listopada 2008. / Lipovac Vrkljan, Goranka; Radić Rossi, Irena; Šiljeg, Bartul (ur.). Crikvenica : Institut za arheologiju, Grad Crikvenica, Muzej grada Crikvenice, 2011.

Proceedings of the 13th Annual Meeting of the European Association of Archaeologists. Session : Underwater Archaeology / Radić Rossi, Irena; Gaspari, Andrej; Pydyn, Andzej (ur.). Zagreb : Hrvatsko arheološko društvo, 2008 (zbornik).

II. Poglavlja u knjigama:

Radić Rossi, Irena; Bondioli, Mauro; Nicolardi, Mariangela; Brusić, Zdenko; Čoralić, Lovorka; Vieira de Castro, Filipe. Brodolom kod Gnalića - ogledalo renesansne Europe. The Shipwreck of Gnalić - Mirror of Renaissance Europe // Gnalić. Blago potonulog broda iz 16. stoljeća. Izbor iz zbirke "Teret potopljenog broda iz 16. stoljeća" Zavičajnog muzeja Biograd na Moru / Filep, Ana, Jurdana, Ela, Pandžić, Ankica (ur.). Zagreb : Hrvatski povijesni muzej, 2013. Str. 65-95.

Radić Rossi, Irena; Fabijanić, Tomislav. Arheološka baština Kornata // Toponimija kornatskog otočja / Skračić, Vladimir (ur.). Zadar : Sveučilište u Zadru, 2013. Str. 67-98.

Radić Rossi, Irena. Il relitto di Koločep, Croazia // L'avventura del vetro dal Rinascimento al Novecento tra Venezia e mondi lontani, catalogo della mostra. Trento : Museo Castello del Buonconsiglio, 2010.. Str. 111-115.

Radić Rossi, Irena. Plovidba Jadranom u grčko doba // Antički Grci na tlu Hrvatske / Poklečki Stošić, Jasminka (ur.). Zagreb : Galerija Klovíćevi dvori, 2010. Str. 91-101.

Radić Rossi, Irena. Antički vodovod u Novalji – Talijanova buža; Podvodna arheologija i turizam; Bašćansko podmorje // Arheologija i turizam u Hrvatskoj / Archaeology & tourism in Croatia / Mihelić, Sanjin (ur.). Zagreb : Arheološki muzej Zagreb, 2009. Str. 158-167; 456-499; 602-603.

Radić Rossi, Irena; Zmaić, Jasna. Case study: Novalja // *Arheologija i turizam u Hrvatskoj / Archaeology and tourism in Croatia* / Mihelić, Sanjin (ur.). Zagreb : Arheološki muzej Zagreb, 2009. Str. 542-563.

III. Radovi objavljeni u CC časopisu:

Florido, Erica; Auriemma, Rita; Faivre, Sanja; Radić Rossi, Irena; Antonioli, Fabrizio; Furlani, Stefano; Spada, Giorgio. Istrian and Dalmatian fishtanks as sea level markers. // *Quaternary international*. 232 (2011), 1/2; 105-113.

Radić Rossi, Irena. Underwater Cultural Heritage and Maritime Archaeology in Croatia: An Overview. // *European Journal of Archaeology*. 15 (2) (2012) ; 285-308.

IV. Ostali radovi (izbor):

Radić Rossi, Irena. Podvodna/podmorska arheologija, arheologija pomorstva i arheologija broda: razmatranje terminoloških pitanja // *Archaeologia Adriatica*. 6 (2012) ; 207-230.

Boetto, Giulia; Radić Rossi, Irena; Marlier, Sabrina; Brusić, Zdenko. L'epave de Pakoštane, Croatie (fin IVe – début Ve siècle apr. j.-c.). // *Archaeonautica*. 17 (2012); 105-151.

Boetto, Giulia; Radić Rossi, Irena. Šivani brod u uvali Caski na otoku Pagu: Rezultati istraživačke kampanje 2011.. // *Histria antiqua : časopis Međunarodnog istraživačkog centra za arheologiju*. 21 (2012) ; 609-622.

Radić Rossi, Irena. Brodski tereti krovne opeke i proizvodi radionice Seksta Metilija Maksima u jadranskom podmorju // *Rimske keramičarske i staklarske radionice ; Proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru*. Crikvenica : Institut za arheologiju, Grad Crikvenica, Muzej grada Crikvenice, 2011. 19-30.

Radić Rossi, Irena; Boetto, Giulia. Šivani brod u uvali Caski na Pagu – Istraživačka kampanja 2010.. // *Histria antiqua : časopis Međunarodnog istraživačkog centra za arheologiju*. 20 (2011) ; 250-255.

Radić Rossi, Irena; Boetto, Giulia. Arheologija broda i plovidbe: Šivani brod u uvali Caski na Pagu – Istraživačka kampanja 2009.. // *Histria antiqua : časopis Međunarodnog istraživačkog centra za arheologiju*. 19 (2010); 299-304.

Radić Rossi, Irena; Liphshitz, Nili. Analiza drvene grade srednjovjekovnih brodica iz Nina. // *Archaeologia Adriatica*. 4 (2010) ; 257-270.

Radić Rossi, Irena. Armed ships of the Post-Medieval Period in Croatia // *Proceedings of the International Symposium 'Ships and guns. The sea ordnance in Venice and in Europe between 15th and 17th century, Venice 11-12 December 2008* / Beltrame, Carlo (ur.). Oxford : Oxbow, 2010. 64-72.

Radić Rossi, Irena. Arheološka baština u podmorju Kaštelanskog zaljeva. // *Archaeologia Adriatica*. 2 (2009) , 2; 489-506.

Radić Rossi, Irena. Il fenomeno dei dolia forati lungo il litorale croato // *Olio e pesce in epoca romana: Produzione e commercio nelle regioni dell'alto Adriatico - Atti del Congresso* / Pesavento Mattioli S., Carre M.-B. (ur.). Padova : Edizioni Quasar, 2009. 121-132.

Radić Rossi, Irena. Il vetro grezzo e le altre materie prime del relitto romano di Mljet (Meleda), Croazia // *Intorno all'Adriatico. Atti delle XIII Giornate Nazionali di Studio (Trieste - Piran/Pirano, 30-31 maggio 2009), [Quaderni friulani di archeologia XIX]* / Buora, M. ; Lazar, I. (ur.). Udine : Società friulana di archeologia, 2009. 141-151.

Radić Rossi, Irena. Dugouts of Croatia // Between the Seas. Transfer and Exchange in Nautical Technology. Proceedings of the 11th International Symposium on Boat and Ship Archaeology (ISBSA 11), Bochius, Ronald (ur.). Mainz : Verlag des Romisch-Germanischen Zentralmuseums, 2009. 133-145.

Radić Rossi, Irena. Razvitak i postignuća podvodne arheologije u Hrvatskoj // Hrvatska arheologija u XX. stoljeću / Balen, Jacqueline ; Čečuk, Božidar (ur.). Zagreb : Matica hrvatska, 2009. 91-134.

Radić Rossi, Irena; Zmaić, Jasna. Podzemni antički vodovod u Novalji na otoku Pagu. // Histria antiqua : časopis Međunarodnog istraživačkog centra za arheologiju. 18.2 (2009) ; 147-166.

Dr. sc. Mario Šlaus, redoviti profesor

Odjel za arheologiju HAZU, Zagreb

Mario Šlaus rođen je u Zagrebu 8. rujna 1959. Živi u Zagrebu. Oženjen je o otac dvoje djece. Osnovno i srednje obrazovanje stekao je u Zagrebu i Los Angelesu (SAD). Nakon što je apsolvirao tri godine Medicinskog fakulteta, upisao je arheologiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu i diplomirao 1989. Tu je 1992 magistrirao, a 1996 doktorirao s temom "Paleodemografska i paleopatološka analiza srednjovjekovnih lokaliteta iz kontinentalne Hrvatske". Od 1990. do danas radi na Odsjeku za arheologiju HAZU, s prekidom od 1990. do 1996. kad boravi u Smithsonian Institution, National Museum of Natural History (Washington , D.C.). 2003. izabran je za višeg znanstvenog suradnika u Odsjeku za arheologiju HAZU u Zagrebu i na Katedri za sudsku medicinu i kriminalitiku Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Iduće godine postao je naslovni izvanredni profesor na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru. Predaje različite segmente antropologije na dodiplomskim i poslijediplomskim studijima arheologije i Sveučilišta u Zadru, na dodiplomskom studiju antropologije Filozofskog fakulteta u Zagrebu, na poslijediplomskom studiju PMF u Zagrebu, kao i dodiplomski kolegij «Sudska medicina i forenzika» na Medicinskom fakultetu u Zagrebu. Jedan je od organizatora međunarodnog projekta (RH – SAD) "Development of a Forensic Data Base at the University of Zagreb", istraživač na projektu "Romanizacija i kristijanizacija kontinentalne Hrvatske", voditelj znanstvenog projekta «Stvaranje bioarheološke baze podataka za Hrvatsku» i znanstveni istraživač na projektu "Forenzična baza podataka za ekshumirane žrtve Domovinskog rata". Član je tijela kojeg je formirala Vlada Republike Hrvatske za identifikaciju poginulih u Domovinskom ratu. Koordinator je više međunarodnih arheološko-antopoloških projekata. Aktivno je sudjelovao na dvadesetak međunarodnih skupova. Napisao je pedesetak znanstvenih radova u kojima se bavi arheološkom i forenzičkom antropologijom, osobito paleopatološkim i paleodemografskim temama, kranimetrijskim i analizama trauma.

Bibliografija (izbor):

(2001) Bioarchaeological research of the Štrbinci skeletal series, Arheološki radovi i rasprave 13, 205-224.

- (2002) *The Bioarchaeology of Continental Croatia. An analysis of human skeletal remains from the prehistoric to post-medieval periods.* Archaeopress, BAR International Series 1021, Oxford.
- [Šlaus, M., Kollmann, D., Novak S., and Novak, M.] (2002) Temporal trends in demographic profiles and stress levels in medieval (6th-13th century) population samples from continental Croatia, *Croatian Medical Journal* 43(5), 598-605.
- (2002) Demography and pathology of the medieval population from Stenjevec, *Opuscula Archaeologica* 26, 257-273.
- (2002) Rezultati antropološke analize ljudskog osteološkog materijala s nalazišta Naron-Erešove bare, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku* 94, 205-215.
- [Šlaus, M., Strinović, D., Škavić, J., and Petrovečki, V.] (2003) Discriminant function sexing of fragmentary and complete femora: standards for contemporary Croatia, *Journal Forensic Sciences* 48(3), 509-512.
- [Šlaus, I., Šlaus, M.] (2003) Knowledge-based society, *Acque&Terre* 2, 61-63.
- [Jakovljević, G., Šlaus, M.] (2003) Rača i župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije u Novoj Rači u svjetlu povijesnih i arheološko-antropoloških istraživanja, *Izdanja Hrvatskog arheološkog društva* 21, 121-144.
- [Šlaus, M., Novak, M., Krznar, S.] (2003) Paleodemografska i paleopatološka analiza ljudskog osteološkog materijala s kasnosrednjovjekovnog nalazišta Torčec-Cirkvišće kraj Koprivnice, *Podravina - časopis za multidisciplinarna istraživanja* 2(4), 37-48.
- (2003) Anthropological analysis of human skeletal remains from the Hallstatt period "Vinkovci-Nama" site, *Opuscula Archaeologica* 27, 257-267.
- [Majnarić-Pandžić, N., Šlaus, M., Jurišić, M.] (2003) Ein spathallstattzeitliches Graberfeld in Vinkovci (Nordostkroatien) und das Problem eines neuen Phänomens der Pferdeausstattung in diesem Gebiet, *Germania* 81(2), 481-511.
- [Pećina-Šlaus, N., Gall-Trošelj, K., Šlaus, M., Radić, K., Nikuševa-Martić, T., and Pavelić, K.] (2004) Genetic changes of the E-cadherin and APC tumour suppressor genes in clear cell renal carcinoma, *Pathology* 36(2), 145-151.
- [Šlaus, M., Pećina-Šlaus, N., Brkić, H.] (2004) Life stress on the Roman limes in continental Croatia, *Homo* 54(3), 240-263.
- [Šlaus, M., Novak, M., Kollmann D.] (2004) The Štrbinci skeletal series in context of other Late Antique skeletal series from continental Croatia, *Arheološki radovi i rasprave* 14, 247-292.
- [Šlaus, M., Tomičić, Ž., Uglešić, A., Jurić, R.] (2004) Craniometric relationships among medieval Central European populations: Implications for Croat migration and expansion, *Croatian Medical Journal* 45(4), 434-444.
- (2004) Anthropological remarks on the graveyard, u (E. Marin i M. Vickers urednici): *The Rise and Fall of an Imperial Shrine*, *Arheološki muzej, Split*, 265-266.
- (2004) *Sudska antropologija*, u (D. Zečević urednik): *Sudska medicina i deontologija*, *Medicinska naklada, Zagreb*, 190-209.
- [Brkić, H., Šlaus, M., Keros, J., Jerolimov, V., Petrovečki, M.] (2004) Dental evidence of exhumed human remains from the 1991 War in Croatia, *Collegium Antropologicum* 28 (Supplement 2), 259-266.

- (2004) Bioarheološka analiza ljudskog osteološkog materijala s nalazišta Naron-Augusteum, Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku 96, 539-561.
- (2004) Comentarís antropologías sobre la necrópoli, u (E. Marin i I. Roda urednici): Divo Augusto, La descubierta d'un temple Roma a Croacia, Arheološki muzej, Split, 265-266.
- [Šlaus, M., Tomičić, Ž.] (2005) Discriminant function sexing of fragmentary and complete tibiae from medieval Croatian sites. *Forensic Science International* 147, 147-152.
- [Vodanović, M., Brkić, H., Šlaus, M., Demo, Ž.] (2005) The frequency and distribution of caries in the mediaeval population of Bijelo Brdo in Croatia (10th-11th century). *Archives of Oral Biology* 50: 669-680.
- [Novak S.A., Kopp D.V., Kollmann D.D., MacKinnon G. and Šlaus M.] (2003) Human skeletal remains from a third century Roman cave necropolis in Croatia. *Am. J. Phys. Anthropol.* Vol. 120, Supplement 36, page 159.
- [Šlaus M., Novak M.] (2003) Zvonimirovo-Veliko Polje, nalazište Latenske kulture - analiza spaljenog ljudskog osteološkog materijala. *Obavijesti Hrvatskog arheološkog društva*, 35(2), page 15.
- [Brkić H., Vodanović M., Šlaus M., I Demo Ž.] (2004) Caries prevalence of a medieval population from Croatia. IADR/AADR/CADR 82nd General Session (March 10-13, 2004) Honolulu, HI.
- [Šlaus M., Pećina-Šlaus N., Tomičić Ž., Minichreiter K., Uglešić A.] (2004) Skeletal evidence for neoplasms in Croatian archaeological series. *Proceedings of the 18th Meeting of the European Association for Cancer Research* (3-6 July, 2004) Innsbruck, Austria, pages 277-278.

Dr. sc. Željko Tomičić, redovni profesor u miru

Institut za arheologiju

E mail: zeljko.tomicic@iarh.t.com.hr

Rođen je 1942. u Požegi, a od 1944. godine živi u Zagrebu. Na Odjelu za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu diplomirao je 1965. Od 1965.-1970. kustos je Arheološkog odjela Gradskog muzeja u Varaždinu, od 1972. do 1985. obnašao je dužnost ravnatelja Muzeja Međimurja u Čakovcu, a od 1986. do danas djeluje u Institutu za arheologiju u Zagrebu.

Godine 1984. je magistrirao, a 1990. doktorirao na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Godine 1990. znanstveni je suradnik, 1994. viši znanstveni suradnik, a 2000. izabran je prvi put u znanstveno zvanje znanstvenog savjetnika. Predavač je na Hrvatskim studijima od 1995., a od 1996. do 1999. bio je gostujući profesor za arheologiju srednjovjekovnog razdoblja pri Filozofskom fakultetu Univerze u Ljubljani. Od 1997.- 2003. bio je predavač u okviru poslijediplomskog studija arheologije srednjovjekovnog razdoblja na Odsjeku za arheologiju Sveučilišta u Zagrebu. Od akademske godine 2002./2003. gostujući je, a od 2004. naslovni redoviti profesor na Odsjeku za arheologiju Sveučilišta u Zadru.

Od 1995. godine, ustrojem Instituta za arheologiju, javne znanstvenoistraživačke ustanove

Republike Hrvatske, ravnatelj je tijekom tri mandata. Voditelj je znanstvenog programa trajne istraživačke djelatnosti Instituta i znanstveno-istraživačkog projekta "Srednjovjekovno arheološko naslijeđe Hrvatske (5.-16. st.)". Iz širokog dijapazona znanstvenog zanimanja projekta, izdvajaju se teme: epoha cara Justinijana I. (6. st); hrvatsko rano srednjovjekovlje (interakcije Hrvata, Avara, Franaka, Bizanta; bjelobrdsko-karolinška kultura); hrvatski kasni srednji vijek (baština viteških redova templara i ivanovaca, plemićki utvrđeni gradovi kontinentalne Hrvatske, sakralno graditeljstvo). Razvio je zamjetnu i široko razgrananu arheološku terensku istraživačku djelatnost organiziranjem brojnih arheoloških iskopavanja diljem Hrvatske. Voditelj je arheoloških istraživanja u Iloku. Predsjednik je sekcije za arheologiju u sklopu Središta za daljinsku interpretaciju HAZU.

Za knjigu (skupina autora) *Hrvati i Karolinzi* dobitnik je Strossmayerove nagrade za 2001. godinu. Godišnja Nagrada Hrvatskog arheološkog društva Dr. Josip Brunšmid za 2002., dodijeljena mu je za osobite zasluge u istraživanju nalazišta Zvonimirovo-Veliko polje u općini Suhopolje kraj Virovitice.

Obnaša dužnost glavnog i odgovornog urednika uglednog znanstvenog časopisa *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*. Autor je dviju knjiga, koautor u devet knjiga te više od stotinu izvornih i stručnih radova objelodanjenih u Hrvatskoj i inozemstvu.

Predstavnik je Republike Hrvatske u međunarodnoj Konferenciji *Castrum Bene*, (arheologija kasnog srednjovjekovlja u državama Srednje Europe od Baltika do Jadrana). Suradnik je međunarodnog projekta o Avarima u Srednjoj Europi (ADAM II). Voditelj je hrvatske skupine arheologa u sklopu međunarodnog projekta Hrvatske i Slovenije. U sklopu Komiteta za slavensku arheologiju voditelj je povjerenstva za bjelobrdsko-karolinšku kulturu.

Sudionik je desetak međunarodnih znanstvenih skupova u Njemačkoj, Poljskoj, Sloveniji i Hrvatskoj.

Bibliografija (izbor):

Sclavorum regionem, quae Zellia appellatur... Pavla Đakona. Povijesna (renesansna) kartografija – novi izvor poznavanja hrvatskog ranog srednjovjekovlja, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 18, 2001, 173-188.

Keramika iz (ponekih) ranosrednjovjekovnih groblja kontinentalnog djela Hrvatske, *Zgodnji Slovani/Die fruehen Slawen* (ur. Mitja Guštin), Ljubljana 2002.

Romanički mač iz rijeke Save kraj Jasenovca, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 19, 2002, 149-163.

Istraživanje kulturnog kontinuiteta na primjeru groblja Zvonimirovo – Veliko polje, *Histria antiqua*, 8, 2002, 385-395.

Na tragu srednjovjekovnog dvora knezova Iločkih (Ujlaky), *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 20, 2003, 56-67.

Vjedrice hrvatskog ranog srednjovjekovlja, *Histria antiqua*, 10, 2003, 149-166.

[M. Šlaus, Ž. Tomičić, A. Uglešić, R. Jurić], Craniometric relationships among medieval Central European populations: Implications for Croat migration and expansion, *Croatian Medical Journal*, 45, 2004, 434-444.

Istraživanje kronologije ranosrednjovjekovnog groblja u Mahovljanima kraj Banja Luke, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 17, 2000, 25-66.

- O prstenima s kalotom iz ranosrednjovjekovnog groblja Zvonimirovo – Veliko polje (Hrvatska), *Zbornik na počest Dariny Bialekovej* (ur. Gabriel Fusek), Nitra 2004.
- Regensburg – Budim – Ilok. Kasnosrednjovjekovni pećnjaci iz dvora knezova Iločkih dokaz sveza Iloka i Europe, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 21, 2004, 143-176.
- [M. Šlaus, Ž. Tomičić, A. Uglešić, R. Jurić], Craniometric relationships among medieval Central European populations: Implications for Croat migration and expansion, *Croatian Medical Journal*, 45, 2004, 434-444.
- [Ž. Tomičić, T. Tkalčec], Plemićki grad Vrbovec kraj Klenovca Humskog – ; arheološko konzervatorska istraživanja 2004, *Annales Instituti Archaeologici* 1, 2005, 67-72.
- [Ž. Tomičić, T. Tkalčec, Tatjana], Crkvari – Crkva Sv. Lovre 2004., *Annales Instituti Archaeologici* 1, 2005, 14-24.
- [Ž. Tomičić, M. Dizdar, B. Šiljeg, D. Ložnjak Dizdar], Ilok - Dvor knezova Iločkih. Rezultati istraživanja 2004, *Annales Instituti Archaeologici* 1, 2005, 9-13.
- [Ž. Tomičić, M. Dizdar, B. Šiljeg, H. Kalafatić, K. Jelinčić], Ilok - Dvor knezova Iločkih. Rezultati istraživanja 2005., *Annales Instituti Archaeologici* 2, 2006, 9-12.

Dr. sc. dr. h. c. Ante Uglešić, redoviti profesor

Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru.

E mail: auglesic@unizd.hr

Prof. dr. sc. Ante Uglešić rođen je 18. ožujka 1964. u Velom Ratu (Dugi otok). Osnovnu školu pohađao je u rodnom mjestu i Solinama, a srednjoškolsko obrazovanje stekao je u Zadru. Godine 1983. upisao je studij arheologije i povijesti na Filozofskom fakultetu u Zadru i završio ga 1987. U prosincu 1987. zaposlio se kao asistent-pripravnik na Filozofskom fakultetu u Zadru. Iste godine upisao je poslijediplomski studij "Kulturna povijest istočne jadranske obale" na Interuniverzitetskom centru za poslijediplomske studije Sveučilišta u Zagrebu, u Dubrovniku, i magistrirao 1989. U prosincu 1989. izabran je u zvanje znanstvenog asistenta i dobio stalno zaposlenje. Tijekom godine 1995. bio je na studijskom boravku na Odsjeku Njemačkog arheološkog instituta u Rimu. Godine 1997. na Filozofskom fakultetu u Zadru obranio je disertaciju pod naslovom *Nazočnost Istočnih Gota u jugoistočnoj Europi u svjetlu arheološke i povijesne izvorne građe*. 25. rujna 1997. izabran je u znanstveno-nastavno zvanje docenta, a 19. prosinca 2002. u izvanrednog profesora. U studenom 2006. izabran je u znanstveno zvanje znanstvenog savjetnika, 11. prosinca 2006. u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – prvi izbor, a 19. ožujka u zvanje redovitog profesora – trajno zvanje. Na studiju Arheologije Sveučilišta u Zadru predaje na preddiplomskom, diplomskom i doktorskom studiju više kolegija iz srednjovjekovne arheologije. Također predaje na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru (Bosna i Hercegovina) i na Visokoj teološko-katehetskoj školi u Zadru. U okviru CEEPUS programa bio je gostujući nastavnik na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Ljubljani (Slovenija), a sudjelovao je također u radu dokorskog studija Fakulteta za humanističke studije Univerze na primorskem (Kopar, Slovenija). Gostujući je profesor na Poslijediplomskom doktorskom studiju Biomedicina i

zdravstvo na Medicinskom fakultetu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Kao suradnik ili voditelj sudjelovao je na sustavnim istraživanjima desetak arheoloških lokaliteta, uglavnom na prostoru sjeverne Dalmacije. Bio je voditelj znanstvenog projekta *Srednjovjekovno arheološko nasljeđe južne Hrvatske od 5. do 17. stoljeća*, u okviru kojeg je vršio sustavna istraživanja lokaliteta Glavčine u selu Podvršje kod Ražanca, jednog od najznačajnijih dosad otkrivenih ranokršćanskih lokaliteta na području Hrvatske te od 2006. lokaliteta Pakoštanje – Crkvina na kojem su također polučeni izuzetno važni rezultati za nacionalnu arheološku znanost. Opredijelio se za rad na užem razdoblju seobe naroda i prijelazu iz rimskog doba u srednji vijek, i iz te problematike diplomirao, magistrirao, doktorirao i napisao najveći broj znanstvenih radova, tri poglavlja u knjizi i dvije knjige. Također se bavi pitanjima nacionalne (starohrvatske) arheologije i iz te je tematike objavio više znanstvenih radova. U tri mandata obavljao je dužnost prodekana Filozofskog fakulteta u Zadru (od 1996. do 2003.). Aktivno je sudjelovao u ponovnom osnivanju Sveučilišta u Zadru (2002.), od veljače 2003. do rujna 2007. bio je prorektor toga sveučilišta, a od listopada 2007. do rujna 2015. obnašao je dužnost rektora. Trenutno je na funkciji pročelnika Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru i pročelnika Odjela za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru.

U veljači 2013. izabran je za dopisnog člana Međunarodne inženjerske akademije (*International Academy of Engineering – Central European Branch*). Godine 2014. dodijeljena mu je titula počasnog doktora znanosti.

Nositelj je niza inozemnih i domaćih priznanja, među kojima je najveće Veliko zlatno odličje za zasluge za Republiku Austriju. Također je dobitnik Povelje i spomen medalja za jačanje i razvitak Sveučilišta u Mostaru, Godišnje nagrade Zadarske županije za znanstveni rad, Plakete Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru za nastavno-stručni rad i osobit doprinos promociji Fakulteta i dr.

Bibliografija (izbor):

O etničkoj pripadnosti groba 2 s položaja Njive – Podstrana u Naroni, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 38(25), Zadar 2000.

Tri ranokršćanska nalaza iz okoliša crkve sv. Križa u Ninu, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 38(25), Zadar 2000.

Spangenhelme vom Typ Naron/Baldenheim vom Boden der römischen Provinz Dalmatien unter besonders Berücksichtigung der Herkunft dieses Helmtyps, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 39(26), Zadar 2001.

Ranokršćanski nalazi iz Aserije, *Asseria*, 1, Zadar 2003.

Nakit Istočnih Gota na području rimske provincije Dalmacije, *Hrvati i Goti* (ur. R. Tafra), Split 2003.

Dvojne ranokršćanske crkve u Podvršju, Zadar 2004.

Dvojne ranokršćanske crkve u Podvršju, Šibenik 2004.

[M. Šlaus, Ž. Tomić – A. Uglešić – R. Jurić], Craniometric relationships among medieval Central European populations: Implications for Croat migration and expansion, *Croatian Medical Journal*, 45.4, Zagreb 2004.

[M. Šlaus, N. Pećina-Šlaus, Ž. Tomičić, K. Minichreiter, A. Uglešić], Skeletal evidence for neoplasms in Croatian archaeological series, Sažetak zbornika *18th Meeting of the European Association for Cancer Research*, 2004.

Doc. dr. sc. Dario Vujević

Odjel za arheologiju Sveučilišta u Zadru

e-mail: dario.vujevic@gmail.com

Rođen 29. studenog 1978. godine u Imotskom gdje završava osnovnu i srednju školu. 1997. upisuje arheologiju i povijest na Filozofskom fakultetu u Zadru, Sveučilište u Splitu gdje 2004. godine stječe zvanje diplomiranog arheologa i profesora povijesti. Diplomirao je na temu "Koštani alat s Crnog vrila". Iste godine zapošljava se kao znanstveni novak na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru i upisuje poslijediplomski studij na istom. Magistrirao je 2007. godine na temu "Srednji paleolitik na području južno od Ražanca". Navedene godine upisuje poslijediplomski znanstveni studij „Arheologija istočnog Jadrana“. Od 2010. godine zaposlen je kao asistent na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru. Doktorirao je 2011. godine na Sveučilištu u Zadru, s temom doktorske disertacije: „Musterijenska kultura na istočnom Jadranu“. Iste godine postaje viši asistent, a 2012. izabran je za docenta na Odjelu za arheologiju Sveučilišta u Zadru.

Nakon zaposlenja sudjeluje u izvođenju nastavnih aktivnosti u sklopu kolegija *Metodologija arheoloških istraživanja*, *Neolitik i Eneolitik*, a od nastavne godine 2012/2013. nositelj je kolegija *Paleolitik i mezolitik*, *Uvod u prapovijesnu arheologiju*, *Prapovijesne tehnologije I*, *Umjetnost i simbolika paleolitika* i *Neandertalci*. 2013. godine izabran je za predavača na poslijediplomskom studiju Arheologija istočnog Jadrana.

Nositelj projekta Sveučilišta u Zadru - Arheološka baština Dugog otoka i projekta Hrvatske zaklade za znanost - VLA KNO.

Kao voditelj ili suvoditelj sudjeluje u istraživanjima Odjela za arheologiju: Mala pećina u Kličevici, pećina Vlakno na Dugom otoku, Citadela – Barbakan, Jazine-Lignum.

Također sudjeluje kao zamjenik voditelja na istraživanjima vezanim uz projekt prof. dr. sc. B. Marijanovića: Đakovo-Krnjice 1, Benkovac-Barice, Pokrovnik-Copića njive, Rivine-Crkvina, Benkovac – Više Lastvina, Ljubač – nekropola Venac, Ravlića pećina, Tomašanci-Zdenci, Krneza-Matakova glavica, Krneza-Duševića glavica, Krneza-Jokina glavica, Ljubač-Stojići, Crno vrilo, Privlaka-Škornica.

Položen 1. stupanj ronilačkog tečaja (CMAS), a od 2012. član Ronilačkog kluba Sveučilišta u Zadru - ZADRON

Bibliografija (izbor):

Dario Vujević, Koštani alat. U B. Marijanović ur., Crno vrilo 2, Zadar, 2009., 89-124.

Dario Vujević, The relations between Middle Paleolithic open air sites in Zadar hinterland and open air sites on Zadar islands. U S. Forenbahe ur., A Connecting Sea: Maritime Interaction in Adriatic Prehistory, BAR i.s. 2037, 2009., 1-11.

- Mate Parica, Dario Vujević, Nakit i umjetnost pećine Vlakno, *Archeologia Adriatica*, 3.1, Zadar, 2011.
- Karla Gusar, Dario Vujević, Istraživanja tumula Matakova glavica u Podvršju, *VAMZ*, 3.s., XLII, Zagreb, 2009, 339–356.
- Karla Gusar, Dario Vujević, Prilog poznavanju utvrde Citadela u Zadru – istraživanja Barbakana 2008. godine, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 26/2009, Zagreb, 219-246.
- Karla Gusar, Dario Vujević, Numizmatički nalazi s lokaliteta Jazine-Lignum u Zadru, *Acta Numismatica*, Zbornik radova 6. numizmatičkog kongresa u Hrvatskoj, Zadar, Hrvatska, 26.-29. rujan 2010, Rijeka, 2011, 113-126.
- Dario Vujević, Mala pećina u Kličevici, *Hrvatski arheološki godišnjak*, 2009.
- Dario Vujević, Istraživanja tumula na Ljubačkoj kosi 2007. godine, *Archeologia Adriatica*, 5.1, Zadar, 2011, 1-31.
- Karla Gusar, Dario Vujević, Duševića glavica, u B. Marijanović ur., *Tumuli iz Krneze i Podvršja kod Zadra*, Zadar, 2012.
- Karla Gusar, Dario Vujević, Matakova glavica, u B. Marijanović ur., *Tumuli iz Krneze i Podvršja kod Zadra*, Zadar, 2012.
- Dario Vujević, Kristina Horvat, Kulturna slika danilskog naselja na Baricama, *Archeologia Adriatica*, 6.1, Zadar, 2012, 31-65.